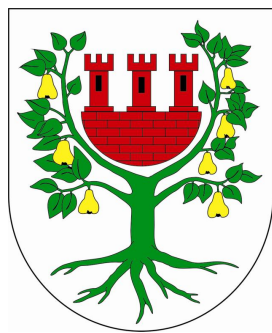

GMINA MIĘDZYCHÓD

**PROGRAM ROZWOJU LOKALNEGO
GMINY MIĘDZYCHÓD
2014 – 2020**

*Dokument przyjęty Uchwałą Rady Miejskiej Międzychodu
z dnia 12 listopada 2014 r.*

MIĘDZYCHÓD LISTOPAD 2014

SPIS TREŚCI

WSTĘP	4
ROZDZIAŁ 1.	6
WPROWADZENIE	6
1.1 METODYKA PRACY NAD PROGRAMEM ROZWOJU LOKALNEGO	6
1.2 OBSZAR I CZAS REALIZACJI PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO.....	7
ROZDZIAŁ 2.	8
AKTUALNA SYTUACJA SPOŁECZNO GOSPODARCZA NA OBSZARZE OBJĘTYM WDRAŻANYM PROGRAMEM	8
2.1 POŁOŻENIE GMINY MIĘDZYCHÓD	8
2.2 POWIERZCHNIA I SIEĆ OSADNICZA GMINY MIĘDZYCHÓD.....	9
2.3 ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE GMINY MIĘDZYCHÓD	13
2.4 TURYSTYKA W GMINIE MIĘDZYCHÓD	16
2.4.1 Atrakcje turystyczne	16
2.4.2 Szlaki piesze i rowerowe	27
2.4.3 Centrum Edukacji Regionalnej i Przyrodniczej w Mniszkach.....	31
2.4.4 Baza noclegowa	36
2.5 DZIAŁANIA PROMOCYJNE W GMINIE MIĘDZYCHÓD.....	38
2.6 ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE	41
2.6.1 Infrastruktura techniczna: drogi, wodociągi, kanalizacja sanitarna, składowanie odpadów komunalnych. ..	41
2.6.2 Ogólna charakterystyka infrastruktury budowlanej	46
2.6.3 Systemy energetyczne.....	51
2.6.4 Odnawialne źródła energii	56
2.6.5 Stan środowiska w mieście i gminie Międychód	58
2.6.6 Zieleń miejska w Gminie Międychód	61
2.6.7 Odnowa Wsi	73
2.7 GOSPODARKA	74
2.8 SFERA SPOŁECZNA	80
2.8.1 Ludność.....	80
2.8.2 Bezrobocie	82
2.8.3 Oświata	83
2.8.4 Kultura	89
2.8.5 Pomoc Społeczna	97
2.8.6 Klub Integracji Społecznej.....	99
2.8.7 Sport.....	102
2.8.8 Organizacje pozarządowe	107
2.8.9 Opieka medyczna.....	109
2.8.10 Informatyzacja społeczeństwa	112
2.8.11 Współpraca z samorządem	112
ROZDZIAŁ 3.	117
IDENTYFIKACJA GŁÓWNYCH PROBLEMÓW I OBSZARÓW POPRAWY SYTUACJI.	117
3.1 ANALIZA SWOT.	117
3.1.1 Identyfikacja mocnych i słabych stron Gminy Międychód – potencjał wewnętrzny, zasoby gminy.	117
3.1.2 Szanse i zagrożenia rozwoju Gminy Międychód – otoczenie zewnętrzne	123
3.2 CELE PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO - OBSZARY POPRAWY SYTUACJI W GMINIE.	125
3.2.1 Rozwój infrastruktury technicznej i ochrona środowiska	127
3.2.2 Odnowa i rozwój wsi	129
3.2.3 Wzrost inwestycji wspomagających rozwój turystyki	130
3.2.4 Wzrost poziomu usług społecznych i rozwój infrastruktury społecznej	132
3.3 STWORZENIE I WYPROMOWANIE PRODUKTÓW TURYSTYCZNYCH GMINY MIĘDZYCHÓD.....	134
ROZDZIAŁ 4.	144
ZADANIA MAJĄCE NA CELU POPRAWĘ SYTUACJI SPOŁECZNO – GOSPODARCZEJ	144
4.1 INFRASTRUKTURA TECHNICZNA I OCHRONA ŚRODOWISKA.....	144

4.2	ODNOWA I ROZWÓJ WSI.....	150
4.3	INFRASTRUKTURA TURYSTYCZNA	151
4.4	INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	153
4.5	ZADANIA POZAINWESTYCYJNE W ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH	156
4.6	KIERUNKI INWESTYCYJNE GMINY MIĘDZYCHÓD PO 2020 ROKU.....	156
ROZDZIAŁ 5.		160
POWIĄZANIE REALIZOWANYCH PROJEKTÓW Z ZADANIAMI INNYCH JEDNOSTEK REALIZOWANYMI NA TERENIE GMINY		160
	PLANŲ INWESTYCYJNE POSZCZEGÓLNYCH JEDNOSTEK NA LATA 2014 – 2020.....	160
ROZDZIAŁ 6.		162
OCZEKIWANE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO ...		162
ROZDZIAŁ 7.		168
PLAN FINANSOWY NA LATA 2014-2020.....		168
7.1	WYKAZ INWESTYJCJI W LATACH 2014-2020 I ŹRÓDŁA ICH FINANSOWANIA	168
7.2	ZESTAWIENIE KOŃCOWE PLANU FINANSOWEGO W LATACH 2014-2020.....	174
7.2.1	INFRASTRUKTURA TECHNICZNA I OCHRONA ŚRODOWISKA	174
7.2.2	ODNOWA I ROZWÓJ I WSI	174
7.2.3	INFRASTRUKTURA TURYSTYCZNA	175
7.2.4	INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA.....	175
7.2.5	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO W LATACH 2014-2020	175
7.2.6	PROGNOZA BUDŻETU GMINY MIĘDZYCHÓD NA LATA 2014 – 2020.....	176
ROZDZIAŁ 8.		187
ZGODNOŚĆ PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO ZE STRATEGICZNYMI DOKUMENTAMI NA POZIOMIE REGIONALNYM, KRAJOWYM I WSPÓLNOTOWYM.		187
ROZDZIAŁ 9.		197
SYSTEM WDRAŻANIA PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO.....		197
ROZDZIAŁ 10.		198
SPOSOBY MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO.....		198
10.1	SYSTEM MONITOROWANIA PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO	198
10.2	OCENA PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO.....	198
10.3	SPOSOBY INICJOWANIA WSPÓLPRACY POMIĘDZY SEKTOREM PUBLICZNYM, PRYWATNYM I ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI	199
10.4	<i>PUBLIC RELATIONS</i> PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO.....	200
PODSUMOWANIE		201
SPIS RYSUNKÓW, WYKRESÓW I TABEL		202
	RYSUNKI.....	202
	TABELE	202
	ZDJĘCIA	202
BIBLIOGRAFIA.....		204

Wstęp

Rada Europejska podejmując na początku 2013 roku kluczowe decyzje w sprawie nowej perspektywy finansowej na lata 2014-2020 zobligowała kraje członkowskie Unii Europejskiej do starannego przygotowania strategicznych dokumentów w zakresie pozyskiwania środków z budżetu wspólnoty. Od uchwalenia we wrześniu 2006 roku przez Radę Miejską Międzychodu *Programu Rozwoju Lokalnego Gminy Międzychód na lata 2007-2013*, a także jego późniejszej aktualizacji uchwalonej we wrześniu 2010 roku nastąpiło szereg zmian w sferze społecznej, politycznej i makroekonomicznej. Głównym czynnikiem determinującym zmiany jest fakt, iż rzeczywistość społeczno-gospodarcza Gminy Międzychód w znacznie większym stopniu wtopiona została w system europejski. W maju 2014 roku Polska, w tym również samorzady świętowały jubileusz 10-lecia członkowstwa w strukturach Unii. Była to okazja, aby podsumować efekty dziesięciu lat działań na rzecz rozwoju gminy Międzychód, a także czas, aby porozmawiać o jej najbliższej przyszłości. W ciągu tej dekady pojawiło się wiele nowych instrumentów, dzięki którym można było ten rozwój przyspieszyć. Program Rozwoju Lokalnego jest elementem większego systemu programowania, przygotowywanego na różnych poziomach: regionalnym, krajowym i wspólnotowym. Jego treść uwzględnia ustalenia, jakie są w tych dokumentach zawarte. Szczególnie istotne jest zharmonizowanie dokumentu ze Strategią Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku, Strategią rozwoju kraju do roku 2020 oraz Strategią Europa 2020. Założenia Programu Rozwoju Lokalnego Gminy Międzychód wpisują się również w obszary interwencji polityk horyzontalnych Unii Europejskiej, w szczególności polityki ochrony i poprawy stanu środowiska, polityki równych szans, polityki wspierania zatrudnienia oraz społeczeństwa informacyjnego. Cele określone w Programie Rozwoju Lokalnego wynikają z aktualnej oceny sytuacji społeczno-gospodarczej oraz z analizy strategicznej – analizy SWOT.

Program Rozwoju Lokalnego Gminy Międzychód jest dokumentem szczegółowo traktującym o działaniach, jakie będą podejmowane przez samorząd w ciągu kilku najbliższych lat. Działania te będą miały na celu realizację misji Gminy Międzychód, czyli podniesienie poziomu i jakości życia mieszkańców poprzez zrównoważony rozwój wszystkich dziedzin życia publicznego. Program Rozwoju Lokalnego jest niezbędnym dokumentem w pozyskiwaniu środków z budżetu UE. Dokument przedstawia sytuację społeczno-ekonomiczną Gminy, formułuje cele i zawiera opis strategii zmierzającej do osiągnięcia spójności wewnętrznej regionu i równoważenia jego rozwoju. Dokument szacuje również spodziewane efekty planowanych interwencji i wpływ na przebieg procesów rozwojowych, wskazuje kierunki zaangażowania środków funduszy strukturalnych i środków własnych Gminy. Określa nie tylko ogólne cele (jak ma to miejsce przy tworzeniu strategii), lecz konkretne zadania, terminy ich realizacji oraz sposoby finansowania.

Z punktu widzenia władz Gminy Międzychód zadania priorytetowe w Programie Rozwoju Lokalnego to modernizacja infrastruktury lokalnej, szczególnie w zakresie dróg, ochrony środowiska naturalnego, kulturowego, rekreacyjnego i sportowego w celu podwyższenia potencjału turystycznego regionu i poprawy jakości życia mieszkańców.

Zakres działań wymieniony w Programie Rozwoju Lokalnego Gminy Międzychód jest zgodny z priorytetami i działaniami uwzględnionymi w Wielkopolskim Regionalnym Programie Operacyjnym 2014-2020, Programie Infrastruktura i Środowisko, Programie Wiedza Edukacja Rozwój, Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020.

Przygotowanie aktualnej wersji Programu Rozwoju Lokalnego Gminy Międzychód poprzedził szeroki proces konsultacji społecznych na poziomie lokalnym z udziałem samorządu gminnego, jednostek podległych, stowarzyszeń, lokalnych przedsiębiorców, środowisk szkolnych i ciał doradczych Burmistrza (Rada Przedsiębiorców, Rada Młodych, Rada Seniorów, Rada Sportu i Sejmik Kultury). Projekt dokumentu był przedmiotem dyskusji podczas komisji Rady Miejskiej i uchwalony Uchwałą Rady Miejskiej Międzychodu z dnia 12 listopada 2014 roku

Rozdział 1.

Wprowadzenie

1.1 METODYKA PRACY NAD PROGRAMEM ROZWOJU LOKALNEGO

Do przygotowania aktualizacji Programu Rozwoju Lokalnego Gminy Międzychód Burmistrz Międzychodu powołał zespół zadaniowy, reprezentujący sektor publiczny, społeczny i gospodarczy w składzie:

- Roman Musiał – Burmistrz Międzychodu;
- Agnieszka Leśniewska - Zastępca Burmistrza Międzychodu;
- Zygmunt Mleczak - Przewodniczący Rady Miejskiej Międzychodu;
- Anna Danielczak – Przewodnicząca Komisji ds. społecznych Rady Miejskiej Międzychodu;
- Wojciech Dyl - Przewodniczący Komisji Rolnictwa i Ochrony Środowiska Rady Miejskiej Międzychodu/ Kierownik Wydziału Gospodarki Komunalnej i Rozwoju Wsi UMiG;
- Anna Andrałojć - Skarbnik Gminy;
- Mieczysław Stec - Sekretarz Gminy;
- Czesław Czubaj - Kierownik Wydziału Gospodarki Komunalnej i Rozwoju Wsi UMiG;
- Mieczysław Trafis - Kierownik Wydziału Gospodarki Przestrzennej i Nieruchomościami UMiG;
- Grażyna Flajszer - Kierownik Referatu Gospodarki Komunalnej UMiG;
- Sławomir Nawrot - Zastępca Kierownika Wydziału Promocji i Rozwoju;
- Wojciech Danielczak - Prezes Miejskiej Spółki Komunalnej Aqualift Sp. z o.o.;
- Krzysztof Michalski - Prezes Międzychodzkiego Ośrodka Sportu, Turystyki i Rekreacji;
- Urszula Nowak - Dyrektor Centrum Animacji Kultury w Międzychodzie;
- Jacek Kaczmarek - Zastępca Dyrektora Biblioteki Miejskiej w Międzychodzie i Dyrektor Centrum Edukacji Regionalnej i Przyrodniczej w Mniszkach;
- Antoni Taczanowski - Dyrektor Biblioteki Publicznej w Międzychodzie;
- Grażyna Marcinkowska - Dyrektor Zespołu Obsługi Ekonomicznej i Administracyjnej Oświaty;
- Teresa Wleklik - Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej;
- Szymon Prokopczuk - Prezes Międzychodzkiego Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.;
- Irena Kubicka - Przewodnicząca Konwentu Sołtysów.

Na pierwszym spotkaniu powołanego przez Burmistrza zespołu, utworzono tematyczne grupy robocze:

- I. Zespół ds. inwestycji, gospodarki komunalnej ochrony środowiska, infrastruktury drogowej, energetycznej, gazowej, ciepłownictwa oraz rozwoju rolnictwa.
- II. Zespół ds. społecznych.
- III. Zespół ds. budżetowych.
- IV. Zespół ds. planistycznych, gospodarczych, ładu przestrzennego i gospodarowania nieruchomościami, turystyki, promocji.

W pracach zespołów roboczych oprócz powołanych powyższym zarządzeniem osób brali udział:

Teresa Cichosz, Sebastian Cejba, Piotr Ciesielski, Rafał Dąbek, Aneta Gierszewska, Waldemar Kęsy, Mariola Tyburska i Przemysław Sobkowski.

Plan pracy nad aktualizacją Programu Rozwoju Lokalnego:

- marzec 2013 r. – rozpoczęcie prac w grupach tematycznych,
- kwiecień 2013 r. - wystąpienie do pomiotów społecznych i gospodarczych o przesłanie materiałów i oddelegowanie osób do wspierania prac zespołów zadaniowych,
- wrzesień 2013 r. – przedłożenie materiałów roboczych do opracowania Programu Rozwoju Lokalnego przez Wydziały, Zakłady, jednostki organizacyjne oraz Radę Miejską,
- sierpień 2014 r. – opracowanie projektu dokumentu przez Zespół Koordynacyjny,
- wrzesień 2014 r. – konsultacje społeczne projektu,
- październik 2014 r. – przedłożenie projektu dokumentu Radzie Miejskiej oraz dyskusja i uzupełnienia w Komisjach Rady,
- listopad 2014 r. – uchwalenie Programu Rozwoju Lokalnego 2014 – 2020.

1.2 OBSZAR I CZAS REALIZACJI PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO

Program Rozwoju Lokalnego Gminy Międzychód obejmuje obszar Gminy Międzychód i określa cele, zadania i kierunki rozwoju Gminy Międzychód na lata 2014 –2020. Niniejszy dokument będzie służył jako punkt odniesienia dla działań o charakterze rozwojowym, podejmowanych ze środków własnych budżetu Gminy Międzychód, ze środków budżetu Unii Europejskiej oraz z innych, zewnętrznych źródeł finansowania.

Program Rozwoju Lokalnego Gminy Międzychód wdrażany będzie w ramach czterech głównych dziedzin stanowiących jego trzon:

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA I OCHRONA ŚRODOWISKA

ROLNICTWO I ODNOWA WSI

INFRASTRUKTURA TURYSTYCZNA

INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

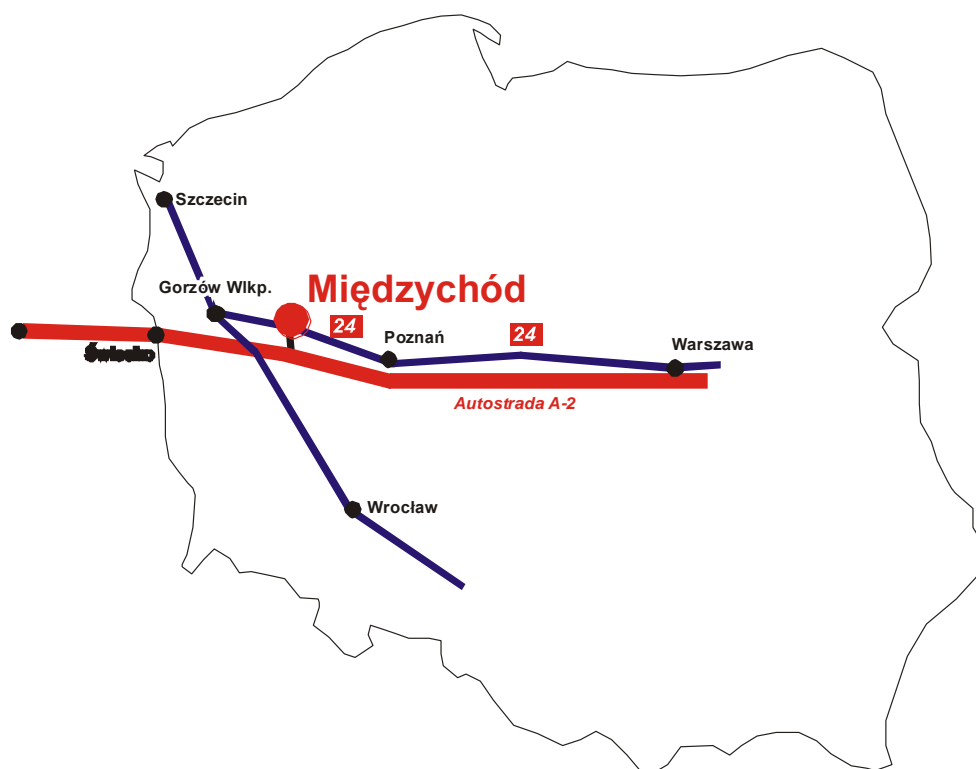
Dla każdej z tych dziedzin wyznaczono szczegółowy zakres tematyczny planu.

Rozdział 2.

Aktualna sytuacja społeczno gospodarcza na obszarze objętym wdrażanym Programem

2.1 POŁOŻENIE GMINY MIĘDZYCHÓD

Gmina Międzychód jest jedną z 4 gmin powiatu międzychodzkiego i jedną z 226 gmin województwa wielkopolskiego. Leży na zachodnim krańcu województwa wielkopolskiego, na skrzyżowaniu dróg wojewódzkich nr 182 (Międzychód – Ujście) i nr 160 (Suchań – Miedzichowo), 40 km od autostrady A2. Cztery kilometry od Miasta przecina gminę niemal w połowie droga krajowa nr 24 (Poznań – Gorzów Wlkp.) biegnąca równoległe przez miejscowości Kamionna, Gorzyń. Z Międzychodu do Poznania jest 85 km, do Gorzowa Wlkp. 60 km, do Warszawy 450 km, a do Berlina 200 km.

Rysunek 1 Położenie Gminy Międzychód
Źródło: [UM i G Międzychód]

Gmina Międzychód graniczy z następującymi gminami:

- od północy - Drezenko (woj. lubuskie),
- od wschodu - Sieraków, Kwilcz i Lwówek (woj. wielkopolskie),
- od południa - Miedzichowo (woj. wielkopolskie),
- od zachodu - Pszczew, Przytoczna, Skwierzyna (woj. lubuskie).

2.2 POWIERZCHNIA I SIEĆ OSADNICZA GMINY MIĘDZYCHÓD

Powierzchnia ogólna Gminy Międzychód wynosi 30 704 ha (307,04 km²), co stanowi 41,7 % powierzchni powiatu międzychodzkiego i 1,0 % powierzchni województwa wielkopolskiego. Pod względem powierzchni ogólnej gmina Międzychód jest gminą dużą i zajmuje 8 miejsce w województwie wielkopolskim. Jest największą gminą w powiecie międzychodzkiem.

Sieć osadniczą tworzą miasto Międzychód i 41 miejscowości wiejskich, położonych na obszarze 26 sołectw i w granicach 29 obrębów geodezyjnych. Miasto Międzychód położone jest w centrum obszaru Gminy na lewym brzegu Warty i nad Jeziorem Miejskim. W Międzychodzie mieści się siedziba Urzędu Miasta i Gminy oraz Starostwa Powiatu Międzychodzkiego. Miasto pełni funkcje: administracyjną, oświatową, kulturalną, gospodarczą (handel, produkcja, usługi produkcyjne, usługi społeczne), komunikacyjną. Sieć miejscowości wiejskich ukształtowana jest głównie w środkowej

i południowej części Gminy. Tereny wiejskie pełnią funkcje: gospodarczą (rolnictwo, leśnictwo, handel, usługi produkcyjne), rekreacyjno – sportową, komunikacyjną i oświatowo – kulturalną.

Sieć osadniczą Gminy poza miastem tworzą głównie miejscowości średnie i małe. Wśród 41 miejscowości wiejskich są:

- 2 wsie duże (powyżej 500 mieszkańców): Bielsko i Łowyń,
- 5 wsi średnich (od 300 do 500 mieszkańców): Głazewo, Gorzyń, Kamionna, Muchocin, Radgoszcz,
- 7 wsi małych (150 – 300 mieszkańców): Kolno, Lewice, Mierzyn, Mnichy, Piłka, Stary Zatom, Wielowieś,
- 28 wsi bardzo małych (do 150 mieszkańców): Dormowo, Drzewce, Dziecielin, Gorzycko Stare, Gralewo, Kaliska, Kamionna Folwark, Kamionna Wiktrowo, Kaplin, Krzyżkówko, Mierzynek, Mniszki, Mokrzec, Muchocinek, Nowy Zatom, Popowo, Przedlesie, Puszcza, Radosz, Sarzyce, Skrzydlewo, Sowia Góra, Tuczępy, Zamyślin, Zielona Chojna, Zwierzyniec, Żmijowiec.

Szczegółowy plan Gminy Międzychód przedstawia Rysunek 2, na którym można zauważyć wspomniane wcześniej centralne położenie miasta Międzychód oraz otaczające je liczne jeziora i dolinę rzeki Warta, potwierdzające historię, iż Międzychód powstał wśród mokradeł, jezior i małych dopływów Warty na skraju Puszczy Noteckiej.

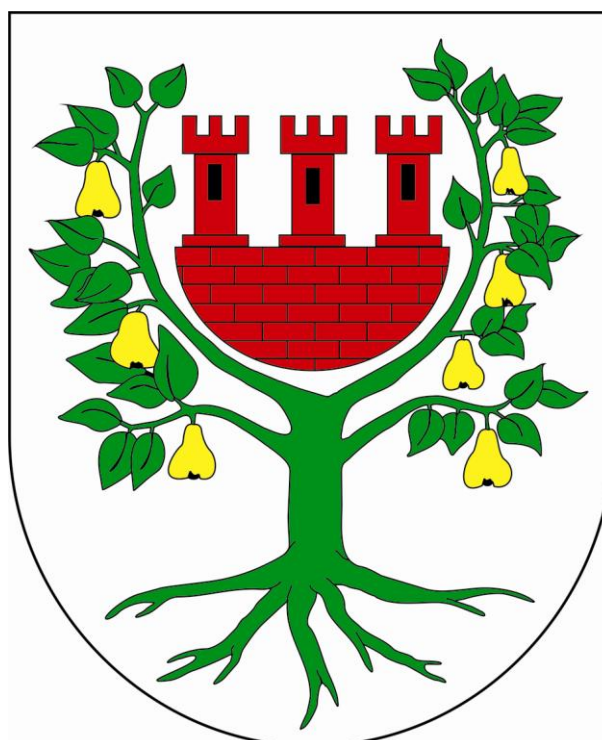
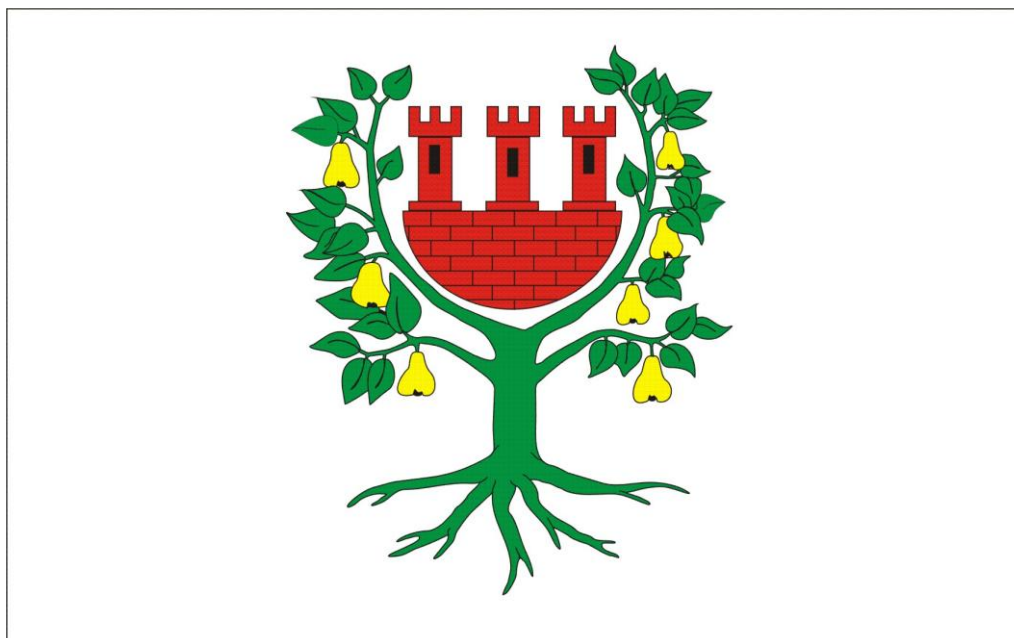

Rysunek 2 Gmina Międzychód
 Źródło: [UM i G Międzychód]

Rysunek 3 Plan Miasta Międzychód
 Źródło: [UM i G Międzychód]

Pierwsza wzmianka o Międzychodzie pochodzi z 1378r. Pod koniec XIV wieku miasto otrzymało prawa miejskie. W XV wieku pojawiła się niemiecka nazwa Miasta **Birnbaum**, oznaczająca gruszę. Według legendy grusza rosła kiedyś na rynku miasta, a rybacy wieszali na niej swoje sieci. Drzewo to znalazło się w herbie miasta, stanowiąc jego główny akcent.

Rysunek 4 Flaga i herb Gminy Międzychód
Źródło: [UM i G Międzychód]

2.3 ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE GMINY MIĘDZYCHÓD

Miasto i Gmina Międzychód położone są na północno – zachodnim skraju historycznego regionu Wielkopolska. Według podziału fizyczno – geograficznego Polski opracowanego przez Jerzego Kondrackiego Gmina Międzychód leży w prowincji *Niż Środkowo – Polski*, podprowincji *Pojezierze Południowo – Bałtyckie*, na pograniczu trzech makroregionów *Pojezierza Wielkopolskiego* (krainy *Pojezierze Poznańskie*, *Pojezierze Chodzieskie*), *Pradoliny Toruńsko – Eberswaldskiej* (*Kotlina Gorzowska*) oraz *Pojezierza Lubuskiego* (*Bruzda Zbąszyńska*).

Położenie tego terenu na pograniczu trzech makroregionów powoduje znaczne urozmaicenie krajobrazu. Krajobraz ten powstał w wyniku działań lądolodu skandynawskiego. Teren urozmaicony jest wzgórzami nazywanymi moreną czołową. W obniżeniu terenu znajdują się: dolina Warty i liczne jeziora. Znaczącym obiektem w krajobrazie Gminy jest dolina rzeki Warty. Rzeka płynie tu dużymi zakolami wśród rozległych łąk. Rzeka Warta dzieli gminę na dwa różne obszary. Część prawobrzeżna – północna została ukształtowana przez wydmowe piaski. Są tutaj liczne jeziora rynnowe o charakterystycznym wydłużonym kształcie. Prawie cały obszar porośnięty jest lasami sosnowymi, należącymi do Puszczy Nadnoteckiej. W borach jest ukrytych kilka jezior m.in. Mierzyńskie i Radgoskie. Część lewobrzeżna – południowa to wzgórza moreny czołowej. W tej części znajduje się najwyższe wzniesienie – Królewska Góra koło Gorzycka (116 m. n.p.m.). Szczególnymi walorami przyrodniczymi wyróżnia się głęboka dolina Kamionki. Liczne jeziora są naturalnym siedliskiem wielu gatunków ptactwa m.in. sokoła wędrownego, bociana czarnego, czapli siwej, żurawia, łabędzi. Tutaj znajduje się rezerwat przyrody.

W południowej części gminy (dolina Kamionki) rozpościera się obszar chronionego krajobrazu należący do Pszczewskiego Parku Krajobrazowego. Park został utworzony w 1986 roku dla zachowania w celach naukowych i rekreacyjnych obszaru polodowcowego o wyjątkowych walorach krajoznawczych. W skład jego wchodzi teren o bogatej rzeźbie powierzchni, w dużym stopniu zalesiony z licznymi ciekami i jeziorami.

Rezerwat Kolno Międzychodzkie został utworzony w 1959 roku i obejmuje 14,8 ha powierzchni wielogatunkowego lasu liściastego o charakterze naturalnym. Położony jest na półwyspie Jeziora Koleńskiego w sąsiedztwie jeziora Kludno. Wąską część nad jeziorem porasta las olszowy, wyżej jest las grądowy: dęby, jesiony, jawory, buki, graby, wiązy i inne gatunki. Są także znacznych rozmiarów czeremchy, trzmieliny oraz trzy potężne dęby w wieku około 500 lat.

Cały teren gminy należy do zlewni rzeki Warty. Od strony południowej wpadają do Warty trzy strugi: Dormowska, Kamionka i Bielina.

Bardzo cennymi akcentami w krajobrazie gminy są 52 różnej wielkości jeziora: Gorzyńskie (79,6 ha), Bielskie (78,0 ha), Winnogórskie (64,0 ha), Wielkie (53,5 ha), Tuczno (50,5 ha), Radgoskie (46,1 ha), Miejskie (44,8 ha), Mierzyńskie (47,8 ha), Koleńskie (46,7 ha), Lubiwiec (42,9 ha). Razem jeziora zajmują powierzchnię 712 ha.

Klimat Pojezierza Międzychodzko – Sierakowskiego należy do strefy klimatu umiarkowanego. Cechą tutejszego klimatu jest wzajemne oddziaływanie powietrza morskiego i kontynentalnego, skutkuje to zmiennymi stanami pogody. Najczęściej napływa powietrze polarno – morskie z północnego Atlantyku. Latem jest to powietrze chłodne, powodujące znaczne zachmurzenie i opady atmosferyczne. W zimie powietrze to powoduje ocieplenie i odwilż. Drugim typem napływającego powietrza jest powietrze polarno – kontynentalne z Europy Wschodniej i Azji. Przynosi ochłodzenie z jednoczesnym wypogodzeniem. To powietrze napływa głównie zimą i wiosną. Bardzo rzadko notuje się obecność powietrza z północy z Arktyki oraz z Wysp Azorskich i Azji Mniejszej. Powietrze z północy z Arktyki przynosi duże ochłodzenie. Natomiast powietrze z rejonu Wysp Azorskich i Azji Mniejszej powoduje wzrost temperatury w zimie i upały w lecie. Międzychód leży w rejonie o bardzo niskim poziomie opadów atmosferycznych. Według danych Urzędu Miasta i Gminy w Międzychodzie średnia roczna suma opadów wynosi 530 – 550 mm. Średnia roczna temperatura powietrza atmosferycznego wynosi 8⁰C. Okres wegetacyjny trwa 200 – 220 dni. Duża zmienność rzeźby terenu w dużym stopniu oddziałuje na klimat. Klimat ten cechuje się dużą zmiennością stanów pogody oraz opadów atmosferycznych.

Gmina Międzychód wyróżnia się w Wielkopolsce bardzo dużym kompleksem terenów leśnych, gdyż 16 155 ha, czyli ponad połowa obszaru Gminy (52,58%) to lasy i grunty leśne. Międzychód zajmuje piąte miejsce w województwie wielkopolskim pod względem powierzchni lasów.

Użytki rolne jeszcze w 2010 roku obejmowały obszar 11 445 ha, w 2013 roku ta wielkość wzrosła do 12 787 ha, co stanowi 41,6 % powierzchni ogólnej Gminy. Natomiast wody zajmują około 4,2 % powierzchni Gminy. Sposób użytkowania gruntów w Gminie Międzychód obrazuje poniższa tabela.

Rodzaj gruntów	Ha	%
Użytki rolne	11 445	37,25
Lasy i grunty leśne	16 028	52,17
Grunty zadrzewione	114	0,37
Wody stojące	201	0,65
Wody płynące	1 060	3,45
Rowy	47	0,15
Użytki kopalniane	7	0,02
Drogi	682	2,22
Tereny zabudowane	281	0,92
Tereny niezabudowane	34	0,11
Tereny zieleni	71	0,23
Tereny rekreacyjno wypoczynkowe	45	0,15
Tereny różne	168	0,55
Nieuzytaki	541	1,76
RAZEM	30 724	100,00

Tabela 1 Użytkowanie gruntów w Gminie Międzychód w 2010r.
Źródło: [dane Referatu Rolnictwa i Rozwoju Wsi Gminy Międzychód]

Zdjęcie 1 Walory przyrodnicze Gminy Międzychód w obiektywie
Źródło: [UM i G Międzychód]

Zdjęcie 2 Rezerwat "Dolina Kamionki"
Źródło: [UM i G Międzychód]

2.4 TURYSTYKA W GMINIE MIĘDZYCHÓD

Region Gminy Międzychód zaliczany jest do najatrakcyjniejszych w Wielkopolsce obszarów z punktu widzenia walorów naturalnych, a sam Międzychód jest dość znanym ośrodkiem wypoczynkowym. Atrakcyjność Gminy polega na wysokich walorach przyrodniczych nadwarciańskiego obrzeża Puszczy Noteckiej i polodowcowego krajobrazu z ponad setką jezior i rzeką Wartą. Jednym z priorytetowych celów gminy jest rozwój w kierunku stworzenia marki turystycznej popularnej w kraju i za naszą zachodnią granicą. Wykorzystywanie wymienionych powyżej walorów oraz geologicznych zasobów o znaczeniu leczniczym miałyby doprowadzić do utworzenia pierwszego w Wielkopolsce uzdrowiska. Pojawiają się również międzywojewódzkie i międzygminne inicjatywy, które mają szansę przyspieszyć rozwój ogólnie pojętej infrastruktury turystycznej i skonsolidować pojedyncze działania gmin w jeden spójny produkt turystyczny. Do takich inicjatyw należą m.in. plany stworzenia lubusko-wielkopolskiego Obszaru Funkcjonalnego „Interregio”, w którego skład miałyby wejść gminy Przytoczna, Pszczew, Trzciel, Zbąszyń, Miedzichowo i Międzychód oraz zamierzenia powołania do życia klastra turystycznego „Kraina 100 Jezior” opierającego się na gminach i ośrodkach powiatu międzychodzkiego.

2.4.1 Atrakcje turystyczne

Wielu turystów oczarował ciekawy, zabytkowy układ urbanistyczny miasta Międzychód. Stare Miasto jest położone na przesmyku między jeziorem, a rzeką i do dziś zachowało wrzecionowaty kształt, ze zbliżonym do kwadratu rynkiem pośrodku. Charakterystycznym elementem zabudowy Starego Miasta są tzw. gaski, czyli wąskie uliczki łączące z jednej strony rynek z jeziorem, a z drugiej z rzeką Wartą. Uroku międzychodzkiemu rynkowi niewątpliwie dodają dwie rzeźby postawione na jego obszarze. Są to, rzeźba rybaka pod gruszą, będąca elementem fontanny w jego centrum oraz rzeźba legendarnego osiołka, która w 2012 roku stanęła w tym miejscu, będąc elementem projektu „Zielona ulica – podniesienie atrakcyjności turystycznej zabytkowej starówki Międzychodu”, dofinansowanego ze środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013.

Zdjęcie 3 Rynek w Międzychodzie
Źródło: [UM i G Międzychód]

Zdjęcie 4 Osiołek na rynku w Międzychódzie
Źródło: [UM i G Międzychód]

Zdjęcie 5 Gaska w Międzychódzie
Źródło: [UM i G Międzychód]

Zdjęcie 6 Rynek w Międzychodzie na starej fotografii
Źródło: [UM i G Międzychód]

Na terenie miasta warto zobaczyć zabytkowe budynki.

Kościół p.w. Męczeństwa Św. Jana Chrzciciela z XVI w. ufundowany w 1591 r. przez Jana Ostroroga, właściciela miasta. Kościół został wzniesiony w latach 1560-89. Jest to kościół z cegły, otynkowany, z trójkondygnacyjną wieżą, w zrzebie późnogotycką, z zewnątrz o cechach późnoklasycystycznych. W północną ścianę wieży wmurowano cegły w kształcie masek ludzkich. Wyposażenie kościoła pochodzi głównie z XVII i XVIII w., a dzwon znajdujący się w kościele pochodzi z 1765r.

Zdjęcie 5 Kościół p.w. Męczeństwa Św. Jana Chrzciciela
Źródło: [UM i G Międzychód]

Muzeum Regionalne mieszczące się w stuletnim, zabytkowym gmachu dawnego magistratu, położone jest we wschodniej części Międzychodu. Budynek ten był siedzibą władz miejskich. Zanim zaczął pełnić rolę magistratu, w latach 1859-1904 znajdowały się w nim pomieszczenia międzychodzkiej szkoły katolickiej, zaś jeszcze wcześniej stała w tym miejscu kamienica. Muzeum

od ponad 25 lat gromadzi zbiory etnograficzne z terenu Puszczy Noteckiej oraz zbiory historyczne dotyczące Powstania Wielkopolskiego na Ziemi Międzychodsko – Sierakowskiej.

Zdjęcie 6 Muzeum Regionalne
Źródło: [UM i G Międzychód]

Warto zobaczyć również płytę nagrobną Krzysztofa Unruga z XVII w. w kościele pw. Niepokalanego Serca Maryi na Lipowcu oraz przykościelny cmentarz z płytami nagrobnymi; znajdujący się w Parku im. Oskara Tietza głaz poświęcony Oskarowi Tietzowi, berlińskiemu kupcowi urodzonemu w Międzychodzie, który ufundował stadion miejski, salę gimnastyczną i dawne Łaźnie Miejskie.

Wielkim skarbem Ziemi Międzychodzkiej jest tryskające od 1912r. źródło artezyjskie z wodą zdrojową, ujęte w zabytkową żeliwną obudowę, zwaną przez międzychodzian „Laufpompa”. Zawartość składników mineralnych i siarkowodoru jest zbliżona do wód zdrojowych w znanych uzdrowiskach np. Busku Zdroju, czy Krynicy.

Zdjęcie 7 Laufpompa
Źródło: [UM i G Międzychód]

Ciekawym dla turystów miejscem jest z pewnością *Kamionna* – obecnie wieś, od XV w. do 1874r. miasto. W 1261r. należała do cystersów z Gościkowa. Pamiątką po dawnym mieście jest rynek zabudowany w większości domami kalenicowymi z XIX wieku. Dużej wartości zabytkiem jest 500 - letni kościół p. w. Narodzenia NMP z 1499r., należący do cenniejszych zabytków gotyckich w Wielkopolsce. Zbudowany został na planie prostokąta, z przylegającymi doń kruchtami i wieżą - dzwonnica, zwieńczoną ceglany hełmem. Na wieży wisi dzwon z XVI w. Pozbawione tynku zewnętrzne mury, wzniesione z cegły o układzie polskim, ozdobione są fryzami. W ścianach tkwią wmurowane kule kamienne z okresu wojen szwedzkich. Dziedziniec kościelny otacza późnogotycki mur, a od kościoła w dolinę Kamionki prowadzą malownicze schody.

Zdjęcie 8 Kościół p. w. Narodzenia NMP
Źródło: [UM i G Międzychód]

Aby przyciągnąć coraz więcej turystów do gminy Międzychód z inicjatywy Burmistrza podjęto szereg działań zmierzających do poprawy estetyki miasta. Pierwszym sukcesem była rewitalizacja *Parku im. Oskara Tietza* nad Jeziorem Miejskim. Jeszcze w 2004 roku był to zarośnięty i zaniedbany teren, po którym mieszkańcy Międzychodu bali się spacerować ze względu na bezpieczeństwo. Przez ostatnie lata nadjeziorne tereny parkowe stały się najpiękniejszą częścią miasta, gdzie Międzychodzianie uwielbiają przebywać i odpoczywać. Rok 2014 nadał im jednak jeszcze wyższą jakość, bo dzięki realizacji projektu „*Jezioro wśród miejskich ogrodów - zwiększenie atrakcyjności turystycznej Międzychodu poprzez rozbudowę infrastruktury rekreacyjnej wokół Jeziora Miejskiego*” tereny te stały się prawdziwą turystyczną perełką na skalę ponadregionalną. Malowniczo położone: pieszo-rowerowa promenada, skwery wypoczynkowe, rekreacyjne i sportowe, taras widokowy, place zabaw, a także pływające pomosty i slipy do cumowania i wyciągania jednostek pływających, to część prac wykonanych wokół centralnie położonego Jeziora Miejskiego. Realizacja tego projektu nie mogłaby dojść do skutku, gdyby nie dofinansowanie z Programu

Operacyjnego „Ryby”, z którego wkład stanowił prawie 1/3 kosztów całego projektu. Warto podkreślić, że wykonawcą szeregu prac porządkowych był utworzony w 2005 roku Klub Integracji Społecznej.

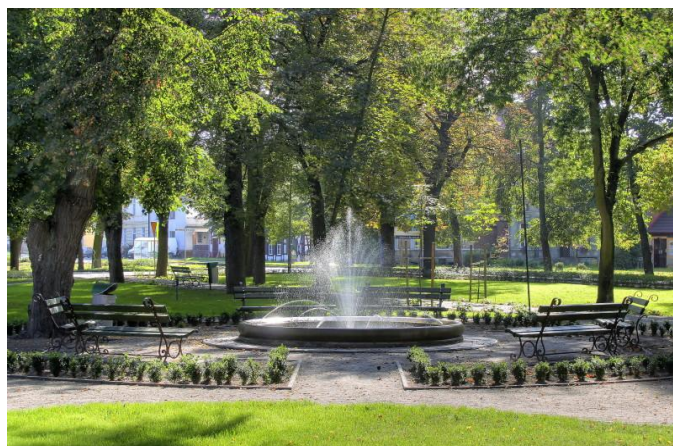
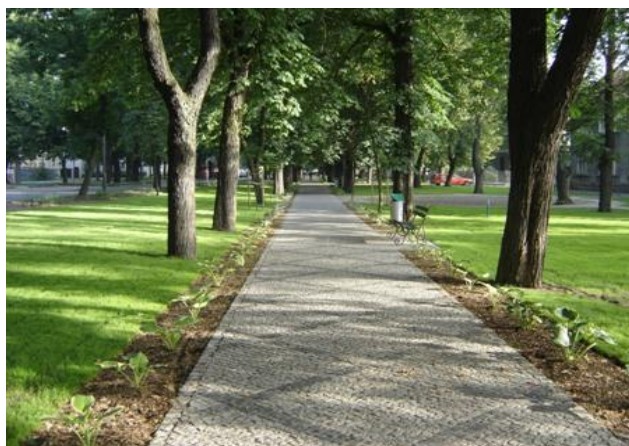

Zdjęcie 9 Park im. Oscara Tietza
Źródło: [UM i G Międzychód]

Zdjęcie 11 Efekt realizacji projektu „Jezioro wśród miejskich ogrodów”
Źródło: [UM i G Międzychód]

W ramach innych działań zmierzających do upiększenia Międzychodu rewitalizację przeszły tzw. „planty” na Lipowcu, czyli tereny zielone przy ul. Marszałka Piłsudskiego. Jest to kolejne miejsce spacerów mieszkańców miasta, szczególnie lubiane odkąd pojawiła się tu fontanna. Takich miejsc wcześniej brakowało w Międzychodzie, a obecnie jest ich coraz więcej. Na nowo zagospodarowane zostały liczne tereny tworząc przyjazne dla oka mieszkańców oraz przyjezdnych skwery i zieleńce. Są to zieleńce przy ulicy Czynu 600-lecia, zieleńce przy ul. Sikorskiego, skwer przy ul. Langowicza, skwer w miejscowości Bielsko, a także Park im. Michała Skrzypczaka przy muszli koncertowej.

Zdjęcie 10 „Planty”
Źródło: [UM i G Międzychód]

Zdjęcie 11 Budynek Urzędu Miasta i Gminy jako zwieńczenie „plantów”.
Źródło: [UM i G Międzychód]

Niewątpliwie atrakcyjność Gminy polega na wysokich walorach przyrodniczych nadwarciańskiego obrzeża Puszczy Noteckiej i polodowcowego krajobrazu z ponad setką jezior, Dlatego też ważnym elementem rozwoju turystyki w Gminie Międzychód jest turystyka wodna, jako naturalna konsekwencja walorów przyrodniczych, jakimi są liczne jeziora i rzeka Warta. Niestety do tej pory nie było stworzonych warunków dla wodniaków. W związku z tym w 2004r. przy udziale środków finansowych z Urzędu Marszałkowskiego oraz współpracy z Klubem Integracji Społecznej w Międzychodzie rozpoczęto budowę **Przystani przy Starym Moście na rz. Warcie**. Otwarcie przystani miało duży wpływ na rozwój turystyki wodnej i usług turystycznych w naszym regionie, także stało się kolejnym miejscem spotkań dla mieszkańców. W 2013 roku zrealizowano w tym miejscu zadanie pn.: „*Budowa przystani na potrzeby turystyki wodnej po rzece Warcie na trasie Międzychód - Sieraków*”, które polegało m.in. na postawieniu nowego pomostu pływającego do cumowania mniejszych jednostek pływających. Dofinansowanie w tym wypadku pochodziło z „Małych Projektów” z Regionalnego Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

Zdjęcie 12 Stacja wodna przy Starym Moście na rz. Warcie
Źródło: [UM i G Międzychód]

Inwestycje te zwiększyły atrakcyjność turystyczną gminy i regionu, ale także całej rzeki Warty. Funkcjonowanie stancy potwierdziło celowość jej budowy - teren ten zapełnił się spacerowiczami, turystami, biwakowiczami, stał się punktem przyjmowania wioślarzy, a co najważniejsze zaistniał jako miejsce organizacji masowych imprez plenerowych. Na przestrzeni ostatnich kilku lat, w sezonach letnich odbywały tutaj się m.in. koncerty: „Skaldowie”, „Dżem”, „Raz Dwa Trzy”, „Noc country z Korneliuszem Pacudą”, impreza pod hasłem: „Twórzmy lepszy świat” z udziałem zespołu Darka Malejonka „Maleo Regge Rockers”, „Czerwone Gitary”, „Patrycja Markowska”, „Myslowitz”. W 2013 roku na koncertach przy okazji „Wakacji z Pompą” i „Festynu Gruszy” wystąpiły zespoły „Luxtorpeda” i „Strachy Na Lachy”, a w 2014 główną gwiazdą była Sylwia Grzeszczak.

„Skaldowie”

„Dzem”

„Raz Dwa Trzy”

„Maleo Regge Rockers”

Zdjęcie 13 Koncerty z cyklu ”Muzyczna Przystań”
Źródło: [UM i G Międzychód]

Przystań wodna przy Starym Moście to jednak nie jedyna atrakcja turystyki wodnej w Międzychodzie. W czerwcu 2014 roku oddany do użytku został zrewitalizowany Stary Port na rzece Warcie. Operacja przywrócenia do życia zaniedbanego od lat 60-tych XX w. portu zrealizowana została poprzez trzy zadania dofinansowane z Programu Operacyjnego „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013”. W ramach tych zadań przeprowadzono rekultywację basenu portowego, budowę i regulację linii brzegowej oraz zagospodarowanie stancji wodnej. Rewitalizacja Starego Portu i budowa stancji wodnej odbywała się w partnerstwie i współpracy z Międzychodzkiem Towarzystwem Turystyki i Sportów Wodnych, które jest społecznym inicjatorem idei przywrócenia miasta ku wodzie. Inwestycja w znaczący sposób poprawiła wizerunek miasta, położonego na szlaku żeglugi śródlądowej pn. „Wielka Pętla Wielkopolski” a obejmującego swym zasięgiem aż trzy województwa. Zaangażowanie Wielkopolskiej Organizacji Turystycznej, szeroki oddźwięk kampanii promocyjnej oraz już widoczne efekty w postaci wpływających do Starego Portu jednostek pływających, dają nadzieję na szybki rozwój turystyki wodnej na terenie naszej gminy.

Zdjęcie 14 Zrewitalizowany Stary Port w Międzychódzie
Źródło: [UM i G Międzychód]

Zdjęcie 15 Stanica w Starym Porcie
Źródło: [UM i G Międzychód]

Ponadto inwestycje te idealnie wpisują się we wcześniejsze działania związane z wykreowaniem produktu pod nazwą Centrum Turystyki Rowerowej i Wodnej, dzięki któremu w 2011 roku powstała infrastruktura turystyczna łącząca wiele form rekreacji w jeden produkt turystyczny. Umożliwia on turystom wędrującym Międzynarodową Trasą Rowerową R1 oraz przebywającym na terenie

Puszczy Noteckiej czy zachodniej części Wielkopolski poznanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych, a także skorzystanie z zaplecza rekreacyjno – sportowego.

Zdjęcie 16 Ścieżka pieszo-rowerowa do OW Mierzyn i boisko wielofunkcyjne o sztucznej nawierzchni
Źródło: [UM i G Międzychód]

Zadanie pn. „*Centrum Turystyki Rowerowej i Wodnej wraz ze ścieżką rowerową i zapleczem sportowo - rekreacyjnym wzdłuż szlaku R1 w Puszczy Noteckiej w Międzychodzie*” dofinansowane zostało ze środków unijnych w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego 2007-2013. Rezultatem prac wykonanych w trakcie jego realizacji jest:

- powstanie przystani kajakowej nad Wartą połączonej z istniejącym pomostem pływającym, zapleczem kuchenno-sanitarnym, technicznym i polem biwakowym oraz skomunikowanie szlaku wodnego na Warcie z Międzynarodową Trasą Rowerową R1,
- powstanie ścieżki rowerowej wzdłuż szlaku R1,
- powstanie boiska wielofunkcyjnego o sztucznej nawierzchni w Ośrodku Wypoczynkowym Mierzyn, tworzącego element dodatkowej oferty dla wędrujących Trasą R1,
- powstanie szlaku pieszo – rowerowego prowadzącego przez Puszcę Notecką i łączącego Trasę R1 z w/w obiektami i dalej z Centrum Turystyki Rowerowej we wsi Mierzyn,
- poprawa stanu i wyposażenia plaży nad Jeziorem Mierzyńskim.

Ważnym zadaniem dla podwyższenia poziomu usług turystycznych była realizacja inwestycji z dofinansowaniem środków Unii Europejskiej pod nazwą: „**Centrum Edukacji Regionalnej i Przyrodniczej Mniszki**”. Inwestycja realizowana została w ramach działania „Odnowa dziedzictwa kulturowego”, bowiem Centrum mieści się w zabytkowym folwarku.

Folwark wraz z zespołem parkowym, ze względu na swój historyczny charakter wpisany został do rejestru zabytków. Ze względu na bardzo zły stan techniczny budynków wymagał natychmiastowego remontu. Stąd decyzja o jego odbudowie i adaptacji na potrzeby edukacji, która została zainicjowana w październiku 2006 r., a w kolejnych latach trwała jego rozbudowa. Dziś Centrum Edukacji Regionalnej i Przyrodniczej w Mniszkach jest kompleksem obiektów z różnymi propozycjami – wystaw, warsztatów ginących zawodów, zajęć edukacyjnych, koncertów, spektakli teatralnych, konferencji, szkoleń, miejscem organizacji atrakcyjnych festynów i imprez. Ciągłe rośnie liczba zwiedzających CERiP – rocznie Mniszki odwiedza już prawie 12 tys. turystów – z całej Polski i z zagranicy, a dodatkowych kilka tysięcy uczestniczy w propozycjach kulturalnych i festynach.

Zdjęcie 17 Centrum Edukacji Regionalnej i Przyrodniczej w Mniszkach podczas „Wielkiego Smażenia Powideł”
Źródło: [UM i G Międzychód]

2.4.2 Szlaki piesze i rowerowe

Gmina Międzychód mocno stawia na rozwój turystyki i aktywnej rekreacji, a dzięki dobrze oznakowanym szlakom turystycznym zarówno mieszkańcy jak i osoby spoza regionu mogą korzystać z uroków pieszych wędrówek i uprawiać turystykę rowerową m.in. na terenach kompleksu leśnego Puszcza Notecka. Planowane są już kolejne trasy, w tym również o zasięgu międzywojewódzkim oraz krótsze, piesze trasy wewnątrzmięskie pokazujące najciekawsze miejsca i zabytki Międzychodu.

Na podstawie opracowanego studium komunikacyjnego wytyczono sieć szlaków pieszych i rowerowych.

Szlaki piesze

- **żółty:** (Ze Starego Osieczna) - Sowia Góra (0 km) – Międzychód (15,8) –Zatom Stary – Ławica – Chalin – Prusim - Kamionna (37,2) – rezerwat „Dolina Kamionki” Mnichy – Łowyń

- (51,1) – i dalej przez Nowe Gorzycko do Wierzbna (68,6);
- **czzerwony:** Międzychód – Letnisko (0 km) – Bielsko (0,6) – rez. Kolno Międzychodzkie (4,2) – Kamionna (8,3) – dolina Kamionki, Mnichy (13) – Krzyżkówko(20,6) – Lewice (23,9);
  - **niebieski:** (ze Zbąszynia przez Trzciel, Pszczew i Lubikowo) Gorzycko (0 km) – Międzychód rynek (7,2) – Bielsko jez.Koleńskie (11,2) – Ławica (10,6) – Góra – Sieraków (31,3) – przez Wartę – Bucharzewo (38,5km) – dalej do Kobusza i Miałów (59,6);
  - **czarny:** Rezerwat „Dęby Koleńskie” (0 km) – Zielona Chojna, Aleksandrowo – Międzychód (12,2) – przez Wartę, Przedlesie – Radgoszcz (16,8) – Kaplin – Radosz – „Matecznik” Błota (29,3) – Kukułka (33,8) – rez. „Czaple Wyspy” – rez. „Mszar nad jez.Mnich” Kobylarnia (39 km) – *(może być dalej: Marianowo dąb „Józef” – Sieraków 44,8)*;
  - **czarny:** Gorzyń (0 km) – Sterki (5) – „Królewska Góra”116 m.npm.(8,1) - Stary Młyn Dormowo – Gorzyń (12,7).

Szlaki rowerowe

- **Nadwarciański Szlak Rowerowy**, liczący 382 km i prowadzący wzdłuż całego wielkopolskiego odcinka rzeki Warty. Jego najnowszy, otwarty w 2009r., odcinek zachodni, prowadzi ze stolicy Wielkopolski do Międzychodu i ma długość 122 km. Jest trasą alternatywną dla znacznie starszego Szlaku Stu Jezior. Podobnie jak sąsiedni Szlak Stu Jezior, nie jest on szczególnie trudny technicznie i zazwyczaj prowadzi mało uczęszczanymi szosami, choć kilka odcinków może nas zmusić nawet do zejścia z siodła. Do szczególnych atrakcji na trasie NSR-W możemy zaliczyć: atrakcje przyrodnicze Siarakowskiego Parku Krajobrazowego oraz laufpompe w Międzychodzie.

Zdjęcie 18 Mapa turystyczna „Nadwarciański Szlak Rowerowy”
 Źródło: [UM i G Międzychód]

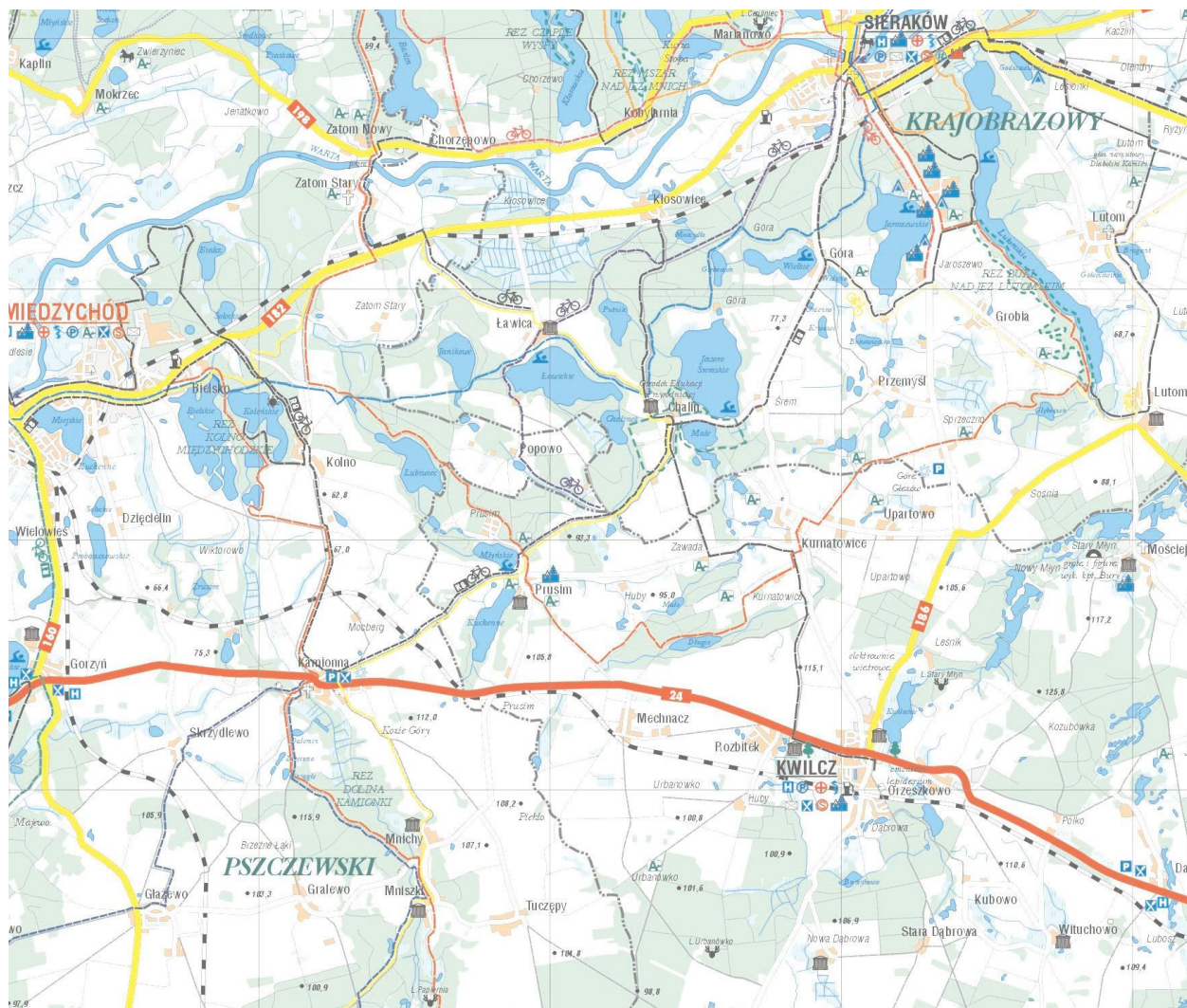
- **Szlak Stu Jezior**, stanowiący element Wielkopolskiego Systemu Szlaków Rowerowych. Powstał w 1999r. szlak o długości 110,8 km, oznakowany kolorem czarnym, prowadzi z Poznania przez Szamotuły do Międzychodu. Jego nazwa nawiązuje do niezwykle popularnego Pojezierza Międzychodzko-Sierakowskiego, przez który prowadzi.

- **Szlak Powstań Narodowych 1769-1919**, otwarty 2 czerwca 2010r. powstał z inicjatywy Stowarzyszenia na Rzecz Rozwoju Ziemi Międzychodzkiej, które opracowało i wytyczyło jego ścieżkę. Prowadzi on przez trzy gminy Powiatu Międzychodzkiego:

Pętla Międzychodzka: Bielsko - Kolno - Popowo - Kamionna - Mniszki - Gralewo – Międzychód.

Pętla Sierakowska: Sieraków - Ławica - Chalin - Góra – Grobia.

Pętla Kwilecka: Kwilcz - Kurnatowice - Mościewo - Orzeszkowo – Prusim.

Zdjęcie 19 Mapa Szlaku Powstań Narodowych 1769-1919
Źródło: [UM i G Międzychód]

- **wielkopolski odcinek LUBUSKIEJ DROGI ŚW. JAKUBA**

Droga Lubuska stanowi część większego projektu nazwanego "Drogi św. Jakuba na Wschód i Zachód od Odry" i ma połączyć Wielkopolską Drogę św. Jakuba Gniezno - Głogów - Zgorzelec - Praga z Drogami Jakubowymi w Brandenburgii, prowadzącymi przez Lipsk lub Magdeburg, dalej Francję i północną Hiszpanię aż do Santiago de Compostela. Zaczyna się w Murowanej Goślinie, a kończy na moście granicznym w Słubicach.

- **leśna rowerowa trasa turystyczna "Śladami Radusza"** są to dwa rowerowe szlaki historyczno-krajoznawcze, biegnące przez Puszcze Notecką do osady Radusza w Gminie Międzychód. Szlaki wybiegają z wioski Kaplin, przebiegając równoległe drogą obok zachodniego brzegu jeziora Młyńskiego. Te ścieżki rowerowe w Puszczy Noteckiej prowadzą po pozostałościach dużej wsi Radusz, zlikwidowanej w czasach okupacji hitlerowskiej. Krótszy wariant (14 km); Kaplin → Pamiątkowy kamień z 1933r. ze Święta lasu → leśniczówka Kamień → Zwierzyniec → Wanelów → powrót do Kaplina na płn.-zach. brzegu Jeziora Młyńskiego. Dłuższy wariant (23 km); Kaplin- Pamiątkowy kamień z 1933 r. ze Święta lasu → wzniesienie 77,5 m w okolicy Sowiej Góry-osada leśna Radusz → wzniesienie 63,4 m w okolicy leśniczówki Kamień → Zwierzyniec → Wanelów → powrót do Kaplina na północny-zachód brzegu Jeziora Młyńskiego.

Zdjęcie 20 Ścieżka rowerowa „Śladami Radusza”
Źródło: [UM i G Międzychód]

2.4.3 Centrum Edukacji Regionalnej i Przyrodniczej w Mniszkach

W zniszczonych budynkach gospodarskich pozostawionych przez tuczarnię, z inicjatywy Rady Sołeckiej i mieszkańców Mniszek, Gmina Międzychód utworzyła w roku 2007 Centrum Edukacji Regionalnej i Przyrodniczej.

Remont został przeprowadzony w wyniku projektu realizowanego w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Restrukturyzacja i Modernizacja Sektora Żywnościowego i Rozwoju Obszarów Wiejskich, przygotowanego przez Gminę Międzychód w roku 2006. Wyremontowano wówczas budynki gospodarskie - spichlerz i dwie obory oraz dawny budynek administracyjny (wymiana i naprawa dachów, stolarki drzwiowej i okiennej, odbudowa zniszczonych fragmentów, rozbiórka budynków pochodzących z lat siedemdziesiątych, remont świetlicy wiejskiej w dawnym budynku administracyjnym, remont tego budynku i adaptacja na cele sal ekspozycyjnych) oraz zakupiono i wykonano podstawowe wyposażenie - gabloty, meble do świetlicy, kuchenki, kilka przykładowych eksponatów (m.in. koło garncarskie, brony, pługi, żarna, młockarnie).

Zdjęcie 21 Folwark w Mniszkach
Źródło: [UM i G Międzychód]

W roku 2007 Centrum Edukacji Regionalnej i Przyrodniczej rozpoczęło działalność. Prace początkowe polegały na stałym doposażaniu obiektów i wystaw. Dziś - dzięki wielkiej ofiarności mieszkańców (ponad 90 procent ze zgromadzonych eksponatów to dary i depozyty, często rodzinne pamiątki, przekazywane z własnych gospodarstw) Centrum posiada zbiory, które mogą zainteresować każdego. Urządzono warsztaty szewski, garncarski, wikliniarski, bednarski, kuźnię, stanowisko pszczelarskie, tkackie, wystawę sprzętu gospodarstwa domowego i urządzeń do przeróbki mleka, urządzeń i sprzętu do prania, maglowania i prasowania, wystawę maszyn rolniczych, odtworzono wnętrze dawnej klasy szkolnej, wnętrze składu kolonialnego, a w 2010r. powstała wspaniała diorama poświęcona rezerwatowi przyrody Dolina Kamionki.

Diorama prezentuje roślinność, florę i faunę zbiorowisk roślinnych tj. m.in: las olszowo – łęgowy, charakterystyczny dla dna Doliny o dużej cyrkulacji wód powierzchniowych; eutroficzny zbiornik wodny z łąkami ramieniowymi; zbiorowiska szuwaru niskiego wraz z roślinnością zanurzoną specyficzną dla ujść małych rzek; bogatą postać lasu bukowo- grabowego – grądu; zbiorowiska sucholubnej roślinności muraw kserotermicznych oraz napiaskowych oraz zbiorowiska wilgotnych łąk z dzięglem, ostrożniem warzywnym i ostrożniem łąkowym.

Aby diorama spełnia różnorodne funkcje edukacyjne, a znajduje się w niej około 200 gatunków zwierząt oraz 100 gatunków roślin. Łączna liczba eksponatów zawiera się w liczbie ok. 2500. Ekspozycja ma na celu przekazanie wielowymiarowych powiązań między poszczególnymi czynnikami biotycznymi i abiotycznymi, a także zależności między organizmami roślinnymi i zwierzęcymi. Stała ekspozycja prezentująca bioróżnorodność Doliny Kamionki, umożliwia pokazanie wielu gatunków roślin i zwierząt niedostępnych z różnych względów dla szerokiego grona turystów.

Zdjęcie 22 Diorama w Mniszkach
Źródło: [UM i G Międzychód]

Przy współpracy Klubu Integracji Społecznej, Ośrodka Pomocy Społecznej i Powiatowego Urzędu Pracy powstała także możliwość zrealizowania programu zatrudnienia, dzięki któremu w Centrum pracują osoby będące jednocześnie mieszkańcami Mniszek i okolicznych miejscowości.

Ponadto Centrum Edukacji Regionalnej i Przyrodniczej, a dokładniej projekt pn. **„Budowa Centrum Edukacji Regionalnej i Przyrodniczej wraz z odbudową zabytkowego folwarku w m. Mniszki”** zajął **I miejsce** w konkursie „Przyjazna Wieś”, na najlepszy projekt w zakresie infrastruktury zrealizowany na obszarach wiejskich, przy wsparciu środków unijnych, ogłoszony przez Marszałka Województwa Wielkopolskiego. W ten sposób Centrum zostało wyróżnione na całą Wielkopolskę jako przykład dobrych projektów oraz efektywnie i w przemyślany sposób wydatkowanych środków z funduszy unijnych.

Zdjęcie 23 Racot – odbiór nagrody za zajęcie I miejsca w Wielkopolsce
Źródło: [UM i G Międzychód]

Wielkim osiągnięciem naszej Gminy było zwycięstwo w Wielkopolsce, co automatycznie zakwalifikowało nasz projekt do etapu krajowego. W gronie 15 projektów uczestniczących w Konkursie Krajowym konkurowały zarówno duże projekty takie jak: „Budowa Oczyszczalni Ścieków”, „Budowa Hali Sportowej”, czy „Odbudowa obserwatorium astronomicznego”, jak i mniejsze, z dziedziny odnowy wsi jak: „Adaptacja starego budynku na Centrum Aktywności Społecznej”. Pomimo tak trudnej konkurencji Centrum w Mniszkach osiągnęło niesamowity sukces wygrywając konkurs krajowy.

Zdjęcie 24 Warszawa – odbiór nagrody
za zajęcie I miejsca w Polsce
Źródło: [UM i G Międzychód]

Obecnie Centrum stanowi największą atrakcję turystyczną w gminie przyciągając do Mniszek prawie 12 tys. odwiedzających rocznie. CERiP rozwija się bardzo intensywnie, także pod względem inwestycyjnym. Dopiero co zrealizowano projekty pod nazwą „Rozbudowa Centrum Edukacji Regionalnej i Przyrodniczej wraz z ogólnodostępnym zapleczem rekreacyjno – sportowym we wsi Mniszki - II etap”, „Budowa interaktywnej trasy turystycznej na szlaku ginących zawodów, a także „Edukacja młodego przyrodnika – przygotowanie pracowni wizualizacji działania ekosystemów na przykładzie Rezerwatu „Dolina Kamionki” w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013, a już przygotowywane są kolejne. W ramach dalszej rozbudowy CERiP planuje się przebudowę zabytkowego dworu z przeznaczeniem na obiekt konferencyjno – noclegowy i stowarzyszeń wiejskich, remont willi z przeznaczeniem na obiekt wystawowo – biurowy, zagospodarowanie parku dworskiego i terenów przyległych, remont budynku po byłej owczarni oraz dalszą adaptację budynków wystawowych. Celem wszystkich tych zadań jest zachowanie zabytków kultury materialnej wsi, zwiększenie liczby turystów oraz podniesienie standardu usług turystycznych świadczących przez Centrum.

W Centrum Edukacji Regionalnej i Przyrodniczej odbywają się również liczne konferencje, a przystosowane do tego celu pomieszczenia dają możliwość przyjmowania zagranicznych gości wraz z tłumaczami.

Zdjęcie 25 Konferencja przygotowana w CERiP przez Ministerstwo Rolnictwa z udziałem gości ze Szwecji, Finlandii i Łotwy
Źródło: [UM i G Międzychód]

Tradycją Mniszek stało się organizowane od kilku lat Wielkie Smażenie Powideł podczas Festynu Babiego Lata. Impreza ta oferuje wiele atrakcji takich jak: degustacja lokalnych smakołyków, pokazy lepienia garnków, czy też kucia żelaza. Można podglądać mistrzów w układaniu kwiatów i bawić się podczas pokazów artystycznych czy koncertów muzycznych.

Zdjęcie 26 Babie Lato – Wielkie Smażenie Powidel
Źródło: [UM i G Międzychód]

Centrum, w celu zapewnienia lepszej oferty turystycznej, szeroko współpracuje również z Ośrodkiem Edukacji Przyrodniczej w Chalinie (Gmina Sieraków) i oraz Skansenem Olenderskim OLANDIA w Prusimiu (Gmina Kwilcz). Nie małe znaczenie dla dalszego rozwoju Centrum odgrywa tworzony przez Jana A.P. Kaczmarka „Instytut Rozbitek” (Gmina Kwilcz), pomyślany jako miejsce roboczych spotkań artystów filmu, muzyki i teatru.

Zdjęcie 27 Skansen OLANDIA oraz Ośrodek w Chalinie
Źródło: [UM i G Międzychód]

2.4.4 Baza noclegowa

Pojezierze Międzychodzko – Sierakowskie zaliczane jest do dziesięciu najatrakcyjniejszych obszarów Polski z punktu widzenia walorów naturalnych. Turyści odwiedzający Gminę Międzychód mają do dyspozycji ok. 880 ogólnodostępnych miejsc noclegowych w bazie hotelowo - pensjonatowej o bardzo zróżnicowanym standardzie i cenach.

Największy kompleks turystyczno-noclegowy pomiędzy miejscowościami Mierzyn i Radgoszcz, znany jest jako „Ośrodek Wypoczynkowy Mierzyn”. Położony na skraju Puszczy Noteckiej, 4 km na północ od Międzychodu (przy drodze nr 160), zajmuje obszar ponad 21 ha. Wypoczywać tu może jednocześnie ok. 300 wczasowiczów w ośrodkach ogólnodostępnych oraz ok. 1 300 właścicieli i członków ich rodzin w prywatnych domkach letniskowych. Położenie ośrodka na Pojezierzu Międzychodzko - Sierakowskim (w „Krainie 100 jezior”), bliskość wielu jezior i rzeki Warty oraz Puszczy Noteckiej gwarantuje doskonały mikroklimat. Turyści mogą korzystać z wypożyczalni sprzętu pływającego nad strzeżoną plażą nad jeziorem Mierzyn. Ośrodek posiada własną, ogólnodostępną bazę sportowo-rekreacyjną. Ostatnio uruchomiony zespół boisk sportowych o sztucznej nawierzchni, umożliwia uprawianie wszystkich gier zespołowych. Przy ośrodku funkcjonuje również ścieżka zdrowia, wytyczona pośród wieloletniego drzewostanu ze stanowiskami do różnorodnych ćwiczeń rekreacyjnych. Właściciele namiotów i przyczep campingowych mogą korzystać z „Campingu pod brzoziami”, zlokalizowanego pośród wieloletnich brzozi. Może on pomieścić 180 osób i wyposażony jest w 16 stanowisk do carawaniingu. Ośrodek zarządzany przez Międzychodzki Ośrodek Sportu, Turystyki i Wypoczynku Sp. z o.o. ze względu na brak środków finansowych, uległ w ostatnich latach znacznej degradacji i aby spełnić aktualne standardy wymaga znacznych nakładów inwestycyjnych w infrastrukturę drogową i usługowo-handlową.

Po drugiej stronie Jeziora Mierzyńskiego, w spokojnej miejscowości Mierzyn znajduje się Centrum Turystyki Rowerowej. Jest to piękny, wyremontowany budynek pod nadzorem Centrum Animacji Kultury w Międzychodzie. Posiada ogółem 19 miejsc noclegowych podzielonych pomiędzy 7 pokoi. Na jego terenie można organizować imprezy plenerowe, ogniska, biwaki, wesela czy warsztaty. W budynku znajduje się również punkt informacji turystycznej.

Turystyka wiejska, rozwija się przede wszystkim w środowisku atrakcyjnym przyrodniczo i kulturowo. Część turystyki wiejskiej, jaką jest agroturystyka, ma z kolei mniejsze wymagania lokalizacyjne. Badania wykazują, że turyści wybierający tę formę turystyki wiejskiej pragną przede wszystkim ciszy i spokoju. Niezwykle ważne są również predyspozycje osobowościowe usługodawców.

Turystyka wiejska, a w szczególności agroturystyka, jest jedną z najlepiej rozwiniętych form turystyki w Gminie Międzychód. Bardzo ważną dziedziną gospodarki są usługi turystyczne. Atrakcyjne położenie, w otoczeniu pięknych kompleksów leśnych i 35 jezior, wpływa korzystnie

na rozwój usług związanych z obsługą ruchu turystycznego, z agroturystyką na czele. Na terenie Gminy Międzychód działa **Międzychodzkie Stowarzyszenie Agroturystyczne**, które obecnie zrzesza 30 gospodarstw agroturystycznych, w większości skategoryzowanych. Zrzeszone gospodarstwa dysponują liczbą 374 miejsc noclegowych.

Gmina włącza się w działalność promocyjną Stowarzyszenia, organizowane są wspólne wyjazdy na krajowe i zagraniczne targi turystyczne, wspólnie wydawane są materiały promocyjne.

W ostatnich latach rozwinęły się trzy ośrodki turystyczne na terenie Gminy: Centrum Sportu Biznesu i Rekreacji – Ośrodek Szkoleniowo – Wypoczynkowy w Mierzynie oferujący 130 miejsc noclegowych, Ośrodek Wypoczynkowy „WEZAJ” oferujący 60 miejsc noclegowych i Ośrodek jeździecko-wypoczynkowy SOKOŁÓWKA w Dormowie z 48 miejscami noclegowymi. Na bazę noclegową Gminy Międzychód składają się również: **Hotel „NEPTUN”** - 42 miejsca noclegowe, **Zajazd „OSTĘP”** Gorzyń - 40 miejsc noclegowych.

Zdjęcie 28 Hotel „Neptun”
Źródło: [UM i G Międzychód]

Zdjęcie 29 Ośrodek Jeździecko – Wypoczynkowy SOKOŁÓWKA w Dormowie
Źródło: [UM i G Międzychód]

2.5 DZIAŁANIA PROMOCYJNE W GMINIE MIĘDZYCHÓD

Promocją gminy Międzychód zajmuje się Wydział Promocji i Rozwoju Gminy, który dla skutecznej realizacji zadań z tego zakresu podejmuje działania takie jak:

- Przygotowanie i opracowanie projektów wniosków o dofinansowanie z program unijnych i funduszy krajowych w ramach pojawiających się konkursów,
- Promocja terenów inwestycyjnych i współpraca z inwestorem,
- Współpraca z
  - jednostkami budżetowymi gminy i spółkami, w których gmina posiada swoje udziały, lokalnymi stowarzyszeniami, klubami sportowymi i innymi organizacjami pozarządowymi,
  - miastami partnerskimi w kraju i za granicą i mediami publicznymi

Skwierzyna

Szczytna

Seelow

Weinstadt

Zdjęcie 30 Herby miast partnerskich
Źródło: [UM i G Międzychód]

- Promocja imprez i przedsięwzięć organizowanych przez Centrum Animacji Kultury w Międzychodzie.
- Systematyczny monitoring możliwości korzystania z funduszy Unii Europejskiej i dostępnych funduszy krajowych.
- Współpraca przy wydawaniu Informatora Międzychodzkiego.
- Współpraca przy tworzeniu i wydawaniu folderów turystycznych po gminie Międzychód,
- Udział w pracach Lokalnej Grupy Działania Stowarzyszenia „Puszcza Notecka”, Stowarzyszenia Lokalna Grupa Rybacka „Obra – Warta”, Wielkopolskiej Organizacji Turystycznej w Poznaniu i Rady Programowej Wielkiej Pętli Wielkopolski.
- Aktualizacja strony internetowej Gminy Międzychód.

Zdjęcie 31 Strona internetowa www.miedzychod.pl
Źródło: [UM i G Międzychód]

- Prowadzenie profilu na portalu społecznościowym www.facebook.com.
- Organizowanie konkursów okolicznościowych dla mieszkańców miasta.
- Opracowywanie i zamawianie materiałów reklamowo – promocyjnych.

Zdjęcie 32 Gadżety reklamowe i przewodnik po gminie Międzychód
Źródło: [UM i G Międzychód]

- Udział w targach turystycznych i wystawach.

Zdjęcie 33 Dożynki Prezydenckie w Spale z udziałem LGD „Puszcza Notecka”
Źródło: [LGD „Puszcza Notecka”]

- Wpisywanie obiektów do ewidencji obiektów hotelarskich.

Celem tych działań jest podniesienie atrakcyjności Gminy Międzychód oraz wskazanie jej walorów turystyczno – rekreacyjnych, historycznych i kulturalnych.

W ramach działań promocyjnych Gmina zorganizowała otwarty konkurs na hasło promocyjne Gminy Międzychód, w którym zwyciężyła Katarzyna Ładyńska z hasłem:

Międzychód Miasto z pompą!

Na podstawie hasła powstało logo promujące Gminę.

Zdjęcie 34 Logo Gminy Międzychód
Źródło: [UM i G Międzychód]

2.6 ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE

2.6.1 Infrastruktura techniczna: drogi, wodociągi, kanalizacja sanitarna, składowanie odpadów komunalnych.

Drogi

Gminę pokrywa stosunkowo gęsta sieć dróg (z wyjątkiem północnych obszarów leśnych).

Przez gminę przechodzą drogi:

- krajowa nr 24 Poznań – Gorzów,
- wojewódzkie:
  - nr 160 Drezdenko – Międzychód,
  - nr 182 Międzychód – Wronki,
  - nr 195 Zatom Nowy – prom – Zatom Stary,
  - nr 198 Radgoszcz – Kaplin -Mokrzec-Zatom Nowy- Sieraków
  - nr 199 Skwierzyna – Wiejce - Międzychód
- powiatowe: 19 odcinków dróg.

Łączna długość poszczególnych kategorii dróg wynosi:

- droga krajowa	10,7 km
- drogi wojewódzkie	65,1 km
- drogi powiatowe	80,1 km
- drogi gminne	68,2 km

Drogi gminne w granicy administracyjnej miasta łącznie mają długość 23 km. Większość z dróg gminnych ma utwardzoną nawierzchnię, jednak różnej jakości. Są one sukcesywnie remontowane. Najwyższy standard mają drogi o nowej nawierzchni. Utwardzoną dobrą nawierzchnię posiadają z reguły drogi prowadzące do osad wiosek, bądź też łączące wsie jako trakty bliźniacze.

Zdjęcie 35 Droga krajowa nr 24
Źródło: [UM i G Międzychód]

Zdecydowanie największą w ostatnich latach inwestycją gminy Międzychód, która w dużym stopniu zmieniła uciążliwy dla miasta układ komunikacyjny i miała ożywić tereny przemysłowe, była realizowana przy wsparciu środków unijnych „**Budowa drogi gminnej w Międzychodzie łączącej drogi wojewódzkie Nr 160 i Nr 182 wraz z infrastrukturą towarzyszącą**”.

W 2009 r. wybudowano I etap tzw. „obwodnicy”, czyli: drogę o długości 1310 mb prowadzącą od drogi wojewódzkiej nr 160, poprzez ulicę Portową do ulicy Chrobrego, na nasypie równoległym do Warty. Ponadto powstał ciąg pieszo-rowerowy o długości 1050 mb, chodniki z kostki betonowej o długości 420 mb wraz z infrastrukturą towarzyszącą, tj.: oświetlenie drogowe i kanalizacja deszczowa. **Koszt I etapu to 4,8 mln złotych.** Gmina, w wyniku pozytywnej weryfikacji wniosku otrzymała na ten cel z budżetu Państwa w ramach Narodowego Programu Przebudowy Dróg Lokalnych 2008-2011, **2,4 mln zł** i dodatkowo 150 tys. złotych z budżetu Powiatu Międzychodzkiego - na mocy wzajemnych porozumień.

Zdjęcie 36 Obwodnica miasta – I etap
Źródło: [UM i G Międzychód]

W 2010 roku oddano do użytku odcinek obwodnicy od ul. Portowej do ul. Polnej, kończąc tym samym pierwszą część II etapu zadania. Na realizację inwestycji wydano 6 mln zł, z których połowa stanowiła dofinansowane z Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013.

Zdjęcie 37 Obwodnica miasta – II etap, cz. I
Źródło: [UM i G Międzychód]

II etap, część druga zadania pn.: „Budowa drogi gminnej łączącej drogi wojewódzkie nr 160 i 182 pełniące funkcję obwodnicy wraz z infrastrukturą towarzyszącą – II etap część 2” został ukończony już w 2011 roku. Obwodnica połączyła ul. Polną z ul. Przemysłową, która w trakcie realizacji operacji musiała zostać przebudowana. Koszt zadania wyniósł 6,2 mln zł i dofinansowany został kwotą 3 mln zł z Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013.

Zdjęcie 38 Obwodnica miasta – II etap, cz. II
Źródło: [UM i G Międzychód]

W 2013 roku zakończono I etap budowy nowej drogi zbiorczej, która będzie pełnić funkcje południowo-zachodniej „obwodnicy Międzychodu”. Jest to kolejny duży projekt drogowy realizowany przez gminę Międzychód. Na zadanie inwestycyjne pn.: „**Budowa drogi zbiorczej południowo-zachodniej „obwodnicy” Międzychodu - I etap - Budowa nawierzchni ulicy Sadowej wraz odwodnieniem**” składały się roboty drogowe, wykonanie kanalizacji deszczowej i oświetlenia drogowego. Ogólna wartość zadania inwestycyjnego wyniosła 2 110 166 zł, z czego 760 000 zł przekazało Starostwo Powiatowe w ramach porozumienia z Gminą, a dotacja w wysokości 729 393 zł pochodziła z Narodowego Programu Przebudowy Dróg Lokalnych 2012-2015.

Zdjęcie 39 południowo-zachodnia „obwodnica” Międzychodu – I etap
Źródło: [UM i G Międzychód]

Wodociągi i kanalizacja sanitarna

Tereny Gminy Międzychód są bardzo atrakcyjne przyrodniczo i krajobrazowo. Z tego względu władze samorządowe podejmują dużo starań o ekologiczny i zrównoważony rozwój. Nieustannie prowadzone są inwestycje poprawiające infrastrukturę techniczną, co sprawia, że Gmina pozostaje terenem nieskażonym, chętnie odwiedzanym przez turystów.

Miasto i pozostałe miejscowości Gminy Międzychód są prawie w całości zwodociagowane. Z wody dostarczanej siecią wodociągową korzysta ponad 93% mieszkańców Gminy. Długość wodociągu wynosi aktualnie 143 km. Gmina ma dobrze zorganizowany system zaopatrzenia mieszkańców w wodę, który pozwala w sposób ciągły i nieprzerwany dostarczać wodę do wszystkich jej odbiorców.

Sieć rozdzielcza kanalizacji sanitarnej liczy 89 km. Na terenie miasta do sieci kanalizacyjnej podłączonych jest ponad 95% gospodarstw domowych. Na terenach wiejskich sieć kanalizacji sanitarnej znajduje się w miejscowościach Bielsko, Muchocin, Radgoszcz, Gorzyń, Wielowieś, Kamionna, Dzieścielin, Głazewo i Łowyń.

Ścieki komunalne odprowadzane są do mechaniczno – biologicznej oczyszczalni ścieków zlokalizowanej w Międzychodzie przy ulicy Muchocińskiej 7. Jest ona zarządzana przez Miejską Spółkę Komunalną AQUALIFT Sp. z o.o. w Międzychodzie. Istnieje w niej możliwość oczyszczania do 6 000 m³ ścieków komunalnych na dobę. Ponad 95% ścieków jest dostarczana systemem kanalizacji sanitarnej do oczyszczalni, natomiast niespełna 5% to ścieki dowożone samochodami asenizacyjnymi z nieruchomości, które nie mają możliwości włączenia się do sieci kanalizacyjnej. Proces oczyszczania jest sterowany automatycznie i w sposób ciągły monitorowany. Na sieci kanalizacyjnej zainstalowane są automatyczne przepompownie ścieków: główna miejska i 38 pozostałych na terenie Gminy Międzychód. Wszystkie przepompownie z wykorzystaniem łączny satelitarnych są sterowane z dyspozytorni znajdującej się w Oczyszczalni Ścieków. Oprócz oczyszczania ścieków dokonywane jest też odwadnianie osadów ściekowych za pomocą prasy taśmowej i zagęszczanie za pomocą zagęszczarki. Produktem końcowym jest oczyszczona woda odprowadzana do Warty i zagęszczony osad, który po obróbce można wykorzystywać w celu rekultywacji terenów lub dla potrzeb rolnictwa. W miejscowościach, gdzie nie ma kanalizacji ani oczyszczalni ścieków, powszechnym rozwiązaniem jest odprowadzanie ścieków do przydomowych, bezodpływowych zbiorników lub przydomowych oczyszczalni ścieków, dla których prowadzony jest gminny rejestr. Ewidencja ta ma na celu kontrolę systematycznego opróżniania zbiorników i wywożenia ścieków do Miejskiej Oczyszczalni. Działania te będą prowadzone do czasu skanalizowania całej Gminy Międzychód, zgodnie z opracowanym Krajowym Programem Oczyszczania Ścieków Komunalnych.

Budowa efektywnych systemów odprowadzania ścieków oraz właściwa gospodarka wodno – ściekowa przyczynią się do systematycznej poprawy stanu środowiska naturalnego.

Składowanie odpadów komunalnych

Dobrze rozwinięta jest w Gminie Międzychód gospodarka odpadami stałymi. Dawniej na jej terenie funkcjonowały dwa składowiska stałych odpadów komunalnych w Wiktorowie i Łowyniu. W 2003r. oddano do użytku Zakład Utylizacji Odpadów „Clean City”, zlokalizowany w miejscowości Mnichy. W związku z tym, wprowadzono zakaz składowania i zrzucania wszelkich odpadów na wysypiskach w Łowyniu i Wiktorowie, podejmując tym samym decyzje o ich zamknięciu i rekultywacji.

W chwili obecnej na zrehabilitowanym składowisku w Łowyniu prowadzony jest monitoring wód podziemnych oraz gazu wysypiskowego. Natomiast na terenie składowiska Wiktorowo prowadzone są końcowe prace rekultywacyjne.

W 2006r. zlikwidowane zostało także składowisko przeterminowanych środków ochrony roślin (mogilnik), znajdujące się w m. Głazewo. Teren mogilnika został zrehabilitowany. Obecnie prowadzony jest monitoring przepływu zanieczyszczeń.

Odpady komunalne powstające na terenie Gminy Międzychód umieszczane są na składowisku odpadów, zlokalizowanym w m. Mnichy - Zakład Utylizacji Odpadów „CLEAN CITY”. Na terenie zakładu od 2006r. funkcjonuje także sortownia odpadów, która umożliwia segregację i podział odpadów komunalnych i surowców wtórnych na strumienie, a tym samym przyczynia się do ograniczenia ilości zmieszanych odpadów komunalnych, umieszczanych na składowisku. Ponadto w ostatnim czasie na przedmiotowym terenie powstała instalacja do odzysku odpadów komunalnych poprzez produkcję paliwa alternatywnego. Natomiast w chwili obecnej prowadzone są procedury administracyjne dotyczące budowy zakładu kompostowania intensywnego w systemie zamkniętym w technologii tunelowej z placem dojrzewania w przyzmacach. Projektowana instalacja do biologicznego przetwarzania odpadów przeznaczona będzie do biostabilizacji frakcji biodegradowalnej. Główny strumień odpadów stanowić będzie balast po sortowaniu odpadów komunalnych z tzw. części mechanicznej. W zakładzie przyjmowane będą również inne odpady biodegradowalne zebrane selektywnie, w tym odpady zielone, z których będzie mógł powstać pełnowartościowy kompost.

Dzięki współpracy z określonymi podmiotami gospodarczymi, w Gminie Międzychód, prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów opakowaniowych, zbiórka odpadów wielkogabarytowych, zbiórka zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz baterii, przeterminowanych leków i odzieży.

1 lipca 2013 roku nowelizacją ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach został wprowadzony nowy system gospodarowania odpadami komunalnymi. Ustawa ta nałożyła na gminę obowiązek odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy. Obowiązek ten Gmina Międzychód realizuje poprzez operatora systemu - Miejską Spółkę Komunalną „AQUALIFT”, która wybrana została

w drodze przetargu. W wyniku powstałych zmian każdy właściciel nieruchomości zamieszkałej zobowiązany był złożyć deklarację, w której określał czy zobowiązuje się do segregacji odpadów i wskazywał ilość osób zamieszkujących gospodarstwo domowe. Na tej podstawie ustalana była miesięczna opłata, którą właściciel zobowiązany jest wносить na rzecz Gminy.

W odniesieniu do nieruchomości niezamieszkałych (są to na ogół przedsiębiorstwa, biura, szkoły, uczelnie, domki letniskowe, itd.), na terenie których nie zamieszkują mieszkańcy, ale powstają odpady komunalne, właściciele zobowiązani są do zawarcia umowy z przedsiębiorcą znajdującym się w rejestrze działalności regulowanej prowadzonym przez Burmistrza Międzychodu.

2.6.2 Ogólna charakterystyka infrastruktury budowlanej

Obiekty znajdujące się na terenie Gminy różnią się wiekiem, technologią wykonania, przeznaczeniem, na terenie całej Gminy wyróżnić należy

- budynki mieszkalne,
- obiekty użyteczności publicznej,
- obiekty przemysłowe – podmioty gospodarcze.

Budynki mieszkalne

Stan zasobów mieszkaniowych w gminie i mieście Międzychód w dużej mierze zależy od struktur własnościowych występujących w gminie. Zasoby mieszkaniowe podzielone są na budynki wielorodzinne i jednorodzinne i właśnie od tego podziału w głównej mierze zależy struktura własnościowa substancji budowlanej. Budownictwo jedno i dwurodzinne w całości jest w posiadaniu właścicieli prywatnych, natomiast na mieszkalnictwo wielorodzinne składają się zasoby komunalne, spółdzielcze oraz wspólnoty mieszkaniowe.

Ogólna ocena stanu aktualnego zasobu mieszkaniowego w Międzychodzie jest w zasadzie bardzo podobna do sytuacji na terenie całego kraju. Ocena stanu aktualnego wykazała, iż stan techniczny zasobów spółdzielczych jest generalnie lepszy /zasoby te są młodsze/, a jako nieco gorszy oceniono stan zasobów komunalnych z tej przyczyny, iż są to obiekty w większości starsze wymagające większych nakładów remontowych.

W ostatnich latach przeprowadzono dużo remontów dachów, ociepleń budynków oraz elewacji. Największe zasoby mieszkaniowe to wielorodzinne budynki spółdzielcze i komunalne. Jeżeli chodzi o statystykę dotyczącą zasobów mieszkaniowych w gminie i mieście Międzychód to:

- na dzień 8.10.2013r. 1.493 mieszkania znajdują się w zasobach zarządzanych przez Spółdzielnię Mieszkaniową Lokatorsko-Własnościową w Międzychodzie,
- w zasobach komunalnych znajduje się 640 mieszkań, w tym 33 lokali socjalnych.

- W okresie od 2000 do 8.10.2013r. sprzedano 263 lokali komunalnych osobom fizycznym,
- pozostałe mieszkania w budynkach wielorodzinnych należą do wspólnot mieszkaniowych, firm deweloperskich oraz do indywidualnych właścicieli.

W ostatnich latach rozpoczęto budowę nowych mieszkań komunalnych i tak:

- w 2005 roku zakończono budowę wielorodzinnego - komunalnego budynku mieszkalnego na nieruchomości przy ul. Marszałka Piłsudskiego 35B i oddano 7 nowych mieszkań, każdy o powierzchni użytkowej ok. 40 m²,
- w roku 2006 na w/w nieruchomości dobudowano budynek pod nr 35A, w którym oddano do użytku 12 nowych mieszkań o powierzchni użytkowej ok. 50 m²,

Zdjęcie 40 Komunalny budynek mieszkalny ul. Marszałka Piłsudskiego 35
Źródło: [UM i G Międzychód]

- w 2007 roku przy ul. Marszałka Piłsudskiego 26 oddano do użytku nowo pobudowany budynek z 6 lokalami mieszkalnymi oraz 1 lokal użytkowy,
- w 2009 roku przy ul. Polnej 25E oddano nowo wybudowany budynek z 11 mieszkaniami komunalnymi w tym 4 lokale przygotowane dla rodzin z osobami niepełnosprawnymi,
- w 2009 roku po remoncie kapitalnym budynków przy ul. 17 Stycznia 32, 17 Stycznia 43 w Międzychodzie oraz w Kamionnie przy ul. Poznańskiej 17 powstało ogółem 5 nowych lokali,
- w roku 2010 wybudowano budynek socjalny z 5 lokalami socjalnymi, oddanymi do użytku w listopadzie 2010r., natomiast w 2011 roku miała miejsce budowa następnego segmentu budynku socjalnego z następnymi 5 lokalami socjalnymi, oddanymi do użytku w listopadzie 2011 roku.

Zdjęcie 41 Budowa budynku socjalnego w Kolnie
Źródło: [UM i G Międzychód]

BUDYNKI UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

Na terenie miasta i gminy znajdują się budynki użyteczności publicznej o zróżnicowanym przeznaczeniu, wieku i technologii wykonania.

W skład tych obiektów wchodzi:

- obiekty oświaty i nauki (7 szkół ponadpodstawowych, 4 szkoły podstawowe, 3 gimnazja, 8 przedszkoli, 2 żłobki),
- obiekty służby zdrowia (1 szpital, 4 przychodnie, 7 aptek),
- obiekty kultury i sportu,
- obiekty sakralne (kościół),
- obiekty usługowo-handlowe (pawilony handlowe, administracje, banki, urzędy pocztowe, Telekomunikacja Polska S.A, straż pożarna, policja, dworce PKP, PKS, restauracje, kawiarnie, stacje benzynowe),
- znaczące obiekty administracyjno-prawne (Urząd Miasta i Gminy, Urząd Skarbowy, Starostwo Powiatowe, Powiatowego Urzędu Pracy, Powiatowa Stacja Sanitarno - Epidemiologiczna, Powiatowy Inspektorat Weterynarii, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Nadleśnictwo).

Większość tych obiektów zlokalizowana jest w centrum miasta lub na przyległych ulicach.

Poza wymienionymi obiektami na całym obszarze znajdują się mniejsze punkty usługowo – handlowe (restauracje, bary, sklepy wielobranżowe, kioski).

Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej

W 2013 roku dobiegła końca termomodernizacja budynków użyteczności publicznej należących do gminy. W pierwszej kolejności, w ramach konkursu „System Zielonych Inwestycji” termomodernizację przeszły budynki Urzędu Miasta i Gminy oraz Centrum Animacji Kultury

w Międzychodzie. W zakresie robót wykonano ocieplenie przegród zewnętrznych, modernizację centralnego ogrzewania, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej oraz wykonanie wentylacji mechanicznej.

Kolejnymi zadaniami wykonywanymi przez gminę były termomodernizacje budynków Szkoły Podstawowej nr 2 w Międzychodzie, Gimnazjum nr 2 w Międzychodzie, Zespołu Szkół w Łowyniu oraz Przedszkola nr 4 w Międzychodzie.

Dofinansowanie na wyżej wymienione projekty pochodziło ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOSiGW) i środków zgromadzonych na Rachunku klimatycznym przedsięwzięć realizowanych w ramach Programu priorytetowego NFOSiGW p.t.: System zielonych inwestycji (GIS – Green Investment Scheme) Część 1) Zarządzanie energią w budynkach użyteczności publicznej. Całkowity koszt realizacji tych zadań wyniósł prawie 5 mln zł, natomiast kwota dotacji wyniosła niemal 1,3 mln zł.

Zdjęcie 42 Budynki oświatowe po termomodernizacji
Źródło: [UM i G Międzychód]

Obiekty przemysłowe – podmioty gospodarcze.

W obecnej strukturze gospodarki gminy dominują:

- Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych
- Branża budowlana i przetwórstwa tworzyw sztucznych (styropiany i pianka poliuretanowa)
- Transport i gospodarka magazynowa
- branża spożywcza
- przetwórstwo rolne (duże zakłady rolnicze)
- branża drobnych usług

W gminie Międzychód najważniejszymi podmiotami gospodarczymi są:

- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Międzychodzie - szpital.
- MHM „PAECH” – przemysł budowlany.
- "MARBOPUR" Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością S.K.A – przetwórstwo tworzyw sztucznych.
- „Międzychód Nowicka” wchodząca w skład grupy kapitałowej POZ BRUK – przemysł spożywczy.
- ABC Czepczyński – transport międzynarodowy i spedycja.
- PPHU „SCHED-POL” sp.j. – przetwórstwo tworzyw sztucznych.
- P.P.H. „Baser – Polska” Sp. z o.o. – przetwórstwo tworzyw sztucznych.
- Piotr Gnoiński Usługi Ogólnobudowlane – przemysł budowlany.
- „MPEC” Międzychodzkie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. – dostawca energii ciepłej.
- Miejska Spółka Komunalna AQUALIFT Sp. z o.o. – usługi komunalne, ochrona środowiska, usługi pogrzebowe, wodociągi.
- Green Energia Polska sp. z o.o. – produkcja ekologicznej biomasy,
- Sol – Fish – przetwórstwo rybne,
- ZUO „Clean City” – składowisko odpadów.

Największa firma produkcyjna mieszcząca się na terenie gminy uległa likwidacji w 2013 roku: Fabryka Mebli Tapicerowanych „CHRISTIANAPOL” Sp. z o.o.

Aktualnie syndyk masy upadłościowej wspólnie z UMiG w Międzychodzie czyni starania w poszukiwaniu nowego inwestora.

2.6.3 Systemy energetyczne

SYSTEM CIEPŁOWNICZY

W Gminie Międzychód funkcjonuje scentralizowany system ciepłowniczy z szesnastoma źródłami ciepła, które zarządzane są przez Międzychodzkie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Międzychodzie. Spółka swoim zasięgiem obejmuje dużą część miasta Międzychód i miejscowości Bielsko, Przedlesie, Łowyń, Muchocin. Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Międzychodzie funkcjonuje na podstawie wydanej decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z 1 października 1998, o przyznaniu koncesji na wytwarzanie, przesyłanie i dystrybucję ciepła. MPEC zarządza źródłami ciepła o łącznej mocy 19,8515 MW. Największy obiekt to Ciepłownia Rejonowa, która mieści się przy ulicy Sadowej 6, ma moc zainstalowaną 14,5375 MW i zasilą głównie obiekty mieszkalne wielorodzinne oraz obiekty budżetowe. Moc zamówiona przez odbiorców MPEC w całej Gminie Międzychód wynosi 10,42834 MW, a sprzedaż ciepła w 2013 roku to 52405,17 GJ. Większość kotłowni lokalnych zarządzana przez MPEC zasilana jest gazem ziemnym (67%), są także kotłownie na paliwo stałe (miał węglowy – sortyment węgla kamiennego), jak i olej opałowy. Ciepłownia Rejonowa zasilą obiekty poprzez sieć ciepłowniczą wysokoparametrową i węzły ciepłownicze. Natomiast kotłownie zlokalizowane: przy ulicy Sikorskiego 21a (mocy 2,56 MW), ulicy 17Stycznia 76 (mocy 1,44 MW), ulicy Chrobrego 40 (mocy 0,348 MW) zasilają obiekty poprzez sieć ciepłowniczą niskoparametrową. Węzły ciepłownicze zlokalizowane na terenie miasta posiadają łączną moc zainstalowaną 6,52 MW.

Dane dotyczące węzłów ciepłych za rok 2013

L.p.	Węzły ciepłownicze	Moc cieplna zainstalowana (kW)
1	2	3
1.	ul. Daszyńskiego 12	2.159,90
2.	ul. Wyszyńskiego 6	682,00
3.	ul. Zamkowa 2	183,20
4.	ul. Daszyńskiego 3	521,10
5.	ul. Daszyńskiego 10	350,80
6.	ul. Daszyńskiego 21 ŻŁOBEK MIEJSKI	137,00
7.	ul. Podgórna 10	157,40
8.	ul. Dworcowa 26	148,80
9.	ul. Szpitalna 10 SAMODZIELNY PUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ	700,00
10.	ul. Dworcowa 24 ZESPÓŁ SZKÓŁ NR 3	160,00
11.	ul. Gorzycka 1 SZKOŁA PODSTAWOWA Nr 2	313,00
12.	ul. Piłsudskiego 2 URZĄD MIASTA I GMINY	250,00
13.	ul. Dworcowa 22 HALA WIDOWISKOWO-SPORTOWA	417,40
14.	ul. Strzelecka 10 PRZEDSZKOLE NR 1	100,00
15.	ul. Strzelecka 12 POWIATOWA STACJA SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNA	98,50
16.	ul. Piłsudskiego 10 INSTITUTO PIAGET	63,00

17.	ul. Słowackiego 8 SZKOŁA PODSAWOWA NR 2 - HARCÓWKA	85,50
18.	ul. Dworcowa 24 VIA BOWLING CENTER	54,34
19.	ul. Dworcowa 22 HALA WIDOWISKOWO-SPORTOWA ŚRODOWISKOWY DOM SAMOPOMOCY	30,00
ogółem:		6.611,94

Tabela 2 Dane dotyczące węzłów cieplnych za rok 2013
Źródło: [Międzychodzkie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.]

**Dane sprzedaży ciepła dla poszczególnych grup odbiorców z poszczególnych kotłowni
w roku 2013.**

źródło ciepła	Ogółem sprzedaż ciepła (GJ)
RAZEM CR:	32.536
CR - Międzychód, ul. Sadowa 6	32.536
RAZEM KW:	2.073
KW - Międzychód, ul. Bolesława Chrobrego 24	924
KW - Przedlesie 2	804
KW - Muchocin 13	345
RAZEM KG:	17.679
KG - Międzychód, ul. Generała Sikorskiego 21A	8.254
KG - Międzychód, ul. 17 Stycznia 76	4.994
KG - Międzychód, ul. Wały Jana Kazimierza 1	857
KG - Bielsko, ul. Kwiatowa 46	258
KG - Międzychód, ul. Bolesława Chrobrego 40	1.974
KG - Międzychód, ul. Czynu 600-lecia 5	64
KG - Międzychód, ul. 17 Stycznia 5	300
KG - Międzychód, ul. 17 Stycznia 49	170
KG - Międzychód, ul. Nadbrzeżna 8	184
KG - Międzychód, ul. 3 Maja 6	243
KG - Bielsko, ul. Armii Poznań 28A	381
RAZEM KO:	117
KO - Łowyń, ul. Słoneczna 22	117
razem:	52.405

Tabela 3 Dane sprzedaży ciepła dla poszczególnych grup odbiorców z poszczególnych kotłowni w roku 2013
Źródło: [Międzychodzkie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.]

Objaśnienia:

CR - Ciepłownia Rejonowa

KG - Kotłownia gazowa

KW - Kotłownia węglowa

KO - Kotłownia olejowa

W największym źródle ciepła należącym do MPEC-u zainstalowane są jednostki kotłowe WR – 5 (dwie sztuki) i WR -2,5 (jedna sztuka) dla których paliwem energetycznym jest miał węglowy. W 2013 r. w tej ciepłowni zużycie miału węglowego wyniosło 2382 ton. W tabeli przedstawiono zużycia paliw w poszczególnych kotłowniach za rok 2013.

Dane o zużyciu paliw w poszczególnych kotłowniach w roku 2013.

L.p.	Wyszczególnienie	Zużyte paliwo
		tona, tys. m^3
1	2	3
A.	WĘGIEL (t)	
	CR - Ciepłownia Rejonowa ; ul. Sadowa 6	2.382,36
	KW - Przedlesie 2	60,10
	KW - Chrobrego 24, Międzychód	65,60
	KW - Muchocin 13	28,00
	RAZEM	2.536,060
B.	GAZ ZIEMNY (tys. m^3)	
	KG - Chrobrego 40, Międzychód	73,531
	KG - Sikorskiego 21a, Międzychód	280,784
	KG - 17 Stycznia 76, Międzychód	156,484
	KG - Czynu 600-lecia 5, Międzychód	2,119
	KG - A. Poznań 28a, Bielsko	11,217
	KG - 17 Stycznia 5, Międzychód	8,825
	KG - 3 Maja 6, Międzychód	7,516
	KG - 17 Stycznia 49, Międzychód	5,655
	KG - Nadbrzeźna 8, Międzychód	5,858
	KG - Wały Jana Kazimierza 1, Międzychód	26,943
	KG - Kwiatowa 46, Bielsko	8,144
	RAZEM	587,076
C.	OLEJ OPAŁOWY (t)	
	KG - Sikorskiego 21a, Międzychód	0,184
	KG - 17 Stycznia 76, Międzychód	0,176
	KO - Słoneczna 22; Łowyń	3,099
	RAZEM	3,460

Tabela 4 Dane o zużyciu paliw w poszczególnych kotłowniach w roku 2013
Źródło: [Międzychodzkie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.]

Długość sieci ciepłowniczej na terenie miasta Międzychód liczy ok. 7 kilometrów, z czego 0,5 km to sieć napowietrzna. Odcinek 1 km sieci wykonany jest w technologii rur preizolowanych, natomiast pozostała sieć – w technologii tradycyjnej.

System rozliczeń i koszty ciepła

Międzychodzkie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Międzychodzie funkcjonuje na podstawie wydanej koncesji i zatwierdzonej taryfy ciepła przez Urząd Regulacji Energetyki, która

wyszczególnia 6 grup taryfowych podzielonych w zależności od rodzaju źródła ciepła. Ceny ciepła są zróżnicowane w zależności od grupy taryfowej.

Emisja zanieczyszczeń ze źródeł ciepła należących do MPEC Międzychód.

W tabeli przedstawiono wielkości emisji zanieczyszczeń ze źródeł ciepła należących do MPEC Międzychód.

Wielkości emisji zanieczyszczeń ze źródeł ciepła należących do MPEC Międzychód

Lp.	Rodzaj zanieczyszczenia	Wielkość emisji [ton/rok]
1	SO ₂	33,995
2	CO	38,425
3	Pył	45,119
4	NO ₂	10,466
5	CO ₂	6482,112

Tabela 5 Wielkości emisji zanieczyszczeń ze źródeł ciepła należących do MPEC Międzychód
Źródło: [Międzychodzkie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.]

W celu zapewnienia powszechności, bezpieczeństwa i ciągłości dostaw energii cieplnej jest potrzeba:

- sukcesywnej wymiany rurociągów magistralnych według nowej technologii rur preizolowanych i istniejących sieci rozdzielczych,
- budowy nowych rurociągów ciepłowniczych,
- bieżących remontów całego systemu.

SYSTEM GAZOWNICZY

Właścicielem i jednocześnie eksploratorem urządzeń związanych z dostawą gazu na obszarze Miasta i Gminy Międzychód jest Wielkopolska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Szczecinie, Rejon Dystrybucji Gazu Choszczno – Drezdenko.

Stacja redukcyjno - pomiarowa I^o zasilająca Gminę Międzychód mieści się w miejscowości Gorzyń i posiada maksymalną przepustowość wynoszącą 6 000 m³/h. Na terenie całej Gminy Międzychód zlokalizowane są trzy stacje redukcyjno - pomiarowe II° w Międzychodzie przy ul. Gazowniczej, Ogrodowej oraz w Międzychodzie – Bielsko o łącznej max przepustowości 1 800 m³/h, przy czym zużycie godzinowe (szczytowe) jest równe 1360m³/h, a więc stopień wykorzystania stacji wynosi 76 %.

Miasto Międzychód jest zasilane gazem ziemnym wysokometanowym GZ – 50. Źródłem zasilania Gminy w gaz jest magistrala gazowa wysokiego ciśnienia 2 x 500 mm relacji Odolanów – Police, od której prowadzi odgałęzienie do miasta i gminy Międzychód gazociągiem średniego ciśnienia DN 150/100 z włączeniem do stacji red.-pom. I^o w miejscowości Gorzyń.

Długość sieci gazowej na terenie Gminy wynosi 57,6 km, w tym niskiego ciśnienia 39,3 km. Liczba odbiorców gazu w 2010r. wynosiła 3 164 (wyeliminowano wszystkich nieaktywnych odbiorców). W 2009r. przybył nowy odbiorca gazu, firma Siemer, z mocą ok. 400 kW.

Miasto Międzychód zgazyfikowane jest w 70 %, z czego 62 % to gospodarstwa domowe posiadające ogrzewanie gazowe (udział w zużyciu gazu). W 2009r. zagazyfikowano nowe osiedle w Bielsku.

Dokładna liczba kotłowni lokalnych i indywidualnych kotłowni opalanych paliwami gazowymi i olejowymi w Gminie nie jest znana.

Największym odbiorcą gazu są zakłady produkcyjne – ok. 48% zużycia ogółem, ok. 22 % na cele grzewcze gospodarstw domowych, ok. 11% na cele bytowe w gospodarstwach domowych, a ok. 19% mają udział w zużyciu usługi i handel. Wielkość zużycia gazu w mieście daje ok. 37,4% udziału w rynku ciepła (ogrzewanie, ciepła woda użytkowa, cele bytowe w gospodarstwach domowych oraz w ciepło procesowe przemyśle itp.) i ok. 33,5% udziału w całym rynku energii w Międzychodzie pod względem zużycia energii.

W Gminie wykorzystywany jest, oprócz gazu ziemnego, także gaz płynny propan-butan. W zdecydowanej większości jest on wykorzystywany do przygotowywania posiłków.

Jest przewidywana dalsza rozbudowa sieci gazowej i objęcie nią istniejących obiektów oraz nowych terenów zabudowy. Najbliższym zadaniem jest gazyfikacja miejscowości Gorzyń, a jeszcze w 2013 roku rusza budowa gazociągu wraz z przyłączami od stacji gazowej I° w Gorzynie.

W większym stopniu zakłada się wykorzystanie gazu do celów grzewczych poprzez zamianę na gazowe nisko sprawnych lokalnych i indywidualnych kotłowni węglowych. Realizacja w/w zamierzeń wymaga modernizacji i budowy nowych rurociągów gazowych i stacji redukcyjnych, sukcesywne podłączanie do sieci gazowej lokalnych kotłowni węglowych oraz podłączenia indywidualnych odbiorców (głównie zmieniających węglowe źródła ciepła) w zakresie rozwoju systemu gazowniczego.

SYSTEM ELEKTROENERGETYCZNY

Jednostką odpowiedzialną za eksploatację urządzeń elektroenergetycznych i dostawę energii elektrycznej na terenie Gminy Międzychód jest ENEA Operator Sp. z o.o., wchodząca w skład Grupa ENEA S.A. Na terenie gminy Międzychód zlokalizowana jest stacja transformatorowa GPZ Międzychód, zasilana liniami wysokiego napięcia 110 kV z relacji Zielomyśl – Sieraków. Przez Gminę przebiega także linia wysokiego napięcia 400 kV relacji Krajnik - Plewiska.

Obiekty znajdujące się na terenie całej gminy Międzychód zasilane są z GPZ Międzychód i poprzez linie 15 kV połączone z innymi rozdzielniami-stacjami 110/15 kV, takimi jak GPZ Drezdenko i GPZ Zielomyśl. W poniższej tabeli przedstawiono strukturę zasilania Gminy Międzychód.

Stacja elektroenergetyczna 110/15 kV	Znamionowa moc transformatora [MVA]	Moc przesyłana do gminy [MVA]
GPZ Międzychód	6	5,8
GPZ Zielonyśl	10	6
GPZ Drezdenko – TR – 1	16	7,5
GPZ Drezdenko – TR – 2	16	7,5

Tabela 6 Dane dotyczące zasilania Gminy Międzychód w energię elektryczną
Źródło: [UM i G Międzychód]

Zainstalowana moc na GPZ Międzychód tej stacji to 6 MVA (stopień wykorzystania to około 99%), z której zasilane jest miasto Międzychód za pomocą sieci 15 kV.

Zdecydowanie zmienia się struktura charakteru odbiorców na korzyść średnich i małych firm rzemieślniczych. W latach poprzednich i teraz największymi odbiorcami energii elektrycznej były zakłady Heinz - PUDLISZKI S.A. i FTP Christianapol w Łowyniu, na dzień dzisiejszy przewagę w zużyciu energii zdobywają także takie firmy jak Marbo, Schedpol, Baser, Peach i duże markety typu Biedronka, Intermache, Polo.

Największą grupą odbiorców w mieście jak i w gminie jest mieszkalnictwo, które ma odpowiedni udział w zużyciu energii: 69% w mieście i 73% w gminie. Zużycie energii elektrycznej w gminie została obliczona, ze względu na brak tych danych w Rejonie Dystrybucji Międzychód, na podstawie standardów zużycia oraz ilości i charakteru odbiorców.

Z powstaniem dużej ilości działek z przeznaczeniem pod budownictwo jednorodzinne i letniskowe w okolicach Międzychodu Rejon Dystrybucji Międzychód prowadzi działania mające na celu rozbudowę infrastruktury sieciowej na terenie gminy Międzychód. Obecnie wykonywane są prace związane z budową nowych stacji 15/0,4 kV w miejscowościach: Bielsko ul. Piaskowa, Dziecielin, Wielowieś, Radgoszcz (2 stacje), Zatom Nowy, Międzychód ul. Gorzycka. W celu podniesienia parametrów jakościowych sprzedawanej energii RD M-d modernizuje istniejące urządzenia elektroenergetyczne, sieci kablowe 15 kV, linie 0,4 kV.

W związku z tym, że Ustawa Prawo Energetyczne obliguje do zwiększenia udziału energii ze źródeł odnawialnych w ostatnim czasie podłączono do sieci Biogazownie w Mnichach oraz w budowie jest podobny Zakład Produkcji Zielonej Energii w Łowyniu.

2.6.4 Odnawialne źródła energii

Gmina Międzychód określiła w Projekcie założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Międzychód na lata 2013-2028 możliwości wykorzystania lokalnych zasobów paliw i energii, z uwzględnieniem skojarzonego wytwarzania ciepła i energii elektrycznej oraz zagospodarowania ciepła odpadowego z instalacji przemysłowych.

Zgodnie z wymaganiami dotyczącymi bilansowania źródeł energii, należy wziąć pod uwagę

zasoby energii odnawialnej i niekonwencjonalnej. Do odnawialnych źródeł energii należy zaliczyć energię geotermalną, wiatrową, słoneczną, biopaliwa pochodzące z produkcji rolnej i energię cieków wód powierzchniowych. Niekonwencjonalne źródła energii na terenie gminy stanowią gaz wyciekowy oraz odpady komunalne przeznaczone do spalania.

Energia geotermalna

Zasoby energii cieplnej możliwej do pozyskania z wód geotermalnych w rejonie, gdzie położona jest Gmina Międzychód nie są dokładnie określone. Należałoby przeprowadzić próbne odwierty w celu oszacowania potencjału, co byłoby związane z poniesieniem wysokich kosztów, a prawdopodobieństwo znalezienia zasobów, których eksploatacja jest ekonomicznie opłacalna jest niewielkie.

Energia wiatrowa

Gmina Międzychód znajduje się w strefie korzystnej dla lokalizacji siłowni wiatrowych, co potwierdziły prowadzone w tym zakresie badania. Potencjał energetyczny wiatru wynosi powyżej 1000 kWh/m²*rok na wysokości 30 m nad powierzchnią gruntu w terenie o klasie szorstkości "0". Należy podkreślić, że użyteczną dla potrzeb energetycznych jest prędkość wiatru co najmniej 4 m/s.

Aktualnie na terenie Gminy Międzychód nie ma zlokalizowanej żadnej elektrowni wiatrowej, natomiast są wskazane potencjalne miejsca ich lokalizacji w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego.

Energia słoneczna

W polskich warunkach klimatycznych stosowanie urządzeń wykorzystujących energię słoneczną do produkcji energii elektrycznej w układach fotowoltaicznych, hybrydowych i podobnych jest mało opłacalne. Z punktu widzenia bilansu energetycznego Gminy, zastosowanie małych - pilotowych - układów tego rodzaju nie ma znaczenia.

Podobnie należy rozumieć wykorzystanie energii słonecznej w urządzeniach do produkcji ciepłej wody. O ile dla pojedynczych budynków inwestycja w instalację do produkcji ciepłej wody użytkowej może być interesująca, o tyle z punktu widzenia zarządzania energią na obszarze miasta już nie. W oparciu o dotychczasowe obserwacje i doświadczenia inwestorów indywidualnych, dla budynków jednorodzinnych, inwestycja w dobrej klasy instalację do wytwarzania ciepłej wody użytkowej w oparciu o solar (kolektory słoneczne) jest opłacalna.

Energia pozyskiwana z biogazowni

Typowa biogazownia rolnicza przetwarza biomasę występującą w rolnictwie (gnojowica, gnojówka, kiszonki, pomiot kurzy i zboże itp.). Biogazownie tego typu są w tej chwili budowane w Europie Zachodniej na dużą skalę.

Obecnie Gmina Międzychód ma przygotowany teren inwestycyjny położony w Muchocinie, bezpośrednio za oczyszczalnią ścieków, z przeznaczeniem pod lokalizację biogazowni rolniczej oraz rozbudowę istniejącej oczyszczalni ścieków, której odpady będą wykorzystywane w procesie

przetwarzania biomasy. Korzyści wynikające z budowy biogazowni to przede wszystkim długoterminowe kontrakty z rolnikami na dostawy substratu i miejsca pracy dla obsługujących pracę biogazowni.

2.6.5 Stan środowiska w mieście i gminie Międzychód

Gmina Międzychód charakteryzuje się wysoką lesistością - lasy zajmują 50,64% powierzchni gminy, co klasyfikuje Międzychód na piątym miejscu w województwie wielkopolskim pod względem powierzchni lasów. Wyjątkowym bogactwem ziemi międzychodzkiej są 52 jeziora. Użytki rolne obejmują obszar 11 445 ha, co stanowi 37,25 % powierzchni ogólnej Gminy. Natomiast wody zajmują około 4,2 % powierzchni ogólnej Gminy.

Sposób użytkowania gruntów w Gminie Międzychód w 2010r. obrazuje poniższa tabela.

Rodzaj gruntów	Ha	%
Użytki rolne	11 445	37,25
Lasy i grunty leśne	16 028	52,17
Grunty zadrzewione	114	0,37
Wody stojące	201	0,65
Wody płynące	1 060	3,45
Rowy	47	0,15
Użytki kopalniane	7	0,02
Drogi	682	2,22
Tereny zabudowane	281	0,92
Tereny niezabudowane	34	0,11
Tereny zieleni	71	0,23
Tereny rekreacyjno wypoczynkowe	45	0,15
Tereny różne	168	0,55
Nieuzytki	541	1,76
RAZEM	30 724	100,00

Tabela 7 Użytkowanie gruntów w Gminie Międzychód w 2010r.

Źródło: [dane Referatu Rolnictwa i Rozwoju Wsi Gminy Międzychód]

Zasadniczym celem programu rozwoju lokalnego gminy jest określenie kierunków działań, których realizacja pozwoli na ograniczenie ilości zanieczyszczeń przedostających się do powietrza, wód i gleb, poprawę stanu bezpieczeństwa przeciwpowodziowego, zwiększenie wykorzystania energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, a także poprawę zarządzania środowiskiem.

Zasoby wodne i gospodarka wodno – ściekowa

Na terenie gminy znajduje się 16 ujęć wód podziemnych i 13 ujęć wód powierzchniowych.

W latach 1999 - 2006 prowadzony był przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, monitoring jezior i zbiorników wodnych. Monitoringiem objęte zostały jeziora: Mierzyńskie, Tuczo i Gorzyńskie. Badania przeprowadzone w 2006r. zakwalifikowały jakość wód Jeziora Mierzyńskiego

i Jeziora Gorzyńskiego - do III klasy czystości, natomiast Jeziora Tuczo – do II klasy czystości wód płynących.

Wody podziemne natomiast badane były w ramach monitoringu regionalnego w punkcie nr 19 – *Międzychód* oraz w ramach monitoringu krajowego w punkcie nr 544 – *Międzychód*. Uzyskane wyniki badań wskazały, iż na terenie Gminy Międzychód znajdują się wody podziemne III klasy czystości.

W najbliższej przyszłości konieczne będzie podjęcie działań, mających na celu zaniechanie nieuzasadnionego korzystania z wód podziemnych przez przemysł, ograniczenie marnotrawstwa wody w gospodarstwach domowych oraz strat wody w systemach jej rozprowadzania.

Zasoby przyrody, formy ochrony przyrody

Tereny Gminy Międzychodu są bardzo atrakcyjne przyrodniczo i krajobrazowo. Ze względu na bogatą różnorodność zarówno fauny i flory jak i szczególne walory krajobrazowe na terenie gminy zostały ustanowione liczne formy przyrody, tj. Pszczewski Park Krajobrazowy, Obszar Chronionego Krajobrazu „H”, rezerваты: Kolno Międzychodzkie i Dolina Kamionki, obszar NATURA 2000 – Puszcza Notecka, 7 użytków ekologicznych, jak również ścieżka edukacyjna - „Bobrowy Zakątek” .

Powietrze

Głównymi źródłami zanieczyszczenia powietrza na terenie Gminy Międzychód są paleniska gospodarstw domowych, lokalne węglowo – koksowe kotłownie osiedlowe oraz komunikacja miejska. W związku z tym, podjęte zostały działania w zakresie edukacji ekologicznej mieszkańców nt. korzystania z proekologicznych nośników energii, eliminacji węgla jako paliwa w lokalnych kotłowniach i gospodarstwach domowych i zastępowaniu go innymi bardziej ekologicznymi nośnikami ciepła.

Pola elektromagnetyczne

Na terenie Gminy Międzychód znajdują się pojedyncze sztuczne źródła pól elektromagnetycznych. Do sztucznych źródeł pól elektromagnetycznych mających wpływ na środowisko na terenie gminy zaliczyć należy również stacje elektroenergetyczną o napięciu 110 kV położoną w Międzychodzie. Ochrona przed polami elektromagnetycznymi polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu środowiska poprzez utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach oraz zmniejszenie poziomów pól elektromagnetycznych co najmniej do dopuszczalnych, gdy poziomy te nie są dotrzymane.

Energia odnawialna

Zgodnie z Prawem ochrony środowiska, ocenę jakości powietrza dokonuje się w strefach – Gmina

Międzychód objęta jest strefą nowotomysko – wolsztyńską. Dlatego też podjęte zostały działania, polegające na opracowaniu i wdrożeniu planu zaopatrzenia w energię. Opracowany został „Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Międzychód na lata 2013-2028”. Dokument ten wskazuje kierunki działań, których realizacja przyczyni się do zmniejszenia obecnego zapotrzebowania na ciepło poprzez wykorzystanie bardziej ekologicznych źródeł ciepła oraz odnawialnych źródeł energii.

Gospodarka odpadami

Zasadniczym celem przyjętym przez gminę Międzychód w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi jest podejmowanie działań, zmierzających do zapobiegania powstawaniu odpadów, ograniczenia ilości odpadów oraz ich negatywnego oddziaływania na środowisko, jak również działań wspomagających prawidłowe postępowanie z odpadami w zakresie zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania.

Na terenie Gminy Międzychód zlokalizowany został w miejscowości Mnichy – Zakład Utylizacji Odpadów „Clean City”, działający w oparciu o instalację unieszkodliwiania poprzez składowanie i linię sortowni mechanicznej, przystosowanej do segregacji odpadów komunalnych zmieszanych i alternatywnie do odpadów opakowaniowych i surowców wtórnych. W chwili obecnej na terenie składowiska funkcjonuje instalacja do odzysku odpadów komunalnych, w której powstający biogaz wykorzystywany jest do produkcji energii elektrycznej. Ponadto prowadzone są procedury związane z budową instalacji do biologicznej stabilizacji oraz kompostowania odpadów biodegradowalnych.

Kształtowanie środowiska w Gminie Międzychód i gospodarowanie zasobami, zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju realizowane jest zgodnie z uwzględnieniem zarówno dynamiki procesów zachodzących w środowisku, jak i okoliczności generujących te procesy. Na tle głównych dziedzin rozwoju i związanych z nimi kierunków presji na środowisko formułowane są cele ekologiczne oraz strategie ich realizacji. Istotne jest zatem, by w planowaniu rozwoju lokalnego Gminy Międzychód kłaść nacisk na realizację działań zmierzających do trwałego podnoszenia jakości życia obecnego i przyszłych pokoleń, polegających na:

- zapewnieniu odpowiedniej jakości użytkowej wód, racjonalizację zużycia wody, zwiększenie zasobów w zlewniach oraz ochrona przed powodzią,
- ochronie powierzchni ziemi, w tym powierzchni biologicznie czynnej i gleb przed degradacją,
- minimalizacji wpływu na środowisko oraz eliminacja ryzyka dla zdrowia ludzi w miejscach największego oddziaływania na środowisko,
- zachowaniu walorów i zasobów przyrodniczych z uwzględnieniem georóżnorodności i bioróżnorodności oraz rozwoju zasobów leśnych,
- zapewnieniu wysokiej jakości powietrza, redukcji emisji gazów cieplarnianych i niszczących

warstwę ozonową,

- minimalizowaniu uciążliwego hałasu i ochronie przed promieniowaniem elektromagnetycznym,
- zwiększeniu udziału wykorzystywanych zasobów odnawialnych,
- minimalizowaniu ilości wytwarzanych odpadów oraz wdrażaniu nowoczesnych systemów wykorzystania i unieszkodliwiania odpadów komunalnych.

2.6.6 Zieleń miejska w Gminie Międzychód

Lokalizacja miasta pomiędzy Jeziorem Miejskim, a rzeką Wartą sprawia, że Międzychód „skąpany” jest w zieleni.

Zdjęcie 43 Międzychód z „lotu ptaka”
Zródło: [UM i G Międzychód]

Miejskie tereny zieleni pozostają w zarządzie Zakładu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Międzychodzie. Jednak ze względu na fakt, iż w zakładzie nie ma odrębnej, wyspecjalizowanej jednostki zajmującej się jedynie sprawami związanymi z zielenią, większa część terenów zieleni miejskiej przekazana została pod opiekę Klubowi Integracji Społecznej w Międzychodzie.

KIS przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Międzychodzie jest jednostką realizującą programy zatrudnienia socjalnego poprzez wykonanie zadań na rzecz miasta i społeczności lokalnej m.in. utrzymanie i prace porządkowe oraz zakładanie nowych, przebudowa i rewitalizacja już istniejących terenów zieleni, jak również budowa i montaż elementów małej architektury.

Miejskie tereny zieleni

Park im. Oskara Tietza w Międzychodzie „...Za zamkiem jest włoski ogród, który z jednej strony murem, z drugiej filarami i sztachetami jest ogrodzony. W tymże ogrodzie altanki 3 (...). Szpalery niedawno założone w dobrej porze. Po prawej stronie zamku oranżeryjna z pruska wystawiona (...)”

Tak było przed wojną. Niestety czas zrobił swoje. Obecny teren Parku im. Oskara Tietza, którego częścią jest także pozostałość po ogrodzie przypałacowym, zajmuje powierzchnie ok. 5 ha. Z czasów dawnej świetności pozostał jedynie niewielki fragment kamiennego muru. Park do niedawna stanowił dość zapuszczony i niebezpieczny fragment miasta. Rewitalizację Parku zainaugurowało w 2002r. odsłonięcie pamiątkowego, poświęconego fundatorowi parku i promenady, kamienia (na wzór istniejącego w latach 1912-1939) odtworzonego w czynie społecznym przez członków Stowarzyszenia Na Rzecz Rozwoju Ziemi Międzychodzkiej. Intensywne prace nad modernizacją całej promenady nadjeziornej rozpoczęły się w kwietniu 2004r., kiedy to po raz pierwszy uruchomiony został program Roboty Publiczne. W ruch poszły piły i siekiery.

Wtedy podniósł się wielki alarm pseudoekologów – „niszczą przyrodę”, „wycinają zdrowe topole” mówili. Entuzjaści parku jednak się nie poddali i przetrwali ataki. Dziś park im Oskara Tietza nad Jeziorem Miejskim w Międzychodzie to prawdziwa duma Miasta. Wycięto jedynie te drzewa i krzewy, które szpeciły teren i zagrażały bezpieczeństwu osób korzystających z uroków „obcowania z naturą”. W miejsce usuniętych drzew pojawiły się bardziej wartościowe i ciekawe okazy. Wytyczono nowe ścieżki, postawiono ławki a na skwerkach pojawiły się stylizowane słupy ogłoszeniowe. Powstała także „rododendronowa galeria”. Teraz do parku prowadzą trzy wejścia – pierwsze zaprasza okazałą, drewnianą bramą, drugie - kolorowym klombem, a przez trzecie do odpoczynku zaprasza „gospodarz parku” sam Oskar Tietz - duża rzeźba wykonana z kłody lipowej. Cały park zdobią łącznie trzy rzeźby, które na okres zimowy trafiają do magazynów, by wrócić do parku w pierwszy majowy weekend. Przez cały rok zaś parku „pilnuje” kwiatowy paw, który dumnie zerka na łabędzie a jego wielobarwny ogon od wiosny do jesieni przyciąga wzrok przechodniów.

Zdjęcie 44 Jedno z wejść oraz paw kwiatowy w Parku im. Oskara Tietza
Źródło: [fot. N.Wódkiewicz]

Brzegi jeziora na całej długości parku obsadzone zostały różnokolorowymi irysami i liliowcami, które w słoneczny dzień odbijają się w błękitnym lustrze wody.

Zdjęcie 45 Irysy nad brzegiem Jeziora Miejskiego oraz „rododendronowa galeria” w parku im. Oskara Tietza
Źródło: [fot. N.Wódkiewicz, L.Górna]

Dziś park Oskara Tietza to ulubione miejsce spacerów międzychodźian i przyjeżdżających coraz liczniej turystów. Tradycją staje się również odwiedzanie parku przez młode pary, które po ceremonii ślubnej chętnie fotografują się na tle barwnych klombów.

W sierpniu 2009r. dzięki współpracy z dr Krzysztofem Grzegorzczakiem udało się otworzyć przystanek ekologiczny – Flora i Fauna Naszego Jeziora, gdzie na umieszczonych tabliczkach przedstawione są rośliny i zwierzęta występujące w okolicy międzychodzkiego jeziora.

Zdjęcie 46 Otwarcie przystanku edukacyjnego w Parku im. Oskara Tietza oraz wzory tablic informacyjnych
Źródło: [fot. L.Górna]

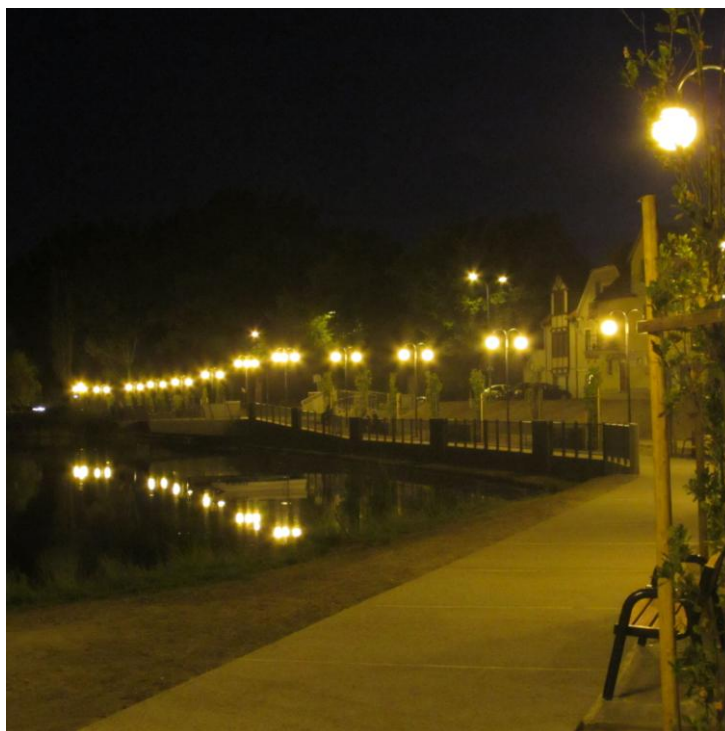
Strefa nadjeziorna

W 2007 roku odtworzony został fragment parku, rozpoczynający promenadę nadjeziorną. Dzięki odzyskaniu terenu zaadoptowanego przez mieszkańców na „dzikie ogródki działkowe” udało się stworzyć piękną, trawiastą polanę, na której wyznaczono kolejne miejsce odpoczynkowe z wygodnymi ławkami i miłą dla oka zielenią. Dróżkę spacerową, nawiązując do istniejącego drzewostanu, obsadzono jesionami, powstała ścieżka zdrowia i bezpieczne zejścia w strefę nadjeziorną, a także wyznaczono nowe miejsca wypoczynkowe z elementami małej architektury.

Planowane są kolejne nasadzenia dużych drzew oraz wielu gatunków krzewów ozdobnych i bylin.

Wielkim sukcesem zakończyła się realizacja projektu „*Jezioro wśród miejskich ogrodów – zwiększenie atrakcyjności turystycznej Międzychodu poprzez rozbudowę infrastruktury rekreacyjnej wokół Jeziora Miejskiego*”, który obejmuje m.in. budowę tarasu widokowego nad Jeziorem Miejskim, stworzenie miejsc do cumowania jednostek pływających, skweru rekreacyjno-sportowego wraz z siłownią zewnętrzną oraz skweru wypoczynkowo-rekreacyjnego, rewitalizację placu zabaw i Ogródka Jordanowskiego, a także wyznaczenie pieszo-rowerowej promenady nadjeziornej z alejkami pieszymi i rowerowymi, placem rekreacyjnym, małą architekturą i oświetleniem.

Zdjęcie 47 Oświetlona promenada wraz z tarasem nad Jeziorem Miejskim
Źródło: [UMiG w Międzychodzie]

Zdjęcie 48 Miejsce wypoczynkowe oraz bezpieczne zejście nad jezioro
Źródło: [fot.J.Klawe, N.Wódkiewicz]

Stanica przy Starym Moście

W 2005 r., przy przychylności władz miejskich i zarządu RZGW zaczęła się rewitalizacja stacji nad Wartą. Teren został uporządkowany i wyprofilowany. Wybudowano mały pawilon, ustawiono stoły biesiadne, zainstalowano oświetlenie oraz ujęcie wody pitnej, wyznaczono bezpieczne miejsca na organizowanie ognisk, a dla zwolenników aktywnego spędzania czasu, zbudowano boisko do siatkówki plażowej. Miłośnicy żeglugi mogą korzystać z przygotowanego sleepu do wodowania łodzi. Międzychodzka Stanica to idealny i dobrze zorganizowany przystanek dla płynących Wartą małych łodzi czy uczestników spływów kajakowych, którzy mogą przycumować do pływających pomostów. Obecnie teren stacji jest miejscem dużych imprez plenerowych. Z tego bezpiecznego placu korzystają także chętnie przyjeżdżające do miasta wesołe miasteczka, czy cyrki.

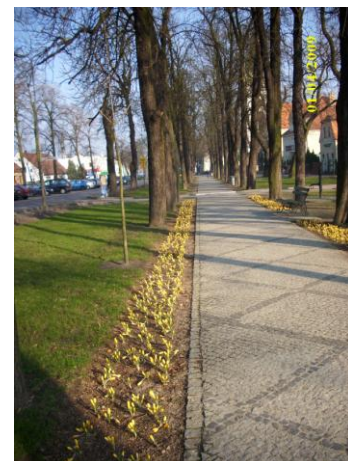

Zdjęcie 49 Stanica przy Starym Moście
Źródło: [fot. UMiG Międzychód]

Planty

Rewitalizacja międzychodzkiej alei rozpoczęła się ułożeniem nawierzchni z kostki granitowej. Kolejnym etapem prac była budowa placyku wypoczynkowego z fontanną, ławkami parkowymi i rabatami z kwiatami sezonowymi oraz dosadzenie brakujących drzew i założenie nowych żywopłotów wzdłuż całej alei. Dużym przedsięwzięciem była wymiana i odtworzenie wszystkich

trawników. W 2008 roku posadzono wzdłuż alei spacerowej kilka tysięcy cebul roślin wiosennych, głównie krokusów. Obecnie placyk wypoczynkowy przy fontannie, zdobiony corocznie innymi gatunkami, przepięknie kwitnących roślin jednorocznych jest jednym z ulubionych miejsc wypoczynkowych mieszkańców Międzychodu. Wkrótce za sprawą działań Klubu Integracji Społecznej gruntowną rewitalizację przejdzie również druga strona ul. Marszałka Piłsudskiego tworząc wspaniały efekt wzdłuż jednego z najważniejszych ciągów komunikacyjnych miasta.

Zdjęcie 50 Aleja spacerowa – „Planty”
Źródło: [fot. N.Wódkiewicz]

Rynek miejski

Przez wiele lat Rynek Miejski „zdobiły” świerki, które, ze względu na swoje duże rozmiary, nie tylko skutecznie ograniczały wgląd na plac, ale przede wszystkim stanowiły coraz większe zagrożenie dla przebywających na rynku osób. W 2007 r. udało się usunąć kilkumetrowe drzewa, a w ich miejsce nasadzić szczepione głogi i róże okrywowe. Ustawiono nowe, stylizowane ławki i kosze na śmieci a cała pozostała zieleń została starannie przycięta. Z dawnego „lasu” pozostała jedynie daglezja, która w okresie Świąt Bożego Narodzenia dekorowana jest światłkami i ozdobami choinkowymi. Na rynku udało się także wygospodarować dwa klomby z kwiatami jednorocznymi oraz dostawiono donice obsadzone corocznie roślinami sezonowymi.

Zdjęcie 51 Rynek Miejski
Źródło: [fot. J. Klawe]

Ogródek Jordanowski

W ogólnodostępnym Ogródku Jordanowski wymienione zostały wszystkie stare i niebezpieczne elementy na nowe, certyfikowane, kolorowe i bezpieczne urządzenia zabawowe, odmalowane i naprawione zostało także ogrodzenie placu. Obecnie cały czas trwają prace związane z dalszym zagospodarowywaniem terenu ogródka. m.in. dosadzane są drzewa i krzewy ozdobne, dokonywane prace pielęgnacyjne i wycinka drzew. Przez cały sezon przydzielona jest do Ogródka Jordanowskiego stała grupa pracowników Klubu Integracji Społecznej, która dba o porządek i utrzymanie czystości na tym terenie.

Zdjęcie 52 Ogródek Jordanowski
Źródło: [fot. UMiG w Międzychodzie]

Park im. Michała Skrzypczaka

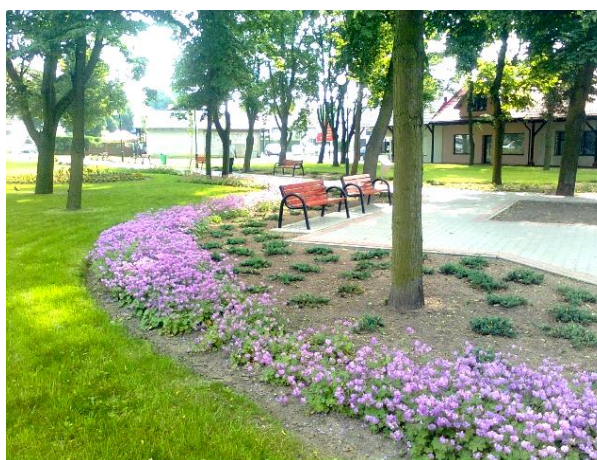
W roku 2013 r. rozpoczęły się prace związane z zagospodarowaniem terenu otaczającego tzw. „Kurhaus” i w Parku Michała Skrzypczaka i jego najbliższej okolicy. Wytyczone ciągi piesze odgraniczone zostały krawężnikami od powierzchni nowo założonego trawnika. Na terenie parku zamontowano ławki i kosze na śmieci przydatne na co dzień i podczas organizowanych na muszli koncertowej imprez takich jak wpisany na stałe do kalendarza wydarzeń międzychodzkich „Dzień Korbola”. W latach późniejszych przewidziane są także zmiany w drzewostanie parkowym wprowadzające nowe gatunki w miejsce usuniętych.

Zdjęcie 10 Park im. Michała Skrzypczaka
Źródło: [fot. UMiG w Międzychodzie]

Skwer przy ul. Langowicza

Wyznaczono nowe ciągi piesze z centralnym placykiem wypoczynkowym, na którym udało się wygospodarować mały klomb z roślinami sezonowymi o barwnych kwiatach. Założono nowy żywopłot z tawuły japońskiej, wytyczono rabaty i obsadzono je krzewami, trawami i bylinami. Na skwer trafiło już ok. dwóch tysięcy roślin, m.in. kopytnik, liliowce, jałowce okrywowe, trawy.

Zdjęcie 53 Skwer przy ulicy Langowicza
Źródło: [fot. N. Wódkiewicz]

Zieleniec przy ul. Sikorskiego

W 2010 r. rozpoczęły się prace związane z zagospodarowaniem zielenca przy ul. Generała Sikorskiego. Teren ten dotychczas nie był ogólnodostępny dla mieszkańców. Na skwerze wyznaczone zostały nowe ciągi piesze i placyk wypoczynkowy, ustawiono ławki parkowe i kosze na śmieci oraz dosadzono m.in. krzewy i byliny takie jak bukszpan, liliowce, bergenie. Zostały także przeprowadzone zabiegi w obrębie koron starych drzew poprawiające bezpieczeństwo oraz zapewniające doświetlenie roślin kwitnących. Prace związane z rewitalizacją terenu zostały

zakończone w roku 2012, jednakże corocznie wprowadzane lub zmieniane są wybrane elementy skweru.

Skwer w miejscowości Bielsko

W 2011 roku rozpoczęły się prace związane z zagospodarowaniem terenu w miejscowości Bielsko. Wytyczono ciągi pieszych oraz powierzchnie przeznaczoną pod nasadzenia krzewów jałowców oraz róż. Powstało także miejsce przeznaczone do odpoczynku mieszkańców, z ławeczkami ukrytymi w cieniu klonów kulistych, otoczonych pięknie kwitnącymi i tym samym cieszącymi oczy różami. Miejsce to jest barwną oazą urozmaicającą pozbawione zieleni, pokryte niemal szczelnie kostką brukową tereny Sołectwa. Jesienią natomiast kolorystykę skweru ożywiają wybarwiający się pięknie, pozostałe ze starego zadrzewienia, dęby czerwone.

Zieleniec przy ulicy Czynu 600-lecia.

W 2011r. rozpoczęły się prace związane z zagospodarowaniem terenu zieleni pomiędzy ulicami: Czynu 600-lecia, Marszałka Piłsudskiego, 17 Stycznia w Międzychodzie.

Wyznaczone zostały nowe ciągi pieszce, ustawione ławki parkowe, uporządkowany został także drzewostan. Takie zmiany przyczyniły się do bardziej efektywnego wykorzystania tej ciekawej i dużej przestrzeni miejskiej. W chwili obecnej prace wykończeniowe zagospodarowania terenu wciąż trwają. W przyszłym roku, aby poprawić komfort spacerujących zagęszczona zostanie nawierzchnia ciągów pieszych.

Zdjęcie 11 Skwer przy ul. Czynu 600-lecia w szacie jesiennej.
Źródło: [fot. I. Lehmann-Piątkowska]

Tereny miejskie – planowane przedsięwzięcia

W roku 2013 rozpoczęły się prace mające na celu przygotowanie terenu pod planowane zagospodarowanie powierzchni przy jeziorze Miejskim – odcinek od mostku do działek będących własnością Hotelu NEPTUN. Usunięte zostały wszystkie drzewa stwarzające potencjalne zagrożenie dla użytkowników planowanych miejsc wypoczynku. W roku 2014 r. rozpoczną się właściwe prace związane z zagospodarowaniem terenów. Wyznaczone oraz przygotowane zostaną ciągi piesze oraz miejsca planowane pod plac zabaw z terenem rekreacyjnym. Dokonane zostaną nasadzenia roślin wieloletnich – drzew, krzewów i bylin oraz zamontowane elementy takie jak ławki, wyposażenie placu zabaw, a także siłowni na wolnym powietrzu.

W roku 2014 przewidziane jest także nowe zagospodarowanie terenów przyległych do Stacji w Starym Porcie oraz terenów wokół stadionu od ul. Sokoła oraz ul. Langowicza. W planach przedsięwzięć na lata 2014 – 2020 znalazła się również rewitalizacja zieleni i przestrzeni publicznej, której celem jest odmłodzenie zieleni znajdującej się wzdłuż głównych arterii miasta, czyli ulicy 17 stycznia, ul. Piłsudskiego, ul. Sikorskiego, ul. Dworcowej, ul. Kilińskiego, ul. Rynkowej ul. 3-go Maja, a także zieleni znajdującej się na płycie rynku. Prace te obejmować będą odnowienie drzewostanu – usunięcie drzew i krzewów znajdujących się w złym stanie i nasadzenie na ich miejsce młodych, silnych okazów, które przejmą ich rolę w miejskim ekosystemie. Rewitalizacja zieleni przewidziana na lata 2014 – 2020 obejmie również zielen na głównych placach miasta, wspomniany już Rynek, Plac Kościuszki oraz tereny przyosiedlowe ul. Wyszyńskiego, ul. Daszyńskiego, ul. Sikorskiego.

Parki i zielen wiejska

Oczywiście nie tylko zielen miasta jest ważna. Planowane są szeroko zakrojone działania mające na celu rewitalizację zieleni znajdującej się na terenach Międzychodzkich sołectw. W roku 2014 rozpoczęte zostaną prace związane z odnową zieleni dziewiętnastowiecznego Parku Dworskiego w Gorzynie oraz korekty i odmłodzenie drzew pięknej alei lipowej. Działania na terenie Gorzynie zakończone mają zostać do końca roku 2015 i wtedy założenie parkowe na powrót stanie się pięknym i zacisznym miejscem do odpoczynku dla mieszkańców.

W roku 2016 będzie miało miejsce uporządkowanie i kształtowanie przestrzeni terenów parkowych w Muchocinie. Niedostępne i zarośnięte krzewami oraz drzewami założenie parkowe zostanie przywrócone do stanu, w którym znów będzie wzbudzało pozytywne uczucia estetyczne. Zostaną wyznaczone ciągi piesze, a większość dziko rosnących krzewów pospolitych

gatunków zostanie usunięta odsłaniając tym samym piękne stare dęby. Utworzona zostanie zaciszna enklawa, na terenie której bezpiecznie wypoczywać będą mogli mieszkańcy wsi.

Zdjęcie 12 Park w Muchocinie
Źródło: [fot. UMiG w Międzychodzie]

W roku następnym, proponowane jest odmłodzenie zieleni Parku w Lewicach. Założenie parkowe powstałe na początku XIX w. doczeka się koniecznych prac pielęgnacyjnych, które pozwolą przywrócić jego dawną świetność. Niestety konieczne będzie dokonanie wycinki drzew, które ze względu na swój zły stan mogłyby zagrażać wypoczywającym. W miejsce usuniętych drzew nasadzone zostaną nowe gatunki harmonizujące z koncepcją założenia.

Zdjęcie 13 Park w Lewicach
Źródło: [fot. UMiG w Międzychodzie]

Na rok 2018 zaplanowano kształtowanie terenów zieleni Sołectwa Kolno i tamtejszej strefy nadjeziornej. W latach 2014 – 2020 sukcesywnie porządkowana zostanie także przestrzeń publiczna i tereny zielone Kamionny – Dolina Kamionki, Łowyń, Głazewo, Radgoszcz,

Działania proekologiczne

„Przywitanie wiosny”

„Przywitanie wiosny” to jedna ze ścieżek projektu, która skierowana jest do najmłodszych mieszkańców regionu. W pierwszy dzień wiosny dzieci ze wszystkich międzychodzkich przedszkoli własnoręcznie dokonują nasadzeń roślin jednorocznych ucząc się tym samym pierwszych podstaw ogrodnictwa. Wydarzenie to obejmuje bezpośrednio kilkuset przedszkolaków (7 przedszkoli). Przedszkola otrzymują także sadzonki roślin balkonowych by dzieci mogły obserwować ich rozwój w ciągu całego roku, a także mieć swój wkład w całoroczne dbanie o rośliny. Impreza stanowi korzystną alternatywę dla nieekologicznego obrzędu topienia „Marzanny”. Przedszkola otrzymują sadzonki roślin balkonowych lub pokojowych.

Mikoryza, hydrozele

W celu poprawienie warunków glebowych roślin rosnących w miejskich terenach zieleni, dzięki współpracy z prof. Tadeuszem Baranowskim z Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, w 2007r. w przeprowadzony został zabieg mikoryzacji różaneczników w Parku im. Oskara Tietza oraz zabytkowego dębu na placu Kościuszki, jak również pojęte zostały działania zmierzające do uratowania kasztanowca rosnącego przy jednej z głównych ulic miasta. Poprzez wstrzyknięcie do gleby hydrożelu udało się w bardzo skuteczny sposób poprawić skrajnie niesprzyjające warunki, w których rośnie drzewo. Efekty zabiegu były widoczny już w następnym sezonie wegetacyjnym.

Zdjęcie 13 Iniekcja hydrożeli, mikoryzacja
Zródło: [fot. T.Baranowski, L.Górna]

2.6.7 Odnowa Wsi

Gmina Międzychód bardzo aktywnie włącza się we wszelkie działania zmierzające do odnowy wsi realizując projekty społeczne i inwestycyjne. Możliwości jakie dają ogólnopolskie i wojewódzkie programy umożliwiły odnowę sołectw z terenu całej gminy. Największe wsparcie realizowanych przedsięwzięć pochodzi z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 w ramach Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich. Dotychczas na zadania wspierające budowanie nowego, atrakcyjniejszego wizerunku wsi przeznaczono ponad 4 mln złotych, z czego ponad połowa została dofinansowana ze źródeł zewnętrznych. Razem odnowiono i zbudowano 11 świetlic i placów rekreacyjnych, oddano do użytku dwa boiska o sztucznej nawierzchni oraz zrewitalizowano fragmenty parków podworskich. Największe zmiany miały miejsce w sołectwach Mnichy/Mniszkach, Kamionna, Gorzyń, Muchocin, Lewice, Głazewo i Bielsko.

Zdjęcie 54 Plac rekreacyjny w Kamionnie
Źródło: [UM i G Międzychód]

Zdjęcie 55 Boisko sportowe w Gorzyniu
Źródło: [UM i G Międzychód]

Zdjęcie 56 Plac Zabaw w Lewicach i świetlica w Muchocinie
Źródło: [UM i G Międzychód]

Zdjęcie 57 Plac rekreacyjny przy figurze Matki Boskiej w Głazewie
Źródło: [UM i G Międzychód]

2.7 GOSPODARKA

Międzychód pełni rolę centrum przemysłowego, rolniczego, usługowego i turystycznego. Historycznie gospodarka Gminy Międzychód oparta była o zakłady rzemieślnicze. Wiele lat stanowiły one solidny fundament życia gospodarczego i do dziś są jego najstabilniejszym elementem. W Gminie jest około 350 zakładów rzemieślniczych, a część z nich jest zrzeszona w Cechu Rzemiosł Różnych oraz w Spółdzielni Pracodawców. Główną gałęzią ich działalności jest handel oraz usługi. Do zakładów usługowych zalicza się w szczególności usługi budowlane i wykończeniowe, stolarskie i ciesielskie, ślusarskie, motoryzacyjne i lakiernicze, fryzjerskie i kosmetyczne oraz cukiernicze i małą gastronomię.

W Gminie znaczny potencjał gospodarczy posiadają podmioty gospodarcze osób fizycznych.

Ich liczba utrzymywała się na przestrzeni kilku lat w granicach 1 500. Najwyższy wskaźnik zanotowany został w 2010 roku i wynosił 1 536 podmiotów, rok później wskaźnik ten zatrzymał się już na liczbie 1 471 podmiotów. Stan zarejestrowanych podmiotów w październiku 2014 roku ukształtował się na poziomie 1 483. Najpopularniejsze są wciąż usługi (937 podmiotów), za nimi handel (430 podmiotów), produkcja (85 podmiotów) i gastronomia (31 podmiotów). W ostatnich latach dał się zauważyć znaczny wzrost liczby podmiotów zajmujących się usługami. Strukturę jednostek prowadzących działalność gospodarczą na podstawie wpisu do rejestru w Urzędzie Miasta i Gminy w latach 2004-2010 przedstawia poniższa tabela oraz wykres.

Rodzaj podmiotów gospodarczych	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2014
Handel	542	545	530	526	518	508	512	430
Produkcja	74	68	71	71	77	79	83	85
Usługi	655	683	684	710	739	897	897	937
Gastronomia	50	49	45	43	45	39	39	31
Inne	107	104	102	111	114	3	5	-
RAZEM	1 428	1 449	1 432	1 461	1 493	1 526	1 536	1 483

Tabela 8 Podmioty gospodarcze osób fizycznych w Gminie Międzychód
Źródło: [dane Ewidencji Działalności Gospodarczej UM i G Międzychód]

Największe zakłady, zatrudniające najliczniejszą rzeszę pracowników, są jednocześnie odbiorcami produktów i usług oferowanych przez małe przedsiębiorstwa. Największym zakładem przemysłowym na lokalnym rynku Gminy była Fabryka Mebli Tapicerowanych „CHRISTIANAPOL” w Łowyniu, która należała do jednej z największych grup meblowych w Europie zatrudniając w najlepszych latach ok. 1,5 tys. pracowników. Niestety w 2013 roku fabryka została zamknięta, a zagraniczny inwestor ogłosił upadłość zakładu. Aktualnie gmina Międzychód współpracuje z Syndykiem w celu pozyskania nowego inwestora, a wyspecjalizowani pracownicy bez trudności znajdowali zatrudnienie w innych zakładach tapicerskich, w tym poza gminą Międzychód. W 2014 roku działalność na terenie miasta ma otworzyć firma tapicersko-meblarska „Wiktor”, która już zgłasza zapotrzebowanie na ok. 80 pracowników.

Kluczowe znaczenie na rynku produkcyjnym odgrywają cztery zakłady średniej wielkości, które zatrudniają średniorocznie od 150 do 300 pracowników. W pierwszej kolejności jest to zakład z wielkimi tradycjami branży przetwórstwa spożywczego, które sięgają 1904 roku. Obecnie, po wielu przekształceniach zakład spożywczy w Międzychodzie od 2012 roku wchodzi w skład grupy kapitałowej POZ BRUK Sp. z o.o. S.K.A. i funkcjonuje pod nazwą „Międzychód”. Jedną z większych firm, które reprezentują miejscowy kapitał jest rodzinny firma MHM „PAECH”, przedsiębiorstwo funkcjonujące jako rodzinny holding produkcyjno - budowlany w skład którego wchodzi: Przedsiębiorstwo Produkcyjno - Usługowo - Handlowe "PAECH" Sp.z o.o. oraz Przedsiębiorstwo Budowlane "MHM PAECH" Sp. z o.o.. Do głównych działów, w których specjalizuje się firma można zaliczyć prefabrykaty betonowe, beton towarowy, budownictwo,

konstrukcje stalowe i usługi sprzętowo - transportowe. Kolejną prężną firmą jest „SCHED-POL” sp.j., mający swą siedzibę w Bielsku. Zajmuje się on przetwórstwem tworzyw sztucznych oraz produkcją w branżach m.in.: sanitarnej, budowlanej i meblarskiej. W tej samej niewielkiej miejscowości koło Międzychodu ma swoje hale produkcyjne "MARBOPUR" Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością S.K.A, która prowadzi swoją działalność w dwóch podstawowych wydziałach: poliuretanu (produkcja odlewanych kształtek tapicerskich z miękkiego poliuretanu dla przemysłu meblowego, motoryzacyjnego, kolejowego i innych) oraz metalowym (produkcja metalowych szkieletów foteli samochodowych, kolejowych i biurowych). Na terenie Gminy funkcjonuje jeszcze kilka firm średniej wielkości, zatrudniających od 50 do 100 pracowników różnych branż, zajmujących się zarówno produkcją, jak i usługami na szerszą skalę. Poza tym działa kilkadziesiąt innych małych zakładów przetwórstwa rolno-spożywczego (masarnie, piekarnie, przetwórstwo ryb) oraz szereg zakładów wytwórczych i rzemieślniczej branży drzewnej (tartaki, wytwórnie palet, wyposażenie ogrodów itp.).

Ważnym elementem gospodarki w Gminie Międzychód są usługi w branży motoryzacyjnej, szczególnie w zakresie blacharstwa, lakiernictwa, mechaniki i elektryki samochodowej. Bardzo prężna jest też branża transportowa. Liderem na lokalnym rynku jest firma ABC – Czepczyński, działająca w branży spedycyjnej od 1997r. Specjalizuje się w przewozach międzynarodowych samochodami o ładowności od 0,7t do 3,5t i kubaturze od 7m² do 75m². Działa na rynku europejskim przewożąc towary pomiędzy Polską, a Europą Zachodnią.

W branży budowlanej największymi zakładami są przedsiębiorstwa Paech, Firma Usługi Ogólnobudowlane Piotr Gnoiński.

Dobrze rozwinięta jest branża drogowa. Wiodącymi zakładami są Zakład Drogowy Jerzy Górny, Zakład Brukarsko – Betoniarski „Helbruk” Paweł Helwich.

W 2013 roku na terenie Łowynia powstał zakład produkcji biomasy należący do spółki Green Energia Polska. Firma współpracuje z okolicznymi rolnikami prowadząc skup słomy zbóż kłosowych, słomy rzepaku, siana i trzciny, z których następnie wytwarza biopaliwo.

Rozwiniętą gałęzią gospodarki w mieście i na terenach wiejskich jest handel. Wśród ponad 500 placówek dominują małe sklepy. Sklepy detaliczne obsługiwane są przez kilkanaście hurtowni. W mieście Międzychód są także supermarkety: Intermarche, dwie Biedronki, Polomarket i Eko.

W maju 2004 r. Burmistrz Międzychodu wystąpił z inicjatywą powołania swojego ciała doradczego w postaci Rady Przedsiębiorców. Organ ten służy Burmistrzowi radą i opiniami w odniesieniu do kluczowych działań samorządu gminnego oraz wspiera przedsięwzięcia mające na celu poprawę warunków działania przedsiębiorstw w Gminie Międzychód. Rada funkcjonuje na bieżąco spotykając się raz na kwartał. Uczestnicząc w pracach Rady przedsiębiorcy dzielą się swoją wiedzą i doświadczeniem, dzięki czemu współuczestniczą w kreowaniu rozwoju Gminy.

Zdjęcie 58 Spotkanie Rady Przedsiębiorców
Źródło: [UM i G Międzychód]

Bardzo ważną gałęzią gospodarki są usługi turystyczne. Międzychód jest znanym w skali całego regionu ośrodkiem wypoczynkowym. W Ośrodku Mierzyn Ustronie organizowane są różne formy wypoczynku i rekreacji. Znaczącym ośrodkiem wypoczynkowym jest Centrum Sportu Biznesu i Rekreacji – Ośrodek Szkoleniowo – Wypoczynkowy w Mierzynie i Ośrodek jeździecko – wypoczynkowy SOKOŁÓWKA w Dormowie. Istotne są także inne, mniejsze ośrodki i zajazdy. Ważnym elementem usług turystycznych jest agroturystyka i działające Międzychodzkie Stowarzyszenie Agroturystyczne skupiające 30 gospodarstw agroturystycznych.

Gmina Międzychód jest z całą pewnością również gminą rolniczą. Z całkowitej powierzchni 30 724 ha użytki rolne zajmują 41,6 % powierzchni, czyli 12 787 ha. Grunty orne, głównie V i VI klasa, zajmują obszar ok. 8 113 ha, sady – ok. 106 ha, łąki – ok. 1 446 ha, pastwiska – ok. 430 ha, lasy i grunty leśne – 16 155 ha oraz pozostałe grunty i nieużytki – 8 313 ha.

W Gminie znajduje się 511 indywidualnych gospodarstw rolnych, w tym 15 na terenie miasta Międzychód. Średnia wielkość indywidualnego gospodarstwa rolnego wynosi ok. 25 ha.

Dominującą gałęzią produkcji rolnej jest produkcja roślinna, w której przeważają uprawy zbożowe, a ziarna zbóż przeznaczone są przede wszystkim na cele konsumpcyjne i paszowe. W hodowli prym wiodzie hodowla trzody chlewnej, w mniejszej skali drobiu i bydła. W związku z ponad stuletnimi tradycjami przemysłu owocowo – warzywnego w Gminie nadal duże powierzchnie uprawy zajmują rośliny warzywne. Wśród nich dominują pomidory, które stanowią podstawę produkcji wielu gospodarstw. Produkcja w indywidualnych gospodarstwach rolnych powszechnie ma charakter wielokierunkowy. Zaledwie nieliczna grupa gospodarstw jest wyspecjalizowana w wybranym

kierunku produkcji rolnej. Tylko około 306 indywidualnych gospodarstw rolnych (co stanowi 60 % ogółu gospodarstw) wytwarza produkty rolne głównie na rynek.

Poza gospodarstwami indywidualnymi w Gminie gospodarują także dwie Rolnicze Spółdzielnie Produkcyjne oraz Rolnicze Gospodarstwo Doświadczalne w Gorzynie, należące do Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu. W dziedzinie rolnictwa Gmina stawia na powiększenie indywidualnych gospodarstw rolnych, ich modernizację, tworzenie grup producenckich, upowszechnienie w małych gospodarstwach warzywnictwa, szkółkarstwa, zielarstwa, ogrodnictwa ekologicznego, itp.

Ponadto na terenie Gminy występują bogate złoża ropy naftowej i gazu ziemnego. 29 lipca 2013 r. oficjalnie została otwarta jedna z najnowocześniejszych w Europie Kopalnia Ropy Naftowej i Gazu Ziemnego w Lubiatowie, korzystająca ze złóż Lubiatów, Międzychód, Grotów, należących do największych w Polsce. Udokumentowane zasoby wydobywalne ropy naftowej z tych trzech złóż znajdujących się na terenach gmin Międzychód i Drezdenko wynoszą ok. 7,25 mln ton, natomiast gazu ziemnego ok. 7,3 mld m³. Roczne wydobycie ropy naftowej w kopalni Lubiatów wyniesie ok. 300 tys. ton rocznie, a gazu ziemnego ok. 100 mln m³. Kopalnia stworzyła 100 nowych miejsc pracy, a wartość całej inwestycji wyniosła 1,7 mld zł brutto.

Cennym surowcem wykorzystywanym do produkcji materiałów budowlanych jest żwir, którego pokłady są zlokalizowane w Gminie w kilku miejscach. W chwili obecnej eksploatowana jest jedna kopalnia. Na terenie gminy Międzychód występują dobre warunki dla lokalizacji elektrowni wiatrowych, jednak ich realizacja jest uzależniona od zapewnienia przez ustawodawcę dofinansowania produkcji energii odnawialnej, której wytworzenie jest droższe niż energii pochodzącej z elektrowni konwencjonalnych. Decyzje o budowie elektrowni wiatrowych na terenie naszej gminy są zatem uzależnione od powstania uregulowań prawnych zapewniających opłacalną dla wytwórcy produkcję energii.

Gmina Międzychód czyni aktualnie starania zmierzające do objęcia gruntów inwestycyjnych położonych na jej terenie **Kostrzyńsko - Słubicką Specjalną Strefą Ekonomiczną**. Kostrzyńsko-Słubicka Specjalna Strefa Ekonomiczna jest jedną z najszybciej rozwijających się specjalnych stref ekonomicznych (SSE) na terenie Polski, a swoim zasięgiem obejmuje grunty znajdujące się w województwach wielkopolskim, lubuskim oraz zachodniopomorskim. Pomoc publiczna przyznawana inwestorom w ramach SSE wzmacnia atrakcyjność terenu inwestycyjnego, a doświadczenie Kostrzyńsko-Słubickiej SSE jest dodatkowym atutem umożliwiającym przyciągnięcie do gminy inwestorów tworzących nowe miejsca pracy.

Zgodnie z art. 3 ustawy z dnia 24 października 1994 r. o specjalnych strefach

ekonomicznych „Strefa może być ustanowiona w celu przyspieszenia rozwoju gospodarczego części terytorium kraju, w szczególności przez:

- 1) rozwój określonych dziedzin działalności gospodarczej,
- 2) rozwój nowych rozwiązań technicznych i technologicznych oraz ich wykorzystanie w gospodarce narodowej,
- 3) rozwój eksportu,
- 4) zwiększenie konkurencyjności wytwarzanych wyrobów i świadczonych usług,
- 5) zagospodarowanie istniejącego majątku przemysłowego i infrastruktury gospodarczej,
- 6) tworzenie nowych miejsc pracy,
- 7) zagospodarowanie niewykorzystanych zasobów naturalnych z zachowaniem zasad równowagi ekologicznej”.

Inicjatorem i koordynatorem działań związanych z przystąpieniem do KSSSE jest powiat międzychodzki, z terenu którego miałyby zostać włączone do Strefy ponad 200 ha gruntów.

Zgodnie z podjętą przez Radę Miejską Międzychodu uchwałą po stronie gminy Międzychód Kostrzyńsko - Słubicką Specjalną Strefą Ekonomiczną miałyby zostać objęte grunty:

- w obrębie Bielsko: grunty o łącznej powierzchni 15,7681 ha położone przy Jeziorze Bielskim, na końcu ul. Prusimskiej – jako tereny pod usługi turystyki z dopuszczeniem obiektów i urządzeń usług sportu i rekreacji oraz zieleni urządzonej, zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z dopuszczeniem usług nieuciążliwych.

- w obrębie Muchocin: działkę o łącznej powierzchni 10,83 ha położoną za oczyszczalnią ścieków – jako tereny rozwoju urządzeń infrastruktury i gospodarki odpadami. Preferowane inwestycje związane z wytwarzaniem energii odnawialnej.

- w obrębie Międzychodu: grunty o łącznej powierzchni 7,3811 ha położone na terenie firmy „Międzychód” Nowicka sp. j. (dawna „Pomona”) – jako tereny zabudowy techniczno-produkcyjnej, składy, magazyny, hurtownie. Spółka będąc podmiotem gospodarczym zamierza dalej inwestować poprzez rozbudowę zakładu i zwiększenie zatrudnienia.

- w obrębie Międzychód: działkę o powierzchni 0,7784 ha położone przy Starym Porcie – jako teren zabudowy usługowej sportu i rekreacji. Zgodnie z opracowaną przez Urząd koncepcją zagospodarowania przestrzennego planuje się dalszą rozbudowę stacji rzecznej oraz budowę wielofunkcyjnego budynku hotelowo-konferencyjnego.

- w obrębie Głazewo: grunty o łącznej powierzchni 50,4900 ha położone pomiędzy po prawej stronie drogi z Głazewa do Łowynia – jako tereny rolnicze, które po przekwalifikowaniu mogą stać

się terenami inwestycyjnymi branży przetwórstwa produktów rolnych, drewna, magazynowej.

Ostateczną decyzję co do kształtu podstrefy podejmie Zarząd KSSSE oraz Ministerstwo Gospodarki.

2.8 SFERA SPOŁECZNA

2.8.1 Ludność

Ludność Gminy stanowi 50,2 % ludności powiatu międzychodzkiego i 0,53 % ludności województwa wielkopolskiego.

Stan ludności gminy w latach 1990-2012 charakteryzował się powolnym wzrostem. W 1990 roku gminę zamieszkiwało 17 614 osób. Natomiast od roku 2001 następował powolny spadek liczby ludności, aż do roku 2007, od którego przez dwa następne lata można było zaobserwować kolejny powolny wzrost. Od 2009 roku liczba ludności ponownie spada. Co warto podkreślić, liczba mieszkańców miasta stale maleje, przy równoczesnym wzroście liczby mieszkańców obszarów wiejskich. W lipcu 2014 roku ludność gminy (stan według stałego miejsca zameldowania) liczyła 18 357 osób, w tym 9 355 kobiet i 9 002 mężczyzn.

Stan ludności Gminy Międzychód w latach 1990 – 2014 z podziałem na miasto i wieś oraz kobiety i mężczyzn przedstawia poniższa tabela.

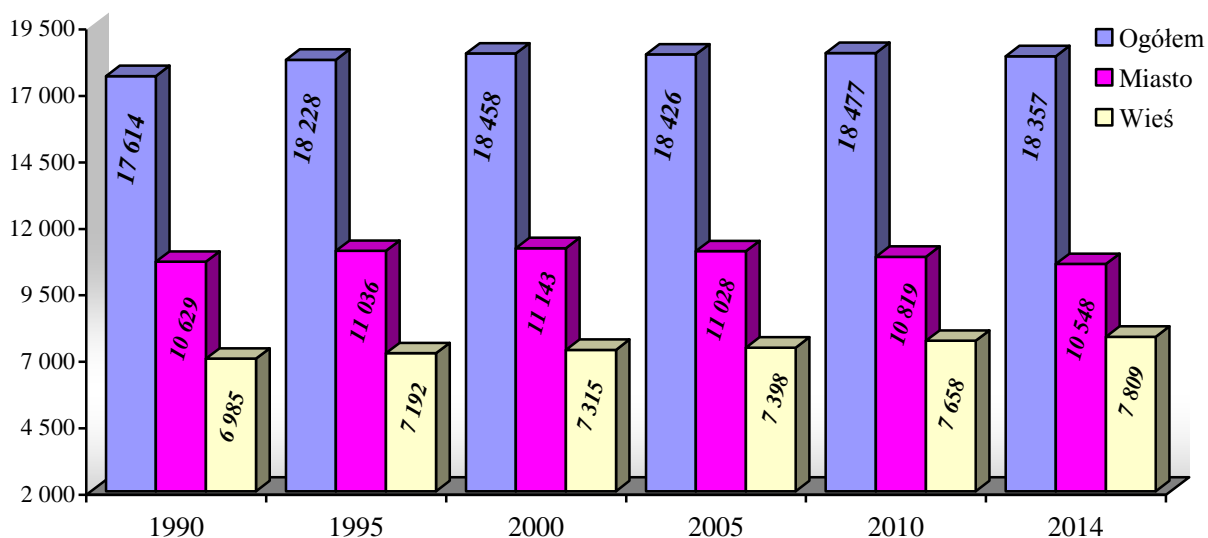
Rok	Mieszkańcy ogółem	Miasto	Wieś	Kobiety	Mężczyźni
1990	17 614	10 629	6 985	8 945	8 669
1991	17 764	10 697	7 067	9 020	8 744
1992	17 929	10 823	7 106	9 115	8 814
1993	18 100	11 003	7 097	9 228	8 872
1994	18 200	11 056	7 144	9 315	8 885
1995	18 228	11 036	7 192	9 309	8 919
1996	18 311	11 085	7 226	9 344	8 967
1997	18 382	11 170	7 212	9 326	9 056
1998	18 436	11 185	7 251	9 344	9 092
1999	18 451	11 164	7 287	9 505	8 946
2000	18 458	11 143	7 315	9 533	8 925
2001	18 494	11 192	7 302	9 526	8 968
2002	18 474	11 110	7 364	9 476	8 998
2003	18 456	11 036	7 420	9 453	9 003
2004	18 436	11 007	7 429	9 428	9 008
2005	18 426	11 028	7 398	9 394	9 032
2006	18 283	10 945	7 338	9 241	9 042
2007	18 309	10 911	7 398	9 248	9 061

2008	18 422	10 886	7 536	9 356	9 066
2009	18 487	10 873	7 614	9 415	9 072
2010	18 477	10 819	7 658	9 381	9 096
2011	18 442	10 705	7 737	9 371	9 071
2012	18 391	10 645	7 746	9 362	9 029
2013	18 337	10 532	7 805	9 347	8 990
2014	18 357	10 548	7 809	9 355	9 002

Tabela 9 Stan ludności Gminy Międzychód w latach 1990-2014
Źródło: [UM i G Międzychód]

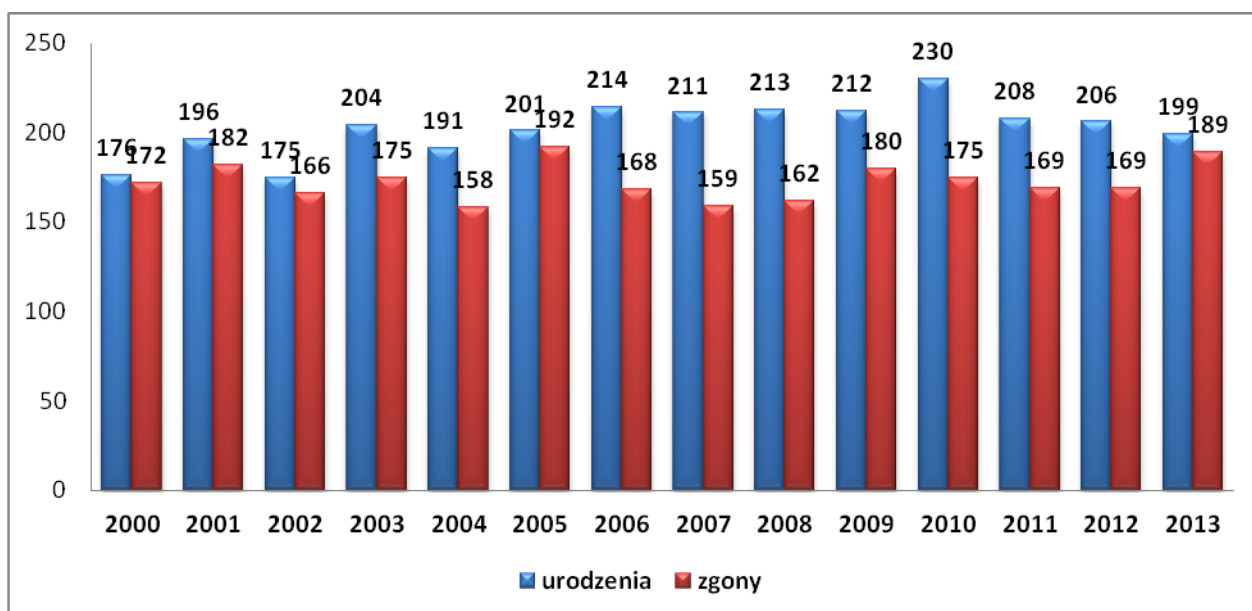
Dane tabelaryczne o stanie ludności Gminy Międzychód w latach 1990-2014 przedstawiono graficznie na wykresie 1.

Tabela 10 Liczba ludności Gminy Międzychód w latach 1990-2014 z podziałem na miasto i wieś
Źródło: [UM i G Międzychód]

Gęstość zaludnienia – liczba mieszkańców na 1 km² wynosi 60 osób (powiat międzychodzki 50 osób, województwo wielkopolskie 116 osób).

W gminie Międzychód od lat utrzymuje się przewaga liczby narodzin w stosunku do zgonów, co skutkuje regularnym przyrostem naturalnym. Rekordowym pod względem narodzin był rok 2010, gdzie liczba noworodków osiągnęła poziom 230, najwięcej zgonów zanotowano natomiast w roku 2005.

Tabela 11 Liczba urodzeń i zgonów w gminie Międzychód w latach 2000-2013
Źródło: [UM i G Międzychód]

2.8.2 Bezrobocie

Bardzo ważnym komponentem aktywności ekonomicznej Gminy jest bezrobocie. Stan bezrobotnych zarejestrowanych na dzień 30 czerwca 2014r. wyniósł 603 osoby. Liczbę osób bezrobotnych w Gminie Międzychód w latach 2004-2013 przedstawia poniższa tabela.

Stan na rok	Liczba osób bezrobotnych
2004	1 598
2005	1 206
2006	977
2007	511
2008	369
2009	645
2010	593
2011	668
2012	884
2013	852
2014 (30 czerwca)	603

Tabela 12 Liczba osób bezrobotnych w gminie Międzychód w latach 2004-2014
Źródło: dane Powiatowego Urzędu Pracy w Międzychodzie

Stopa bezrobocia w powiecie międzychodzkiem w stosunku do województwa wielkopolskiego i całego kraju w latach 2004-2014 przedstawiała się następująco:

stan na koniec	powiat międzychodzki	województwo wielkopolskie	Polska
lipiec 2014r.	8,4%	8,2%	11,9%
grudnia 2013r.	11,2%	9,6%	13,4%
grudnia 2012r.	11,6%	9,9%	13,4%
grudnia 2011r.	8,7%	9,2%	12,5%
grudnia 2010r.	8,9%	9,2%	12,3%
grudnia 2009r.	9,2%	9,1%	11,9%
grudnia 2008r.	5,6%	6,4%	9,5%
grudnia 2007r.	9,9%	8,0%	11,4%
grudnia 2006r.	15,7%	11,7%	14,8%
grudnia 2005r.	17,8%	14,6%	17,6%
grudnia 2004r.	21,9%	15,9%	19,1%

Tabela 13 Stopa bezrobocia w powiecie międzychodzkiem w stosunku do województwa wielkopolskiego i kraju
Źródło: [dane Powiatowego Urzędu Pracy w Międzychodzie]

Z przedstawionych danych liczbowych wynika, że stopa bezrobocia w powiecie międzychodzkiem w stosunku do województwa wielkopolskiego i całego kraju od roku 2004 sukcesywnie malała, aż do roku 2009. W 2013 roku upadłość znajdującej się w Łowyniu Fabryki Mebli Tapicerowanych "Christianopol" ogłosiły sądy francuski, skąd pochodził inwestor i polski. Na skutek tej sytuacji pracę straciło ok. 800 osób, w tym ok. 550 osób z terenu powiatu międzychodzkiego zatrudnianych przez dotychczas największy zakład przemysłowy na terenie gminy Międzychód. Według danych z czerwca 2014 roku stopa bezrobocia kształtuje się na poziomie 8,8 %, co chociaż jest wynikiem niewiele gorszym niż średnia na Wielkopolskę, to w skali całego kraju wypada zdecydowanie korzystnie. Sytuacja na lokalnym rynku pracy w ostatnich latach uległa jednak znaczącemu pogorszeniu, dlatego też należy podjąć wszelkie działania zmierzające do poszukiwania możliwości tworzenia nowych miejsc pracy w sektorze usług, turystyki, czy rzemiosła. Dla rozwoju gospodarki konieczne jest wzmocnienie infrastruktury Gminy poprzez budowę dróg komunikujących ją z regionem oraz poprawiających warunki komunikacji wewnątrzgminnej, a także nieustanna poprawa infrastruktury technicznej.

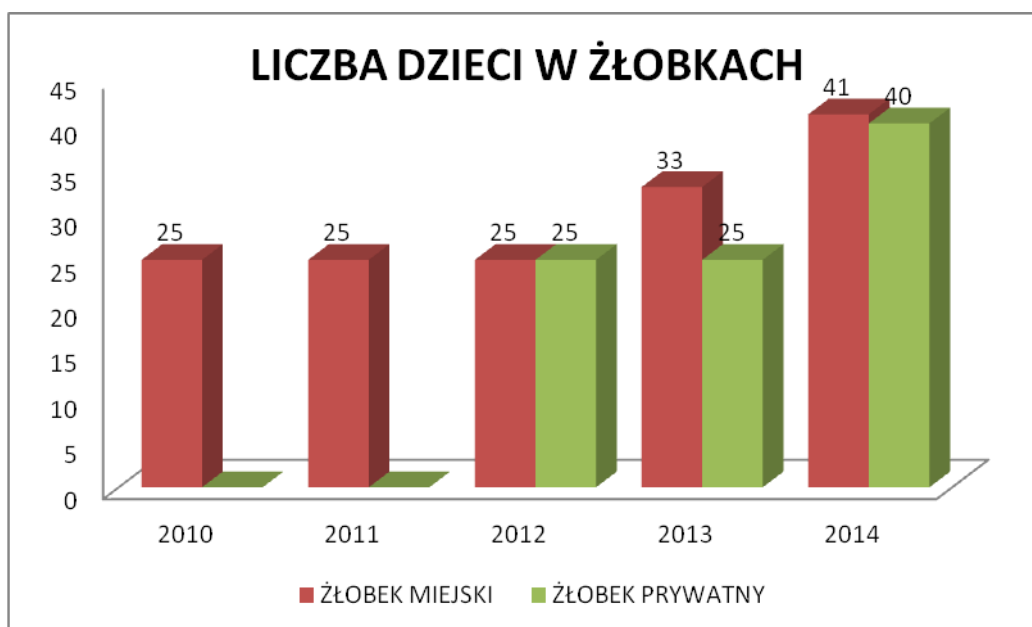
2.8.3 Oświata

Gmina Międzychód ma bardzo dobrze zorganizowaną sieć placówek oświatowych, które w imieniu organu prowadzącego, nadzoruje i obsługuje Zespół Obsługi Ekonomicznej i Administracyjnej Oświaty w Międzychodzie.

W Gminie działa dwuoddziałowy Żłobek Miejski otaczający opieką dzieci do 3 roku życia oraz jeden żłobek prywatny. Żłobek Miejski wzbogacił swoją działalność o drugi oddział dzięki środkom pozyskanym w 2013 r. z programu MALUCH.

Zdjęcie Nowe pomieszczenie żłobka
Źródło: [UM i G Międzychód]

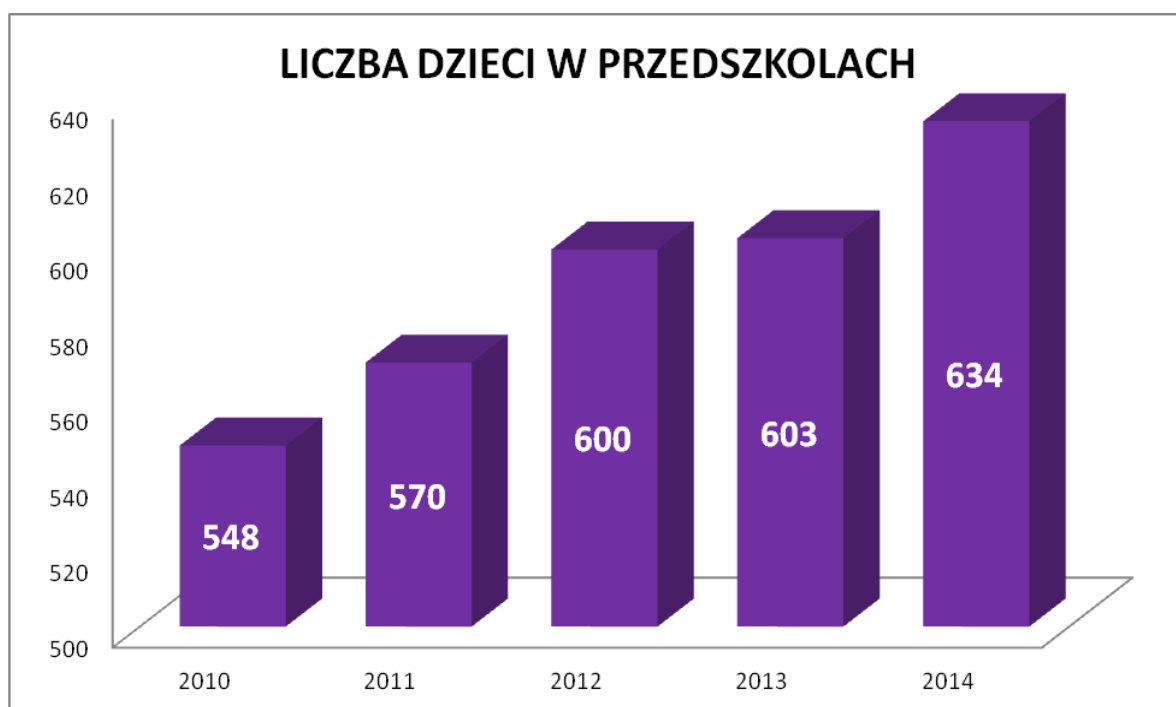

Tabela 14 Liczba dzieci w żłobkach gminy Międzychód
Źródło: [UM i G Międzychód]

Dzieci w wieku od 3-6 lat uczęszczają do siedmiu publicznych przedszkoli miejskich i wiejskich oraz jednego przedszkola niepublicznego prowadzonego przez Zgromadzenie Sióstr św. Elżbiety. Młodzież kształci się w czterech szkołach podstawowych o strukturze klas I-VI, przy czym dwie z nich wchodzi w skład zespołów: w Łowyniu - Zespołu Szkół (szkoła podstawowa i gimnazjum) oraz w Kamionnie - Zespołu Szkolno-Przedszkolnego. Ponadto funkcjonują trzy gimnazja, dwa zlokalizowane w Międzychodzie, jedno w Łowyniu.

Posiadanie bogatej sieci placówek opiekuńczo-edukacyjnych jest lokalnym programem Gminy, usuwającym bariery dostępności do edukacji.

Od 2005 r. w Przedszkolu nr 2 w Międzychodzie funkcjonuje oddział integracyjny. Wśród wielu działań przedszkoli warto zauważyć: coroczne międzyprzedszkolne zawody sportowe, których organizatorem jest Przedszkole nr 3 w Międzychodzie, czy też Festiwal Kolęd Przedszkolaków, którego pomysłodawcą jest Przedszkole w Bielsku. W 2008 r. wszystkie placówki realizowały projekt pomocy logopedycznej „Mówić poprawnie – logopedia w przedszkolach”. Wszystkie przedszkola realizując program kształtowania więzi międzypokoleniowych współpracują z Uniwersytetem Trzeciego Wieku w Międzychodzie oraz klubami seniora działającymi w Międzychodzie. Od 2012 r. możliwa jest realizacja w przedszkolach edukacji regionalnej dzięki powstałej książeczce pt. „Żabka Międzysia co robi dzisiaj – zwiedza miasto i gminę Międzychód”.

Tabela 15 Liczba dzieci w przedszkolach gminy Międzychód
Źródło: [UM i G Międzychód]

Szkoła Podstawowa nr 1 im. Miasta Stołecznego Warszawy, wraz z Międzyszkolnym Uczniowskim Klubem Sportowym „Jedynka” w Międzychodzie jest organizatorem corocznych spotkań sportowych „Czwartki lekkoatletyczne” z finałem w Warszawie, a także powiatowego konkursu ortograficzno - matematycznego dla klas III-V.

Szkoła Podstawowa nr 2 w Międzychodzie realizuje powiatowy konkurs logicznego myślenia dla klas IV-VI, a także promuje koszykówkę dla dzieci klas III-V rejonu pod hasłem „Pierwszy krok do basketu”, w szkole działa także odnoszący sukcesy zespół taneczny „Skowroneczki”.

Zdjęcie 59 Pierwszy krok do basketu
Źródło: [UM i G Międzychód]

Zespół Szkół w Łowyniu pochwalić się może nadanym w 2006 r. imieniem Jana Pawła II i organizowanymi corocznie sesjami naukowymi dla uczniów gimnazjów rejonu, poświęconymi naukom papieża. Łowyńskie gimnazjum od 2009 r. bierze udział w projektach „e-Szkoła Wielkopolska- twórczy uczeń, twórczy nauczyciel” i „e-Szkoła –Moja Wielkopolska” a Szkoła Podstawowa w Łowyniu od roku 2013 uczestniczy w projekcie „e-Szkoła –Cyfrowa Dziecięca Encyklopedia Wielkopolan”.

Powstały w roku 2000 Zespół Szkolno - Przedszkolny im. Powstańców Wielkopolskich w Kamionie preferuje wychowanie przez tradycję oraz upowszechnia edukację ekologiczną, propagując rezerwat „Doliny Kamionki”. Zespół w procesie dydaktycznym wykorzystuje elementy pedagogiki Marii Montessori. Jego sztandarowe imprezy o charakterze regionalnym to: „Biegi przełajowe im. Powstańców Wlkp.” oraz konkurs regionalny „Przyroda Pojezierza Międzychodzko-Sierakowskiego”.

Gimnazjum nr 1 w Międzychodzie to posiadacz tytułu „Szkoła z klasą”, przez wiele lat szkoła, w utrzymywała również Młodzieżową Orkiestrę Dętą. Natomiast Gimnazjum nr 2 w Międzychodzie osiąga sukcesy w corocznym ogólnopolskim konkursie „Poznajemy Parki Krajobrazowe Polski”, a także jest organizatorem Powiatowego Konkursu Recytatorskiego. Gimnazja są naprzemiennie organizatorami imprezy integracyjnej dla klas pierwszych szkół realizowanej we wrześniu - „Skok w gimnazjalny rok”.

W 2007 r. wszystkie szkoły realizowały projekt wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży pn.: „Szkoła też może być teatrem”, podczas którego odbywały się zajęcia dodatkowe z zakresu muzyki, plastyki, dziennikarstwa, tańca. Młodzież systematycznie gościła w teatrach Poznania i Gorzowa. Cyklicznie odbywały się we wszystkich szkołach koncerty filharmonii, a także w każdej szkole powstało koło teatralne, które przygotowywało spektakl prezentowany w finale projektu.

Wszystkie szkoły prowadzone przez Gminę Międzychód posiadają pracownie komputerowe oraz internetowe centra informacji multimedialnej w szkolnych bibliotekach, uzyskane przez udział w projektach finansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

W 2006 r., przy dofinansowaniu środków Unii Europejskiej, wybudowano „Centrum sportowo rekreacyjne w m. Kamionna”. To nowoczesny zespół boisk sportowych i plac zabaw. Z obiektów tych korzystają przede wszystkim uczniowie lokalnej szkoły, ale także wszyscy mieszkańcy Kamionny.

Zdjęcie 60 Centrum sportowo rekreacyjne w m. Kamionna
Źródło: [UM i G Międzychód]

W dwóch latach szkolnych 2009/10 oraz 2010/11 realizowany był w szkołach podstawowych i gimnazjach Gminy Międzychód projekt współfinansowany przez Ministerstwo Sportu i Turystyki „Pływam – jestem bezpieczny”, zakładający powszechną naukę pływania. 240 uczniów korzystało nieodpłatnie z zajęć pozalekcyjnych odbywających się na pływalni w Międzyrzeczu i Sierakowie. W roku 2010 wszystkie szkoły podstawowe otrzymały środki w ramach programu „Radosna szkoła” na zakup pomocy dydaktycznych do miejsc zabaw w szkole. W roku szkolnym 2011/12 wszystkie szkoły podstawowe Gminy Międzychód wdrożyły projekt pod nazwą „Wskaż drogę, a osiągnę sukces”, który zakładał zmniejszenie dysproporcji edukacyjnych poprzez indywidualizację procesu kształcenia dzieci z klas I-III. Na podstawie diagnoz będących wynikiem pracy zespołów powołanych we wszystkich szkołach podstawowych wprowadzone zostały zajęcia dla uczniów:

- z trudnościami w czytaniu i pisaniu oraz zagrożonych dysleksją,
- z trudnościami w zdobywaniu umiejętności matematycznych,
- z zaburzeniami rozwoju mowy,
- z zaburzeniami komunikacji społecznej,
- z wadami postawy zakwalifikowanych na gimnastykę korekcyjną,
- szczególnie uzdolnionych w naukach matematyczno – przyrodniczych.

W latach 2010- 2012 realizowano z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki Europejskiego

Funduszu Społecznego projekt pt. „Z językami obcymi wyruszamy w świat” pozyskując 734 960 zł.

W ramach projektu odbywały się:

- zajęcia dodatkowe z języka angielskiego prowadzone w 19 grupach 10- osobowych po 1 godzinie tygodniowo przez 35 tygodni każdego roku szkolnego. Każdy z uczestników otrzymał zestaw składający się z podręcznika i ćwiczeń. Szkoła wyposażona została w słowniki, laptop i rzutnik,
- zajęcia dodatkowe z języka niemieckiego prowadzone w 6 grupach 10-osobowych po 1 godzinie tygodniowo przez 35 tygodni każdego roku szkolnego. Każdy z uczestników otrzymał zestaw składający się z podręcznika i ćwiczeń. Szkoła wyposażona została w słowniki, telewizor i odtwarzacz DVD,
- warsztaty dziennikarskie z wykorzystaniem języków obcych i technologii informacyjnej – w każdej szkole wyłonione zostały 10-osobowe koła dziennikarskie. Uczniowie uczestniczyli w 4 -dwudniowych warsztatach. Koła dziennikarskie odbywały zajęcia po 2 godziny w miesiącu. Efektem pracy kół dziennikarskich były gazetki szkolne, w których znajdowały się artykuły w języku angielskim i niemieckim,
- festiwale piosenki - zostały zorganizowane 2 festiwale piosenki anglo- i niemieckojęzycznej w kwietniu i grudniu 2011r., które pozwoliły uczestnikom projektu pokonać lęk, zwalczyć stres i zaprezentować znajomość języka. Realizację tego przedsięwzięcia ułatwił zakup mikroportów,
- obozy językowe – zorganizowane zostały 2 obozy językowe w każdym roku realizacji projektu dla 90 uczniów. Połączenie nauki języków z wypoczynkiem wpłynęło na wzrost umiejętności językowych, a tym samym pokonywanie bariery osobistej i psychologicznej.

Projekt podsumowała konferencja, na której dzieci i młodzież zaprezentowali efekty dwóch lat realizacji pokazując, że jest gotowa z językami obcymi wyruszyć w świat.

	2010	2011	2012	2013	2014
SZKOŁY PODSTAWOWE	1179	1137	1102	1081	1110
GIMNAZJA	700	684	666	649	609

Tabela 16 Liczba uczniów w szkołach prowadzonych przez gminę Międzychód
Źródło: [UM i G Międzychód]

W gminie Międzychód tradycją jest też organizowanie kolonii i półkolonii w okresie wakacji letnich. W roku 2014 zorganizowane zostały aż cztery półkolonie, dwie przez Oświatę i dwie przez Centrum Animacji Kultury w Międzychodzie

Młodzież może kształcić się w Międzychodzie w szkołach ponadgimnazjalnych: Liceum Ogólnokształcącym oraz trzech zespołach Szkół Zawodowych. Na terenie Gminy Międzychód funkcjonuje również Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy.

2.8.4 Kultura

Najstarszą placówką kulturalną w Międzychodzie jest istniejąca od grudnia 1945r. Biblioteka Publiczna im. Jana Daniela Janockiego, która posiada 4 filie (w tym 3 na wsi) i 6 punktów bibliotecznych, 1 bibliotekę sezonową w Mierzynie Ustroniu oraz oddział specjalny Muzeum Regionalne. Do 2004 r. była samodzielną placówką. W 2004 r. połączono Muzeum Regionalne i Bibliotekę Publiczną, a na początku 2014 roku także Centrum Edukacji Regionalnej i Przyrodniczej w Mniszkach. Jednostki te mają obecnie wspólną administrację. Księgozbiór gminnej sieci bibliotek publicznych stanowi ok. 56,500 woluminów. Siedziba główna Biblioteki od 1981r. mieści się na parterze dwukondygnacyjnego budynku Centrum Animacji Kultury w Międzychodzie.

Zdjęcie 61 Muzeum Regionalne w Międzychodzie
Źródło: [fot. M. Piosik]

Na zbiory biblioteczne składają się książki, czasopisma oraz zbiory specjalne, wśród których można wyróżnić: audiowizualne, elektroniczne i muzealia.

Wielkość księgozbioru Biblioteki to ok. 28 200 woluminów. W wypożyczalni dla dorosłych zgromadzono księgozbiór o charakterze uniwersalnym: literaturę piękną, naukową i popularnonaukową, książki w językach obcych (angielskim i niemieckim) oraz przeznaczoną do wypożyczania część zbiorów dotyczących regionu. Podobny charakter ma księgozbiór oddziału dziecięcego.

Czytelnia regionalna w Muzeum Regionalnym dopiero kształtuje swój księgozbiór. Obecnie zawiera wydawnictwa dotyczące regionu, a także historii i etnografii. Wydawnictwa ciągle gromadzone przez Bibliotekę to przede wszystkim czasopisma i prasa codzienna. Zbiory specjalne posiadane przez Bibliotekę to materiały biblioteczne i muzealia. Wśród zbiorów audiowizualnych są: kasety wideo, kasety magnetofonowe, płyty CD. Biblioteka posiada też książki mówione. Większość

pozycji dostępna jest na kasetach magnetofonowych. Planowane jest wzbogacenie tego zbioru o książki na nowocześniejszych nośnikach elektronicznych. Muzealia podzielone są na cztery zbiory: historyczne, etnograficzne, artystyczne i techniczne. Wszystkie zgromadzone przedmioty pochodzą z regionu.

W ramach działalności informacyjnej Biblioteka w okresie letnim uruchamia punkty Regionalnej Informacji Turystycznej. Wszystkie punkty zaopatrzone są w aktualną ofertę wydawniczą dotyczącą regionu, są to: ulotki, foldery, broszury, książki, prasa, wydawnictwa elektroniczne. Punkty te mieszczą się w siedzibie głównej, w Muzeum Regionalnym i w Filii Bibliotecznej nr 1 i są czynne w godzinach działania placówek. Poza tym w każdą sobotę lipca i sierpnia obok Muzeum organizowane są „Kiermasze Regionalne”, na których można kupić wydawnictwa dotyczące powiatu oraz pamiątkowe gadżety, a także uzyskać informacje z zakresu wiedzy o regionie.

Na chwilę obecną Biblioteka dysponuje trzema, podłączonymi do Internetu, stanowiskami komputerowymi dla czytelników. Czytelnia internetowa cieszy się rosnącym powodzeniem. Filie Biblioteczne posiadają po dwa takie stanowiska a Filia Biblioteczna w Bielsku cztery.

Jeśli chodzi o komputerową bazę książek w sierpniu 2010r. Biblioteka kupiła najnowszą wersję programu, który umożliwi szybkie ukończenie komputeryzacji siedziby głównej, a następnie całej sieci bibliotecznej gminy.

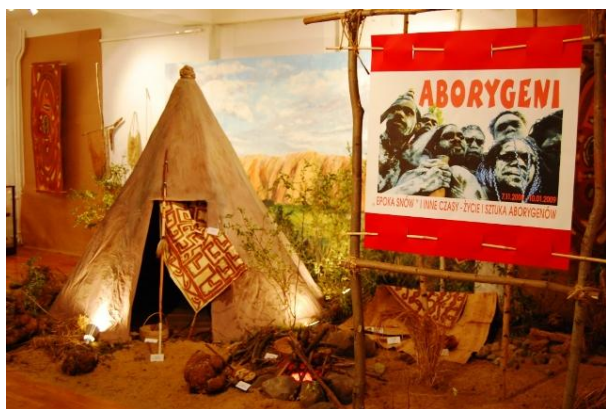
W 2006r. została wyremontowana elewacja budynku Muzeum oraz został zamontowany zegar na wieży muzealnej, wygrywający utwór Napoleona Rutkowskiego, znanego kompozytora Wielkiego Księstwa Poznańskiego i Polski Międzywojennej, mieszkającego w Ławicy (ok. 5 km od Międzychodu). Utwór „Mów do nie jeszcze” jest wygrywany codziennie o godz. 12.00 w południe.

Biblioteka będąca instytucją upowszechniania kultury kieruje do społeczności lokalnej bogatą ofertę kulturalno-oświatową, promującą książki i czytelnictwo oraz wiedzę o regionie. Biblioteka organizuje również promocje książek. Najczęściej dotyczy to lokalnych twórców oraz wydawnictw tematycznie powiązanych z regionem. Oprócz spotkań z pisarzami organizowane są również spotkania z ciekawymi ludźmi. Część z nich odbywa się w ramach spotkań „klubu pod Globusem”.

Bardzo popularne są prelekcje o tematyce regionalnej. Korzystają z nich wszystkie międzychodzkie szkoły i przedszkola, a także Uniwersytet Trzeciego Wieku, Kluby Seniora „Wrzos” i „Złoty Wiek”, Sejmik Kultury, harcerze oraz inne instytucje i osoby. Dla dzieci odwiedzających Bibliotekę organizowane są pogadanki o różnej tematyce. W stałej ofercie Biblioteki są oczywiście lekcje biblioteczne. Korzystają z nich przede wszystkim uczniowie szkół podstawowych oraz przedszkolaki.

Przyłączenie do Biblioteki Muzeum Regionalnego korzystnie odbiło się na jej ofercie kulturalnej. Przestrzeń wystawiennicza jaką dysponuje Muzeum umożliwiła realizację wielu pomysłów. Skorzystało też na tym Muzeum, które znacznie poszerzyło swą ofertę. Wystawy, jakie organizuje Muzeum promują kulturę, sztukę, historię i przyrodę. Większość ekspozycji dotyczy regionu.

Autorami wystaw są lokalni twórcy indywidualni, a także zrzeszeni w różnych organizacjach i instytucjach. Pojawiają się jednak też inne wystawy. Muzeum otwarte jest na różne pomysły twórców i różne potrzeby odbiorców. Aby wzbogacić swą ofertę, poszerzono ją o niezwykle ciekawe wystawy etnograficzne dotyczące kultur pozaeuropejskich. Wystawy sprowadzane są z Muzeum Etnograficznego w Łodzi i Muzeum Narodowego w Szczecinie. Przedstawiane były też wystawy z Niemiec i Szwecji.

Zdjęcie 62 Ekspozycje: Życie i sztuka Aborygenów, Sztuka Czarnej Afryki
Źródło: [UM i G Międzychód]

Działalność wydawnicza jest jednym ze statutowych zadań Biblioteki. Biblioteka zajmuje się nią od dziesięciu lat. Dotyczy ona publikacji związanych głównie z historią z ziemi międzychodzkiej.

Biblioteka w latach 1999-2013 wydała 8 folderów, 7 książek, 4 broszury oraz 4 płyty CD-ROM. Tematyka wydanych folderów i broszur dotyczy dziejów i etnografii miasta i regionu, zabytków oraz ważnych dla ziemi międzychodzkiej ludzi. Wydawnictwa te jako „minikompendia” lokalnej historii cieszą się dużą popularnością wśród osób korzystających ze zbiorów regionalnych Biblioteki, zwłaszcza dzieci i młodzieży szkolnej. Biblioteka poprzez swoją działalność wydawniczą stara się przyczynić do edukacji regionalnej społeczeństwa, a także promować ziemię międzychodzką wśród odwiedzających miasto i okolice turystów. Zainteresowanie publikacjami regionalnymi stale rośnie zarówno wśród mieszkańców, jak i przybyszów.

Rok	Autor	Tytuł	Typ publikacji
1999		<i>80. rocznica wybuchu powstania wielkopolskiego</i>	folder
		<i>Kamionna – 500-lecie parafii.</i>	broszura
2000		<i>W rocznicę powstania wielkopolskiego</i>	folder
2001	Izabela Taczanowska	<i>Nasza Mała Ojczyzna – Międzychód</i>	broszura
		<i>W rocznicę powstania wielkopolskiego w powiecie międzychodzkiem. Wydarzenia lat 1918-1920</i>	folder
2002	Antoni Taczanowski	<i>Od gotyku do baroku na Pojezierzu Międzychodzko - Sierakowskim</i>	broszura
2003	Antoni Taczanowski	<i>Międzychodzkie ulice</i>	płyta CD-ROM

	Antoni Taczanowski	<i>Międzychód na starej fotografii</i>	płyta CD-ROM
	Antoni Taczanowski	<i>Wybitni mieszkańcy Międzychodu</i>	płyta CD-ROM
2004	Tadeusz Liberkowski	<i>Międzychodzka księga śmierci. Suplement</i>	książka
Od 2004- wydawany na bieżąco		<i>„Informator Międzychodzki”</i>	miesięcznik
2006	Artur Paczesny	<i>Krótki przewodnik po najstarszej nekropolii Międzychodu</i>	folder
	Antoni Taczanowski	<i>Szlakiem znanych międzychodzian</i>	folder
2007	Ludwik Andrzejewski	<i>Nieoceniony skarb</i>	książka
		<i>Radusz – wieś, której nie ma</i>	folder
2008	Marianna Batura	<i>Tajemnice Międzychodu</i> (seria „Biblioteka Regionalna”)	książka
	Antoni Taczanowski	<i>Międzychodzkie legendy</i>	broszura
	Antoni Taczanowski	<i>Szlakiem zabytków miasta i gminy Międzychód</i>	folder
		<i>Sierakowskie Zeszyty Historyczne. Zeszyt 1</i>	książka
2009		<i>Sierakowskie Zeszyty Historyczne. Zeszyt 2 i 3</i>	książka
	Ryszard Danecki	<i>Oda do młodego orzecha</i>	książka
		<i>Sonety z krainy 100 jezior piórem i pędzlem malowane</i> (seria „Biblioteka Regionalna”)	książka
2010	Antoni Taczanowski	<i>Jak zwiedzać Międzychód</i>	folder
2013	Antoni Taczanowski	<i>Szlakiem zabytków miasta i gminy Międzychód</i>	folder
2013	Waldemar Wierzbą	<i>My sóm u sie</i>	płyta

Tabela 17 Publikacje Biblioteki Publicznej w Międzychodzie w latach 1999-2013

Źródło: [UM i G Międzychód]

Poza tym opracowaliśmy foldery – ścieżki rowerowe „Szlakiem powstań narodowych 1769-1919 w powiecie międzychodzkiem (2 wydania) pierwsze w 2011, drugie w 2013. Folder ścieżki rowerowej „Śladami Radusza, Kopalnia Wanda” wydano w 2012 roku. Folder „Zabytki architektury powiatu międzychodzkiego” został wydany przez Starostwo Powiatowe w 2010 roku. Współpracowaliśmy przy wydaniu 10 numerów „Sierakowskich Zeszytów Historycznych”. Objęliśmy patronat nad wydaniem książki Stanisława Kostki Szymańskiego pt. „Ziemia Międzychodzko-Sierakowska. Nasza mała ojczyzna.” Książka została wydana na III Światowy Kongres Międzychodzian przez Drukarnię Międzychód.

Najważniejszym wydawnictwem Biblioteki jest miesięcznik „Informator Międzychodzki”

powstający we współpracy z Wydziałem Promocji i Rozwoju Gminy. Ukazuje się on bez przerw od sierpnia 2004 r.

Plany Biblioteki Publicznej na najbliższe lata to uruchomienie wypożyczalni komputerowej, udostępnienie katalogów wszystkich bibliotek sieci gminnej w Internecie, wzbogacenie oferty wydawniczej o cyklicznie wydawane katalogi nowości bibliotecznych. Uruchomienie magazynu książek (zbiorów) w pomieszczeniu budynku B Muzeum Regionalnego przy ul. 17 stycznia 100. Obecnie magazyn mieści się 15 km od siedziby biblioteki w Centrum Edukacji Regionalnej i Przyrodniczej w Mniszkach (ok. 8000 książek).

Planujemy poszerzyć ofertę czytelnictwa dla dzieci przez zwiększony zakup nowości wydawniczych i wprowadzanie nowych form pracy kulturalno-oświatowej. Wydać w formie książki międzychodzkie legendy oraz płytę CD pt. „Napoleon Rutkowski – kompozytor i społecznik”. Opracować i wydać grę planszową „Nasza mała ojczyzna – zabytki pojezierza międzychodzko-sierakowskiego”.

Zdjęcie 63 Budynek Centrum Animacji Kultury w Międzychodzie
Źródło: [UM i G Międzychód]

Wiodącą rolę w zakresie kultury sprawuje Międzychodzki Dom Kultury. W 2010 r. zmienił on nazwę na Nadwarciańskie Centrum Animacji Kultury i Ochrony Dziedzictwa Regionalnego "Prom", a cztery lata później nazwa została skrócona do **Centrum Animacji Kultury w Międzychodzie**. Rozszerzenie działalności Domu Kultury, zmiana statutu i nazwy wiąże się także ze zmianą koncepcji funkcjonowania tej instytucji kultury, koniecznością lepszego jej dopasowania do pozyskiwania środków zewnętrznych. Składową częścią CAK w Międzychodzie od kilku lat jest również **Centrum Turystyki Rowerowej w Mierzynie**, które mieści się w wyremontowanym dzięki dotacjom unijnym byłym Domu Spotkań.

Centrum Animacji Kultury w Międzychodzie realizuje zadania z zakresu:

- edukacji kulturalnej /muzyka, teatr, plastyka, taniec, kino/,
- upowszechnianie i prezentowanie sztuki profesjonalnej,
- animacji kulturalnej i wspierania amatorskiej twórczości artystycznej,
- ochrony i popularyzacji wartości kulturowych regionu,
- ochrony dziedzictwa regionalnego,

- edukacji regionalnej i historycznej,
- działalności wydawniczej,
- gromadzenia obiektów kultury materialnej i niematerialnej miasta, gminy i regionu,
- organizacji imprez kulturalnych wg kalendarza imprez i usługowo na zlecenie.

Centrum organizuje zróżnicowane przedsięwzięcia kulturalne, od wojewódzkich i powiatowych przeglądów teatralnych, wokalnych do wszelakich koncertów i imprez zarówno dla młodzieży, jak i dorosłych, a także seniorów skupionych wokół Uniwersytetu Trzeciego Wieku.

Bazę do działalności kulturalnej stanowią: budynek Międzychodzkiego Ośrodka Kultury z: salą widowiskową na 240 miejsc, z trzema garderobami, salą kameralną, salą lustrzną, pracowniami specjalistycznymi i gabinetami zespołów, pomieszczeniami administracyjnymi, kabiną projekcyjną; Ośrodek Turystyki Rowerowej w Mierzynie – 19 miejsc noclegowych, sala kominkowa, jadalnia i zaplecze kuchenne, a także przyległy teren rekreacyjny (ogniska, niewielkie eventy itp.) oraz Centrum Edukacji Regionalnej i Przyrodniczej w Mniszkach, z trzema dużymi budynkami wystawowymi z ekspozycjami i warsztatami ginących zawodów, budynkiem ekspozycyjno-administracyjny z pomieszczeniami dla stałej wystawy przyrodniczej (DIORAMA) i świetlicą wiejską oraz aktualnie remontowanym budynkiem tzw. małego spichlerza.

Zdjęcie 64 Baza Turystyki Rowerowej w Mierzynie
Źródło: [UM i G Międzychód]

CAK pełni funkcje menadżerskie w stosunku do wchodzącego w jego skład CTR w Mierzynie, a także wobec działających w ramach Centrum zespołów. Jako powołana w oparciu o ustawowe regulacje Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego na nowych zasadach Samorządowa Instytucja Kultury (z własną osobowością prawną) CAK w celu wypracowywania określonych planem budżetowym dochodów, pełni funkcję usługową, udostępniając całą bazę i organizując w szerokim zakresie imprezy kulturalne, edukacyjne, turystyczne, integracyjne dla określonych środowisk. W realizacji tych zadań CAK współdziała ze Stowarzyszeniem „SAMI SWOP” i w ramach tzw. małych programów ze Stowarzyszeniem „PUSZCZA NOTECKA”.

Przy CAK działają różnego typu zespoły oraz sekcje zainteresowań:

- Orkiestra Dęta Pojezierza Międzychodzko-Sierakowskiego, Chór Mieszany „Lutnia”, Animatorzy – Wolontariusze, Studio Piosenki, Taniec ludowy Tańcowiaczy, Mała akademia gitary, Sekcja perkusji, Kreatywka, Sekcja teatralna, sekcja plastyczna, Formacja Hip-Hop, Taniec towarzyski dla dzieci i dorosłych, Sekcja fotograficzno – filmowa, Studio – Mikrofon Scena, Uniwersytet Trzeciego Wieku wraz z cyklem przewidzianych wspólnie ustalonym programem wykładów i działającymi sekcjami Teatralną, Taneczną, Brydżową.

CAK organizuje szereg imprez, które składają się na opracowany kalendarz imprez, a do najbardziej prestiżowych należą:

Wojewódzki Przegląd Grup Kolędniczych i Jasełkowych (styczeń/luty), w których bierze udział ponad 500 wykonawców z całego województwa, prezentując kolędy, pastoralki i jasełka, nawiązujące do tradycji bożonarodzeniowej;

Zdjęcie 65 Jasełka
Źródło: [UM i G Międzychód]

- Szanty w Krainie Stu Jezior im. Teresy Remiszewskiej (Pierwszej Damy Bałtyku urodzonej w Międzychodzie) w celu promocji walorów turystycznych, jakie posiada nasza gmina. W bogatej scenerii nadwarciańskiego krajobrazu prezentują się zespoły piosenki żeglarskiej z całej Polski;

Zdjęcie 66 Festiwal Szanty
Źródło: [UM i G Międzychód]

- Finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy;
- Spotkania Artystyczne UTW - Wojewódzki Przegląd Amatorskiego Ruchu Artystycznego Seniorów w dziedzinie tańca, teatru, piosenki i małych form muzycznych;
- Wakacje z pompą ;
- Muzyczne spotkania – kameralne koncerty odbywające się raz w miesiącu;
- Festyny letnie w sołectwach Gminy Międzychód;
- Dożynki gminne;
- WIELKIE SMAŻENIE POWIDEŁ – Babie Lato w Mniszkach;
- ŚWIĘTO PODGRZYBKA- organizowane wraz Nadleśnictwem;
- Kiermasz Rogali św. Marcina.

Zdjęcie 67 Koncert Patrycji Markowskiej i „Papa Dance”
Źródło: [UM i G Międzychód]

2.8.5 Pomoc Społeczna

Politykę Gminy w zakresie pomocy społecznej określa przyjęta przez Radę Miejską Międzychodu w dniu 15.08.2010r. „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Międzychód na lata 2008-2012”, którą realizuje Ośrodek Pomocy Społecznej, będący jednostką budżetową Urzędu Miasta i Gminy, powołaną do realizacji zadań Gminy Międzychód w sferze polityki społecznej.

Celem Ośrodka Pomocy Społecznej jest opracowanie instytucjonalnych, organizacyjnych i finansowych instrumentów umożliwiających wdrażanie programów pozwalających skutecznie:

- redukować zjawisko ubóstwa,
- wspierać rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych,
- zmniejszyć zjawisko wykluczenia społecznego,
- wspierać osoby bezrobotne,
- budować system wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych,
- przeciwdziałać uzależnieniom,
- przeciwdziałać przemocy w rodzinie,

Powyższe zadania realizowane są na terenie Miasta i Gminy Międzychód przez zawodową służbę socjalną oraz ośrodki wsparcia.

Tutejszy Ośrodek w swoich strukturach zawiera:

- 1) Środowiskowy Dom Samopomocy – ośrodek wsparcia dla osób niepełnosprawnych intelektualnie i osób przewlekłe psychicznie chorych. Placówka opieką obejmuje 38 osób, a jej podstawowym zadaniem jest realizacja programów terapeutycznych i rehabilitacyjnych prowadzących do poprawnego funkcjonowania osób niepełnosprawnych intelektualnie i chorych psychicznie w środowisku lokalnym, a także do ich samodzielnego życia; zadanie to realizuje zespół w skład którego wchodzi: pedagog, psycholog, rehabilitanci, terapeuci zajęciowi oraz opiekunowie;
- 2) Kuby Seniora: „Wrzos”, „Złoty Wiek” które działają w Międzychodzie oraz „Millenium”, który działa w Kamionnie - mające na celu integrację osób w wieku poprodukcyjnym ze społecznością lokalną, zagospodarowanie czasu wolnego, rozwijanie systemu opieki usługowej i pielęgnacyjnej w miejscu zamieszkania, aktywizację społeczną seniorów;
- 3) Dział Świadczeń Rodzinnych – prowadzenie postępowań i podejmowanie decyzji w zakresie zasiłków rodzinnych oraz dodatków do zasiłków rodzinnych, zasiłków pielęgnacyjnych, świadczeń pielęgnacyjnych, specjalnego zasiłku opiekuńczego oraz jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka;

4) Dział Funduszu Alimentacyjnego – zajmuje się wypłatą świadczeń zasądzonych przez Sąd z funduszu alimentacyjnego na rzecz dziecka oraz postępowaniem wobec dłużnika alimentacyjnego;

5) Klub Integracji Społecznej - opis działań zamieszczony w odrębnym rozdziale.

Podstawową kadrą Ośrodka Pomocy Społecznej diagnozującą wszelkiego rodzaju problemy jest zawodowa służba socjalna. W Ośrodku zatrudnionych jest 7 pracowników socjalnych współpracujących bezpośrednio z koordynatorem pracy socjalnej. Działania tej grupy zawodowej są działaniami na najszerszą skalę. Pracownik socjalny stara się rozwiązywać problemy osób i rodzin w zakresie ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizmu lub narkomanii, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej, klęski żywiołowej lub ekologicznej. Dopiero po ocenie i rozpoznaniu sytuacji rodzin w drodze wywiadu środowiskowego oraz zebranej dokumentacji, pracownik socjalny proponuje udzielenie indywidualnej pomocy potrzebującej osobie lub rodzinie zgodnie z planem pomocy, który przedstawia koordynatorowi.

Pracownicy socjalni pracują również za pomocą kontraktów socjalnych oraz uzgodnień pisemnych z klientami.

Wsparciem dla pracownika socjalnego i rodzin borykających się z trudnościami opiekuńczo - wychowawczymi jest asystentura rodzinna. W tym celu od września 2012r. został powołany asystent rodziny, który obejmuje obecnie swoim działaniem proponowane przez pracownika socjalnego gospodarstwa domowe z dziećmi i stwarza warunki do prawidłowego rozwoju opiekuńczo - wychowawczego dzieci w ich rodzinnych środowiskach. Asystent rodziny pracuje również z rodzinami biologicznymi, którym dzieci zostały odebrane celem powrotu dzieci do środowiska naturalnego. Asystent rodziny swoim działaniem może objąć maksymalnie do 20 rodzin.

Ośrodek zatrudnia 4 opiekunki społeczne wykonujące czynności pielęgnacyjne i gospodarcze u osób w ich miejscu zamieszkania, które ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych. Dodatkowo korzysta z pomocy sąsiedzkiej. W ten sposób pomaga łącznie 26 osobom starszym i samotnym (dane na rok 2013).

W latach 2006 -2013 realizowany był program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” dzięki czemu Ośrodek dożywiał osoby dorosłe dotknięte problemem wykluczenia społecznego w połączeniu z uzależnieniami oraz dzieci do 7 roku życia, a także uczniów do czasu ukończenia szkoły

ponadgimnazjalnej.

Pożądaný efekt pracy Ośrodka Pomocy Społecznej oraz skuteczność działań jest możliwa tylko i wyłącznie dzięki chęci ze strony samego klienta oraz aktywnej współpracy z:

- Powiatowym Urzędem Pracy – doradztwo zawodowe, propozycje pracy, wymiana informacji celem świadczenia usług wspierających i aktywizujących,
- Sądami Rejonowymi i Okręgowymi oraz Prokuraturą – w sytuacjach zagrożenia życia lub dobra małoletnich dzieci, zagrożeń w stosunku do osób nieporadnych życiowo lub z podejrzeniami zaburzeń psychicznych,
- Zespołem Interdyscyplinarnym – przeciwdziałanie przemocy w rodzinie,
- Policją oraz Strażą Miejską – dotyczy głównie problemu bezdomności oraz osób zaginionych,
- placówkami oświatowymi (szkoły i przedszkola) z terenu Gminy oraz spoza – dotyczy dożywiania dzieci i młodzieży, problemów opiekuńczo – wychowawczych,
- Schroniskami dla bezdomnych poza terenem Gminy,
- Ośrodkiem do spraw Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – poradnictwo prawne oraz psychologiczne, diagnoza problemów uzależnień,
- „Caritasem” – pomoc dla osób wymagających wsparcia w formie dożywiania,
- Organizacjami pozarządowymi – Stowarzyszenie „Bądźmy razem”, „Alternatywa”, Towarzystwem Przyjaciół Dzieci.
- Domami Pomocy Społecznej,
- Powiatowymi Centrami Pomocy Rodzinie oraz innymi Ośrodkami Pomocy Społecznej.

Ośrodek Pomocy Społecznej podnosi rolę aktywnego włączania się we własne życie osób i rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej poprzez rozwijanie usług aktywizacyjnych. W swych działaniach Ośrodek kieruje się zasadą podniesienia podmiotowości odbiorców pomocy społecznej.

2.8.6 Klub Integracji Społecznej

Klub Integracji Społecznej powstał 15 marca 2005r. jako odrębna jednostka Ośrodka Pomocy Społecznej w Międzychodzie. Pierwotnie KIS liczył 30 osób; osób - bez szans na znalezienie jakiegokolwiek pracy. W miarę upływu lat Klub Integracji Społecznej rozbudował się. Obecnie jest to liczba 160 osób. W skład kadry wchodzi 6 osób: koordynator, pracownik ds. reintegracji zawodowej, dwoje pracowników ds. reintegracji społecznej, pracownik ds. zaopatrzenia. Klub Integracji Społecznej wspierają także specjaliści: terapeuta uzależnień oraz psycholog.

Jako zasadnicze cele Klub Integracji Społecznej przyjął: *reintegrację społeczną* – przygotowanie członków do pełnienia ról społecznych, aktywności w społeczności lokalnej i w swoim

środowisku oraz *reintegracji zawodowej* – przygotowanie pracowników do samodzielnego zaistnienia na rynku pracy, programy zatrudnienia socjalnego. Dodatkowo w okresie jesienno-zimowym organizowane są zajęcia szkoleniowe z zakresu problematyki społecznej- spotkania ze specjalistami. Hasło przewodnie KIS-u: „*Reintegracja społeczna i zawodowa ludzi, którym grozi wykluczenie społeczne, może współgrać z zarządzaniem, utrzymaniem i przebudową terenów zieleni*”. Zadaniowo KIS zrealizował następujące cele:

- przebudowa Parku im. Oskara Tietza (przebudowę Parku zapoczątkowało Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Ziemi Międzychodzkiej),
- przebudowa terenów wokół Jeziora Miejskiego (usunięcie drzew zagrażających bezpieczeństwu osób korzystających z tego terenu. Wytyczenie nowych ciągów pieszych, stworzenie miejsc wypoczynkowych z ławeczkami oraz miejsc do ćwiczeń, a także stworzenie barwnych rabat kwiatowych.)
- budowa i rozbudowa Stacji przy Starym Moście,
- przebudowa zieleni w ciągu ulicy Marszałka Piłsudskiego.
- przebudowa skweru przy ulicy Langowicza w Międzychodzie,
- przebudowa Ogródka Jordanowskiego w Międzychodzie,
- budowa infrastruktury oraz zieleni w Centrum Edukacji Regionalnej i Przyrodniczej w Mniszkach,
- budowa terenów zieleni wokół Centrum Sportowo – Rekreacyjnego w Kamionnie.
- rewitalizacja Ośrodka Wypoczynkowego w Mierzynie (uporządkowanie drzewostanu oraz terenu pola namiotowego)
- budowa parku przy ul. Sikorskiego (przy Lecznicy) oraz aranżacja zieleni na tym terenie.
- budowa skweru przy ul. Armii Poznań na Bielsku oraz aranżacja zieleni na tym terenie.
- budowa parku przy ul Czynu 600-lecia. Wytyczenie nowych ciągów pieszych oraz nowa aranżacja zieleni na tym terenie.

Klub Integracji Społecznej to także imprezy o charakterze społeczno – kulturalnym. Na swoim koncie ma m.in.: coroczną Wigilię Gminną na Hali Widowiskowo – Sportowej. Klub Integracji Społecznej zapoczątkował imprezy promocyjne w Centrum Edukacji Regionalnej i Przyrodniczej w Mniszkach pod hasłami Majówka, Święto Matki Boskiej Zielnej, Babie lato w Mniszkach - Wielkie Smażenie Powideł. Na terenie miasta KIS organizuje „Dzień latawca” – organizowany w czerwcu oraz „Dzień Korbola” we wrześniu. Współorganizacja wielu imprez i występów na Hali Widowiskowo – Sportowej.

Aby program realizowany przez KIS trafił do ludzi zagubionych (zagrożonych wykluczeniem społecznym) trwale współpracuje on z następującymi instytucjami:

Komenda Powiatowa Policji w Międzychodzie, Sąd Rejonowy w Szamotułach (kurator zawodowy),

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Międzychodzie, Ośrodek Pomocy Społecznej w Międzychodzie, Stowarzyszenie Samopomocowe „Barka” w Chudobczycach, Stowarzyszenie „Monar” oraz Powiatowy Urząd Pracy w Międzychodzie.

W zadaniach rzeczowych (w terenie) KIS współpracuje wieloma jednostkami :

- Międzychodzkiem Ośrodkiem Sportu Turystyki i Rekreacji w Mierzynie
- Miejską Spółkom Komunalną AQALIFT Sp. z o.o. w Międzychodzie;
- Międzychodzkiem Przedsiębiorstwem Energetyki Ciepłej;
- Centrum Animacji Kultury w Międzychodzie;
- Centrum Edukacji Regionalnej i Przyrodniczej w Mniszkach
- Zespołem Obsługi Ekonomicznej i Administracyjnej Oświaty w Międzychodzie;
- Ochotniczą Strażą Pożarną;
- Nadleśnictwem w Międzychodzie;
- Stowarzyszeniem na Rzecz Rozwoju Ziemi Międzychodzkiej
- Międzychodzkiem Towarzystwem Turystyki i Sportów Wodnych
- Spółdzielnią Mieszkaniową Lokatorsko - Własnościową w Międzychodzie
- Sejmikiem Kultury;
- Biblioteką Publiczną im. Jana Daniela Janockiego z oddziałem Muzeum Regionalnego;
- Parafią pw. Niepokalanego Serca Maryi w Międzychodzie;
- Parafią pw. Męczeństwa Św. Jana Chrzciciela w Międzychodzie;
- Uniwersytetem Trzeciego Wieku
- Uniwersytetem Przyrodniczym w Poznaniu
- Wyższą Szkołą Zawodową w Sulechowie.

KIS to nie tylko praca w zadaniach rzeczowych, to żmudna i trudna praca nad ludźmi zagubionymi. Celem działania jest przywrócenie ludzi zagrożonych wykluczeniem społecznym w funkcjonowaniu struktury naszej lokalnej społeczności. Maksymą Klubu Integracji Społecznej jest hasło: „Twórzmy lepszy świat”, które stara się realizować poprzez dewizę: „*Nie siedź. Bądź aktywny. Bezczywność jest powolnym umieraniem. To początek każdego upadku. Życie jest codzienną walką. Kto nie chce walczyć ten powoli umiera. Wiec pracuj, pracuj, rób coś dla siebie albo dla innych*”.

Zamierzenia KIS-u na rok 2014 oraz na kolejne lata dotyczą obszarów miasta i gminy Międzychód:

- bieżące utrzymanie Parku im. Oskara Tietza oraz całości strefy nadjeziornej;
- przebudowa skarp nad Jeziorem Miejskim na odcinku pomiędzy ul. Słoneczną, a Bagienną;

- zakończenie budowy parku przy skrzyżowaniu ulic Sikorskiego oraz Rolnej. Połączenie parku z terenem przy stadionie miejskim wraz z kompleksem sportowym „Orlik 2012” oraz umożliwienie mieszkańcom bezpośredniego dojścia do ul. Sokoła, a dalej do strefy nadjeziornej
- Prace nad II Jeziorem. Udostępnienie mieszkańcom linii brzegowej, stworzenie ciągu spacerowego oraz miejsc do wypoczynku (rozlokowanie ławek)
- rekultywacja drugiej strony ul. Marszałka Piłsudskiego, od ul. Szpitalnej do przystanku PKS-u naprzeciwko dawnej przychodni (odnowienie trawnika oraz ustawienie ławek);
- Zespół Szkolno- Przedszkolny w Kamionnie (zadania porządkowe i przestrzenne na terenie wsi oraz szkoły);
- Zespół Szkół w Łowyniu – porządki przestrzenne w szkole i na terenie wsi;
- Nadleśnictwo Międzychód – sprzątanie poboczy dróg;
- porządkowanie ulic i ciągów pieszych chodników na terenie miasta, udział w akcji zimowej przy współpracy z Miejską Spółką Komunalną AQALIFT sp. z o.o. w Międzychodzie;
- Międzychodzki Ośrodek Sportu, Turystyki i Rekreacji (utrzymanie porządku i czystości na terenie Ośrodka Wypoczynkowego w Mierzynie);
- stały dozór nad Cmentarzem Wyznaniowym przy ul. Chrobrego oraz nad byłym Cmentarzem Żydowskim przy ulicy Cmentarnej;
- pomoc przy utrzymaniu czystości na terenie szkół podstawowych i gimnazjalnych (Szkoła Podstawowa Nr 1, Szkoła Podstawowa Nr 2, Gimnazjum Nr 1, Gimnazjum Nr 2);
- utrzymanie oraz obsługa kompleksu boisk „Orlik 2012” przy ulicy Gorzyckiej oraz Langowicza;
- Środowiskowy Dom Samopomocy – utrzymanie porządku (według potrzeb);
- inne tereny wskazane przez Burmistrza oraz Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej.

Zadania te będą realizowane w ramach programów zatrudnieniowych takich jak: roboty publiczne, prace socjalne na podstawie umów zleceń, staże, prace społecznie użyteczne, które są organizowane przez Gminę Międzychód, Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowy Urząd Pracy.

2.8.7 Sport

Międzychodzki Ośrodek Sportu, Turystyki i Rekreacji w Mierzynie administruje miejskimi obiektami sportowymi w Międzychodzie oraz bazą Ośrodka Mierzyn – Ustronie.

Bazę sportową tworzą obiekty:

Hala Widowiskowo – Sportowa przy ul. Dworcowej

Oddana do użytku w 2000r. hala widowiskowo – sportowa jest chlubą miasta. Wybudowano ją w ramach środków budżetowych Gminy. Spełnia najwyższe standardy międzynarodowe.

Dane techniczne hali:

- powierzchnia całkowita około 4800m²,
- powierzchnia boiska: 1442m²,
- nawierzchnia z tworzywa typu PULSTIC 2000 RD na podłożu drewnianym,
- wysokość nad boiskiem: 14,6m,
- miejsca siedzące na trybunach: 402,
- możliwość oddzielenia trzech treningowych kortów tenisowych, boisk do koszykówki i siatkówki,
- centralny kort tenisowy, boisko do piłki ręcznej, nożnej halowej, koszykówki i siatkówki - sprzęt (m.in. kosze najazdowe),
- stanowisko telewizyjne,
- bardzo dobre warunki akustyczne.

Zdjęcie 68 Hala Widowiskowo – Sportowa na ul. Dworcowej
Źródło: [UM i G Międzychód]

Parametry Hali umożliwiają odbywanie się na jej terenie bardzo prestiżowych imprez sportowych (np. Mistrzostwa Polski Weteranów Piłki Siatkowej, mecz I Ligi Kobiet piłki siatkowej,) i widowiskowych (Mistrzostwa Polski w Tańcach Nowoczesnych Break Dance, Electric Boogie,

Hip Hop, Ogólnopolski Turniej Tańca Towarzyskiego, Galę Sportów Walki) oraz liczne koncerty m.in. takich zespołów jak: Arka Noego, Łzy, Kombi, Perfekt, Stachurski, Doda, czy Reprezentacyjny Zespół Artystyczny Wojska Polskiego, gromadzące jednocześnie ponad 2000 osób.

Zdjęcie 69 Koncert zespołu „Łzy” oraz Dody na Hali Widowiskowo - Sportowej
Źródło: [UM i G Międzychód]

Zdjęcie 70 IV Gala Sportów Walki na Hali Widowiskowo - Sportowej
Źródło: [Paweł Kumański]

Obiekty sportowe przy ul. Langowicza

Należą do nich sala gimnastyczna, dwie płyty piłkarskie - główna i treningowa, boisko wielofunkcyjne ze sztuczną nawierzchnią, trybuna, bieżnia, skocznia w dal i rzutnia do kuli, płyta boczna do gry w piłkę nożną oraz tzw. Dom Sportowca, stanowiący zaplecze sanitarno - socjalne dla piłkarzy, nowoczesna trybuna na 400 miejsc ze stanowiskiem spikera oraz nowe sanitariaty dla publiczności.

Zdjęcie 71 Główna płyta stadionu
Źródło: [UM i G Międzychód]

Zdjęcie 72 Dom Sportowca i trybuny przy stadionie
Źródło: [UM i G Międzychód]

Boiska ORLIK 2012

Boiska ORLIK 2012 powstały w ramach programu „Moje Boisko - Orlik 2012” pod inspicjami Ministerstwa Sportu i Turystyki. Od 2009 r. Gmina Międzychód wybudowała dwa ogólnodostępne, bezpłatne kompleksy boisk sportowych wraz z szatniami i zapleczem socjalnym. W skład kompleksu wchodzi dwa boiska - boisko wielofunkcyjne z przeznaczeniem do siatkówki i koszykówki (wym. 19,1m x 32,1m) , boisko piłkarskie ze sztuczną nawierzchnią (o wymiarach 30m x 62m) oraz wielofunkcyjny budynek sanitarno – szatniowy (obiekt kontenerowy) o powierzchni ok. 60 m².

Zdjęcie 73 Boiska ORLIK 2012 na ul. Gorzyckiej w Międzychódz
Źródło: [UM i G Międzychód]

Zdjęcie 74 Boisko ORLIK 2012 na ul. Langowicza w Międzychódz
Źródło: [UM i G Międzychód]

Oprócz „Orlików” na terenie gminy powstały również inne boiska wielofunkcyjne w miejscowościach Łowyń, Kamionna i na terenie Ośrodka Wypoczynkowego Mierzyn - Ustronie.

W 2007r. powstał system rozgrywek gminnej ligi sołeckiej. W większość wsi odnowiono, bądź wybudowano boiska piłkarskie, na których odbywają się rozgrywki piłkarskie drużyn sołeckich, cieszące się dużym zainteresowaniem mieszkańców Gminy.

Na terenie Gminy działają liczne organizacje i kluby sportowe. Do klubów, które podtrzymują

tradycje sportowe regionu zaliczyć można: Miejski Ludowy Klub Sportowy „WARTA” – jeden z najstarszych w Wielkopolsce klub piłki nożnej o ponad 90 letniej tradycji, Miejski Klub Sportowy „SOKÓŁ” Marbo – klub piłki koszykowej, Klub Sportowy „Jeziorak” – klub tenisa stołowego oraz Ludowy Zespół Sportowy "ORZEŁ" Łowyn – piłka nożna.

Inne kluby sportowe działające w Gminie to:

- Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy "JEDYNKA",
- Stowarzyszenie Kultury Fizycznej Shotokan Sekcja KARATE Tradycyjnego,
- Szkolny Związek Sportowy "Powiatu Międzychodzkiego",
- Uczniowski Klub Sportowy "MIKST" Międzychód,
- Uczniowski Klub Sportowy "Feniks",
- Uczniowski Klub Sportowy "Wilki",
- Liga Obrony Kraju Klub Strzelecki "SKORPION",
- MMA DEVIL Sporty Walki.

MOSTiR jest także współorganizatorem licznych cyklicznych imprez sportowych.

2.8.8 Organizacje pozarządowe

Na terenie Gminy Międzychód funkcjonują wiele stowarzyszeń i organizacji pozarządowych. Postrzegając organizacje pozarządowe jako partnerów w dążeniu do poprawy jakości życia mieszkańców Gminy Międzychód oraz budowy i rozwijania społeczeństwa obywatelskiego, samorząd Gminy corocznie uchwała program współpracy z nimi. Jest to dokumentem mający na celu nadanie dążeniom administracji publicznej i organizacji pozarządowych wspólnego kierunku, co umożliwi rozwiązywanie problemów przy wykorzystaniu potencjału społeczności lokalnej. W niniejszym programie określone są obszary, formy i zasady tworzenia partnerstwa z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na terenie Gminy. Do głównych należą:

- "Aktywne Lewiczanki" Stowarzyszenie Koło Gospodyń Wiejskich
- Centrum Rekreacyjno Survivalowe SKORPION
- Chór Mieszany „Lutnia”
- Grupa Paintballowa P.O.G.R.O.M
- Fundacja Społeczna " Nasze Zdrowie"
- Fundacja Obchodów 750-lecia Kamionny
- Klub Amazonek w Międzychodzie
- Klub Integracji Społecznej (KIS)
- Klub Piłkarski "MHM Paech" Kamionna
- Klub Płetwonurków "OXYGEN"
- Klub Tenisa Stołowego "JEZIORAK"

- Klub Seniora "Złoty wiek"
- Klub Seniora " Wrzos"
- Klub Seniora "MILLENIUM"
- Klub Sportowy "ORZEŁ" Łowyń
- Koło Łowieckie nr 97 "Lis"
- Koło Związku Sybiraków
- Komenda Hufca ZHP
- Liga Obrony Kraju Klub Strzelecki "SKORPION"
- Miejski Ludowy Klub Sportowy "WARTA"
- Miejsko Gminny Komitet Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa w Międzychodzie
- Międzychodzki Klub Sportowy "SOKÓŁ"
- Międzychodzki Klub Motocyklowy "Junak"
- Międzychodzkie Towarzystwo Turystyki i Sportów Wodnych
- Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy "JEDYNKA"
- MMA Devil Fight Club Międzychód
- Ochotnicza Straż Pożarna
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Zarząd Rejonowy
- Polski Związek Hodowców Gołębi Poczтовых, sekcja Międzychód
- Polski Związek Wędkarski KOŁO Międzychód
- Powiatowe Koło Hodowców Koni w Międzychodzie
- Stowarzyszenie "SAMI SWOI MTM"
- Stowarzyszenie Artystyczne „Drzewce 2002”
- Stowarzyszenie dla Ochrony i Promocji Zdrowia Psychicznego "Bądźmy Razem"
- Stowarzyszenie Historyczne "AUREUS" przy Muzeum Regionalnym w Międzychodzie
- Stowarzyszenie Kultury Fizycznej Shotokan Sekcja KARATE Tradycyjnego
- Stowarzyszenie Klubu Integracji Społecznej "Empatia"
- Stowarzyszenie Lokalna Grupa Rybacka „OBRA – WARTA”
- Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Ziemi Międzychodzkiej
- Stowarzyszenie Nowy Międzychód
- Stowarzyszenie "Puszcza Notecka"
- Stowarzyszenie Ogólnopolskie Obywateli Ruch Obrony Bezrobotnych
- Szkolny Związek Sportowy "Powiatu Międzychodzkiego"
- Środowiskowy Dom Samopomocy
- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Zarząd Miejsko - Gminny
- Uczniowski Klub Sportowy "MIKST" Międzychód

- Uczniowski Klub Sportowy "Feniks"
- Uczniowski Klub Sportowy "WILKI"
- Uniwersytet Trzeciego Wieku
- Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe
- Związek Kombatantów RP i b. Więźniów Pol.
- Związek strzelecki "STRZELEC"
- Zespół Pieśni i Tańca "Dąbczaki"

2.8.9 Opieka medyczna

Opiekę medyczną zapewniają trzy przychodnie medycyny rodzinnej: NZOZ Przychodnia „Pul – Med.” Międzychód, Przychodnia Lekarska „Provita” s.c. Międzychód, Niepubliczny Profilaktyczno – Leczniczy ZOZ „Medica” Międzychód – Bielsko, przychodnia specjalistyczna SPZOZ Międzychód, indywidualne praktyki lekarskie i pielęgniarские.

Ponadto w Międzychodzie znajduje się szpital SP ZOZ Międzychód, Dom Pomocy Społecznej Piłka – Zamyślin w administracji powiatu.

Zadania z zakresu opieki społecznej wykonują ośrodki wsparcia: Środowiskowy Dom Samopomocy wraz ze Stowarzyszeniem dla Ochrony i Promocji Zdrowia Psychicznego "Bądźmy Razem" oraz trzy Kluby Seniora.

Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Międzychodzie

Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Międzychodzie jako jednostka samodzielna działa czternasty rok. Organem założycielskim Zakładu jest Rada Powiatu Międzychodzkiego, a nadzór sprawuje Wojewoda Wielkopolski.

Siedziba Zakładu mieści się w Międzychodzie przy ul. Szpitalnej 10. Obszarem działania jest obwód zapobiegawczo leczniczy obejmujący powiat międzychodzki.

W składzie organizacyjnym zakładu znajdują się Oddziały:

- a) Chorób Wewnętrznych;
- b) Chirurgicznym Ogólnym;
- c) Pediatrycznym;
- d) Reumatologicznym;
- e) Szpitalnym Oddziałem Ratunkowym;
- f) Anestezjologii i Intensywnej Terapii;

jako lecznictwo zamknięte wraz z zapleczem diagnostycznym i laboratoryjnym.

Lecznictwo otwarte to usługi przychodni specjalistycznych w Międzychodzie i Sierakowie.

Zgodnie z § 4 Statutu SPZOZ w Międzychodzie do podstawowych zadań Zakładu należą:

- 1) Postępowanie służące zachowaniu, przywracaniu i poprawie zdrowia, a w szczególności:
  - badania i porada lekarska;
  - leczenie;
  - rehabilitacja;
  - opieka nad kobietą ciężarną, jej porodem i położeniem oraz noworodkiem;
  - pielęgnacja chorych;
  - pielęgnacja i opieka nad niepełnosprawnymi;
  - wykonywanie czynności związanych z zaopatrzeniem ortopedycznym;
  - orzekanie o stanie zdrowia;
  - wykonywanie badań diagnostycznych i analitycznych;
  - prowadzenie działalności profilaktycznej i oświatowej;
  - promocja zdrowia.

- 2) Organizowanie i prowadzenie szkolenia oraz dokształcanie pracowników medycznych.

Do innych zadań Zakładu należy organizowanie form opieki medycznej w sytuacjach wyjątkowych, takich jak: klęska żywiołowa, katastrofy, epidemie.

PROWADZONE INWESTYCJE

Obecnie SPZOZ Międzychód prowadzi szereg inwestycji.

Największą z nich jest „Rozbudowa i modernizacja obiektów szpitalnych SP ZOZ Międzychód o pawilon diagnostyczno- zabiegowy z bazą łóżkową w celu dostosowania do wymogów rozporządzenia Ministra Zdrowia”

Głównym celem projektu jest stałe podnoszenie jakości usług medycznych w jednostce oraz zwiększanie dostępności usług zarówno w zakresie podstawowej jak i specjalistycznej opieki zdrowotnej.

Prowadzona obecnie budowa obiektu doprowadzi do powstania segmentu o trzech kondygnacjach, w pomieszczeniach którego będą się znajdowały Oddział Ginekologiczno-Położniczy, Oddział Neonatologiczny, Oddział Chirurgiczny Ogólny z Blokiem Operacyjnym i porodowym.

Dodatkowo w wyniku realizacji projektu na dachu dobudowywanego segmentu powstanie lądowisko dla helikopterów Lotniczego Pogotowia Ratunkowego. Ponadto w nowym obiekcie znajdzie się Centralna Sterylizatornia dla potrzeb całego szpitala.

Koszt budowy nowego skrzydła Szpitala wraz z wyposażeniem opiewa na kwotę: 20.034.316,92 PLN.

Inwestycja finansowana jest m.in. przez Bank Gospodarstwa Krajowego pożyczką na kwotę 13.914.930 PLN w ramach Inicjatywy JESSICA.

Drugą inwestycją prowadzoną na obiekcie szpitala jest termomodernizacja istniejącego budynku SPZOZ Międzychód. Inwestorem zadania jest POWIAT MIĘDZYCHODZKI.

Inwestycja finansowana jest ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej pod nazwą Działania energooszczędne w budynkach użyteczności publicznej POWIATU MIĘDZYCHODZIEGO

Przedmiotem inwestycji jest m.in.:

- montaż instalacji kolektorów słonecznych płaskich na obiekcie szpitala;
- docieplenie ścian szpitala styropianem, styrodurem i wełną mineralną;
- docieplenie stropodachu szpitala z użyciem wełny mineralnej;

SPZOZ Międzychód prowadzi także inwestycję polegającą na wymianie poszycia dachowego segmentu A, docieplenie ścian budynków gospodarczych oraz wymiany węzła cieplnego. Zakres ten finansowany jest ze środków własnych oraz dotacji POWIATU MIĘDZYCHODZKIEGO.

SAMODZIELNY PUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ W MIĘDZYCHODZIE

STRONA GŁÓWNA AKTUALNOŚCI OGŁOSZENIA STRATEGIA KONTRAKTY KONTAKT

LECZNICTWO SZPITALNE • ZAKŁAD OPIEKUŃCZO-LECZNICZY
RATOWNICTWO MEDYCZNE • PORADNIE SPECJALISTYCZNE
REHABILITACJA AMBULATORYJNA • PRACOWNIE DIAGNOSTYCZNE
LABORATORIUM • HOSPICJUM DOMOWE
DŁUGOTERMINOWA OPIEKA PIELĘGNACYJNA • PROFILAKTYKA

50 miejsce w Polsce
4 miejsce w Wielkopolsce
BEZPIECZNY SZPITAL

DEKRA DEKRA DEKRA

„ZAUFAJ NAM - BĘDZIESZ POD FACHOWĄ I ŻYCZLIWĄ OPIEKĄ!”
ZAPRASZAMY DO KORZYSTANIA Z USŁUG REALIZOWANYCH PRZEZ SPZOZ MIĘDZYCHÓD

DYREKTOR - mgr Maciej BAK ZASTĘPCA DYREKTORA - lek. med. Beata SKIBA-OLEŚNIEWICZ

Zdjęcie 75 Szpital w Międzychodzie
Źródło: [UM i G Międzychód]

2.8.10 Informatyzacja społeczeństwa

Gmina Międzychód celem umożliwienia jak największej liczbie mieszkańców dostępu i korzystania z technologii informacyjnych realizuje projekt społeczny pod nazwą **„Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu i reintegracja społeczna poprzez budowę Platformy Teleinformatycznej na terenie Gminy Międzychód”**.

Projekt realizowany jest w ramach działania 8.3 „Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu – eInclusion” osi priorytetowej 8. „Społeczeństwo informacyjne - zwiększanie innowacyjności gospodarki” Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007 - 2013. Wartość tego zadania to aż 3,3 mln zł z czego 85% pochodzi ze środków Unii Europejskiej, a 15% z Budżetu Państwa. Dzięki temu programowi aż 220 gospodarstw domowych z gminy Międzychód otrzymało 5 lat darmowego Internetu oraz sprzęt komputerowy z oprogramowaniem. Powstało 10 km światłowodów i założonych zostało aż 11 punktów radiowych głównie na obszarach wiejskich.

2.8.11 Współpraca z samorządem

Władze gminy Międzychód chcąc być na bieżąco z potrzebami i problemami lokalnego społeczeństwa powołały do życia aż cztery rady, będące ciałami doradczo-opiniującymi Burmistrza Międzychodu. Głównym celem utworzenia Rady Przedsiębiorców, Rady Sportu, Rady Seniorów i Rady Młodych było wsparcie burmistrza w zakresie polityki ukierunkowanej na różne grupy społeczne. Rady spotykają się najczęściej raz na kwartał, każda rada posiada swój regulamin i prezydium lub przedstawiciela w osobie przewodniczącego czy koordynatora prac rady.

Najwcześniej powołaną radą jest **Rada Przedsiębiorców**, która decyzją Burmistrza Międzychodu powstała już w 2004 roku. Podczas 10 lat funkcjonowania tego ciała doradczego wypracowano szereg inicjatyw, które miały wpływ na życie gospodarcze gminy Międzychód. Jedną z nich jest organizacja Gali Przedsiębiorców, honorującej najbardziej aktywnych lokalnych przedsiębiorców nagrodą w postaci statuetki Oscara Tietza.

Najistotniejszymi obszarami działania Rady są:

- sytuacja gospodarcza w gminie,
- finanse samorządu gminnego,
- plany rozwojowe gminy,
- miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego i zmiany studium uwarunkowań,
- realizacja kluczowych inwestycji gminnych,
- organizacja Gali Przedsiębiorców.

W czerwcu 2004 roku powołano do życia **Sejmik Kultury** jako kolejne ciało doradcze i opiniotwórcze Burmistrza Międzychodu. Do pracy w Sejmiku zgłosiło się 20 osób. Przewodniczącą została Teresa Cichosz.

Sejmik Kultury jest ruchem społecznym, w skład którego wchodzi przedstawiciele różnych środowisk, instytucji kulturalnych, a także osób niezrzeszonych, które nie są pracownikami kultury ale działają na jej rzecz i ją tworzą. Mogą reprezentować rozmaite nurty kultury.

Nadrzędnym celem Sejmiku jest zintegrowanie środowiska kultury w mieście i gminie oraz znalezienie sposobu na to, żeby każdy znalazł coś ciekawego w ofercie kulturalnej.

Inne cele to:

1. integracja miejskich i gminnych środowisk kultury oraz działalności kulturalnej;
2. wspieranie inicjatyw twórczych i artystycznych miasta i regionu,
3. promowanie kultury regionu w kraju i za granicą,
4. współpraca z samorządem terytorialnym w sprawach rozwoju kultury;
5. współpraca z instytucjami kultury miasta i kraju,
6. inicjowanie wydawnictw twórczych i kulturalnych,
7. opiniowanie stanu międzychodzkiej kultury,
8. doradztwo przy podejmowaniu decyzji dotyczącej działalności kulturalnej,
9. uczestnictwo w działaniach oraz pracach komisji konkursowych instytucji kultury,

10. dokonywanie korekty całości zjawiska jakim jest kultura, a nie poszczególnych instytucji oraz pozyskiwanie środków finansowych na organizację i działalność kulturalną.

Sejmik Kultury jest inicjatorem:

- propozycji do budżetu w sprawie finansowania przedsięwzięć kultury;
- organizowania spotkań z przedstawicielami Centrum Animacji Kultury, Biblioteki Publicznej, stowarzyszeń i instytucji i organizacji;
- Gali wręczania nagród w dziedzinach - twórca, działacz i mecenas kultury. W roku 2014 miała miejsce jubileuszowa Gala na 10-lecie działalności Sejmiku.

Trzecim najstarszym ciałem doradczym Burmistrza była powołana w 2007 roku **Rada Sportu**. Ciągłość działalności tej rady została jednak zakłócona po upływie jej pierwszej kadencji i dopiero w 2013 roku powołano nowy skład i uchwalono nowy regulamin. Do członkostwa w Radzie zaproszeni zostali przedstawiciele lokalnych klubów sportowych, nauczycieli wychowania fizycznego szkół podstawowych i gimnazjalnych z terenu gminy Międzychód, przedstawiciel Międzychodzkiego Ośrodka Sportu, Turystyki i Rekreacji sp. z o.o., radny delegowany przez Radę Miejską Międzychodu, pracownik Urzędu Miasta i Gminy w Międzychodzie zajmujący się sprawami kultury fizycznej i sportu wskazany przez Burmistrza Międzychodu oraz przedstawiciel mediów lokalnych. Rok później, jako efekt działalności Rady odbyła się pierwsza Międzychodzka Gala Sportu, w trakcie której sportowcy, trenerzy, propagatorzy i działacze sportowi uhonorowani zostali statuetkami im. Seweryna Płucienniczaka.

Do najistotniejszych zadań Rady należy:

- Opiniowanie:
  - Strategii rozwoju gminy w zakresie kultury fizycznej,
  - Projektu budżetu w części dotyczącej kultury fizycznej,
  - Projektu uchwał dotyczących kultury fizycznej,
  - Programów rozbudowy bazy sportowej na terenie gminy,
  - Planów imprez sportowych i rekreacyjnych organizowanych przez różne organizacje na terenie gminy, dofinansowanych przez gminę,
- Współorganizowanie imprez sportowych i rekreacyjnych na terenie gminy,
- Koordynacja imprez sportowo-rekreacyjnych na terenie gminy,
- Inspirowanie działań w sferze ogólnie pojętej kultury fizycznej oraz pomaganie w ustalaniu programu imprez, których współorganizatorem lub organizatorem byłaby gmina,
- Ustalanie zasad współpracy z towarzystwami kultury fizycznej, stowarzyszeniami, związkami i innymi podmiotami prowadzącymi działalność w kulturze fizycznej,

- Dokonywanie bieżących ocen imprez sportowo-rekreacyjnych organizowanych w gminie,
- Propagowanie przedsięwzięć sportowo-rekreacyjnych.

W 2011 roku Burmistrz powołał do życia kolejne ciało doradcze w postaci **Rady Seniorów** składającej się z przedstawicieli Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Związku Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych, Uniwersytetu Trzeciego Wieku, Związku Sybiraków, Klubów Seniora: „Złoty Wiek”, „Wrzos” i „Millenium”, Związku Nauczycielstwa Polskiego – Koło Seniorów oraz Rady Miejskiej Międzychodu.

Do przedmiotu obrad Rady należą w szczególności sprawy dotyczące:

- aktywizacji ludzi starszych,
- niepełnosprawności,
- kalendarza imprez organizowanych przez organizacje seniorów oraz kalendarza imprez Centrum Animacji Kultury w Międzychodzie,
- planów rozwoju Gminy,
- historii regionu.

Członkowie Rady Seniorów wywodzą się z wielu jak na 18-tysięczną gminę organizacji zrzeszających seniorów. Funkcjonowanie Klubów Seniora jest fragmentem senioralnej polityki gminy. Ich celem jest zapobieganie marginalizacji tej grupy osób, są miejscem gdzie klubowicze mogą realizować swoje pasje, zawierać przyjaźnie, rozwijać działania samopomocowe. Kluby działają w oparciu o własne regulaminy. Na terenie gminy istnieją aż trzy kluby seniora zrzeszające łącznie 180 osób. Dwa zlokalizowane są w Międzychodzie, a jeden w Kamionne.

„Złoty Wiek” zrzeszający 110 członków jest klubem całodziennym i najprężniej działającym. Swoje zadania realizuje w oparciu o roczny plan zadaniowy i utworzone sekcje: - rowerową, kulinarną, muzyczną, gier sportowych, taneczną i krajoznawczą. Klub rozwija aktywność seniorów poprzez ich udział w życiu społecznym i kulturalnym gminy jak również współuczestnicząc w imprezach integracyjnych, spotkaniach okolicznościowych i prelekcjach.

„Wrzos” zrzesza 30 osób, które oczekują więcej spokoju. Członkowie spotykają się 2 razy w tygodniu, gdzie głównym zajęciem są rozmowy towarzyskie.

Do Klubu „Millenium” należy 40 osób, które spotykają się okazjonalnie (święta, uroczystości, wyjazdy integracyjne).

Najliczniejszą organizacją zrzeszającą seniorów jest Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, który skupia 277 osób, drugą pod względem członków jest Uniwersytet Trzeciego Wieku w zajęciach, którego uczestniczy 253 osób.

Rada Seniorów wnosi nowe spojrzenie na wiele spraw dzięki swemu doświadczeniu

i przekrojowej wiedzy obejmującej dziesięciolecia funkcjonowania w wymienionych stowarzyszeniach i organizacjach.

W 2013 roku, na spotkaniu inauguracyjnym Burmistrz Międzychodu wręczył akty powołania członkom nowopowstałego ciała doradczo-opiniującego. **Rada Młodych**, bo taką nazwę otrzymał ten organ, ma za zadanie wspierać Burmistrza przede wszystkim w zakresie rozwiązywania kwestii dotyczących sytuacji życiowej ludzi młodych i ich problemów.

Do zadań Rady należy m.in.:

- Zgłaszanie problemów ludzi młodych oraz inicjowanie działań mających na celu poprawę ich sytuacji życiowej,
- Inicjowanie kampanii społecznych,
- Dokonywanie bieżących ocen działań w gminie, zmierzających do poprawy sytuacji życiowej ludzi młodych,
- Propagowanie aktywnego uczestnictwa ludzi w kształtowaniu kierunków rozwoju gminy poprzez udział w spotkaniach, zebraniach, imprezach,
- Inicjowanie rozwiązań sprzyjających rozwojowi młodych.

Burmistrz powołał członków Rady według następujących kryteriów:

- Pracownik Urzędu Miasta i Gminy w Międzychodzie wyznaczony przez Burmistrza,
- Osoby wskazane przez Burmistrza na podstawie indywidualnych zgłoszeń pisemnych, dostarczonych do Urzędu Miasta i Gminy w Międzychodzie w odpowiedzi na zorganizowany konkurs,
- Osoby wytypowane przez lokalne organizacje,
- Przedstawicieli szkół ponadgimnazjalnych z gminy Międzychód, wytypowanych przez Samorządy Szkół,
- Przedstawiciel mediów.

Rozdział 3.

Identyfikacja głównych problemów i obszarów poprawy sytuacji.

3.1 ANALIZA SWOT.

Dokonanie analizy poprzez identyfikacje mocnych i słabych stron Gminy oraz przeanalizowanie szans i zagrożeń wynikających z otoczenia pozwoli na **sformułowanie celów**. Mocne punkty analizy SWOT należy nadal rozwijać i doskonalić, słabe zaś eliminować, bądź zreorganizować.

3.1.1 Identyfikacja mocnych i słabych stron Gminy Międzychód – potencjał wewnętrzny, zasoby gminy.

POŁOŻENIE, ŚRODOWISKO NATURALNE

Mocne strony

- położenie przy drodze krajowej nr 24 (Poznań - Szczecin). Odległość do Poznania 80km, Gorzowa 60km i Berlina 200km, od autostrady A2 40 km,
- duża powierzchnia lasów (51% powierzchni Gminy),
- 52 jeziora na terenie Gminy Międzychód,
- bogaty krajobraz przyrodniczy - na terenie Gminy Międzychód znajduje się Pszczewski Park Krajobrazowy, Sierakowski Park Krajobrazowy, Obszar Natura 2000 – Puszcza Notecka, Puszcza Notecka, Rezerwat Przyrody Dolina Kamionki, Rezerwat Przyrody „Kolno Międzychodzkie”, liczne pomniki przyrody,
- miasto otwarte na rzekę Wartę i Jezioro Miejskie,
- centralne położenie w Powiecie Międzychodzkiem,
- miasto Międzychód siedzibą powiatu, centrum administracji publicznej,
- niezagrożone środowisko przyrodnicze przy braku większych zakładów przemysłowych,
- Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych, Program Ochrony Środowiska Miasta i Gminy Międzychód, Plan Gospodarki Niskoemisyjnej,
- duże rezerwy miejskiej oczyszczalni ścieków,
- położenie w korzystnej strefie dla lokalizacji elektrowni wiatrowych - miejsca wskazane w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Międzychód,

- Czyste środowisko naturalne dzięki:
  - zmniejszeniu emisji pyłów do atmosfery – centralne kotłownie gazowe i na paliwo stałe,
  - pełnej kanalizacji miasta i wysokiemu stopniowi skanalizowanych obszarów gminy (za wyjątkiem mało zaludnionych obszarów wiejskich),
  - funkcjonowaniu Zakładu Utylizacji Odpadów Clean City sp. z o.o.. Zamknięte i rekultywowane małe wysypiska śmieci,
  - posiadaniu ewidencji zbiorników bezodpływowych, która umożliwi ich kontrolę.

Słabe strony

- niewystarczająca świadomość mieszkańców o potrzebie ochrony środowiska naturalnego,
- degradacja środowiska przez niekontrolowane zrzuty odpadów stałych oraz emisje spalin do atmosfery,
- zbyt niski poziom oczyszczania ścieków na terenach wiejskich,
- zbyt słabe wykorzystanie walorów naturalnych Gminy,
- duże rozproszenie zabudowy niektórych miejscowości,
- nierozwiązany problem pełnego zagospodarowania osadów ściekowych,
- słabe wykorzystanie potencjału środowiska naturalnego.

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA, OCHRONA ŚRODOWISKA, GOSPODARKA KOMUNALNA, ROZWÓJ GOSPODARCZY

Mocne strony

- obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego,
- systematyczne obejmowanie kolejnych obszarów planem zagospodarowania przestrzennego gminy Międzychód oraz aktualizacja studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy,
- Studium Komunikacyjne Miasta,
- Projekt założeń do planu zaopatrzenia Gminy Międzychód w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe oraz wytyczne,
- Plan Gospodarki Odpadami Miasta i Gminy Międzychód,
- Studium Gospodarki Wodno – Ściekowej,
- Regulamin Utrzymania Czystości i Porządku na terenie Gminy Międzychód,
- eksploatacja złóż ropy naftowej i gazu ziemnego na terenie Gminy,
- nowopowstałe obwodnice miasta,
- wysoki stopień zwodociągowania terenów wiejskich,
- dobra jakość wody z istniejących ujęć,
- wysoki stopień skanalizowanych obszarów gminy (za wyjątkiem mało zaludnionych obszarów

wiejskich),

- dobrze rozwinięta sieć telefoniczna i Internet szerokopasmowy,
- w trakcie opracowywania Plan Gospodarki Niskoemisyjnej,
- rozbudowana sieć gazowa w mieście w oparciu o gaz ziemny GZ-50,
- dobra jakość usług komunalnych,
- Miejska Oczyszczalnia Ścieków (mechaniczno – biologiczna, działająca od 1998r.) zapewniająca możliwość przyjęcia ścieków z terenu całej Gminy,
- nowopowstałe miejsca parkingowe,
- wysoki poziom nakładów na sieć infrastruktury technicznej,
- wysoki stopień pozyskiwania pomocy ze środków Unii Europejskiej,
- wyznaczone tereny pod inwestycje gospodarcze i wyróżnienia w rankingach najbardziej aktywnych partnerów Wielkopolskiego Centrum Obsługi Inwestora - wyróżnienie „Wójt, Burmistrz, Prezydent-przychylny inwestorowi”,
- oferta inwestycyjna Gminy Międzychód i promocja gospodarcza,
- wysoka aktywność i przedsiębiorczość społeczeństwa,

Słabe strony

- zły stan nawierzchni dróg wojewódzkich i niskie środki finansowe na ich modernizację z WZDW w Poznaniu,
- słabo rozwinięta sieć dróg gminnych,
- niewystarczający system tzw. „obwodnic” Międzychodu,
- zawieszony ruch kolejowy ze względu na nieopłacalność przewozów,
- niewystarczające uzbrojenie terenów w energię elektryczną. Obecnie nie ma możliwości przyłączenia dużego odbiorcy o mocy zapotrzebowanej powyżej 1 MW oraz odbioru mocy z farm wiatrowych,
- brak sieci gazowej na terenie wiejskim, głównie w m. Łowyń,
- niewystarczający system awaryjnego zasilania gminy w wodę,
- zły stan techniczny zasobów mieszkaniowych i brak mieszkań komunalnych,
- technicznie zużyta wodociągowa infrastruktura techniczna na terenie wiejskim, konieczna jest modernizacja istniejącej infrastruktury, w tym:
  - konieczność wymiany sieci wodociągowej zbudowanej z rur azbestowych,
  - konieczność modernizacji starszych stacji uzdatniania wody na terenach wiejskich i powiązania systemu wodociągowego,
- zły stan techniczny kanalizacji deszczowej na terenie miasta,
- zły stan techniczny budynków zabytkowych w obszarze Starego Miasta,
- niewystarczająco rozwinięta sieć teleinformatyczna na terenach wiejskich,

- ograniczone oddziaływanie aglomeracji poznańskiej na region,
- niewystarczający rozwój infrastruktury społeczeństwa informacyjnego,
- brak nowych inwestorów z zewnątrz,
- zbyt małe wykorzystanie akwenów wodnych dla hodowli ryb i przetwórstwa rybnego,
- niewykorzystany potencjał lasów na potrzeby przetwórstwa drzewnego.

INFRASTRUKTURA I USŁUGI SPOŁECZNE:

EDUKACJA, KULTURA, SPORT, POMOC SPOŁECZNA I BEZPIECZEŃSTWO

Mocne strony

- dobrze funkcjonujące Muzeum Regionalne,
- szeroka działalność kulturalna Centrum Animacji Kultury w Międzychodzie, Centrum Edukacji Regionalnej i Przyrodniczej w Mniszkach oraz Biblioteki Publicznej z Oddziałem Muzealnym,
- niezniszczony i nieoszepecony układ urbanistyczno-architektoniczny Starego Miasta,
- bogate dziedzictwo kulturowe,
- promocja rękodzielników z terenu Gminy,
- wyremontowana siedziba Centrum Animacji Kultury w Międzychodzie z salą widowiskowo – kinową i kawiarnią,
- dobrze funkcjonująca Hala Sportowo - Widowiskowa spełniającej najwyższe standardy krajowe,
- dynamicznie funkcjonujące boiska w ramach programu rządowego „Moje boisko - Orlik 2012”,
- bardzo wysoki standard kompleksu miejskich boisk piłkarskich,
- prężna działalność klubów sportowych,
- utworzenie Gminnej Ligi Sołeckiej piłki nożnej,
- duża ilość i różnorodność stowarzyszeń,
- prężnie działający Uniwersytet Trzeciego Wieku,
- dobrze rozwinięta współpraca z zagranicą w dziedzinie kulturalnej i sportowej,
- zagospodarowana przystań na rz. Warcie, pełniąca również funkcję centralnego miejsca organizacji dużych imprez plenerowych, uruchomiona stacja w Starym Porcie oraz trakt pieszo-rowerowy wokół Jeziora Miejskiego,
- wysoka aktywność mieszkańców,
- duża liczba studiujących,
- dobrze rozwinięta i funkcjonująca sieć szkół podstawowych i średnich oraz przedszkoli i żłobków,
- dobra organizacja dowozu dzieci do szkół,
- działalność Środowiskowego Domu Samopomocy,
- walka z uzależnieniami - powołanie Pełnomocnika Burmistrza ds. przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii),
- realizacja tzw. programów miękkich w dziedzinie oświaty i pomocy społecznej,

- działalność Klubu Integracji Społecznej, wykorzystanie programu robót publicznych,
- wysokie poczucie bezpieczeństwa wśród mieszkańców (Policja, Oddział Intensywnej Opieki Medycznej, Straż Pożarna, jednostki OSP, Straż Miejska, Jednostki Ratownictwa Gazowego, Pogotowie Energetyczne),
- szeroka oferta opieki medycznej (rozbudowany szpital na terenie w Międzychodzie, Pogotowie Ratunkowe, sieć przychodni lekarskich, sieć aptek),
- „Informator Międzychodzki” – biuletyn informacyjny Gminy Międzychód wydawany od 2004r. „Pojezierze Międzychodzko – Sierakowskie”, Tydzień Międzychodzko – Sierakowski.

Słabe strony

- niewystarczająca baza infrastruktury sportowej i kulturalnej na terenach wiejskich,
- powiększanie się różnic w dochodach ludności,
- niewystarczająca liczba miejsc pracy dla ludzi młodych i wykształconych,
- problemy finansowe dużych zakładów pracy na terenie gminy,
- trudności z dostosowaniem profilu kształcenia do potrzeb lokalnego środowiska,
- bariery architektoniczne dla niepełnosprawnych,
- problemy z alkoholizmem i narkomanią wśród młodzieży,
- duża liczba wypadków samochodowych,
- brak monitoringu,
- zbyt słabo rozwinięte usługi zdrowotne w zakresie opieki specjalistycznej,
- niewystarczająca integracja społeczna.

INFRASTRUKTURA I USŁUGI TURYSTYCZNE ORAZ PROMOCJA

Mocne strony

- rosnący popyt na usługi turystyczne i rekreacyjne,
- atrakcyjne walory wypoczynkowe oraz krajobrazowe na terenie Gminy,
- współpraca z Międzychodzkiem Stowarzyszeniem Agroturystycznym,
- organizacja imprez plenerowych: Wakacje z Pompą, Festiwal Szanty im. Teresy Remiszewskiej, Festyn Gruszy, Święto Podgrzybka, Jarmark w Dolinie Kamionki z Wielkim Smażeniem Powideł w Mniszkach, Święto Korbola,
- dynamicznie rozwijające się Centrum Edukacji Regionalnej i Przyrodniczej w Mniszkach,
- wytyczone i oznakowane szlaki turystyczne piesze i rowerowe,
- położenie na trasie „Wielkiej Pętli Wielkopolski”,

- nowa infrastruktura turystyczna w zrewitalizowanym Starym Porcie i otwarcie portu dla jednostek pływających,
- poprawa wizerunku Jeziora Miejskiego dzięki realizacji projektu „Jezioro wśród miejskich ogrodów”,
- liczne wydawnictwa turystyczne o gminie Międzychód,
- promocja turystyczna Gminy (Centrum Informacji Turystycznej, udział w targach turystycznych, giełdach),
- logo Gminy Międzychód i hasło promocyjne „Międzychód – Miasto z Pompą”,
- ośrodek turystyczno-wypoczynkowy w Mierzynie, Dormowie, Radgoszczy,
- znaczna poprawa estetyki miasta, zagospodarowania terenów zielonych,
- wykonanie kanalizacji na terenie ośrodków wypoczynkowych,
- aktywnie działająca promocja Gminy Międzychód,
- funkcjonowanie Lokalnej Grupy Działania „Puszcza Notecka”,
- funkcjonowanie Lokalnej Grupy Rybackiej „Obra - Warta”.

Słabe strony

- niewystarczająco wykorzystane możliwości rozwoju turystyki i rekreacji,
- brak stworzonych i wypromowanych produktów turystycznych,
- brak zainteresowania lokalnej społeczności działalnością gospodarczą ukierunkowaną na turystykę,
- zbyt mała baza noclegowa i gastronomiczna,
- brak w pełni uzbrojonych terenów pod inwestycje rekreacyjno – turystyczne,
- niewystarczająca współpraca gmin powiatu międzychodzkiego w zakresie wspólnej oferty inwestycyjnej.

ROLNICTWO I ODNOWA WSI

Mocne strony

- duże zaplecze produkcji owocowo – warzywnej dla przetwórstwa,
- korzystne warunki przyrodnicze dla rozwoju rolnictwa ekologicznego,
- systematycznie realizowana budowa infrastruktury technicznej na terenach wiejskich,
- działania w zakresie odnowy wsi – budowa centrów sportowo – kulturalnych na terenach wiejskich.
- prężne funkcjonowanie stowarzyszeń LGD „Puszcza Notecka” oraz LGR „Obra-Warta”,
- rozwijające się Centrum Edukacji Regionalnej i Przyrodniczej w Mniskach,

Slabe strony

- słaba aktywność zawodowa ludności wiejskiej poza rolnictwem,
- słaba jakość gleb na terenie Gminy,
- częściowo niezagospodarowana lub zaniedbana przestrzeń publiczna na obszarach wiejskich Gminy Międzychód,
- niewystarczająca aktywność społeczeństw obszarów wiejskich,
- niewystarczająca infrastruktura techniczna na terenach wiejskich.

3.1.2 Szanse i zagrożenia rozwoju Gminy Międzychód – otoczenie zewnętrzne

Szanse rozwoju Gminy w latach 2014 – 2020 wiążą się przede wszystkim z:

POŁOŻENIE, ŚRODOWISKO NATURALNE

- wykorzystanie korzystnego położenia gminy pod względem rozwoju turystyki,
- wykorzystanie położenia miasta pomiędzy dwoma akwenami wodnymi,
- docenienie walorów przyrodniczych, krajobrazowych i turystycznych,
- zasoby ropy i gazu ziemnego,
- zasoby kopalin uzdrowiskowych.

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA, OCHRONA ŚRODOWISKA, GOSPODARKA KOMUNALNA, ROZWÓJ GOSPODARCZY

- większe wykorzystanie środków z budżetu Unii Europejskiej,
- wykorzystanie realizacji inwestycji w modelu partnerstwa publiczno – prywatnego,
- rozwój infrastruktury zdrowotnej i uzdrowiskowej,
- wprowadzenie programu gospodarki niskoemisyjnej na terenie gminy,
- poszerzanie sieci dróg gminnych,
- selektywna zbiórka odpadów – Zuo Clean City,
- możliwość utworzenia podstrefy specjalnej strefy ekonomicznej.

INFRASTRUKTURA I USŁUGI SPOŁECZNE:

EDUKACJA, KULTURA, SPORT, POMOC SPOŁECZNA I BEZPIECZEŃSTWO

- wykorzystanie potencjału infrastruktury sportowej i funkcjonowanie Gminy wspólnie ze Skansenem OLANDIA w Prusimiu i Pałacem Wiejce, przygotowanej na potrzeby centrów pobytowych,
- kontraktowanie usług społecznych z organizacjami pozarządowymi,

- rozwój demokracji lokalnej – możliwość współdecydowania o przyszłości gminy, m.in. w ramach Rad funkcjonujących przy burmistrzu czy budżetu obywatelskiego,
- wykorzystanie potencjału działalności klubów sportowych i instytucji kulturalnych w pracy z młodzieżą,
- uruchomienie lokalnych zasobów pracy wolontariackiej na rzecz pomocy społecznej, kultury i edukacji,
- rozbudowa infrastruktury oświatowej,
- plany rozwojowe Ośrodka Opieki Społecznej i Klubu Integracji Społecznej w Międzychodzie.

INFRASTRUKTURA I USŁUGI TURYSTYCZNE ORAZ PROMOCJA

- rosnąca w społeczeństwach moda na aktywny wypoczynek,
- wykorzystanie możliwości związanych z ustanowieniem Międzychodu miastem uzdrowiskowym,
- wykorzystanie potencjału „Starego Portu”, rzeki Warty oraz Jeziora Miejskiego w celach propagowania rozwoju turystyki wodnej.

ODNOWA i ROZWÓJ WSI

- popyt na zdrową żywność,
- rozwój ekologicznego rolnictwa,
- aktywizacja obszarów wiejskich – stworzenie Programów Odnowy Wsi,
- większa aktywność lokalnej społeczności wiejskiej,
- tendencja do osiedlania się ludności poza aglomeracjami miejskimi.

Zagrożenia rozwoju w latach 2014-2020 to przede wszystkim:

POŁOŻENIE, ŚRODOWISKO NATURALNE

- niska atrakcyjność i niedostatek terenów inwestycyjnych,
- brak bezpośredniego dostępu do autostrady i sieci kolejowej,
- niekontrolowane zanieczyszczanie środowiska odpadami stałymi i gazami,
- znaczna odległość do centrów rozwojowych.

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA, OCHRONA ŚRODOWISKA, GOSPODARKA KOMUNALNA, ROZWÓJ GOSPODARCZY

- niepełne wykorzystanie szans jakie dają środki Unii Europejskiej przez przedsiębiorców,
- skomplikowane procedury aplikowania wniosków o dofinansowanie z Unii Europejskiej,
- przenoszenie przez państwo na gminy coraz więcej zadań bez zabezpieczenia odpowiedniej ilości środków,
- mała przepustowość dróg kołowych oraz brak gospodarczego wykorzystania dróg kolejowych i wodnych,

- brak wystarczających środków finansowych na utrzymanie i rozwój infrastruktury,
- brak strategicznych inwestorów,
- likwidacja części istniejących oraz brak nowych połączeń publicznych komunikacyjnych na terenie gminy ze względów ekonomicznych,
- niska świadomość społeczna w zakresie ochrony środowiska,
- brak przejrzystego systemu prawnego.

INFRASTRUKTURA I USŁUGI SPOŁECZNE:

EDUKACJA, KULTURA, SPORT, POMOC SPOŁECZNA I BEZPIECZEŃSTWO

- niewystarczający system aktywizacji bezrobotnych,
- odpływ absolwentów szkół średnich i wyższych do innych ośrodków miejskich oraz za granicę,
- marginalizacja grup o najniższym wykształceniu, upośledzonych pod względem społecznym i fizycznym,
- wzrastające koszty utrzymania bazy sportowej oraz organizacji imprez sportowych,
- spadająca sprawność fizyczna dzieci,
- wzrastające koszty utrzymania infrastruktury komunalnej,
- starzejące się społeczeństwo,
- ograniczanie wysokości subwencji oświatowej,

INFRASTRUKTURA I USŁUGI TURYSTYCZNE ORAZ PROMOCJA

- konkurencyjność ofert wypoczynku zagranicznego w krajach o ciepłym klimacie,
- słaba sieć komunikacji zbiorowej,
- starzejący się stan infrastruktury turystycznej,
- prywatyzacja infrastruktury turystycznej nie prowadząca do poprawy jej stanu technicznego,
- niechęć części lokalnej społeczności do rozwoju gminy w kierunku turystycznym.

ODNOWA i ROZWÓJ WSI

- marginalizacja rodzimej kultury,
- mała aktywność rolników w poszukiwaniu pozarolniczych źródeł utrzymania,
- niestabilna sytuacja na rynku artykułów rolnych,
- niewykorzystanie możliwości finansowania z budżetu Unii Europejskiej działalności rolniczej.

3.2 CELE PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO - OBSZARY POPRAWY SYTUACJI W GMINIE.

Program Rozwoju Gminy Międzychód na lata 2014–2020 i strategia jego osiągnięcia uwzględnia nie tylko horyzont najbliższych lat, ale odnosi się do inicjatyw, które będą aktualne w następnym okresie programowania.

Celem głównym Programu Rozwoju Gminy jest:

***stały, satysfakcjonujący społeczeństwo i bezpieczny dla środowiska
zrównoważony rozwój społeczno – gospodarczy gminy
przy pełnym wykorzystaniu zasobów pracy i potencjału gospodarczego
oraz walorów przyrodniczych i położenia geograficznego.***

Realizacja celu głównego odbywać się będzie poprzez osiągnięcie celów strategicznych, zdefiniowanych w odpowiedzi na zmiany zachodzące w gospodarce oraz wniosków wynikających z analizy słabych i mocnych stron Gminy, a także szans i zagrożeń przed nią stojących.

W świetle powyższego sformułowano podstawowe cele strategiczne Programu Rozwoju Gminy Międzychód na lata 2014 – 2020:

- 1. Podniesienie rangi Międzychodu jako lokalnego ośrodka gospodarczego.**
- 2. Wzrost inwestycji wspomagających rozwój turystyki zdrowotnej i rekreacji.**
- 3. Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej i zainicjowanie kierunku uzdrowiskowego.**
- 4. Rozwój infrastruktury technicznej i ochrona środowiska.**
- 5. Odnowa i rozwój wsi.**
- 6. Wzrost poziomu usług i rozwój infrastruktury społecznej.**

Określone w Programie Rozwoju Lokalnego cele wpisują się w obszary interwencji polityk Unii Europejskiej tj.: politykę zrównoważonego rozwoju, politykę równych szans i zapobiegania dyskryminacji, rozwój społeczeństwa informacyjnego.

Po zrealizowaniu wyznaczonych celów i założeń Programu Rozwoju Lokalnego 2014-2020, Gmina Międzychód zakłada się spełnienie następującej wizji:

***Międzychód w 2020 r. – to nowoczesna, dynamiczna gmina europejska,
wiodąca w województwie wielkopolskim z uporządkowaną infrastrukturą techniczną,
społeczną i silną gospodarką, atrakcyjna turystycznie,
posiadająca wysokie walory przyrodnicze,
kulturowe i lecznicze, przyjazna dla mieszkańców, inwestorów i gości.***

3.2.1 Rozwój infrastruktury technicznej i ochrona środowiska

W Gminie Międzychód nastąpiła znacząca poprawa stanu środowiska naturalnego i ograniczenie negatywnego oddziaływania człowieka na środowisko dzięki rozwojowi sieci kanalizacji sanitarnej, czynnej od 1998r. Miejskiej Oczyszczalni Ścieków oraz funkcjonowaniu Zakładu Utylizacji Odpadów. Następstwem tych działań jest zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery, wód powierzchniowych i głębinowych. Oprócz inwestycji w zakresie ochrony środowiska działanie to dotyczy również rozwoju i odnowy systemu komunikacji na terenie Gminy Międzychód, w celu szybszego, sprawniejszego i bezpiecznego przemieszczania się osób między centrami miast, a pozostałymi obszarami, przy spełnieniu wymogów ograniczenia negatywnego wpływu transportu publicznego na środowisko, stymulowaniu rozwoju gospodarczego oraz zmniejszeniu różnicowań w rozwoju i jakości życia w poszczególnych obszarach.

Rozwój infrastruktury technicznej i ochrony środowiska ma na celu ograniczenie ilości zanieczyszczeń przedostających się do powietrza, wód i gleb, poprawę stanu bezpieczeństwa przeciwpowodziowego, zwiększenie wykorzystania energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, a także poprawę zarządzania środowiskiem. W wyniku realizacji powyższych celów nastąpi poprawa stanu środowiska naturalnego, poprawią się także warunki życia mieszkańców oraz stworzone zostaną korzystne warunki dla rozwoju przedsiębiorstw działających zgodnie z zasadami poszanowania środowiska.

Celem działania jest realizacja projektów i inwestycji które mają wpływ na zwiększenie atrakcyjności gospodarczej i inwestycyjnej regionu oraz tworzą warunki dla wzrostu zatrudnienia. Realizacja tego celu wymaga działań w kierunku wzrostu konkurencyjności Miasta. Cel ten zostanie osiągnięty poprzez koncentrację środków na rozbudowę i modernizację infrastruktury technicznej. W celu zapewnienia stałego wzrostu jakości życia oraz dostosowania do standardów Unii Europejskiej niezbędne jest stałe zwiększanie poziomu tych wydatków.

Rozwój infrastruktury technicznej i ochrony środowiska będzie realizowany poprzez podjęcie następujących działań:

- modernizację i budowę dróg i innych ciągów komunikacyjnych;
- rozbudowę i modernizację sieci kanalizacji sanitarnej;
- rozbudowę i modernizację sieci wodociągowej;
- wprowadzenie planu gospodarki niskoemisyjnej;
- wprowadzenie programu likwidacji materiałów pochodzenia azbestowego;
- wykorzystanie alternatywnych źródeł energii odnawialnej;
- rewitalizację obszarów miejskich i wiejskich;
- budowę ścieżek rowerowych i chodników;
- budowę mieszkań komunalnych;

- inwestycje oświetleniowe;
- zagospodarowanie zieleni miejskiej;
- rozwój infrastruktury teleinformatycznej;
- udostępnienie nowych i zwiększenie atrakcyjności istniejących terenów inwestycyjnych.

Polepszenie dostępności przedsiębiorców i gospodarstw domowych do infrastruktury komunikacyjnej wpłynie na poprawę konkurencyjności – atrakcyjności inwestycyjnej gminy. Ponadto podniesiony zostanie standard życia mieszkańców. Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej poprawi stan środowiska naturalnego oraz czystość wód. Wprowadzenie gminnego planu gospodarki niskoemisyjnej spowoduje poprawę jakości powietrza w gminie Międzychód.

WPLYW NA POLITYKĘ ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

Realizacja działania będzie miała bezpośredni pozytywny wpływ na środowisko przyrodnicze. W wyniku jego realizacji zmniejszy się m.in. ilość zanieczyszczeń odprowadzanych do wód ze źródeł komunalnych, zmniejszy się negatywne oddziaływanie odpadów na środowisko przyrodnicze, a poprzez ograniczenia wprowadzone w związku z planem gospodarki niskoemisyjnej nastąpi poprawa jakości powietrza.

Projekty z zakresu drogowego wpłyną pozytywnie na środowisko naturalne. W ramach działania tworzone będą także zielone strefy izolacyjne, wkomponowane w infrastrukturę drogową. Budowana także będzie kanalizacja deszczowa chroniąca teren przed skażeniem szkodliwymi substancjami.

Wszystkie te działania będą miały bezpośredni wpływ na obecne i przyszłe pokolenia przyczyniając się do zachowania walorów środowiska przyrodniczego, pobudzając rozwój gospodarczy i poprawiając warunki i jakość życia lokalnego społeczeństwa. Poprawa estetyki obszaru poprzez inwestycje dotyczące terenów zielonych, parków oraz małej i dużej architektury spowoduje, że gmina Międzychód stanie się jeszcze bardziej przyjaznym miejscem do życia.

UWZGLĘDNIENIE POLITYKI RÓWNYCH SZANS I ZAPOBIEGANIA DYSKRYMINACJI

Przy realizacji działania będą uwzględnione zasady równości szans kobiet i mężczyzn oraz zapobiegania wszelkiej dyskryminacji. Szczególna uwaga zostanie zwrócona na dostęp osób niepełnosprawnych do środków transportu publicznego. Ważnym będzie także odpowiednie zaadaptowanie ulic i dróg do łatwego poruszania się osób niepełnosprawnych.

WPLYW NA POLITYKĘ ZATRUDNIENIA

Realizacja działania będzie miała pozytywny wpływ na zwiększenie zatrudnienia, zarówno bezpośrednio przy obsłudze niektórych nowych obiektów infrastrukturalnych, jak również pośrednio poprzez stworzenie korzystnych warunków dla rozwoju gospodarczego, a zatem powstawania

nowych przedsiębiorstw i nowych miejsc pracy.

Działanie ma zachęcać do tworzenia nowych przedsiębiorstw, jak również wspierać rozwój już istniejących na obszarach nim objętych poprzez podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej terenu. Działanie będzie zatem miało bardzo pozytywny wpływ na tworzenie stałych miejsc pracy.

WPLYW NA ROZWÓJ SPOŁECZEŃSTWA INFORMACYJNEGO

Działanie będzie miało pozytywny wpływ na rozwój społeczeństwa informacyjnego, gdyż realizowane projekty z zakresu wsparcia zarządzania ochroną środowiska przyczynią się do poprawy dostępu do informacji o środowisku dla wszystkich użytkowników.

Projekty z zakresu drogownictwa będą miały neutralny wpływ na rozwój społeczeństwa informacyjnego. Natomiast budowa sieci teleinformatycznej przewidziana w ramach projektu „Przeciwdziałanie e wykluczeniu”, spowoduje znaczącą poprawę dostępności sieci internetowych w obszarach dotychczas pozbawionych możliwości swobodnego korzystania z dobrodziejstw Internetu.

3.2.2 Odnowa i rozwój wsi

Znaczne obszary terenów wiejskich Gminy Międzychód zagrożone są zjawiskami trwałej marginalizacji ekonomicznej i społecznej. Pomimo wzrastającej liczby gospodarstw agroturystycznych, w dalszym ciągu niepokojąca jest niska kreatywność w zakresie poszukiwania pozarolniczych źródeł utrzymania. Ograniczenie możliwości rozwojowych wynika także m.in. z niskiego poziomu wyposażenia infrastrukturalnego w zakresie podstawowej infrastruktury technicznej i społecznej. Dodatkowym czynnikiem utrudniającym rozwój obszarów wiejskich jest stosunkowo niska zdolność niektórych środowisk lokalnych do rozwijania współpracy i zasad partnerstwa przy realizacji działań rozwojowych. Ma to poważne, negatywne konsekwencje dla perspektyw rozwojowych wsi i małych miast. Szansą dla obszarów wiejskich terenu Gminy Międzychód jest zawiązana w ramach Pilotażowego programu Leader plus Lokalna Grupa Działania Stowarzyszenie „Puszcza Notecka”, której zadaniem jest aktywizacja społeczności lokalnych.

W ramach działania realizowane będą projekty infrastrukturalne, pobudzające rozwój inwestycji, wpływających na rozwój lokalnej inicjatywy, wzrost przedsiębiorczości i poprawę jakości życia na wsi poprzez:

- pobudzanie i wzrost przedsiębiorczości osób pracujących w rolnictwie;
- budowę centrów sportowo – rekreacyjnych wsi;
- zagospodarowywanie przestrzeni publicznej na wsiach;
- wspomaganie reorientacji zawodowej mieszkańców wsi – propagowanie produkcji rolniczej nieżywnościowej, Agroturystyka, rozwój i rozbudowa Centrum Edukacji Regionalnej i Przyrodniczej w Mniszkach;
- organizacja imprez kulturalnych i sportowych na terenach wiejskich.

WPLYW NA POLITYKĘ ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

Realizacja działania będzie miała neutralny lub pozytywny wpływ na środowisko przyrodnicze. Zwrócenie uwagi mieszkańców terenów wiejskich na możliwości poszukiwania pozarolniczych źródeł utrzymania, takich jak np. działalność agroturystyczna, spowoduje wzrost świadomości na temat ochrony dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego terenów. Zrozumienie potrzeby zachowania tych walorów poprzez zrównoważone gospodarowanie zasobami, przyczyni się do wzrostu atrakcyjności turystycznej regionu i wynikającej z tego poprawy sytuacji życiowej mieszkańców.

UWZGLĘDNIENIE POLITYKI RÓWNYCH SZANS I ZAPOBIEGANIA DYSKRYMINACJI

Przy realizacji działania będą uwzględnione zasady równości szans i przeciwdziałania wykluczania społecznego, przede wszystkim wyrównywanie szans środowisk wiejskich i miejskich. Efektem tych działań będzie również zrównanie sytuacji społecznej kobiet i mężczyzn poprzez wspieranie, aktywizację oraz promowanie działalności gospodarczej kobiet w środowiskach wiejskich.

WPLYW NA POLITYKĘ ZATRUDNIENIA

Realizacja działania będzie miała pozytywny wpływ na zwiększenie zatrudnienia poprzez aktywizację społeczeństwa wiejskiego oraz wykorzystywanie alternatywnych, pozarolniczych źródeł utrzymania.

WPLYW NA ROZWÓJ SPOŁECZEŃSTWA INFORMACYJNEGO

Realizacja działania w pozytywny sposób wpłynie na rozwój społeczeństwa informacyjnego. Projekty z zakresu odnowy i rozwoju wsi przyczynią się do poprawy dostępu społeczeństwa do Internetu. W ramach działania możliwy będzie podłączenie do sieci oraz zakup sprzętu komputerowego.

3.2.3 Wzrost inwestycji wspomagających rozwój turystyki

Projekty z zakresu turystyki w zdecydowanej większości dotyczyć będą operacji zmierzającej do przywrócenia funkcji uzdrowiskowej miasta. Projekt Międzychód Zdrój czyli „Powrót do źródeł” miałby być realizowany w znacznym stopniu ze środków zewnętrznych i to od nich uzależnione jest jego powodzenie. Pozostałe działania wspomagające rozwój turystyki oparte będą na wykorzystaniu potencjału regionalnego gminy Międzychód, zwłaszcza zasobów dziedzictwa kulturowego i zasobów środowiska przyrodniczego. Podejmowane działania będą przyczyniały się do wzrostu atrakcyjności gminy, jej ekonomicznej aktywności, zwiększenia miejsc pracy i co za tym

idzie poprawy standardu życia mieszkańców.

Turystyka to gałąź gospodarki, z której wpływy według Światowej Organizacji Turystyki wynoszą 6% PKB, a wpływy pośrednio związane z turystyką dochodzą do 16% PKB. Jest dziedziną charakteryzującą się dużym zapotrzebowaniem na siłę roboczą z uwagi na pracochłonność działań. Z ustanowieniem uzdrowiska wiązać się może zwiększenie liczby miejsc pracy, nawet do trzech tysięcy w ciągu sześciu lat. Projekt Międzychód Zdrój w połączeniu pozostałymi, kluczowymi działaniami w zakresie turystyki, mają stworzyć kompleksową ofertę turystyczną skierowaną do odbiorców z terenu województwa, kraju oraz zagranicy.

Główne cele tego działania to:

- stworzenie pierwszego w Wielkopolsce produktu turystyki uzdrowiskowej – Międzychód Zdrój;
- wzrost znaczenia turystyki jako czynników stymulujących rozwój społeczno-gospodarczy;
- wydłużenie sezonu turystycznego;
- wzrost atrakcyjności turystycznej i kulturowej gminy poprzez budowę i poprawę stanu publicznej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej;
- zmniejszenie różnic regionalnych w dostępie do turystyki;
- ułatwienie dostępu do obiektów kultury i turystyki. m.in. poprzez rozwijanie kompleksowego systemu informacji kulturalnej i turystycznej, w tym nowoczesnej, interaktywnej sieci informacji internetowej;
- zwiększenie zagranicznej turystyki przyjazdowej do Gminy Międzychód oraz turystyki krajowej poprzez podniesienie konkurencyjności regionalnych produktów turystycznych zarówno na rynkach zagranicznych, jak i na krajowym;
- stworzenie i wypromowanie produktów turystycznych (rozdział 3.3.):
  - Centrum Edukacji Regionalnej i Przyrodniczej w Mniszkach,
  - Święto Podgrzybka,
  - Centrum Turystyki Rowerowej i Wodnej,
  - Ośrodek Wypoczynkowy Mierzyn,
  - Międzychód – turystyczna Perła Wielkopolski.
- wykorzystanie potencjału rzeki Warty i Jeziora Miejskiego;
- zagospodarowanie Starego Portu nad rz. Wartą oraz terenów rekreacyjno-turystycznych nad Wartą – turystyka interdyscyplinarna;
- rewitalizacja Ośrodka Wypoczynkowego Mierzyn;
- budowa, wytyczanie i odnawianie szlaków rowerowych, pieszych i wodnych w powiązaniu z siecią szlaków powiatowych i regionalnych;

- zagospodarowanie przestrzeni i linii brzegowej Jeziora Kuchennego, terenów wokół Jeziora Sołeckiego i Jeziora Proboszczowskiego;
- nowe zagospodarowanie plaż nad jeziorami w m. Radgoszcz, Bielsko, Łowyń;

WPLYW NA POLITYKĘ ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

Realizacja działania będzie miała pozytywny wpływ na środowisko przyrodnicze. Podczas realizacji projektu Międzychód Zdrój zostaną wyznaczone strefy ochrony uzdrowskiej, wprowadzając konkretne wymogi i ograniczenia dotyczące czynników negatywnie oddziałujących na środowisko. Określony zostanie m.in. dopuszczalny poziom hałasu i gazów cieplarnianych. Zwrócenie większej uwagi na ochronę środowiska nie spowoduje pogorszenia sytuacji gospodarczej mieszkańców, gdyż dzięki realizacji projektów turystycznych przewiduje się powstanie wielu nowych miejsc pracy. Wzrost estetyki gminy oraz poprawa warunków życiowych spowodują podwyższenie satysfakcji społeczności lokalnej.

UWZGLĘDNIENIE POLITYKI RÓWNYCH SZANS I ZAPOBIEGANIA DYSKRYMINACJI

Przy realizacji działania będą uwzględnione zasady równości szans i zapobiegania dyskryminacji. Wszystkie działania turystyczne przewidują zaspokajanie potrzeb zarówno kobiet jak i mężczyzn, a działalność uzdrowska w naturalny sposób wystosuje ofertę skierowaną do osób starszych, schorowanych i niepełnosprawnych.

WPLYW NA POLITYKĘ ZATRUDNIENIA

Realizacja działania będzie miała pozytywny wpływ na zwiększenie zatrudnienia, zarówno bezpośrednio np. przy obsłudze obiektów infrastrukturalnych, jak również pośrednio poprzez stworzenie korzystnych warunków dla rozwoju społeczno-ekonomicznego, w tym powstawanie nowych przedsiębiorstw i nowych miejsc pracy.

WPLYW NA ROZWÓJ SPOŁECZEŃSTWA INFORMACYJNEGO

Realizacja działania w pozytywny sposób wpłynie na rozwój społeczeństwa informacyjnego. Projekty z zakresu rozwoju systemu informacji turystycznej przyczynią się do poprawy dostępu społeczeństwa do informacji nt. historii, atrakcji turystycznych, przyrodniczych i krajobrazowych gminy.

3.2.4 Wzrost poziomu usług społecznych i rozwój infrastruktury społecznej

W ramach działania realizowane będą zadania wpływające na rozwój infrastruktury społecznej, kulturalnej sportowej i edukacyjnej.

Cel będzie realizowany poprzez podjęcie następujących działań:

- termomodernizację obiektów oświatowych;
- rozbudowę szkół i przedszkoli;
- budowę i modernizację przyszkolnych obiektów sportowych;
- budowa placów zabaw dla pierwszoklasistów;
- rozbudowę i modernizację budynku Centrum Animacji Kultury w Międzychodzie oraz budynku Muzeum Regionalnego;
- wprowadzenie zajęć logopedycznych we wszystkich przedszkolach;
- wprowadzenie nauki pływania w szkołach;
- wprowadzenie pomocy psychologicznej w gimnazjach;
- stypendia za wyniki w nauce w gimnazjach;
- wprowadzenie bogatej oferty zajęć pozalekcyjnych w szkołach (języki obce, młodzieżowa orkiestra dęta);
- budowa bieżni tartanowej wokół stadionu miejskiego;
- rewitalizację miejskiego obszaru sportowego;
- modernizację ogólnodostępnych miejskich i wiejskich obiektów sportowych;
- budowa nowego budynku na potrzeby Środowiskowego Domu Samopomocy;
- zakup samochodów ratowniczo-gaśniczych na potrzeby OSP.

Dzięki realizacji działania nastąpi zwiększenie atrakcyjności oraz zróżnicowanie oferty zajęć pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży. Budowa i modernizacja infrastruktury sportowej wpłynie na poprawę warunków do działalności klubów sportowych na terenach miejskich i wiejskich. Podjęte działania zaowocują podniesieniem atrakcyjności kulturalnej, sportowej i edukacyjnej Gminy Międzychód.

WPLYW NA POLITYKĘ ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

Działanie będzie miało neutralny lub pozytywny wpływ na ochronę środowiska naturalnego, przyniesie natomiast niewątpliwie korzyści społeczności lokalnej. Infrastruktura społeczna służyć będzie mieszkańcom gminy Międzychód na płaszczyźnie edukacji, kultury, sportu, opieki społecznej i bezpieczeństwa, a podejmowane inwestycje przyczynią się do poprawy jakości ich życia.

UWZGLĘDNIENIE POLITYKI RÓWNYCH SZANS I ZAPOBIEGANIA DYSKRYMINACJI

Przy realizacji działania będą uwzględnione zasady równości szans kobiet i mężczyzn, oraz równość szans w dostępie do dóbr kultury, edukacji środowisk wiejskich i miejskich. W ramach działania uwzględniane będą także kwestie dotyczące pomocy osobom niepełnosprawnym (lepszy dostęp do obiektów i infrastruktury, integrację, wsparcie).

WPLYW NA POLITYKĘ ZATRUDNIENIA

Jednym z celów działania jest walka z wykluczeniem społecznym i przeciwdziałanie zjawisku bezrobocia.

WPLYW NA ROZWÓJ SPOŁECZEŃSTWA INFORMACYJNEGO

Działanie będzie miało pozytywny wpływ na rozwój społeczeństwa informacyjnego. Projekty z zakresu rozwoju systemu informacji kulturalnej i turystycznej przyczynią się do poprawy dostępu społeczeństwa do informacji nt. oferty kulturalnej, sportowej i edukacyjnej.

3.3 STWORZENIE I WYPROMOWANIE PRODUKTÓW TURYSTYCZNYCH GMINY MIĘDZYCHÓD.

Dla skutecznej promocji regionu niezbędne są działania polegające na stworzeniu i promowaniu produktów turystycznych jako swego rodzaju wizytówek i wyróżników Gminy w Wielkopolsce, kraju i zagranicą. W perspektywie 6 lat programowania zakłada się wypromowanie sześciu produktów turystycznych Międzychodu:

Międzychód Zdrój

Międzychód Zdrój czyli projekt przywrócenia funkcji uzdrowiskowej miasta pn.: „Powrót do źródeł”, ma stać się największą turystyczną inwestycją gminy. Zakłada on przygotowanie Międzychodu do pełnienia funkcji uzdrowiskowej i zapewnienia infrastruktury niezbędnej do kompleksowej obsługi kuracjuszy i klientów zakładów typu SPA. Gmina Międzychód dzięki walorom środowiskowym, bogatym złożom leczniczych borowin, wód mineralnych i solanek zamierza powrócić do uzdrowiskowych tradycji z początków XX wieku. Zadaniem tego projektu jest podniesienie atrakcyjności turystycznej poprzez rozwój infrastruktury turystyki uzdrowiskowej. Planuje się to dzięki realizacji niżej wymienionych inwestycji:

- Pijalnia wód z Parkiem Zdrojowym

Centralny, publiczny obiekt zdrojowy w parku nad Jeziorem Miejskim

- Obiekt rekreacji uzdrowiskowej z dziedzińcem

Budynek i plac - uzupełniający zagospodarowanie kompleksu sportowo-rekreacyjnego

- Pasaż: Jezioro Miejskie / Rynek / Warta

Kompleks obiektów obsługi ruchu turystycznego, kultury i handlu, z zagospodarowaniem Rynku i Pasażu łączącego tereny nad Jeziorem Miejskim z terenami nad Wartą wraz z infrastrukturą

- Rewitalizacja obiektów zabytkowych

Rewitalizacja zabytkowych budynków z wprowadzeniem usług zdrojowych lub okołodrojoych

- Centrum Edukacji i Rekreacji Zdrowotnej w Starym Porcie

Obiekt edukacji i obsługi zdrojowej z salami konferencyjnymi, wraz z kładką komunikacyjną nad basenem portowym

- Kompleks parków zdrojowych z traktem zdrojowym (samochodowy, pieszy i rowerowy)

- Działania promocyjne

Celem przedsięwzięcia jest przygotowanie Międzychodu do pełnienia w województwie wiodącej roli w funkcji uzdrowiskowej poprzez utworzenie pierwszego w Wielkopolsce uzdrowiska, jako Wielkopolskiego Produktu Markowego Turystyki Uzdrowiskowej. Ważnym aspektem projektu i utworzenia uzdrowiska jest to, że wyznaczenie obszarów ochronnych nie spowoduje negatywnego oddziaływania na działalność gospodarczą, a może mieć istotny wpływ na rozwój gminy. Dzięki konkretnemu sprofilowaniu charakteru rozwijanej turystyki i rekreacji, opartej na walorach zasobów geologicznych okolicy, istnieją perspektywy rozwoju usług i obsługi ruchu turystycznego. Realizacja głównych przedsięwzięć gmina zainicjuje inwestycjami towarzyszącymi, uzupełniającymi, jednak niezbędnymi do podstawowego rozwoju. Należy do nich budowa: hoteli, pensjonatów, obiektów sanatoryjnych, ośrodków rekreacyjnych i sportowych. Obsługa ruchu turystycznego, usługi lecznicze i hotelarskie, czy typu SPA, są znaczącym generatorem miejsc pracy. **Dane statystyczne mówią, że jeden turysta generuje 2-3 miejsca pracy, natomiast kuracjusz generuje w gminie uzdrowiskowej 5-6 miejsc pracy. Jeśli projekt „Międzychód Zdrój” zyska uznanie, ma szansę na wsparcie finansowe na poziomie nawet 41 milionów złotych na przestrzeni 7 lat.**

Ważnym komponentem działań uzdrowiskowych powinna być współpraca pomiędzy gminami powiatu międzychodzkiego, których celem miałyby być stworzenie wspólnego produktu turystycznego. Miałyby on oferować szeroki wachlarz usług turystycznych uwzględniający potrzeby różnych segmentów odbiorców.

Zdjęcie 76 Turystyka uzdrowiskowa nad Jeziorem Bielskim
Źródło: [UM i G Międzychód]

Zdjęcie 77 Pijalnia wód z parkiem zdrojowym nad Jeziorem Miejskim
Źródło: [UM i G Międzychód]

Centrum Edukacji Regionalnej i Przyrodniczej w Mniszkach

To wyremontowany zabytkowy folwark, w którym można zobaczyć, jak 100 lat temu toczyło się życie na wsi, zapoznać się z warsztatami ginących zawodów, zwiedzić ekspozycję przyrodniczą i historyczną, a także podziwiać walory rezerwatu „Dolina Kamionki”, na terenie którego położony jest obiekt. Dużą atrakcją Centrum są prowadzone przez wykwalifikowanych instruktorów warsztaty, jak np. warsztaty wyplatania przedmiotów z wikliny. Wielkim powodzeniem cieszy się szlak ginących zawodów, gdzie każdy odwiedzający ma możliwość aktywnego zwiedzania wszystkich stanowisk, wycinania sznurówek, maglowania czy oddzielania śmietany od mleka. Uczestnicy mają szansę własnoręcznie wypleść wiklinowy wózek, przenieść się w przeszłość do ławek szkolnych z początku XX wieku i pozwiedzać skład kolonialny z wszystkimi dostępnymi w nim artykułami. Budowa wspierana była funduszami Unii Europejskiej w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

CERiP w krótkim czasie stał się bardzo cenionym w kraju, a nawet na świecie ośrodkiem o charakterze turystyczno-edukacyjnym, który generuje już ponad 11 tysięcy odwiedzin rocznie. O unikatowości ośrodka niech świadczy fakt, że w miesiącach od kwietnia do listopada Mniszki odwiedza niemal codziennie po kilka autokarów z dziećmi, młodzieżą i dorosłymi.

W Centrum odbywają się rokrocznie wspaniałe imprezy regionalne, jak np. Wielkie Smażenie Powideł pod hasłem Babie Lato w Mniszkach, podczas Weekendu w Dolinie Kamionki. W pracach centrum biorą udział mieszkańcy wsi zrzeszeni w Stowarzyszeniu „SAMI SWOI MTM”.

Zdjęcie 78 Centrum Edukacji Regionalnej i Przyrodniczej w Mniszkach
Źródło: [UM i G Międzychód]

Weekend w Dolinie Kamionki

To cykliczna impreza plenerowa zainicjowana w 2007r. przez Fundację Obchodów 750-lecia Kamionny, odbywająca się co roku we wrześniu. W ramach weekendu w soboty odbywa się Jarmark w Dolinie Kamionki, a w niedzielę Festyn Babiego Lata - Wielkie Smażenie Powideł w Centrum Edukacji Regionalnej i Przyrodniczej w Mniszkach.

Podczas jarmarku prezentowane są dawne zwyczaje i zabawy, dzieła regionalnych rękodzielników, prezentacje lokalnych grup artystycznych. Jarmark rozpoczyna się barwnym korowodem, w którym prym wiodą przebierańcy zwani Berami. W organizację jarmarków włącza się cała społeczność Kamionny.

Festyn Babiego Lata w Miskach to oprócz wielkiego smażenia powideł, także pokazy warsztatów garncarskiego, kowalskiego, wikliniarskiego, wyrobu masła i innych, scenki obyczajowe z gwarą poznańską, występy zespołów ludowych, regionalne potrawy i wiele różnych atrakcji;

Zdjęcie 79 Weekend w Dolinie Kamionki – Jarmark oraz Wielkie Smażenie Powidel
Źródło: [UM i G Międzychód]

Święto Podgrzybka

Jedną z największych imprez plenerowych w Gminie Międzychód jest Święto Podgrzybka. Impreza organizowana jest przez Centrum Animacji Kultury, Nadleśnictwo oraz Wydział Promocji i Rozwoju Gminy. Stanowi przedłużenie sezonu turystycznego. Celem festynu jest promocja regionu i walorów Puszczy Noteckiej, turystyki, agroturystyki oraz możliwości wykorzystania dziczyzny i runa leśnego. Integralną częścią tej imprezy jest Gimnazjada Ekologiczna kierowana do uczniów gimnazjów z terenu okolicznych gmin i od lat ciesząca się bardzo dużym zainteresowaniem ze strony młodzieży. Gimnazjada rozpoczyna się grzybobraniem, a w jej dalszej części uczniowie rywalizują w konkurencjach sprawnościowych, wiedzy oraz kreatywnego myślenia. Z roku na rok Święto Podgrzybka cieszy się coraz większym zainteresowaniem, nie tylko miejscowego społeczeństwa. Bogata oferta wystawców, liczne pokazy, konkursy i różnorodny program artystyczny przyciągają rzesze ludzi. Współorganizatorem imprezy jest Nadleśnictwo, które przygotowuje i prezentuje: szkółkę leśną, działalność edukacyjną, stoisko łowieckie oraz kącik kulinarny z ekspozycją wyrobów

z dziczyzny. Niezwykle widowiskowe są popisy umiejętności drwali i zawody siłaczy wylaniające „Najsilniejszego Człowieka Puszczy Noteckiej”. Dodatkową atrakcją jest rzeźbienie pilarką najładniejszych podgrzybków.

Zdjęcie 80 Święto Podgrzybka
Źródło: [UM i G Międzychód]

Centrum Turystyki Rowerowej i Wodnej

Międzychód poprzez rewitalizację Starego Portu na rzece Warcie oraz rewitalizację terenów nadjeziornych i samego akwenu Jeziora Miejskiego ma szansę stać się prawdziwym centrum turystyki wodnej.

W związku ze wspomnianą operacją, w Starym Porcie zrealizowane zostały aż trzy zadania dofinansowane z Programu Operacyjnego „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013”. W ramach tych zadań została przeprowadzona rekultywacja basenu portowego, budowa i regulacja linii brzegowej oraz zagospodarowanie stacji wodnej. Z tego samego programu operacyjnego zrealizowano projekt pn.: „Jezioro wśród miejskich ogrodów- zwiększenie atrakcyjności turystycznej Międzychodu poprzez rozbudowę infrastruktury rekreacyjnej wokół Jeziora Miejskiego”. Wszystkie te inwestycje zostały zakończone w czerwcu

2014 roku i w znaczący sposób przyczyniły się do poprawy wizerunku miasta, które znajduje się na trasie szlaku żeglugi śródlądowej pn. „Wielka Pętla Wielkopolski” obejmującego swym zasięgiem prawie 700 km i aż trzy województwa.

Ponadto inwestycje te idealnie wpisują się we wcześniejsze działania związane z wykreowaniem produktu pod nazwą Centrum Turystyki Rowerowej i Wodnej, dzięki któremu w 2011 roku powstała infrastruktura turystyczna łącząca wiele form rekreacji w jeden produkt turystyczny. Umożliwia on turystom wędrującym Międzynarodową Trasą Rowerową R1 oraz przebywającym na terenie Puszczy Noteckiej czy zachodniej części Wielkopolski poznanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych, a także skorzystanie z zaplecza rekreacyjno – sportowego.

Realizacja projektu oparta była na rdzeniu, jaki stanowią istniejące tu szlaki rowerowe, droga wodna na Warcie, zaplecze agroturystyczne oraz przyrodniczo – krajobrazowe na terenie Puszczy Noteckiej i Pojezierza Międzychodzko – Sierakowskiego. Rezultatem działań dofinansowanych ze środków unijnych w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego 2007-2013 pn. *„Centrum Turystyki Rowerowej i Wodnej wraz ze ścieżką rowerową i zapleczem sportowo - rekreacyjnym wzdłuż szlaku R1 w Puszczy Noteckiej w Międzychodzie”* jest:

- powstanie przystani kajakowej nad Wartą połączonej z istniejącym pomostem pływającym, zapleczem kuchenno-sanitarnym, technicznym i polem biwakowym oraz skomunikowanie szlaku wodnego na Warcie z Międzynarodową Trasą Rowerową R1,
- powstanie ścieżki rowerowej wzdłuż szlaku R1,
- powstanie boiska wielofunkcyjnego o sztucznej nawierzchni w Ośrodku Wypoczynkowym Mierzyn, tworzącego element dodatkowej oferty dla wędrujących Trasą R1,
- powstanie szlaku pieszo – rowerowego prowadzącego przez Puszcę Notecką i łączącego Trasę R1 z w/w obiektami i dalej z Centrum Turystyki Rowerowej we wsi Mierzyn,
- poprawa stanu i wyposażenia plaży nad Jeziorem Mierzyńskim.

W ramach letniego działania Centrum Turystyki Rowerowej i Wodnej odbywa się kolejna po Weekendzie w Dolinie Kamionki oraz Święcie Podgrzybka duża impreza plenerowa, którą jest Festiwal Szanty im. Teresy Remiszewskiej. Festiwal odbywa się regularnie, w zależności od programu na plaży Ośrodka Wypoczynkowego Mierzyn nad Jeziorem Mierzyńskim lub w Stacji nad Wartą w Międzychodzie.

W przyszłości planuje się, aby funkcjonowanie Centrum oprzeć na połączeniu trzech rodzajów aktywności sportowo – rekreacyjnych i stworzyć Międzychodzki Triathlon Wakacyjny: spływy kajakowe, jazda rowerem i biegi.

Zdjęcie 81 Festiwal Szanty im. Teresy Remiszewskiej.
Źródło: [UM i G Międzychód]

Ośrodek wypoczynkowy Mierzyn

Ośrodek Wypoczynkowy w Mierzynie jest wciąż rozpoznawalnym produktem turystycznym gminy Międzychód. Jego okres świetności minął, jednak planowana rewitalizacja przywróci dawny blask i znaczenie w województwie wielkopolskim. W 2011 roku, na terenie ośrodka wybudowana została sieć kanalizacji sanitarnej współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. Zakończenie tej inwestycji umożliwia realizację dalszych, zaplanowanych w Programie Rozwoju Lokalnego Gminy Międzychód przedsięwzięć prorozwojowych na terenie Ośrodka Wypoczynkowego Mierzyn. W najbliższym czasie planowana jest wymiana nawierzchni dróg na terenie ośrodka, a już teraz wykonywane są konkretne zadania zmierzające do odnowienia bazy noclegowej.

Zdjęcie 82 Ośrodek Wypoczynkowy Mierzyn
Źródło: [UM i G Międzychód]

Międzychód - turystyczna Perła Wielkopolski

Program Rozwoju Lokalnego, zakłada, że po realizacji wszystkich w nim zawartych założeń, Międzychód stanie się „Turystyczną Perłą Wielkopolski”, znanym w kraju Miasteczkiem turystycznym, z zabytkową zabudową, leczniczymi wodami zdrojowymi, borowinami, malowniczymi krajobrazami, pięknymi parkami i z szeroka ofertą kulturalną. Turyści oprócz celów krajoznawczych i wypoczynkowych będą mogli tutaj zrealizować cele zdrowotne. Szeroka gama form turystyki i rekreacji jakie proponuje gmina Międzychód zachęci tysiące turystów do odwiedzenia naszych terenów co przyczyni się do wzmocnienia marki Międzychód i przyczyni się do znaczącego rozwoju gospodarczego. Jedną z turystycznych form, które szczególnie zaaprobowali sami mieszkańcy Międzychodu jest turystyka kolejowa, od kilku lat rozwijana przez gminę przy współpracy z Instytutem Rozwoju i Promocji Kolei w Poznaniu w ramach Markowego Produktu Turystycznego TurKol.pl. Gmina dąży do przywrócenia regularnych połączeń turystycznych na trasie Poznań – Międzychód. W roku 2014 uruchomiono pociąg „Rybak”, który przez okres całych wakacji letnich przywoził zadowolonych miłośników tej formy spędzania czasu wolnego.

Zabytkowa zabudowa Starego Rynku

Park im. Oscara Tietza

Borowiny

„Laufpumpe” źródło artezyjskie

Zdjęcie 83 Walory Gminy Międzychód
Źródło: [UM i G Międzychód]

Rozdział 4.

Zadania mające na celu poprawę sytuacji społeczno – gospodarczej

4.1 INFRASTRUKTURA TECHNICZNA I OCHRONA ŚRODOWISKA

LP	Nazwa planowanego działania	Czas realizacji działania	Koszt inwestycji w zł	Źródło finansowania
I	Inwestycje drogowe			
1.	Budowa drogi zbiorczej południowo – zachodniej "obwodnicy" Międzychodu	2014-2016	5 473 265	Budżet Gminy 2 923 265 Źródła zewnętrzne 2 550 000
2.	Budowa drogi zbiorczej południowo – zachodniej "obwodnicy" Międzychodu - odcinek od ul. Gorzyckiej poprzez Słodowy Młyn, Muchocińską do ul. Marszałka Piłsudskiego	2019	100 000	Budżet Gminy
3.	Budowa drogi zbiorczej południowo – wschodniej "obwodnicy" Międzychodu - odcinek od ul. Poznańskiej do drogi powiatowej nr 1719P (Dzięcielina)	2019	100 000	Budżet Gminy
4.	Budowa drogi łączącej ul. Polną poprzez Dworzec Letnisko z ul. Gwardii Ludowej	2018-2019	1 870 000	Budżet Gminy 220 000 Źródła zewnętrzne 1 650 000
5.	Przebudowa nawierzchni wraz z odwodnieniem na ul. Wyszyńskiego w Międzychodzie - poprawa stanu infrastruktury drogowej oraz bezpieczeństwa ruchu drogowego	2014	945 000	Budżet Gminy
6.	Budowa dróg Os. Słowiańskie w m. Bielsko II i III etap	2014-2017	3 820 000	Budżet Gminy 3 320 000 Źródła zewnętrzne 500 000
7.	Budowa dróg w m. Łowyń - obwodnica	2014-2018	4 710 000	Budżet Gminy 2 360 000 Źródła zewnętrzne 2 350 000
8.	Przebudowa odcinka drogi położonej przy stawie w m. Głazewo - I etap	2014-2017	516 000	Budżet Gminy 255 000 Źródła zewnętrzne 261 000

LP	Nazwa planowanego działania	Czas realizacji działania	Koszt inwestycji w zł	Źródło finansowania
9.	Budowa przystanku autobusowego przy ul. Wały J. Kazimierza	2020	500 000	Budżet Gminy
10.	Budowa drogi gminnej (obwodnica) w Międzychodzie łączącej drogę wojewódzką nr 160 i nr 182 pełniącą funkcję obwodnicy wraz z infrastrukturą towarzyszącą I etap podetap III (budowa parkingu przy ul. Portowej)	2018	900 000	Budżet Gminy
11.	Przebudowa drogi na ul. Polnej (odcinek od „obwodnicy” do ul. B. Chrobrego)	2015, 2017-2019	2 000 000	Budżet Gminy
12.	Budowa drogi dojazdowej do budynków przy ul. Polnej 20- 25 wraz z parkingiem	2018 i 2020	650 000	Budżet Gminy
13.	Przebudowa ul. św. Wawrzyńca w m. Kamionna	2016-2017	1 000 000	Budżet Gminy
14.	Przebudowa ul. Wjazdowej	2016-2017	550 000	Budżet Gminy
15.	Utwardzenie ul. Słonecznej i budowa ul. Na Skarpie z łącznikiem do ul. Gwardii Ludowej w Międzychodzie	2017 i 2020	2 700 000	Budżet Gminy Źródła zewnętrzne 1 500 000
16.	Przebudowa drogi do Jenatowa Obręb Zatom Nowy	2015-2017	700 000	Budżet Gminy 400 000 Źródła zewnętrzne 300 000
17.	Utwardzenie ul. Gazowniczej wraz z budową kanalizacji deszczowej i udrożnieniem w kierunku budynku Starostwa Powiatowego w Międzychodzie	2018-2019	450 000	Budżet Gminy
18.	Budowa kanalizacji deszczowej w m. Dziecielin	2015	400 000	Budżet Gminy
19.	Przebudowa nawierzchni ul. Tietza w Międzychodzie	2016	150 000	Budżet Gminy
20.	Utwardzenie ul. Krótkiej w Międzychodzie	2019-2020	80 000	Budżet Gminy
21.	Utwardzenie ul. Siennej w Międzychodzie	2015- 2017	350 000	Budżet Gminy
22.	Przebudowa nawierzchni ul. Strzeleckiej w Międzychodzie	2016-2018	1 100 000	Budżet Gminy
23.	Przebudowa nawierzchni ul. Wigury w Międzychodzie	2018	50 000	Budżet Gminy
24.	Utwardzenie ul. Na Ostrawy w Międzychodzie	2020	80 000	Budżet Gminy
25.	Przebudowa ul. Sokoła z dojazdami do ul. Sikorskiego i ul. Gwardii Ludowej w Międzychodzie	2020	100 000	Budżet Gminy
26.	Utwardzenie ul. Bagiennej w Międzychodzie (ciąg pieszo-jezdny połączenie z ul. Zieloną)	2019	70 000	Budżet Gminy
27.	Utwardzenie ul. Wiatracznej w Międzychodzie (położenie płyt)	2019-2020	230 000	Budżet Gminy
28.	Utwardzenie ul. Nowej w Międzychodzie	2018 i 2020	700 000	Budżet Gminy

LP	Nazwa planowanego działania	Czas realizacji działania	Koszt inwestycji w zł	Źródło finansowania
29.	Budowa dróg ul. Zaulek Rzeczny w Międzychodzie	2016-2018	800 000	Budżet Gminy
30.	Budowa drogi na ul. Cmentarnej (docelowo "U") w Międzychodzie wraz z parkingiem	2020	50 000	Budżet Gminy
31.	Budowa drogi na ul. T. Remiszewskiej i J. Kinala w Międzychodzie	2019	150 000	Budżet Gminy
32.	Remont ul. Pohla, Konopnickiej i Ogrodowej	2020	50 000	Budżet Gminy
33.	Utwardzenie nawierzchni drogi w m. Kolno - Popowo	2019-2020	580 000	Budżet Gminy
34.	Budowa nawierzchni drogi w m. Galewo - Skrzydlewo	2020	150 000	Budżet Gminy
35.	Budowa drogi w m. Piłka - Zamyślin	2016, 2018-2019	2 100 000	Budżet Gminy 1 100 000 Źródła zewnętrzne 1 000 000
36.	Budowa nawierzchni drogi w m. Kamionna ul. Powstańców Wielkopolskich "U"	2018 i 2020	550 000	Budżet Gminy
37.	Budowa drogi w m. Kaplin	2020	50 000	Budżet Gminy
38.	Remont drogi gruntowej w m. Kolno (utwardzenie gruzo-betonem)	2015	45 000	Budżet Gminy
39.	Remonty chodników na terenie gminy Międzychód	2015-2020	480 000	Budżet Gminy
40.	Utwardzenie dróg rolniczych (FOGR)	2018-2020	400 000	Budżet Gminy 250 000 zł FOGR 150 000 zł
II	Kanalizacja Sanitarna			
1.	Budowa kanalizacji sanitarnej w m. Radgoszcz-Kaplin	2014	889 400	Aqualift sp. z o.o.
2.	Budowa kanalizacji sanitarnej w m. Mierzyn	2014-2015	930 000	Aqualift sp. z o.o.
3.	Budowa kanalizacji sanitarnej w m. Przedlesie-Mierzyn-Zamyślin-Piłka	2014-2015	2 596 100	AQUALIFT SP. Z O.O.
4.	Budowa kanalizacji sanitarnej w m. Mnichy-Mniszki-Tuczepy (budowa lokalnej oczyszczalni przydomowej)	2016-2017	2 168 300	Aqualift sp. z o.o.
5.	Budowa kanalizacji sanitarnej w m. Bielsko-Kolno-Zatom Stary	2018-2019	2 862 300	Aqualift sp. z o.o.
6.	Budowa kanalizacji sanitarnej w m. Muchocin (os. Tuczno)	2019-2020	1 382 400	Aqualift sp. z o.o.
7.	Budowa kanalizacji sanitarnej w m. Głazewo-Galewo	2020	1 000 000	Aqualift sp. z o.o.
8.	Rozbudowa sieci pod budownictwo mieszkalne i uzbrojenie terenów przemysłowych	2015-2020	900 000	Aqualift sp. z o.o.

LP	Nazwa planowanego działania	Czas realizacji działania	Koszt inwestycji w zł	Źródło finansowania
9.	Budowa zadaszania nad składem osadu na terenie oczyszczalni ścieków w Międzychodzie	2014	966 000	Aqualift sp. z o.o.
III	Inwestycje wodociągowe			
1.	Modernizacja stacji uzdatniania wody w Międzychodzie			
-	budowa zbiornika wody uzdatnionej	2014	751 760	Aqualift sp. z o.o.
-	przebudowa budynku technologiczno-administracyjnego	2015-2016	3 252 000	Aqualift sp. z o.o.
-	termomodernizacja i rozbudowa budynku technologiczno-administracyjnego i zagospodarowanie terenu	2017-2018	1 860 000	Aqualift sp. z o.o.
2.	Rozbudowa wodociągu Kamionna – Dziecielin	2015	208 000	Aqualift sp. z o.o.
3.	Rozbudowa wodociągu Głazewo-Łowyń, Łowyń-Dormowo i Muchocin-Muchocin (os. Tuczno)	2019-2020	704 000	Aqualift sp. z o.o.
IV	Inwestycje ciepłownicze			
1.	Modernizacja Ciepłowni Rejonowej Międzychodzkiego Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.			
-	wymiana układu odpylania w kotle węglowym WR-2,5 (SK1)	2015	300 000	MPEC sp. z o.o.
-	wymiana układu odpylania w kotle węglowym WR-5 (SK3)	2015	379 000	MPEC sp. z o.o.
2.	Wymiana sieci ciepłej wysokoparametrowej w starej technologii na sieć w technologii rur preizolowanych od komory K-2 do komory K-3	2016	107 000	MPEC sp. z o.o.
3.	Modernizacja węzła ciepłego dwufunkcyjnego dla obiektu przedszkolno-żłobkowego przy ul. Daszyńskiego 21	2016	37 000	MPEC sp. z o.o.
V	Inne działania związane z ochroną środowiska			
1.	Plan gospodarki niskoemisyjnej gminy Międzychód	2014	41 822	Budżet Gminy
2.	Gminny program likwidacji materiałów pochodzenia azbestowego	2015-2020	42 000	Budżet Gminy
3.	Rekultywacja Jeziora Miejskiego	2018-2019	800 000	Budżet Gminy 100 000 Źr. zewnętrzne 700 000
VI	Budownictwo			
1.	Budowa budynku komunalnego ul. Polna 25 w Międzychodzie	2018	1 290 000	Aqualift sp. z o.o.
2.	Budowa budynku ul. Marszałka Piłsudskiego 33 w Międzychodzie	2016-2018	780 000	Aqualift sp. z o.o.

LP	Nazwa planowanego działania	Czas realizacji działania	Koszt inwestycji w zł	Źródło finansowania
3.	Budowa budynku ul. 17 Stycznia 53 w Międzychodzie	2016-2017	1 060 000	Budżet Gminy 100 000 Aqualift sp. z o.o. 960 000
4.	Przebudowa budynku ul. 17 Stycznia 59 w Międzychodzie	2017	240 000	Aqualift sp. z o.o.
5.	Budowa budynku ul. Wały Jana Kazimierza (na tyłach ul. 17 Stycznia 53 i 55)	2019-2020	1 120 000	Aqualift sp. z o.o.
6.	Przebudowa budynku ul. 600-lecia 6,7 i 8	2018-2019	1 360 000	Aqualift sp. z o.o.
7.	Budowa budynku z mieszkaniami socjalnymi w m. Kolno	2019-2020	800 000	Budżet Gminy 560 000 Aqualift sp. z o.o. 240 000
8.	Przebudowa budynku mieszkalnego przy ul. Bolesława Chrobrego 1	2018-2019	800 000	Aqualift sp. z o.o.
VII	Oświetlenie			
1.	Rozbudowa oświetlenia ulicznego na terenie miasta Międzychód			
–	ul. Słodowy Młyn	2015	75 000	Budżet Gminy
–	ul. Klonowa, Akacyjowa, Świerkowa	2015	15 000	Budżet Gminy
–	ul. Kinala, Remiszewskiej	2015-2016	200 000	Budżet Gminy
–	ul. Zaulek Rzeczny, Jana Kazimierza za wałem	2016	50 000	Budżet Gminy
–	ul. Gorzycka z przyległymi, Chopina, Kurpiewskiego	2016	100 000	Budżet Gminy
–	rozbudowa oświetlenia wokół Jeziora Miejskiego	2015 i 2017	180 000	Budżet Gminy
2.	Rozbudowa oświetlenia ulicznego we wsiach przyległych			
–	Wielowieś – drogi publiczne dojazdowe do nowych osiedli	2018-2019	100 000	Budżet Gminy
–	Dzięcielina drogi publiczne dojazdowe do nowych osiedli	2018-2019	100 000	Budżet Gminy
–	Bielsko – ul. Piaskowa, Prusimska	2019-2020	100 000	Budżet Gminy
3.	Rozbudowa oświetlenia ulicznego w pozostałych wsiach			
–	Łowyń – Sportowa, Słoneczna	2017 i 2019	150 000	Budżet Gminy
–	Zatom Stary – nowe zabudowania – rozbudowa	2019	50 000	Budżet Gminy
–	Radgoszcz – nowe zabudowania, rozbudowa	2016 i 2018	150 000	Budżet Gminy
–	Głazewo	2017-2018	125 000	Budżet Gminy
–	Rozbudowa istniejącej sieci o kilka - kilkanaście punktów na pozostałych wsiach zgodnie z intensywnością rozbudowań (m.in. Kolno)	2016-2020	200 000	Budżet Gminy

LP	Nazwa planowanego działania	Czas realizacji działania	Koszt inwestycji w zł	Źródło finansowania
4.	Oświetlenie pieszo-rowerowej ścieżki do OW Mierzyn	2018-2019	250 000	Budżet Gminy
5.	Budowa punktowa oświetlenia typu ekologicznego – lampy solarne w miejscach dużego rozproszenia – zabudowy – Drzewce, Piłka, Krzyżkówko, Dormowo, Mokrzec, Zatom Nowy	2015-2020	300 000	Budżet Gminy
VIII	Ład Przestrzenny			
1.	Zagospodarowanie budynków Dworca Głównego PKP i Dworca Letnisko	2016-2017	200 000	Budżet Gminy
2.	Zagospodarowanie przestrzeni pomiędzy ul. Langowicza a kompleksem boisk sportowych (budowa parkingu)	2015-2016	540 000	Budżet Gminy 190 000 Źr. zewnętrzne 350 000
3.	Rewitalizacja zabytkowych budynków poprzez wspieranie właścicieli obiektów (m.in. Dom Towarowy, Hotel Pod Białym Orłem)	2015-2020	1 120 000	Budżet Gminy 560 000 Źr. zewnętrzne 560 000
4.	Rewitalizacja ciągu pieszego i "gasek" przy ul. Rynkowej w Międzychodzie	2015-2018	200 000	Budżet Gminy
5.	Przebudowa parkingu przy ul. 600-lecia w Międzychodzie	2020	100 000	Budżet Gminy
6.	Przebudowa Domu Pogrzebowego wraz z zadaszeniem i utwardzeniem placu	2014-2015 i 2020	1 162 000	Budżet Gminy 100 000 Aqualift sp. z o.o. 1 062 000
IX	Gospodarka nieruchomościami			
1.	Wykupy nieruchomości na potrzeby gminy	2015-2016	550 000	Budżet Gminy
2.	Uzbrojenie terenów pod Specjalną Strefę Ekonomiczną	2015-2016	110 000	Budżet Gminy
3.	Uzbrojenie terenów w Łowyniu	2015-2017	310 000	Budżet Gminy
X	Zagospodarowanie zieleni			
1.	Zagospodarowanie przestrzeni publicznej - urządzenie zieleni na terenie zachodniej części Lipowca	2015-2016	100 000	Budżet Gminy
2.	Dalsze zagospodarowanie terenów przy Jeziorze Miejskim (zielen i ciągi piesze)	2015 i 2018	150 000	Budżet Gminy
3.	Dalsze zagospodarowanie terenów Przystani przy Starym Moście	2016	30 000	Budżet Gminy
4.	Rewitalizacja zieleńców i przestrzeni publicznej wzdłuż głównych ulic, rynku miasta i na głównych placach miejskich wraz z małą architekturą oraz odnowieniem drzewostanu	2015-2020	90 000	Budżet Gminy
5.	Rewitalizacja Parku Dworskiego w Gorzynie oraz zieleni we wsi (aleja lipowa)	2015-2016	195 000	Budżet Gminy 65 000 Źr. zewnętrzne 130 000

LP	Nazwa planowanego działania	Czas realizacji działania	Koszt inwestycji w zł	Źródło finansowania
6.	Uporządkowanie i kształtowanie przestrzeni terenów parkowych, przestrzeni publicznej i terenów zielonych w sołectwach gminy Międzychód	2014-2020	70 000	Budżet Gminy
XI	Infrastruktura teleinformatyczna			
1.	Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu i reintegracja społeczna poprzez budowę Platformy teleinformatycznej na terenie gminy Międzychód - przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu i szerszy dostęp społeczności do Internetu	2014	2 604 447	Budżet Gminy
2.	Rozbudowa istniejącej sieci własnej według potrzeb wraz z wyposażeniem w urzędzenia	2016-2020	250 000	Budżet Gminy
3.	Budowa lokalnego systemu łączności kryzysowej do wykorzystania przez służby kryzysowe Urzędu, OSP, Straży Miejskiej	2016-2020	100 000	Budżet Gminy

4.2 ODNOWA I ROZWÓJ WSI

LP	Nazwa planowanego działania	Czas realizacji działania	Koszt w zł	Źródło finansowania
1.	Dalsze zagospodarowanie placu rekreacyjnego w Dolinie Kamionki w miejscowości Kamionna	2014 i 2016	100 000	Budżet Gminy 40 000 Źr. zewnętrzne 60 000
2.	Doposażenie terenu sportowo-rekreacyjnego i urządzenie plaży w miejscowości Radgoszcz	2017	300 000	Budżet Gminy 100 000 Źr. zewnętrzne 200 000
3.	Budowa boiska sportowego przy ul. Sportowej oraz zagospodarowanie plaży w Łowyniu	2019	250 000	Budżet Gminy 100 000 Źr. zewnętrzne 100 000
4.	Budowa placu kulturalno-rekreacyjno-sportowego w miejscowości Piłka	2015-2017 i 2020	195 000	Budżet Gminy 130 000 Źr. zewnętrzne 65 000
5.	Budowa centrum sportowo-kulturalnego w miejscowości Gorzycko Stare	2016	150 000	Budżet Gminy 50 000 Źr. zewnętrzne 100 000
6.	Remont i doposażenie wiejskiego centrum kulturalnego w Zatomiu Nowym	2016-2017	170 000	Budżet Gminy 85 000 Źr. zewnętrzne 85 000

LP	Nazwa planowanego działania	Czas realizacji działania	Koszt w zł	Źródło finansowania
7.	Rewitalizacja płyty rynkowej w miejscowości Kamionna	2019-2020	600 000	Budżet Gminy
8.	Remont świetlicy wiejskiej, modernizacja placu zabaw oraz rewitalizacja przestrzeni rekreacyjno-sportowej w miejscowości Mokrzec	2017-2018	500 000	Budżet Gminy 250 000 Źr. zewnętrzne 250 000
9.	Ogrodzenie parku i terenu rekreacyjnego w Muchocinie wraz z wytyczeniem drugiego etapu ścieżki pieszej prowadzącej do jeziora Tuczo	2017-2018	150 000	Budżet Gminy 75 000 Źr. zewnętrzne 75 000
10.	Remont i zagospodarowanie terenu wokół świetlicy w Zatomiu Starym	2019-2020	300 000	Budżet Gminy 150 000 Źr. zewnętrzne 150 000
11.	Budowa centrum sportowo-rekreacyjnego w m. Skrzydlewo	2019-2020	230 000	Budżet Gminy 100 000 Źr. zewnętrzne 130 000
12.	Zagospodarowanie plaży nad Jeziorem Bielskim w m. Bielsko	2018	50 000	Budżet Gminy

4.3 INFRASTRUKTURA TURYSTYCZNA

LP	Nazwa planowanego działania	Czas realizacji działania	Koszt w zł	Źródło finansowania
1.	Kontynuacja zagospodarowania Starego Portu nad rz. Wartą - dalsza regulacja linii brzegowej basenu portowego	2017	250 000	Budżet Gminy 50 000 Źr. zewnętrzne 200 000
2.	Rewitalizacja OW Mierzyn			
-	budowa dróg na terenie OW Mierzyn - poprawa infrastruktury drogowej wraz z kanalizacją deszczową	2014-2020	1 716 543	Budżet Gminy
-	zagospodarowanie plaży	2016-2017	1 600 000	Budżet Gminy 200 000 Źr. zewnętrzne 1 400 000
-	nowe zagospodarowanie ciągu usługowo-handlowego	2018-2019	750 000	Budżet Gminy 50 000 Źr. zewnętrzne 700 000
-	zagospodarowanie pola namiotowego i przyległych terenów na cele turystyki uzdrowiskowej	2020	40 000	Budżet Gminy

LP	Nazwa planowanego działania	Czas realizacji działania	Koszt w zł	Źródło finansowania
3.	Zagospodarowanie przestrzeni i linii brzegowej przy J. Kuchennym	2020	60 000	Budżet Gminy
4.	Dalsza przebudowa Centrum Turystyki Rowerowej w Mierzynie			
-	adaptacja części mieszkalnej na cele noclegowe	2016	100 000	Budżet Gminy
-	adaptacja byłej remizy OSP w Mierzynie na cele CTR	2017	70 000	Budżet Gminy 30 000 Źr. zewnętrzne 40 000
-	budowa placu rekreacyjnego przy świetlicy wiejskiej	2018	100 000	Budżet Gminy 50 000 Źr. zewnętrzne 50 000
5.	Budowa, wytyczanie i odnawianie szlaków rowerowych, pieszych i wodnych w powiązaniu z siecią szlaków powiatowych i regionalnych oraz międzynarodowego szlaku turystyki rowerowej R1	2016-2018	60 000	Budżet Gminy
6.	Uruchomienie cyklicznych turystycznych połączeń kolejowych na trasie Poznań-Międzychód	2014-2020	192 000	Budżet Gminy
7.	Tworzenie Obszaru Funkcjonalnego "Interregio"	2015 i 2018-2020	1 055 000	Budżet Gminy 215 000 Źr. zewnętrzne 840 000
8.	Międzychód Zdrój – Wielkopolski Markowy Produkt Turystyki Uzdrawiskowej „Powrót do źródeł”			
-	Operat uzdrawiskowy	2014-2015	62 000	Budżet Gminy
-	Niezbędne badania laboratoryjne i koncesje dla zdiagnozowania czynników uzdrawiskowych (borowiny, klimat, woda)	2014-2017	285 000	Budżet Gminy
-	Rewitalizacja obiektów zabytkowych na cele usług zdrojowych	2016-2018	5 010 000	Budżet Gminy 810 000 Źr. zewnętrzne 4 200 000
-	Centrum Edukacji i Rekreacji Zdrowotnej w Starym Porcie	2017-2020	15 000 000	Budżet Gminy 2 250 000 Źr. zewnętrzne 12 750 000
-	Pijalnia wód w strefie nad Jeziorem Miejskim	2017-2019	3 000 000	Budżet Gminy 500 000 Źr. zewnętrzne 2 500 000
-	Kompleks parków zdrojowych z traktem zdrojowym	2016-2020	6 000 000	Budżet Gminy 900 000 Źr. zewnętrzne 5 100 000

LP	Nazwa planowanego działania	Czas realizacji działania	Koszt w zł	Źródło finansowania
-	Pasaż: Jezioro Miejskie - Rynek - Warta	2015-2020	5 100 000	Budżet Gminy 1 000 000 Źr. zewnętrzne 4 100 000
-	Obiekt rekreacji uzdrowskiej przy kompleksie sportowym (ul. Langowicza)	2017-2020	5 000 000	Budżet Gminy 800 000 Źr. zewnętrzne 4 200 000
-	Uzbrojenie gminnych terenów w infrastrukturę pod inwestycje zdrojowe nad J. Bielskim (przedłużenie ul. Prusimskiej)	2016-2017	1 000 000	Budżet Gminy 300 000 Źr. zewnętrzne 700 000
-	Wykonanie głębinowego odwiertu geologicznego	2014-2015	7 017 000	Budżet Gminy 17 000 Źr. zewnętrzne 7 000 000

4.4 INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

LP	Nazwa planowanego działania	Czas realizacji działania	Koszt w zł	Źródło finansowania
I	Edukacja			
1.	Budowa Przedszkola Nr 3 przy ul. Gwardii Ludowej	2014 i 2016-2017	4 075 000	Budżet Gminy 2 075 000 Źr. zewnętrzne 2 000 000
2.	Budowa bieżni tartanowej i skoczni przy SP2 i Gimnazjum Nr 2	2016	500 000	Budżet Gminy 170 000 Źr. zewnętrzne 330 000
3.	Modernizacja sali gimnastycznej w SP2	2016	100 000	Budżet Gminy
4.	Termomodernizacja budynków SP1, Gimnazjum Nr 1, ZSP Kamionna i Przedszkola Nr 1	2017-2019	1 550 000	Budżet Gminy 1 050 000 Źr. zewnętrzne 500 000
5.	Przygotowanie placów zabaw przy SP1, SP2 i Łowyń dla 6-cio latków	2014	571 950	Budżet Gminy 277 200 Źr. zewnętrzne 294 750
6.	Przebudowa piwnic w Gimnazjum Nr 1 z przeznaczeniem na świetlicę i szatnie dla dzieci	2016	60 000	Budżet Gminy
7.	Modernizacja sieci elektrycznej SP2, Gimnazjum Nr 2 i ZSP Kamionna	2016-2017	270 000	Budżet Gminy

8.	Modernizacja instalacji wodociągowej SP2 i Gimnazjum Nr 2	2018-2019	180 000	Budżet Gminy
9.	Modernizacja placów zabaw wszystkich gminnych przedszkoli	2017-2019	240 000	Budżet Gminy
10.	Budowa sali gimnastycznej przy Zespole Szkół w Łowyniu (projekt techniczny)	2020	80 000	Budżet Gminy
11.	Wymiana nawierzchni na boisku wielofunkcyjnym ZSP Kamionna	2019	260 000	Budżet Gminy
12.	Wyposażenie wszystkich szkolnych pracowni komputerowych	2016-2020	200 000	Budżet Gminy 100 000 Źr. zewnętrzne 100 000
II	Kultura			
1.	"Przyjazny dom" przebudowa zabytkowego dworu w Mniszkach na cele turystyki i działalności stowarzyszeń wiejskich - Podniesienie poziomu usług społeczno-kulturalnych dla mieszkańców wsi oraz wzrost atrakcyjności turystycznej Centrum Edukacji Regionalnej i Przyrodniczej w Mniszkach	2014 i 2016-2018	2 800 000	Budżet Gminy 1 430 000 Źr. zewnętrzne 1 370 000
2.	Modernizacja i rozbudowa Centrum Animacji Kultury w Międzychodzie – zagospodarowanie dziedzińca na potrzeby działalności kulturalnej	2016	200 000	Budżet Gminy 100 000 Źr. zewnętrzne 100 000
3.	Zabudowa atrium w Muzeum i zielen	2020	100 000	Budżet Gminy 50 000 Źr. zewnętrzne 50 000
4.	Modernizacja budynku "B" Muzeum Regionalnego (adaptacja mieszkania na potrzeby biblioteki)	2016-2017	100 000	Budżet Gminy
III	Sport			
1.	Budowa sali gimnastycznej na potrzeby SP 1 i Gimnazjum nr 1	2014-2016	3 110 000	Budżet Gminy 1 410 000 Źr. zewnętrzne 1 700 000
2.	Budowa bieżni tartanowej wokół stadionu miejskiego	2014-2015	1 711 140	Budżet Gminy 780 000 Źr. zewnętrzne 931 140
3.	Oświetlenie, nagłośnienie, monitoring obiektów sportowych przy ul. Langowicza	2018	400 000	Budżet Gminy 200 000 Źr. zewnętrzne 200 000
4.	Wykonanie nowej posadzki w sali gimnastycznej przy ul. Langowicza	2015	60 000	Budżet Gminy
5.	Zagospodarowanie terenu przyległego do Hali Widowiskowo-Sportowej przy ul. Dworcowej	2019	150 000	Budżet Gminy

6.	Dalsza rewitalizacja Ogródka Jordanowskiego - nowe zagospodarowanie boisk (boisko piłkarskie i boisko wielofunkcyjne) oraz budowa skatepark'u	2017-2018	700 000	Budżet Gminy 450 000 Źr. zewnętrzne 250 000
7.	Budowa boiska o sztucznej nawierzchni typu "Orzeł" przy ul. Langowicza	2020	800 000	Budżet Gminy 240 000 Źr. zewnętrzne 560 000
8.	Przykrycie balonem pneumatycznym boiska wielofunkcyjnego przy ul. Langowicza	2020	150 000	Budżet Gminy
9.	Modernizacja strzelnicy sportowo - myśliwskiej	2019-2020	100 000	Budżet Gminy
IV	Opieka społeczna			
1.	Budowa Środowiskowego Domu Samopomocy	2014-2015	3 272 000	Budżet Gminy 2 206 000 Urząd Wojewódzki, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej 1 066 000
2.	Adaptacja budynków pokolejowych Dworca Głównego na potrzeby KIS	2015	100 000	Budżet Gminy
V	Bezpieczeństwo			
1.	Wprowadzenie systemu monitoringu w Międzychodzie	2016-2017	200 000	Budżet Gminy
2.	Modernizacja remizy OSP w Międzychodzie w części operacyjno-bojowej	2014-2015	320 000	Budżet Gminy
3.	Modernizacja remizy OSP w Radgoszczy	2015	120 000	Budżet Gminy
4.	Rozbudowa i przebudowa remizy OSP w Dormowie	2015	48 000	Budżet Gminy
5.	Modernizacja remizy OSP w Lewicach	2016	50 000	Budżet Gminy
6.	Zakup lekkiego samochodu ratownictwa technicznego dla OSP Dormowo	2014	155 000	Budżet Gminy 23 750 Źr. zewnętrzne 131 250
7.	Zakup średniego samochodu bojowego dla OSP Kamionna	2014	700 000	Budżet Gminy 350 000 Źr. zewnętrzne 350 000
8.	Zakup samochodu ratowniczo-gaśniczego dla OSP Łowyń	2015	850 000	Budżet Gminy 350 000 Źr. zewnętrzne 500 000
9.	Zakup samochodu ratowniczo-gaśniczego dla OSP Międzychód	2018	850 000	Budżet Gminy 350 000 Źr. zewnętrzne 500 000
10.	Zakup lekkiego samochodu ratownictwa technicznego dla OSP Radgoszcz	2019	155 000	Budżet Gminy 55 000 Źr. zewnętrzne 100 000

4.5 ZADANIA POZAINWESTYCYJNE W ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH

Oświata:

- Program resortowy MALUCH, utrzymanie nowopowstałych miejsc w Żłobku Miejskim w Międzychodzie,
- Projekt „eSzkoła – Moja Wielkopolska” realizowany w Gimnazjum w Łowyniu, a także projekt „eSzkoła Wielkopolska – Cyfrowa Dziecięca Encyklopedia Wielkopolan”, w Szkole Podstawowej w Łowyniu współfinansowane ze środków EFS w ramach PO KL,
- Rządowy Program „RADOSNA SZKOŁA” - szkolne place zabaw w Szkole Podstawowej nr 1, Szkole Podstawowej nr 2 oraz Szkole Podstawowej w Łowyniu,
- Projekt dla wszystkich jednostek oświatowych „Bezpośrednie wsparcie rozwoju szkół poprzez wdrożenie zmodernizowanego systemu doskonalenia nauczycieli – Powiat Międzychodzki” w ramach PO KL Priorytet III Wysoka jakość systemu oświaty. Działanie 3.5. Kompleksowe wsparcie rozwoju szkół poprzez prowadzenie lokalnych sieci współpracy i samokształcenia,
- Projekt dla wszystkich szkół w ramach EFS PO KL „Nikogo nie zgubić, każdego rozwinąć” moduły szkoleniowe dla nauczycieli,
- Program edukacyjno-profilaktyczny dla klas I-III szkół podstawowych „Bezpiecznie to wiedzieć i znać”,
- Wprowadzenie we wszystkich szkołach tutoringu – innowacyjnej metody dydaktycznej. Szkolenia dla 8 nauczycieli – tutorów (SP1, SP2 – po 2 osoby, pozostałe szkoły po 1 osobie).

Promocja Gminy

Projekt „Powrót do źródeł” - przywrócenie funkcji uzdrowskiej miasta. Promocja gminy jako pierwszego ośrodka uzdrowskiego w Wielkopolsce.

Sport

Program rządowy „Moje Boisko - ORLIK 2012” finansowany przez Ministerstwo Sportu i Turystyki. Gminna Liga Sołecka – rozgrywki drużyn sołeckich w piłce nożnej seniorów i juniorów, finansowane z budżetu Gminy Międzychód.

4.6 KIERUNKI INWESTYCYJNE GMINY MIĘDZYCHÓD PO 2020 ROKU

W Programie Rozwoju Lokalnego Gminy Międzychód 2014-2020 wskazuje się również projekty wykraczające poza cezurę czasową dokumentu, nakreślając w ten sposób dalsze kierunki rozwoju Gminy.

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA:

Inwestycje drogowe

- Budowa drogi gminnej (obwodnica) w Międzychodzie łączącej drogę wojewódzką nr 160 i nr 182 pełniącą funkcję obwodnicy wraz z infrastrukturą towarzyszącą III etap (od ul. Przemysłowej do drogi wojewódzkiej nr 182 – Zielona Chojna)
- Budowa drogi zbiorczej południowo-wschodniej „obwodnicy” Międzychodu – odcinek od ul. Poznańskiej do drogi powiatowej nr 1719P (Dzięcielin)
- Budowa kolejnego odcinka obwodnicy ul. Wały Jana Kazimierza – kierunek Sterki
- Budowa obwodnicy kierunek północ – południe (Bielsko ul. Prusimska - droga krajowa nr 24)
- Budowa dróg na nowopowstałych osiedlach Os. Dzięcielin, Os. Zagrodowa
- Budowa dróg na ul. Klonowej, Akacyjowej, Świerkowej w Międzychodzie
- Budowa drogi łączącej drogę nr 160 z drogą powiatową nr 11508 (ul. Poznańska – Dzięcielin)
- Droga Głazewo - Skrzydlewo połączenie drogi nr 160 z drogą nr 24
- Budowa drogi gminnej w Łowyniu , ul. Sportowa, ul. Nadjeziorna
- Budowa obwodnicy przy drodze nr 160 w Lewicach
- Budowa drogi gminnej przy blokach w Muchocinie
- Remont drogi gminnej w Radgoszczy i remont drogi do jeziora,
- Utwardzenie drogi do Drzewiec,
- Budowa nawierzchni drogi ul. Prusimskiej w m. Bielsko
- Przebudowa nawierzchni ul. Ogrodowej w Międzychodzie
- Budowa drogi stanowiącej przedłużenie ul. Wypiańskiego w kierunku działek budowlanych położonych od strony Jeziora Miejskiego
- Budowy drogi wraz z chodnikami w m. Krzyżkówko
- Modernizacja istniejących dróg gminnych wg potrzeb

Kanalizacja sanitarna

- Uzbrojenie w kanalizację sanitarną nowopowstałych osiedli w obrębie miasta
- Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Lewice
- Rozbudowa lokalnej sieci kanalizacji sanitarnej wg potrzeb

Inwestycje wodociągowe

- Modernizacja istniejącej sieci wodociągowej
- Budowa sieci wodociągowej dla miejscowości Krzyżkówko
- Uzbrojenie nowopowstałych osiedli w sieć wodociągową
- Modernizacja istniejącej sieci wodociągowej

Ład przestrzenny

- Rewitalizacja Placu Kościuszki w Międzychodzie
- Zagospodarowanie terenu pomiędzy ul. Mostową – ul. 17 Stycznia – ul. Marszałka Piłsudskiego a ul. Wały Jana Kazimierza
- Wykonanie połączenia komunikacyjnego i urządzenie terenu pomiędzy ul. Dworcową a ul. Szpitalną (równolegle do ul. Marszałka Piłsudskiego)
- Zagospodarowanie terenu za Biedronką przy ul. Marszałka Piłsudskiego
- Wykonanie połączenia komunikacyjnego od ul. Chrobrego do ul. Sokoła (za kompleksem boisk sportowych MOSTiR)
- Zagospodarowanie pierzei przy ul. Wała Jana Kazimierza i ul. Czynu 600 – lecia na terenach dysponowanym przez gminę
- Budowa kolektora łączącego przepusty drogowe w ulicy 17 Stycznia i Wałach Jana Kazimierza lub udrożnienie otwartego cieku wodnego

Budownictwo

- Budowa budynku mieszkalnego wielorodzinnego z usługami pomiędzy ul. Dworcową a Wjazdową
- Renowacja budynków w złym stanie technicznym w obrębie Starego Miasta (będących w zasobie gminy)

Oświetlenie

- Oświetlenie ciągu pieszo-rowerowego do OW Mierzyn

Gospodarka

- Partnerstwo publiczno – prywatne przy realizacji obiektów wpisanych do programu uzdrowskiego

Energetyka

- Modernizacja centralnej kotłowni wraz z remontem sieci ciepłych
- Wykorzystanie alternatywnych źródeł energii (wiatraki, biogazownie, farmy solarne)
- Panele słoneczne i fotowoltanika na budynkach użyteczności publicznej

ODNOWA I ROZWÓJ WSI

- Remont budynku świetlicy i zagospodarowanie przyległego terenu w Gralewie
- Remont budynku świetlicy i zagospodarowanie przyległego terenu w m. Dzieścielin
- Remont budynku świetlicy i zagospodarowanie przyległego terenu w m. Mierzyn
- Przejęcie i remont budynku świetlicy wraz z zagospodarowaniem terenu w m. Wielowieś

INFRASTRUKTURA TURYSTYCZNA

- Budowa kładki pieszo-rowerowej przez basen portowy
- Budowa kładki pieszo-rowerowej na moście nad zalewem warciańskim
- Budowa hangaru i zaplecza motorowodnego w Starym Porcie (m.in. na potrzeby sprzętu pływającego OSP)
- Rozbudowa bazy turystycznej nad Jeziorem Radgoskim
- Stworzenie szlaku wodnego rz. Warta do J. Sołeckiego i do J. Czwartego wraz z zagospodarowaniem linii brzegowych
- Utworzenie szlaku wodnego rz. Kamionki poprzez jeziora do rz. Warty
- Dalsze zagospodarowanie terenów pomiędzy ul. Chrobrego a Wartą na cele infrastruktury sportowej i turystyki interdyscyplinarnej
- Oczyszczenie dna Jeziora Miejskiego
- Urządzenie małego ZOO w Mniszkach
- Przebudowa Ogórka Jordanowskiego na centralny, miejski plac zabaw – mini Disneyland
- Odtworzenie mini wyspy na Jeziorze Miejskim wraz ze stylizowanymi ruinami Zamku
- „Osada Rybacka” – wioska tematyczna
- „Wioska Rycerska” – wioska tematyczna w Zatomiu Starym
- Tężnie i groty solankowe w Międzychodzie
- Labirynt rekreacyjny
- „Zielona mapa gminy”

INFRASTRUKTURA SPORTOWA I EDUKACYJNA

- Urządzenie stoku narciarskiego i toru saneczkowego w Kamionnie lub Mnichach
- Budowa Skateparku na terenie Ogródka Jordanowskiego
- Wybudowanie trasy motocrossowej
- Urządzenie sztucznego lodowiska w Międzychodzie
- „Ogród Doświadczeń” w Parku przy ul. Czynu 600-lecia w Międzychodzie
- Budowa hotelu dla sportowców
- Rekonstrukcja zabytkowej trybuny przy stadionie miejskim przy ul. Langowicza

Rozdział 5.

Powiązanie realizowanych projektów z zadaniami innych jednostek realizowanymi na terenie Gminy

PLANY INWESTYCYJNE POSZCZEGÓLNYCH JEDNOSTEK NA LATA 2014 – 2020

Wielkopolska Spółka Gazownicza Sp. z o.o. Oddział w Poznaniu, Zakład Gazowniczy w Szczecinie podjęła się realizacji następujących zamierzeń inwestycyjnych związanych z rozbudową sieci gazowej w miejscowości i gminie Międzychód:

Rok 2014:

- realizacja sieci gazowej śr/c dn 40 PE o długości L= 110 mb w dz. 9/7, 602/40 na pograniczu m. Międzychód i Dzieścielin,
- realizacja sieci gazowej śr/c dn 63 PE o długości L= 270 mb w dz. dr. 1281 ul. Sadowej w Międzychodzie

Aktualnie trwają prace projektowe – budowa sieci gazowej w latach 2015 - 2017:

- prace projektowe związane z przyszłą budową sieci gazowej śr/c dn 90/63 PE o długości ok. L=200/420 mb w pasie dr. 2.2 KD/L, 2.1 KD/L, 11.2 KD/D w Międzychodzie
- prace projektowe związane z przyszłą budową sieci gazowej śr/c dn 90/40 PE o długości ok. L=250/175 mb w pasie dr. 2.2 KD/L, 2.34 KD/W w Międzychodzie
- prace projektowe związane z przyszłą budową sieci gazowej śr/c dn 63/40 PE o długości ok. L=230/250 mb w dz. 1201 ul. Gorzyckiej, w dz. 1194, 1165/3 ul. Cementarnej w Międzychodzie,
- prace projektowe związane z przyszłą budową sieci gazowej śr/c dn 90/63 PE o długości ok. L=1.350/315 mb w pasie dr. 2.19 KD/D, 2.2KD/L, 2.17 KD/L w Międzychodzie,
- prace projektowe związane z przyszłą budową sieci gazowej śr/c dn 32PE o długości ok. L=190 mb w dz. 1281, 1275/8, 1275/9 ul. Sadowej w Międzychodzie,

Rozważana rozbudowa sieci gazowej w latach 2018 – 2020:

- rozbudowa sieci gazowej śr/c dn 90 PE o długości ok. 2.800 m od ul. Gorzyckiej w Międzychodzie w kierunku do m. Gorzycko Stare i gazociągów śr/c dn 63/40 PE o długości ok. L=160/90 mb po tej miejscowości.
- dalsza rozbudowa sieci gazowej śr/c po m. Dzieścielin – zakres rozbudowy aktualnie jest na etapie opracowywania.

Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. w Warszawie Oddział w Zielonej Górze planuje w najbliższym czasie dalsze zagospodarowanie złóż Lubiaków-Międzychód-Grotów poprzez odwiercenie i dalsze zagospodarowanie trzech nowych odwiertów Lubiaków-11H, Lubiaków-13k, Sowa Góra-11k. Z czego dwa odwierty zlokalizowane są na terenie gminy Międzychód. Jednocześnie PGNiG nie wyklucza w dalszej perspektywie kolejnych prac na tych złożach.

Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Poznaniu przewiduje na przebiegającej przez gminę Międzychód drodze krajowej nr 24 przebudowę dwóch skrzyżowań w Gorzynie z budową skoordynowanych sygnalizacji świetlnych i równoczesną likwidacją sygnalizacji na przejściu dla pieszych. Wykonywane będą również rutynowe zabiegi utrzymaniowe, polegające na odnowie oznakowania poziomego i pionowego, koszeniu trawy i czyszczenia rowów i przepustów itp. Stan nawierzchni jest corocznie monitorowany poprzez wykonanie pomiarów w ramach tzw. systemu SOSN (System Oceny Stanu Nawierzchni) i w przypadku obniżenia klasy nawierzchni oddział podejmuje działania w celu wykonania odpowiedniego zabiegu utrzymaniowego.

Wielkopolski Zarząd Dróg Wojewódzkich planuje w nieokreślonym czasie zająć się problemem rozbudowy przebiegającej przez Międzychód drogi wojewódzkiej nr 160 Sowa Góra – Miedzichowo wraz z budową mostu na rzece Warcie w Międzychodzie, a także budowy obwodnicy miejscowości Łowyn w ciągu drogi wojewódzkiej nr 160. Wykonanie tych zadań uzależnione jest od możliwości pozyskania środków w ramach nowego okresu programowania UE na lata 2014-2020. Ponadto Wielkopolski Zarząd Dróg Wojewódzkich w ramach II edycji programu „Likwidacja zagrożeń na dojazdach do szkół dzieci i młodzieży na drogach wojewódzkich” zamierza zrealizować przebudowę chodnika w ciągu drogi wojewódzkiej nr 182 w Międzychodzie przy ul. Sikorskiego oraz przebudowę chodnika w ciągu drogi wojewódzkiej nr 182 w miejscowości Bielsko.

Nadleśnictwo Międzychód w 2017 roku planuje budowę dojazdu pożarowego nr 14 o długości 5500 m za kwotę 1 500 tys. zł (dot. drogi leśnej z m. Kaplin w kierunku Radusza). Dalszą modernizację leśnych dróg dojazdowych. Budowę kolejnych ścieżek pieszo-rowerowych.

Rozdział 6.

Oczekiwane wskaźniki osiągnięć Programu Rozwoju Lokalnego

W ramach wdrożenia Programu Rozwoju Lokalnego przewidziano do realizacji projekty, które mają wpływ na zwiększenie atrakcyjności gospodarczej i inwestycyjnej Gminy Międzychód, tworzą warunki dla wzrostu zatrudnienia, a przez to do poprawy jakości życia mieszkańców.

W Gminie Międzychód realizację tego celu określono wyznaczając cztery obszary działania:

- Rozwój infrastruktury technicznej i ochrona środowiska.
- Odnowa i rozwój wsi.
- Wzrost inwestycji wspomagających rozwój turystyki.
- Wzrost poziomu usług społecznych i rozwój infrastruktury społecznej.

Oczekiwane wskaźniki osiągnięć Programu Rozwoju Lokalnego w latach 2014 - 2020 w ramach realizacji tych działań:

- **Rozwój infrastruktury technicznej i ochrona środowiska.**

Infrastruktura drogowa i techniczna

produkty: długość nowo-wybudowanych dróg – 15,9 km
                    długość zmodernizowanych dróg 11,4 km
                    nowe mieszkania komunalne i socjalne - 31 szt.
                    nowe budynki mieszkalne – 1 szt.
                    przebudowane i zmodernizowane budynki mieszkalne – 6 szt.
                    budowa i modernizacja oświetlenia – 60 szt. nowych punktów świetlnych
                    powierzchnia nowopowstałych terenów przeznaczonych pod inwestycje przemysłowe
                    i usługowe - 90ha
                    rewitalizacja 15ha powierzchni obszarów miejskich
                    nowe zagospodarowanie zieleni miejskiej
                    likwidacja materiałów azbestowych

rezultaty: przedłużenie żywotności aut
                    skrócenie czasu przejazdu
                    wzrost dostępności do lepszych jakościowo dróg
                    oszczędność kosztów przejazdu
                    wykorzystywanie alternatywnych źródeł energii - trend
                    zmniejszenie emisji spalin i zanieczyszczeń do powietrza

zmniejszenie straty przesyłu energii cieplnej
zmniejszenie ilości składanych, nie segregowanych odpadów

Oddziaływanie: poprawa stanu środowiska naturalnego

poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego
poprawa bezpieczeństwa energetycznego poprzez pozyskanie alternatywnych źródeł energii
wzrost atrakcyjności terenów przeznaczonych na infrastrukturę turystyczną
rozwój przedsiębiorczości
nowe miejsca pracy
poprawa jakości życia
poprawa stanu zdrowia mieszkańców
przyciągnięcie inwestorów

Kanalizacja sanitarna

produkty: długość nowobudowanej sieci kanalizacji sanitarnej – 25,5 km
wybudowane zadaszanie nad składem osadu – 1 szt.

rezultaty : zmniejszenie ilości zanieczyszczeń przedostających się do gleby oraz wód powierzchniowych i podziemnych
większe wykorzystanie przepustowości oczyszczalni ścieków

Oddziaływanie: poprawa stanu środowiska naturalnego szansą na rozwój turystyki i przedsiębiorczości
zachowanie wysokiej jakości zasobów wód podziemnych
poprawa jakości życia
poprawa stanu zdrowia mieszkańców

Inwestycje wodociągowe, stacje uzdatniania wody

produkty: długość rozbudowanych sieci wodociągowych – 11 km
zmodernizowana stacja uzdatniania wody – 1 szt.

rezultaty: dostęp do lepszej jakości wody pitnej i wody przeznaczonej do celów gospodarczych
zwiększenie bezpieczeństwa dostawy wody
pozytywny wpływ na środowisko przyrodnicze

oddziaływanie: poprawa stanu zdrowia mieszkańców
poprawa stanu środowiska naturalnego szansą na rozwój turystyki
wzrost atrakcyjności terenów dla rozwoju turystyki

▪ **Odnowa i rozwój wsi.**

produkty: nowe centra otwartej rekreacji, sportu i kultury na terenach wiejskich – 5 szt.
ukończone zagospodarowanie placu rekreacyjnego – 1 szt. (Kamionna)
doposażone centrum sportowo rekreacyjne – 1 szt. (Radgoszcz)
zagospodarowana przestrzeń publiczna wokół stawu – 1 szt. (Głazewo)
zrewitalizowany rynek – 1 szt. (Kamionna)
ogrodzony park i teren rekreacyjny – 1 szt. (Muchocin)

Rezultaty: wzrost liczby turystów na terenach wiejskich
wzrost liczby osób korzystających z obiektów sportowych, rekreacyjnych i kulturalnych na obszarach wiejskich
wzrost liczby ludności z terenów wiejskich pracującej w usługach

Oddziaływanie: poprawa jakości życia na wsi
różnicowanie działalności pozarolniczej
szansa na rozwój przedsiębiorczości
nowe miejsca pracy

▪ **Wzrost inwestycji wspomagających rozwój turystyki.**

produkty: liczba nowych miejsc noclegowych - 500 szt.
liczba powstałych obiektów turystyczno – rekreacyjnych – 5 szt.
liczba zrewitalizowanych obiektów turystyczno – rekreacyjnych – 6 szt.
nowe oznakowane i przygotowane trasy rowerowe, piesze i wodne -70 km
wypromowany produkt turystyczny – 6 szt.
zagospodarowane plaże nad jeziorami – 4 szt.
przebudowana baza turystyczna – 1 szt. (Centrum Turystyki Rowerowej)
zrewitalizowany ośrodek wypoczynkowy – 1 szt.

rezultaty : wzrost populacji ludności objętej profesjonalnymi usługami w zakresie turystyki i aktywnego wypoczynku
wzrost aktywnych form spędzania wolnego czasu
wzrost liczby ludności pracującej w usługach
wzrost liczby turystów odwiedzających gminę Międzychód o ok. 20%
wzrost liczby noclegów wykupionych na terenie bazy noclegowej w gminie Międzychód o ok. 20%
pojawienie się pacjentów uzdrowiskowych i klientów typu SPA
wzrost liczby lokali gastronomicznych

postrzeganie Międzychodu w Województwie Wielkopolskim i w kraju jako miejsca atrakcyjnego pod względem turystycznym i przyrodniczym

Oddziaływania: zwiększenie atrakcyjności terenów rozwój turystyki

szansa na rozwój przedsiębiorczości

nowe miejsca pracy

zdrowsze społeczeństwo

▪ **Wzrost poziomu usług społecznych i rozwój infrastruktury społecznej.**

produkty:

nowe przedszkole – 1 szt.

nowe bieżnie tartanowe – 2 szt.

nowa skocznia w dal – 1 szt.

nowe sale gimnastyczne – 2 szt.

zmodernizowana przyszkolna sala gimnastyczna – 1 szt.

dokumentacja techniczna budowy przyszkolnej sali gimnastycznej – 1 szt.

zakończenie termomodernizacji budynków oświatowych – 4 szt.

przebudowane szkolne pomieszczenie piwniczne z przeznaczeniem na świetlicę– 1 szt.

przyszkolne place zabaw – 3 szt.

zmodernizowane przedszkolne place zabaw – 7 szt.

zmodernizowana sieć elektryczna w budynkach oświaty – 3 szt.

zmodernizowana sieć wodociągowa w budynkach oświatowych – 2 szt.

przebudowane budynki oświatowe – 2 szt.

wyposażone szkolne pracownie komputerowe – 6 szt.

wymieniona nawierzchnia boiska wielofunkcyjnego – 1 szt.

zmodernizowane budynki użyteczności kulturalnej – 3 szt.

zakończona rozbudowa bazy turystycznej – 1 szt. (Centrum Edukacji Regionalnej i Przyrodniczej w Mniszkach)

zrewitalizowany, otwarty miejski obiekt sportowy (stadion wraz z zapleczem i zagospodarowaniem) – 1 szt.

doposażone obiekty sportowe przy stadionie miejskim – 1 szt.

nowa posadzka sali gimnastycznej – 1 szt.

nowy hotel dla sportowców – 1 szt.

zrewitalizowany ogródek jordanowski – 1 szt.

nowe boisko o sztucznej nawierzchni – 1 szt.

balon pneumatyczny – 1 szt.

zmodernizowana strzelnica sportowo-myśliwska – 1 szt.
wybudowane centrum wsparcia społecznego – 1 szt.
wybudowany środowiskowy dom samopomocy – 1 szt.
zaadaptowane budynki kolejowe
izba pamięci kolejnictwa – 1 szt.
program uaktywnienia osób niepełnosprawnych
wspieranie osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym
system monitoringu
zmodernizowane remizy OSP – 5 szt.
zmodernizowana sieć hydrantowa – 1 szt.
zakupione samochody ratownicze dla OSP – 4 szt.

rezultaty : usunięcie zagrożeń dla zdrowia i bezpieczeństwa uczniów i pracowników
poprawa estetyki obiektów użyteczności publicznej
zwiększenie funkcjonalności obiektów użyteczności publicznej
obniżenie kosztów eksploatacji obiektów użyteczności publicznej
spadek poziomu zanieczyszczeń
ułatwienie dostępu do edukacji, kultury i sportu
wzrost liczby i rodzajów zajęć pozalekcyjnych
wzrost aktywności osób niepełnosprawnych
wzrost liczby dzieci i dorosłych korzystających z obiektów sportowych
wzrost ilości uprawianych dyscyplin sportowych
poprawa warunków do rozwoju sportu i rekreacji
zmniejszenie liczby dzieci zbilansowanych zdrowotnie, u których wykryto wady postawy i inne dysfunkcje fizyczne
wzrost liczby absolwentów gimnazjum posiadających umiejętność pływania
zmniejszenie liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej i charakteryzujących się ciężkimi dysfunkcjami związanymi z ubóstwem, bezrobociem, alkoholizmem i narkomanią.

oddziaływania: poprawa komfortu i warunków pracy i nauczania
wzrost poziomu umiejętności uczniów
poprawa stanu środowiska naturalnego
nowe miejsca pracy
pokonanie barier społecznych w stosunku do osób niepełnosprawnych
wzrost dochodu gminy z podatków i opłat w skali około 20% do roku 2015.
wzrost poziomu umiejętności sportowych

podniesienie sprawności fizycznej i stanu zdrowia

nowe miejsca pracy

poprawa jakości życia

utrzymana liczba mieszkańców na niezmiennym poziomie

Rozdział 7.

Plan finansowy na lata 2014-2020

Zaprezentowany w Programie Rozwoju Lokalnego *Plan inwestycyjny Gminy Międzychód* jest powiązany z *Wieloletnią Prognozą Finansową*. W planowaniu finansowym uwzględniono zadania współfinansowane z budżetu Gminy Międzychód i źródeł zewnętrznych (krajowych oraz za środków Unii Europejskiej).

Kwoty na wydatki inwestycyjne przewyższają założenia budżetowe WPF na kolejne lata. Kredyty i pożyczki nie wynikają z założeń WPF, gdyż nie wszystkie przedsięwzięcia objęte są wykazem przedsięwzięć.

Plan inwestycyjny wyznacza cele inwestycyjne oraz zadania nieinwestycyjne, które powinny zostać zaplanowane w budżetach rocznych. Jednakże w okresie realizacji *Planu* pojawiają się różne uwarunkowania, które powodują zmiany w przyjętym planie-prognozie. Realizacja *Planu inwestycyjnego* ostatecznie wynikała będzie z możliwości budżetowych w kolejnych latach prognozy, ogłoszonych konkursów na dofinansowanie zadań własnych Gminy ze środków zewnętrznych i poziomu ich dofinansowania oraz potrzeb wspólnoty samorządowej.

Możliwości sfinansowania potrzeb inwestycyjnych gminy zależą przede wszystkim od poziomu dochodów oraz niezbędnych wydatków na zaspokojenie bieżących potrzeb publicznych oraz obsługę zadłużenia. Im wyższe dochody i niższe wydatki, tym większe możliwości finansowania potrzeb rozwojowych.

7.1 WYKAZ INWESTYCJI W LATACH 2014-2020 I ŹRÓDŁA ICH FINANSOWANIA

PLAN INWESTYCYJNY GMINY MIĘDZYCHÓD 2014 - 2020

w ramach Programu Rozwoju Lokalnego 2014-2020

	nazwa zadania	2 014		2 015		2 016		2 017		2 018		2 019		2 020		razem inwestycja	w tym zewnętrzne źródła	
		budżet Gminy	zewnętrzne źródła	budżet Gminy	zewnętrzne źródła	budżet Gminy	zewnętrzne źródła	budżet Gminy	zewnętrzne źródła	budżet Gminy	zewnętrzne źródła	budżet Gminy	zewnętrzne źródła	budżet Gminy	zewnętrzne źródła			
INFRASTRUKTURA TECHNICZNA I OCHRONA ŚRODOWISKA																		
I Inwestycje drogowe																		
1	Budowa drogi zbiorczej południowo – zachodniej "obwodnicy" Międzychodzu - odcinek od Sadowej do Gorzyckiej	373 265		850 000	850 000	1 700 000	1 700 000									5 473 265	2 550 000	
2	Budowa drogi zbiorczej południowo – zachodniej "obwodnicy" Międzychodzu - odcinek od ul. Gorzyckiej poprzez Sadowy Młyn, Muchocinska do ul. Mairszaka Pilsudskiego																	0
3	Budowa drogi zbiorczej południowo – wschodniej "obwodnicy" Międzychodzu - odcinek od ul. Prostańskiej do drogi powiatowej nr 1719P (Dzielielin)												100 000					0
4	Budowa drogi łączącej ul. Polną poprzez Dworzec Letnisko z ul. Gwardii Ludowej									70 000					900 000			0
5	Przebudowa nawierzchni wraz z odwodnieniem na ul. Wyszyńskiego w Międzychodzie - poprawa stanu infrastruktury drogowej oraz bezpieczeństwa ruchu drogowego	945 000		1 420 000	1 420 000	750 000	250 000	250 000										0
6	Budowa drog. Os. Słowiańskie w m. Bleisko II i III etap	400 000						1 450 000		900 000								0
7	Budowa drog w m. Łowyn - obwodnica	10 000																0
8	Przebudowa odcinka drogi pobocznej przy stawie w m. Głazewo - I etap	5 000	11 000			50 000	50 000	200 000	200 000									0
9	Budowa przystanku autobusowego przy ul. Włay J. Kazimierza														500 000			0
10	Budowa drogi gminnej (obwodnica) w Międzychodzie łączącej drogę wojewódzką nr 160 i nr 182 pełniącą funkcję obwodnicy wraz z infrastrukturą towarzyszącą I etap podetap III (budowa parkingu przy ul. Portowej)																	0
11	Przebudowa drogi na ul. Polnej (odcinek od „obwodnicy” do ul. B. Chrobręp)			20 000				180 000										0
12	Budowa drogi dojazdowej do budynków przy ul. Poinel 20- 25 wraz z parkingiem					250 000	250 000	300 000	200 000									0
13	Przebudowa ul. św. Wawrzyńca w m. Kamienna					250 000	250 000	300 000	300 000									0
14	Przebudowa ul. Wjazdowej																	0
15	Utwardzenie ul. Słonecznej i budowa ul. Na Skierpie z łącznikiem do ul. Gwardii Ludowej w Międzychodzie																	0
16	Przebudowa drogi do Jenatowa Obręb Zatom Nowy			50 000		50 000	50 000	200 000	1 500 000						1 000 000			0
17	Utwardzenie ul. Gazowniczej wraz z budową kanalizacji deszczowej i udrożnieniem w kierunku budynku Starostwa Powiatowego w Międzychodzie												400 000					0
18	Budowa kanalizacji deszczowej w m. Dziecielin																	0
19	Przebudowa nawierzchni ul. Tietza w Międzychodzie			400 000		150 000	150 000											0
20	Utwardzenie ul. Krótkiej w Międzychodzie												30 000					0
21	Utwardzenie ul. Siennej w Międzychodzie			20 000		180 000	180 000	150 000										0
22	Przebudowa nawierzchni ul. Strzeleckiej w Międzychodzie					400 000	400 000	400 000										0
23	Przebudowa nawierzchni ul. Wigury w Międzychodzie																	0
24	Utwardzenie ul. Na Ostrawie w Międzychodzie																	0
25	Przebudowa ul. Sokoła z dojazdami do ul. Sikorskiego i ul. Gwardii Ludowej w Międzychodzie																	0
26	Utwardzenie ul. Bagiennej w Międzychodzie (ciąg pieszo-jezdnicy połączenie z ul. Zieloną)												70 000					0
27	Utwardzenie ul. Wiatraczniej w Międzychodzie (położenie płyt)									130 000								0
28	Utwardzenie ul. Nowej w Międzychodzie									50 000								0
29	Budowa drog ul. Zaułek Rzeczny w Międzychodzie					100 000	100 000	400 000										0
30	Budowa drogi na ul. Cmentarnej (docelowo "U") w Międzychodzie wraz z parkingiem																	0
31	Budowa drogi na ul. T. Remiszewskiej i J. Kinala w Międzychodzie																	0
32	Remont ul. Póhla, Konopnickiej i Ogrodowej																	0
33	Utwardzenie nawierzchni drogi w m. Kołno - Popowo																	0
34	Budowa nawierzchni drogi w m. Gralawo - Skrzydlewko																	0
35	Budowa drogi w m. Pilka - Zamyslin					100 000	100 000											0
36	Budowa nawierzchni drogi w m. Kamienna ul. Powstańców Wielkopolskich "U"																	0
37	Budowa drogi w m. Kaplin																	0
38	Remont drogi gruntowej w m. Kołno (utwardzenie gruzo-betonem)																	0
39	Remonty chodników na terenie gminy Międzychód																	0
40	Utwardzenie dróg rolniczych (FOGR)																	0
	razem	1 733 265	11 000	2 885 000	850 000	4 060 000	2 250 000	4 710 000	3 900 000	3 980 000	1 400 000	3 060 000	1 325 000	4 560 000	975 000	35 699 265	10 711 000	0

nazwa zadania	2 014		2 015		2 016		2 017		2 018		2 019		2 020		w tym		
	budżet Gminy	zewnętrzne źródła	budżet Gminy	zewnętrzne źródła	budżet Gminy	zewnętrzne źródła	budżet Gminy	zewnętrzne źródła	budżet Gminy	zewnętrzne źródła	budżet Gminy	zewnętrzne źródła	budżet Gminy	zewnętrzne źródła	razem inwestycja		
II Kanalizacja sanitarna																	
1 Radgoszcz-Kaplin		889 400														889 400	889 400
2 Miejscowość Mierzyn		465 000		465 000												930 000	930 000
3 Przedsie-Mierzyn-Zamyslin-Plika		1 298 050		1 298 050												2 596 100	2 596 100
4 Minczy-Miszki-Tuczępy (budowa lokalnej oczyszczalni przydomowej)					1 084 150											2 168 300	2 168 300
5 Bielesko-Kolno-Zatom Stary						1 431 150										2 862 300	2 862 300
6 Muchocin (os. Tuczo)						691 200										1 382 400	1 382 400
7 Glazewo-Gralewo				150 000		150 000										1 000 000	1 000 000
8 Rozbudowa sieci pod budownictwo mieszkalne i uzbrojenie terenów przemysłowych																900 000	900 000
9 Budowa zarządzenia nad składem osadu na terenie oczyszczalni ścieków w Miedzychodzie		966 000														966 000	966 000
razem	0	3 618 450	0	1 913 050	0	1 234 150	0	1 234 150	0	1 581 150	0	2 272 350	0	1 841 200	0	13 694 500	13 694 500
III Inwestycje wodociągowe																	
1 Modernizacja stacji uzdatniania wody w Miedzychodzie		751 760														751 760	751 760
- budowa zbiornika wody uzdatnionej					1 526 000											3 252 000	3 252 000
- przebudowa budynku technologiczno-administracyjnego termomodernizacja i rozbudowa budynku technologiczno-administracyjnego i termomodernizacja i rozbudowa budynku technologiczno-administracyjnego i						930 000										1 860 000	1 860 000
- zagospodarowanie terenu				208 000												208 000	208 000
2 Rozbudowa wodociągu Kamionna - Dziecielin																	
Rozbudowa wodociągu Glazewo-Lowyń, Lowyń-Dormowo i Muchocin-Muchocin (os. Tuczo)																352 000	704 000
razem	0	751 760	0	1 934 000	0	1 526 000	0	930 000	0	930 000	0	352 000	0	352 000	0	6 775 760	6 775 760
IV Inwestycje ciepłownicze																	
1 Modernizacja Ciepłowni Rejonowej Miedzychodzkiego Przedsiębiorstwa Energetyki Cieplnej Sp. z o.o.																	
- wymiana układu odpylania w kotle węglowym WR-2,5 (SK1)					300 000											300 000	300 000
- wymiana układu odpylania w kotle węglowym WR-5 (SK3)					379 000											379 000	379 000
Wymiana sieci ciepłej wodoparametrowej w starej technologii na sieć w technologii rur preizolowanych od komory K-2 do komory K-3					107 000											107 000	107 000
Modernizacja węzła cieplnego dwufunkcyjnego dla obiektu przedszkolno-zobokowego przy ul. Daszyńskiego 21								37 000								37 000	37 000
razem	0	0	0	679 000	0	144 000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	823 000	823 000
V Działania związane z ochroną środowiska																	
1 Plan gospodarki niskoemisyjnej gminy Miedzychód		41 822		7 000												41 822	0
2 Gminny program likwidacji materiałów pochodzenia azbestowego				7 000												42 000	0
3 Rekultywacja Jeziora Miejskiego																800 000	700 000
razem	41 822	0	7 000	0	7 000	0	7 000	0	57 000	0	57 000	7 000	7 000	0	883 822	700 000	700 000
VI Budownictwo mieszkaniowe																	
1 Budowa budynku komunalnego ul. Polna 25E w Miedzychodzie																1 290 000	1 290 000
2 Budowa budynku ul. Marszałka Piłsudskiego 33 w Miedzychodzie (7 mieszkań)					50 000											365 000	780 000
3 Budowa budynku ul. 17 Sycznia 53 w Miedzychodzie				50 000	490 000											1 010 000	910 000
4 Przebudowa budynku ul. 17 Sycznia 59 w Miedzychodzie					240 000											240 000	240 000
5 Budowa budynku ul. Wąsy Jana Kazimierza (na tyłach ul. 17 Sycznia 53 i 55)																560 000	1 120 000
6 Przebudowa budynku ul. 600-lecia 6,7 i 8																680 000	1 360 000
7 Budowa budynku z mieszkaniami socjalnymi w m. Kolno																120 000	240 000
8 Przebudowa budynku mieszkalnego przy ul. Bolesława Chrobrego 1																400 000	800 000
razem	0	0	0	50 000	530 000	0	50 000	50 000	2 735 000	0	2 735 000	280 000	280 000	680 000	7 400 000	6 740 000	6 740 000
VII Oświetlenie																	
1 Rozbudowa oświetlenia ulicznego na terenie miasta Miedzychód																	
- ul. Słodowy Młyn				75 000												75 000	0
- ul. Klonowa, Akagowa, Świerkowa				15 000												15 000	0
- ul. Kinala, Remiszewskiej				50 000		150 000										200 000	0
- ul. Zaulek Rzeszyński, Jana Kazimierza za wałem				50 000		50 000										50 000	0
- ul. Gorzycka z przyległymi, Chopina, Kurpińskiego				80 000		100 000										100 000	0
- rozbudowa oświetlenia wokół Jeziora Miejskiego								80 000								160 000	0
2 Rozbudowa oświetlenia ulicznego we wsiach przyległych																	
- Wielowieś - drogi publiczne dojazdowe do nowych osiedli																50 000	0
- Dziecielin drogi publiczne dojazdowe do nowych osiedli																50 000	0
- Bielesko - ul. Piaskowa, Prusimska																100 000	0
3 Rozbudowa oświetlenia ulicznego w pozostałych wsiach																	
- Lowyń - Sportowa, Słoneczna																50 000	0
- Zatom Stary - nowe zabudowania - rozbudowa																50 000	0
- Radgoszcz - nowe zabudowania, rozbudowa																125 000	0
- Glazewo																150 000	0
Rozbudowa istniejącej sieci o kilka - kilkanaście punktów na pozostałych wsiach																200 000	0
- Zgodnie z intensywnością rozbudowań (m.in. Kolno)																200 000	0
4 Oświetlenie pieszo-rowerowej ścieżki do OW Mierzyn																250 000	0
Budowa punktowa oświetlenia typu ekologicznego - lampy solarne w miejscach dużego rozproszenia - zabudowy - Drzewce, Plika, Krzyżkówko, Dormowo, Mokrzec, Zatom Nowy																300 000	0
razem	0	0	270 000	0	440 000	0	320 000	50 000	365 000	0	590 000	0	140 000	0	2 125 000	0	0

nazwa zadania	2 014		2 015		2 016		2 017		2 018		2 019		2 020		razem inwestycja	w tym zewnętrzne źródła
	budżet Gminy	zewnętrzne źródła	budżet Gminy	zewnętrzne źródła	budżet Gminy	zewnętrzne źródła	budżet Gminy	zewnętrzne źródła	budżet Gminy	zewnętrzne źródła	budżet Gminy	zewnętrzne źródła	budżet Gminy	zewnętrzne źródła		
VIII Ład przestrzenny																
1 Zagospodarowanie budynków Dworca Głównego PKP i Dworca Leńsko					100 000										200 000	
Zagospodarowanie przestrzeni pomiędzy ul. Langowicza a kompleksem boisk sportowych (budowa parkingu przy obiektach sportowych)			40 000		150 000	350 000									540 000	350 000
2 Rewitalizacja zabawkowych budynków poprzez wspieranie właścicieli obiektów (m.in. Dom Towarowy, Hotel Pod Białym Orłem)			60 000	60 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	1 120 000	560 000
3 Rewitalizacja ciągu pieszo i "gasek" przy ul. Rynekowej w Międzychodzie					50 000										150 000	
4 Przebudowa parkingu przy ul. 600-lecia w Międzychodzie															100 000	
5 Przebudowa Domu Podróżowego wraz z zadaszaniem i utwardzeniem placu	50 000	662 000	100 000	160 000	400 000	450 000	100 000	100 000	150 000	100 000	100 000	100 000	250 000	300 000	1 162 000	1 062 000
razem	50 000	662 000	100 000	160 000	400 000	450 000	100 000	100 000	150 000	100 000	100 000	100 000	250 000	400 000	3 272 000	1 972 000
IX Gospodarka nieruchomości																
1 Wzrost nieruchomości na potrzeby gminy			200 000		350 000										550 000	
2 Uzbrojenie terenów pod Specjalną Strefę Ekonomiczną			5 000		105 000										110 000	
3 Uzbrojenie terenów w Łowyniu			5 000		105 000		200 000								310 000	
razem	0	0	210 000	0	560 000	0	200 000	0	0	0	0	0	0	0	970 000	0
X Zagospodarowanie zieleni miejskiej i parków wraz z małą architekturą																
1 Zagospodarowanie przestrzeni publicznej - urządzenie zieleni na terenie zachodniej części Lipowca			50 000		50 000										100 000	
2 Dalsze zagospodarowanie terenów przy Jeziorze Miejskim (zieleni i ciągi pieszej)			70 000						80 000						150 000	
3 Dalsze zagospodarowanie terenów Przystani przy Starym Moście					30 000										30 000	
4 Rewitalizacja zieleni i przestrzeni publicznej wzdłuż głównych ulic, rynku miasta i na głównych placach miejskich wraz z małą architekturą oraz odnowieniem drzewostanu			15 000	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000	90 000	
5 Rewitalizacja Parku Dworskiego w Gorzynie oraz zieleni we wsi (aleja lipowa)			15 000	30 000	50 000	100 000									195 000	130 000
6 Uporządkowanie i kształtowanie przestrzeni terenów parkowych, przestrzeni publicznej i terenów zielonych w sołectwach gminy Międzychód	10 000		10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	70 000	
razem	10 000	0	160 000	30 000	155 000	100 000	25 000	25 000	105 000	0	25 000	25 000	25 000	0	635 000	130 000
XI Infrastruktura teleinformatyczna																
Przećwiczenie wyłączenia cyfrowemu i reintegracja społeczna poprzez budowę Platformy teleinformatycznej na terenie gminy Międzychód - przedwdziałanie	2 604 447														2 604 447	
1 Wyłączeniu cyfrowemu i szerszy dostęp społeczności do Internetu																
2 Rozbudowa istniejącej sieci własnej według potrzeb wraz z wyposażeniem w urządzenia			50 000		50 000				50 000						250 000	
3 Budowa lokalnego systemu łączności krzywosowej do wykorzystania przez służby zarządzania			20 000		20 000				20 000						100 000	
3.krzyżosowe Urzędu, OSP, Straży Miejskiej	2 604 447		0	0	70 000	0	70 000	70 000	70 000	0	70 000	70 000	70 000	0	2 954 447	
razem	2 604 447	0	0	0	5 742 000	6 234 150	5 632 000	7 199 150	4 727 000	6 746 150	6 509 350	5 332 000	4 248 200	4 248 200	75 232 794	41 546 260
razem Infrastruktura techniczna i ochrona środowiska	4 439 534	5 043 210	3 632 000	5 566 050	5 742 000	6 234 150	5 632 000	7 199 150	4 727 000	6 746 150	6 509 350	5 332 000	4 248 200	4 248 200	75 232 794	41 546 260

nazwa zadania	2 014		2 015		2 016		2 017		2 018		2 019		2 020		razem inwestycja	w tym zewnętrzne źródła
	budżet Gminy	zewnętrzne źródła	budżet Gminy	zewnętrzne źródła	budżet Gminy	zewnętrzne źródła	budżet Gminy	zewnętrzne źródła	budżet Gminy	zewnętrzne źródła	budżet Gminy	zewnętrzne źródła	budżet Gminy	zewnętrzne źródła		
ODNOWA I ROZWÓJ WSI																
1. Kamiona	20 000	30 000		30 000											100 000	60 000
Doposażenie terenu sportowo-rekreacyjnego i urządzenie plaży w miejscowości																
2. Radgoszcz							100 000	200 000							300 000	200 000
Budowa boiska sportowego przy ul. Sportowej oraz zagospodarowanie plaży w																
3. Lowiny												100 000	150 000		250 000	150 000
Budowa centrum kulturalno-rekreacyjno-sportowego w miejscowości Piłka			10 000	10 000	45 000	30 000	25 000	25 000					50 000		195 000	65 000
5. Budowa centrum sportowo-kulturalnego w miejscowości Gorzycko Stare					50 000	100 000									150 000	100 000
6. Remont i doposażenie wiejskiego centrum kulturalnego w Zatomiu Nowym					50 000	50 000	35 000	35 000							170 000	85 000
7. Rewitalizacja płyty rybnikowej w miejscowości Kamionna												300 000	300 000		600 000	0
8. Remont świetlicy wiejskiej, modernizacja placu zabaw oraz rewitalizacja przystanku rekreacyjno-sportowego w miejscowości Mikrzec							125 000	125 000	125 000	125 000					500 000	250 000
9. Ogrózenie parku i terenu rekreacyjnego w Muchocinie wraz z wytyczeniem drugiego etapu ścieżki pieszej prowadzącej do jeziora Tuczo							50 000	50 000	25 000	25 000					150 000	75 000
10. Remont i zagospodarowanie terenu wokół świetlicy w Zatomiu Starym							30 000	30 000	70 000	130 000					300 000	150 000
11. Budowa centrum sportowo-rekreacyjnego w m. Skrzydliwko									50 000	50 000					50 000	130 000
12. Zagospodarowanie plaży nad Jeziorem Bielestkim w m. Bielestko															50 000	0
razem odnowa i rozwój wsi	20 000	30 000	10 000	10 000	165 000	210 000	365 000	435 000	270 000	280 000	475 000	225 000	425 000	75 000	2 995 000	1 265 000
INFRASTRUKTURA TURYSTYCZNA																
1. Konynuacja zagospodarowania Starego Portu nad rz. Warta - dalsza regulacja linii brzowej basenu portowego							50 000	200 000							250 000	200 000
2. Rewitalizacja OW Mierzyn															0	0
budowa dróg na terenie OW Mierzyn - poprawa infrastruktury drogowej wraz z			36 543		200 000		200 000		250 000						1 716 543	0
- kanalizacja deszczowa					100 000	700 000	100 000	700 000							1 600 000	1 400 000
- nowe zagospodarowanie ciągu usługowo-handlowego									50 000						750 000	700 000
- zagospodarowanie plaży																
- nowe zagospodarowanie pola namiotowego i przyległych terenów na cele turystyki uzdrowskiej															40 000	0
3. Zagospodarowanie przystanku i linii brzożowej przy J.Kuchennym															60 000	0
4. Dalsza przebudowa Centrum Turystyki Rowowej w Mierzynie															0	0
- adaptacja części mieszkalnej na cele noclegowe					40 000	60 000									100 000	60 000
- adaptacja byłej remizy OSP w Mierzynie na cele CTR							30 000	40 000							70 000	40 000
- budowa placu rekreacyjnego przy świetlicy wiejskiej									50 000	50 000					100 000	50 000
Budowa, wytyczenie i odnawianie szlaków rowerowych, pieszych i wodnych w powiązaniu z siecią szlaków powiatowych i regionalnych oraz międzynarodowego szlaku turystyki rowerowej R1					20 000		20 000								60 000	0
5. Uruchomienie cyklicznych turystycznych połączeń kolejowych na trasie Poznań-Mieczychód			20 000		30 000		30 000		30 000	30 000					192 000	0
6. Mieczychód			5 000						70 000	280 000	70 000	280 000	280 000		1 055 000	840 000
7. Tworzenie Obszaru Funkcjonalnego "Interregio"																
Mieczychód Źródło - Wielkopolski Markowy Produkt Turystyki Uzdrowskiej "Powrót do źródeł"																
8. Operat uzdrowski					35 000										62 000	0
Niezbadane badania laboratoryjne i koncepcje dla zdiagnozowania czynników uzdrowskich (borowiny, klimat, woda)					95 000		95 000								285 000	0
210 000					210 000	900 000	200 000	1 700 000	400 000	1 600 000					5 010 000	4 200 000
- Centrum Edukacji i Rekreacji Zdrowotnej w Starym Porcie							50 000	240 000	600 000	4 110 000	800 000	4 200 000	800 000	4 200 000	15 000 000	12 750 000
- Placnie wod w strefie nad Jeziorem Mielejskim									200 000	2 000 000	300 000	1 200 000	300 000	1 500 000	3 000 000	2 500 000
- Kompleks parków zdrowotnych z traktem zdrojowym					20 000	180 000	50 000	700 000	240 000	1 460 000	240 000	350 000	350 000	1 500 000	6 000 000	5 100 000
- Pasaż: Jezioro Mielejskie - płyta rybnikowa - Warta					80 000		100 000	100 000	200 000	200 000	300 000	1 800 000	300 000	1 600 000	5 100 000	4 100 000
- Obiekt rekreacji uzdrowskiej przy kompleksie sportowym (ul. Lanowicza)							20 000	200 000	180 000	800 000	300 000	1 700 000	300 000	1 500 000	5 000 000	4 200 000
- Wykonanie gminnych terenów w infrastrukturę pod inwestycje zdrojowe							150 000	450 000	150 000	250 000				1 000 000	700 000	
- Wykonanie gminnych terenów w infrastrukturę pod inwestycje zdrojowe														7 017 000	7 000 000	
razem infrastruktura turystyczna	121 000	0	211 543	7 000 000	945 000	2 290 000	1 070 000	4 330 000	2 290 000	10 000 000	2 340 000	11 140 000	2 650 000	9 080 000	53 467 543	43 840 000

nazwa zadania	2 014		2 015		2 016		2 017		2 018		2 019		2 020		w tym		
	budżet Gminy	zewnetrzne źródła	budżet Gminy	zewnetrzne źródła	budżet Gminy	zewnetrzne źródła	budżet Gminy	zewnetrzne źródła	budżet Gminy	zewnetrzne źródła	budżet Gminy	zewnetrzne źródła	budżet Gminy	zewnetrzne źródła	razem inwestycja	zewnętrzne źródła	
INFRASTRUKTURA SPOLECZNA																	
I Edukacja																	
1 Budowa przedszkola Nr 3 przy ul. Gwardii Ludowej	75 000				750 000	1 250 000										4 075 000	2 000 000
2 Budowa bieżni tartanowej i skoczni przy SP2 i Gimnazjum Nr 2					170 000	330 000										500 000	330 000
3 Modernizacja sali gimnastycznej w SP2					100 000											100 000	0
4 Termomodernizacja budynków SP1, Gimnazjum Nr 1, ZSP Kamiomna i Przedszkola Nr 4								50 000	250 000							1 550 000	500 000
5 Przygotowanie placów zabaw przy SP1, SP2 i Łowyni dla 6-9-letniaków	277 200	294 750														571 950	294 750
6 Przebudowa placów zabaw przy SP1, SP2 i Łowyni dla 6-9-letniaków					60 000											60 000	0
7 Modernizacja sieci elektrycznej SP2, Gimnazjum Nr 2 i ZSP Kamiomna					90 000	180 000										270 000	0
8 Modernizacja instalacji wodociągowej SP2 i Gimnazjum Nr 2										90 000						90 000	0
9 Modernizacja placów zabaw w szkołach i przedszkolach						80 000				80 000						240 000	0
10 Budowa sali gimnastycznej przy Zespole Szkół w Łowyni (projekt techniczny)													80 000			80 000	0
11 Wymiana nawierzchni na boisku wielofunkcyjnym ZSP Kamiomna															260 000	260 000	0
12 Wypożyczenie wszystkich szkolnych pracowni komputerowych					20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	100 000	100 000
razem	352 200	294 750	0	0	1 190 000	1 100 000	1 270 000	1 580 000	690 000	270 000	950 000	270 000	100 000	20 000	8 086 950	3 224 750	0
II Kultura																	
"Przyjazny dom" przebudowa zabytkowego dworu w Mniszkach na cele turystyki i działalności stowarzyszeń wiejskich - Podniesienie poziomu usług społeczno-kulturalnych dla mieszkańców wsi oraz wzrost atrakcyjności turystycznej Centrum Edukacji Regionalnej i Przyrodniczej w Mniszkach																	
1 Modernizacja i rozbudowa Centrum Animacji Kultury w Miedzyszynie	45 000				185 000	170 000	750 000	450 000	450 000	450 000						2 800 000	1 370 000
2 Zagospodarowanie dziedzińca na potrzeby działalności kulturalnej					100 000	100 000										200 000	100 000
3 Zadbana atrium w Muzeum i Zbieli														50 000		100 000	0
4 Modernizacja budynku "B" Muzeum Regionalnego (adaptacja mieszkania na potrzeby biblioteki)	45 000	0	0	0	335 000	270 000	750 000	800 000	450 000	450 000	0	0	50 000	50 000	3 200 000	1 520 000	0
III Sport																	
1 Budowa sali gimnastycznej na potrzeby SP1 i G1 w Miedzyszynie (ul. Langowicza)	60 000				50 000											3 110 000	1 700 000
2 Budowa bieżni tartanowej wokół stadionu miejskiego razem ze skoczniami do skoku w dal i wzwyż	300 000				480 000	931 140										1 711 140	931 140
3 Oświetlenie, nagłośnienie, monitoring obiektów sportowych przy ul. Langowicza							200 000	200 000								400 000	200 000
4 Wykonanie nowej poseszki w sali gimnastycznej przy ul. Langowicza					60 000											60 000	60 000
5 Zagospodarowanie terenu przyległego do Hali Widowiskowo-Sportowej przy ul. Dworcowej											150 000					150 000	0
6 Dalsza rewitalizacja Ogródka Jordanowskiego - nowe zagospodarowanie boisk (boisko piłkarskie i boisko wielofunkcyjne) oraz budowa skateparku							200 000	250 000	250 000							700 000	250 000
7 Budowa boiska o szutecznej nawierzchni typu "Orzeł" przy ul. Langowicza																800 000	560 000
8 Przykrycie balonem pneumatycznym boiska wielofunkcyjnego przy ul. Langowicza																150 000	150 000
9 Modernizacja strzelnicy sportowo - myśliwskiej																50 000	50 000
razem	360 000	0	0	530 000	991 140	1 300 000	200 000	450 000	450 000	0	200 000	200 000	440 000	560 000	7 181 140	3 701 140	0
IV Opieka społeczna																	
1 Budowa Środowiskowego Domu Samopomocy	1 266 000	566 000			940 000	500 000										3 272 000	1 066 000
2 Adaptacja budynków pokolejowych Dworca Głównego na potrzeby komunalne					100 000											100 000	0
razem	1 266 000	566 000	0	0	1 040 000	500 000	0	0	0	0	0	0	0	0	3 372 000	1 066 000	0
V Bezpieczeństwo																	
1 Wprowadzenie systemu monitoringu					25 000											200 000	0
2 Wykonanie remontu OSP w Miedzyszynie w części operacyjno-bojowej	120 000				200 000											320 000	0
3 Modernizacja remontu OSP w Radgoszczu					120 000											120 000	0
4 Rozbudowa i przebudowa remontu OSP w Dormowie					48 000											48 000	0
5 Modernizacja remontu OSP w Lewicach					50 000											50 000	0
6 Zakup lekkiego samochodu ratowniczo-technicznego dla OSP Dormowo					23 750	131 250										155 000	131 250
7 Zakup średniego samochodu bojowego dla OSP Kamiomna					350 000	350 000										700 000	350 000
8 Zakup samochodu ratowniczo-gaśniczego dla OSP Łowyni																850 000	680 000
9 Zakup samochodu ratowniczo-gaśniczego dla OSP Miedzyszyna																850 000	500 000
10 Zakup lekkiego samochodu ratowniczo-technicznego dla OSP Radgoszcz								350 000	500 000							850 000	500 000
razem	493 750	481 250	0	538 000	680 000	75 000	0	175 000	500 000	500 000	55 000	100 000	100 000	0	3 461 250	1 761 250	0
razem infrastruktura społeczna	7 097 484	6 415 210	5 961 543	14 747 190	9 752 000	11 804 150	9 822 000	13 984 150	9 227 000	18 696 150	8 202 000	18 244 350	8 997 000	14 033 200	156 983 427	97 924 400	0
Ogółem																	

7.2 ZESTAWIENIE KOŃCOWE PLANU FINANSOWEGO W LATCH 2014-2020

Zakłada się, iż finansowanie projektów w okresie 2014-2020 odbywać się będzie następująco:

7.2.1 INFRASTRUKTURA TECHNICZNA I OCHRONA ŚRODOWISKA

Źródła finansowania PRL	Wartość w zł						
	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Budżet JST (gminy Międzychód)	4 439 534	3 632 000	5 742 000	5 632 000	4 727 000	4 182 000	5 332 000
Budżet Państwa							
Środki Prywatne							
Źródła zewnętrzne (fundusze UE, WFOSiGW, fundusze celowe i inne, Aqualift, MPEC)	5 043 210	5 566 050	6 234 150	7 199 150	6 746 150	6 509 350	4 248 200
Razem	9 482 744	9 198 050	11 976 150	12 831 150	11 473 150	10 691 350	9 580 200

7.2.2 ODNOWA I ROZWÓJ WSI

Źródła finansowania PRL	Wartość w zł						
	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Budżet JST (gminy Międzychód)	20 000	10 000	165 000	365 000	270 000	475 000	425 000
Budżet Państwa							
Środki Prywatne							
Źródła zewnętrzne (fundusze UE, WFOSiGW, fundusze celowe i inne, Aqualift, MPEC)	30 000	10 000	210 000	435 000	280 000	225 000	75 000
Razem	50 000	20 000	375 000	800 000	550 000	700 000	500 000

7.2.3 INFRASTRUKTURA TURYSTYCZNA

Źródła finansowania PRL	Wartość w zł						
	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Budżet JST (gminy Międzychód)	121 000	211 543	945 000	1 070 000	2 290 000	2 340 000	2 650 000
Budżet Państwa							
Środki Prywatne							
Źródła zewnętrzne (fundusze UE, WFOSiGW, fundusze celowe i inne, Aqualift, MPEC)	0	7 000 000	2 290 000	4 330 000	10 000 000	11 140 000	9 080 000
Razem	121 000	7 211 543	3 235 000	5 400 000	12 290 000	13 480 000	11 730 000

7.2.4 INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

Źródła finansowania PRL	Wartość w zł						
	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Budżet JST (gminy Międzychód)	2 516 950	2 108 000	2 900 000	2 755 000	1 940 000	1 205 000	590 000
Budżet Państwa							
Środki Prywatne							
Źródła zewnętrzne (fundusze UE, WFOSiGW, fundusze celowe i inne, Aqualift, MPEC)	1 342 000	2 171 140	3 070 000	2 020 000	1 670 000	370 000	630 000
Razem	3 858 950	4 311 140	5 970 000	4 775 000	3 610 000	1 575 000	1 220 000

7.2.5 ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO W LATACH 2014-2020

Źródła finansowania PRL	Wartość w zł						
	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Budżet JST (gminy Międzychód)	7 097 484	5 961 543	9 752 000	9 822 000	9 227 000	8 202 000	8 997 000
Budżet Państwa							
Środki Prywatne							
Źródła zewnętrzne (fundusze UE, WFOSiGW, fundusze celowe i inne, Aqualift, MPEC)	6 415 210	14 747 190	11 804 150	13 984 150	18 696 150	18 244 350	14 033 200
Razem	13 512 694	20 708 733	21 556 150	23 806 150	27 923 150	26 446 350	23 030 200

**PROGNOZA BUDŻETU GMINY MIĘDZYCHÓD
NA LATA 2014 – 2020**

Wyszczególnienie	Dochody ogółem	Dochody bieżące	z tego:						w tym:		w tym:	
			1.1	1.1.1	1.1.2	1.1.3	1.1.3.1	1.1.4	1.1.5	1.2	1.2.1	1.2.2
Lp	1	1.1	1.1.1	1.1.2	1.1.3	1.1.3.1	1.1.4	1.1.5	1.2	1.2.1	1.2.2	
Formuła	[1·]+[1·2]											
2014	63 622 980,47	57 817 711,64	9 249 882,00	275 000,00	23 086 035,00	10 534 600,00	12 739 399,00	9 554 521,64	5 805 268,83	744 500,00	4 478 118,23	
2015	57 105 806,00	55 605 806,00	9 388 569,00	274 050,00	23 397 780,00	10 657 500,00	13 085 880,00	6 596 441,00	1 500 000,00	600 000,00	900 000,00	
2016	57 336 384,00	55 836 384,00	9 529 398,00	278 161,00	23 748 746,00	10 817 632,00	13 216 737,00	6 662 405,71	1 500 000,00	600 000,00	900 000,00	
2017	58 173 930,00	56 673 930,00	9 672 339,00	282 333,00	24 104 978,00	10 979 623,00	13 348 905,00	6 729 029,00	1 500 000,00	600 000,00	900 000,00	
2018	59 024 039,00	57 524 039,00	9 817 424,00	286 568,00	24 466 553,00	11 444 317,00	13 482 394,00	6 796 320,00	1 500 000,00	600 000,00	900 000,00	
2019	59 886 899,00	58 386 899,00	9 964 685,00	290 867,00	24 833 551,00	11 311 482,00	13 617 218,00	6 864 283,00	1 500 000,00	600 000,00	900 000,00	
2020	60 762 703,00	59 262 703,00	10 114 156,00	295 230,00	25 206 054,00	11 481 154,00	13 753 390,00	6 932 926,00	1 500 000,00	600 000,00	900 000,00	
2021	61 651 643,00	60 151 643,00	10 265 868,00	299 658,00	25 584 145,00	11 653 372,00	13 890 924,00	7 002 955,00	1 500 000,00	600 000,00	900 000,00	

Wyszczególnienie	Wydatki ogółem	z tego:												
		Wydatki bieżące	w tym:			wydatki na obsługę długu	w tym:			odsetki i dyskonto określone w art. 243 ust. 1 ustawy	Wydatki majątkowe			
			z tytułu poręczeń i gwarancji	w tym:			na spłatę przejętych zobowiązań samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej przekształconego na przedsiębiorstwa o działalności leczniczej, w wysokości w jakiej nie podlegają sfinansowaniu dotacją z budżetu państwa	2.1.2	2.1.3			2.1.3.1	w tym:	
				gwarancje i poręczenia podlegające wyłączeniu z limitu spłaty zobowiązań, o którym mowa w art. 243 ustawy	2.1.1.1								2.1.3.1.1	2.1.3.1.2
Lp	2	2.1	2.1.1	2.1.1.1	2.1.2	2.1.3	2.1.3.1	2.1.3.1.1	2.1.3.1.2	2.2				
Formuła	[2.1]+ [2.2]													
2014	64 523 580,47	51 566 037,94	0,00	0,00	0,00	1 170 000,00	1 150 000,00	0,00	0,00	12 957 542,53				
2015	54 075 806,00	48 829 827,00	0,00	0,00	0,00	1 130 000,00	1 110 000,00	0,00	0,00	5 245 979,00				
2016	54 476 223,00	49 562 274,00	0,00	0,00	0,00	1 090 000,00	1 070 000,00	0,00	0,00	4 913 949,00				
2017	55 443 930,00	50 305 708,00	0,00	0,00	0,00	980 000,00	960 000,00	0,00	0,00	5 138 222,00				
2018	56 024 039,00	51 060 294,00	0,00	0,00	0,00	870 000,00	850 000,00	0,00	0,00	4 963 745,00				
2019	56 886 899,00	51 828 198,00	0,00	0,00	x	680 000,00	660 000,00	0,00	0,00	5 060 701,00				
2020	57 722 703,00	52 603 591,00	0,00	0,00	x	690 000,00	670 000,00	0,00	0,00	5 119 112,00				
2021	58 551 643,00	53 392 645,00	0,00	0,00	x	170 000,00	150 000,00	0,00	0,00	5 158 998,00				

Wyszczególnienie	Wynik budżetu	Przychody budżetu	z tego:						w tym:	
			4.1	4.1.1	4.2	w tym:		4.3		4.4
						Nadwyżka budżetowa z lat ubiegłych	na pokrycie deficytu budżetu			
Lp	3	4	4.1	4.1.1	4.2	4.2.1	4.3	4.4	4.4.1	
Formuła	[1]-[2]	[4.1] + [4.2] + [4.3] + [4.4]								
2014	-900 600,00	3 885 600,00	0,00	0,00	1 185 600,00	900 600,00	2 700 000,00	0,00	0,00	
2015	3 030 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
2016	2 860 161,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
2017	2 730 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
2018	3 000 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
2019	3 000 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
2020	3 040 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
2021	3 100 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	

Wyszczególnienie	Rozchody budżetu	Spłaty rat kapitałowych kredytów i pożyczek oraz wykup papierów wartościowych	z tego:				Inne rozchody niezwiązane ze spłatą długu
			w tym łączna kwota przypadających na dany rok kwot ustawowych wyłączeń z limitu spłaty zobowiązań, o którym mowa w art. 243 ustawy	w tym:			
				kwota przypadających na dany rok kwot wyłączeń określonych w art. 243 ust. 3 ustawy	kwota przypadających na dany rok kwot ustawowych wyłączeń określonych w art. 243 ust. 3a ustawy	kwota przypadających na dany rok kwot wyłączeń innych niż określone w art. 243 ustawy	
Lp	5	5.1	5.1.1	5.1.1.1	5.1.1.2	5.1.1.3	5.2
Formula	[5.1] + [5.2]		[5.1.1] + [5.1.1.2] + [5.1.1.3]				
2014	2 985 000,00	2 985 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2015	3 030 000,00	3 030 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2016	2 860 161,00	2 860 161,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2017	2 730 000,00	2 730 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2018	3 000 000,00	3 000 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2019	3 000 000,00	3 000 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2020	3 040 000,00	3 040 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2021	3 100 000,00	3 100 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Wyszczególnienie	Kwota długu	Kwota zobowiązań wynikających z przejęcia przez jednostkę samorządu terytorialnego zobowiązań po likwidowanych i przekształconych jednostkach zaliczanych do sektora finansów publicznych	Relacja zrównoważenia wydatków bieżących, o której mowa w art. 242 ustawy	
			Różnica między dochodami a wydatkami bieżącymi	Różnica między dochodami bieżącymi, skorygowanymi o środki a wydatkami bieżącymi, pomniejszonymi o wydatki
Lp	6	7	8.1	8.2
Formuła			[1.1] - [2.1]	[1.1] + 4.1 + 4.2 - (6.1) - 2.1.2)
2014	22 489 452,29	0,00	6 251 673,70	
2015	18 718 327,45	0,00	6 775 979,00	
2016	15 117 041,61	0,00	6 274 110,00	
2017	12 140 000,00	0,00	6 368 222,00	
2018	9 140 000,00	0,00	6 463 745,00	
2019	6 140 000,00	0,00	6 560 701,00	
2020	3 100 000,00	0,00	6 659 112,00	
2021	0,00	0,00	6 758 998,00	

Wyszczególnienie	Przeznaczenie prognozowanej nadwyżki budżetowej	w tym na:		Informacje uzupełniające o wybranych rodzajach wydatków budżetowych							
		Splaty kredytów, pożyczek i wykup papierów wartościowych	Wydatki bieżące na wynagrodzenia i składki od nich naliczane	Wydatki związane z funkcjonowaniem organów jednostki samorządu terytorialnego	Wydatki objęte limitem, o którym mowa w art. 226 ust. 3 pkt 4 ustawy	z tego:			Wydatki inwestycyjne kontynuowane	Nowe wydatki inwestycyjne	Wydatki majątkowe w formie dotacji
						bieżące	majątkowe	11.4			
Lp	10	10.1	11.1	11.2	11.3	11.3.1	11.3.2	11.4	11.5	11.6	
Formuła					[11.3.1] + [11.3.2]						
2014	0,00	0,00	23 290 020,00	4 533 666,00	14 473 384,84	3 800 949,84	10 672 435,00	9 227 439,60	2 411 352,93	968 750,00	
2015	3 030 000,00	3 030 000,00	22 709 216,00	4 430 133,00	9 947 149,84	4 952 406,84	4 994 743,00	4 414 743,00	251 236,00	350 000,00	
2016	2 860 161,00	2 860 161,00	22 709 216,00	4 430 133,00	9 098 586,84	4 212 586,84	4 886 000,00	4 655 000,00	27 949,00	231 000,00	
2017	2 730 000,00	2 430 000,00	22 709 216,00	4 430 133,00	7 396 441,61	2 465 441,61	4 931 000,00	4 700 000,00	127 222,00	231 000,00	
2018	3 000 000,00	2 500 000,00	22 709 216,00	4 430 133,00	6 632 400,00	2 218 400,00	4 414 000,00	4 300 000,00	549 745,00	114 000,00	
2019	3 000 000,00	2 500 000,00	22 709 216,00	4 430 133,00	6 200 000,00	2 000 000,00	4 200 000,00	4 200 000,00	860 701,00	0,00	
2020	3 040 000,00	2 300 000,00	22 709 216,00	4 430 133,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5 119 112,00	0,00	
2021	3 100 000,00	0,00	22 709 216,00	4 430 133,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5 058 998,00	0,00	

Lp	Finansowanie programów, projektów lub zadań realizowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy									
	Dochody bieżące na zadania finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy		Dochody majątkowe na zadania finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy		Środki określone w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy		Środki określone w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy		Wydanki bieżące na zadania finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy	
	w tym:		w tym:		w tym:		w tym:		w tym:	
	12.1	12.1.1	12.1.1.1	12.2	12.2.1	12.2.1.1	12.2.1.1	12.3	12.3.1	12.3.2
Formula	25 083,00	25 083,00	25 083,00	3 089 186,00	3 089 186,00	0,00	3 089 186,00	0,00	0,00	0,00
2015	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2016	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2017	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2018	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2019	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2020	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2021	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Wyszczególnienie	Wydutki majątkowe na programy, projekty lub zadania finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy		w tym:		Wydutki majątkowe na realizację programu, projektu lub zadania wynikające wyłącznie z zawartych umów z podmiotem dysponującym środkami, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy	Wydutki na wkład krajowy w związku z umową na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy bez względu na stopień finansowania tymi środkami	w tym:		Wydutki na wkład krajowy w związku z zawartą po dniu 1 stycznia 2013 r. umową na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego w co najmniej 60% środkami, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy	w tym:		Przychody z tytułu kredytów, pożyczek, emisji papierów wartościowych powstałe w związku z umową na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy bez względu na stopień finansowania tymi środkami	w tym:
	12.4	12.4.1	12.4.2	12.5			12.5.1	12.6		12.6.1	12.7		
Lp	12.4	12.4.1	12.4.2	12.5	12.5.1	12.6	12.6.1	12.7	12.7.1				
Formuła				1 769 089,00									
2014	4 913 270,00	3 144 181,00	4 913 270,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2015	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2016	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2017	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2018	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2019	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2020	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2021	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Wyszczególnienie	Przychody z tytułu kredytów, pożyczek, emisji papierów wartościowych powstałe w związku z zawartą po dniu 1 stycznia 2013 r. umową na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego w co najmniej 60% środkami, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy	w tym:	Kwota zobowiązań wynikających z przejęcia przez terytorialnego zobowiązań po likwidowanych i przekształconych zakładach opieki zdrowotnej	Dochody budżetowe z tytułu dotacji celowej z budżetu państwa, o której mowa w art. 196 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. Nr 112, poz. 654, z późn. zm.)	Wysokość zobowiązań podlegających umorzeniu, o którym mowa w art. 190 ustawy o działalności leczniczej	Wydatki na spłatę przejętych zobowiązań samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej przekształconego na zasadach określonych w przepisach o działalności leczniczej	Wydatki na spłatę zobowiązań samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej przejętych do końca 2011 r. na podstawie przepisów o zakładach opieki zdrowotnej	Wydatki bieżące na pokrycie ujemnego wyniku finansowego samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej
Lp								
Formuła								
2014	0,00			0,00			0,00	0,00
2015	0,00			0,00			0,00	0,00
2016	0,00			0,00			0,00	0,00
2017	0,00			0,00			0,00	0,00
2018	0,00			0,00			0,00	0,00
2019	0,00			0,00			0,00	0,00
2020	0,00			0,00			0,00	0,00
2021	0,00			0,00			0,00	0,00

Wyszczególnienie	Dane uzupełniające o dług i jego spłacie						
	14.1 Spłaty rat kapitałowych oraz wykup papierów wartościowych, o których mowa w pkt. 5.1., wynikające wyłącznie z tytułu zobowiązań już zaciągniętych	14.2 Kwota długu, którego planowana spłata dokona się z wydatków budżetu	14.3 Wydatki zmniejszające dług	w tym:			14.4 Wynik operacji niekasowych wpływających na kwotę długu (m.in. umorzenia, różnice kursowe)
				14.3.1 spłata zobowiązań wymagalnych z lat poprzednich, innych niż w poz. 14.3.3	14.3.2 związane z umowami zaliczonymi do tytułów dłużnych wliczanych do państwowego długu publicznego	14.3.3 wyplaty z tytułu wymagalnych poręczeń i gwarancji	
Lp	14.1	14.2	14.3	14.3.1	14.3.2	14.3.3	14.4
Formuła							
2014	2 985 000,00	1 729 291,29	741 124,84	0,00	741 124,84	0,00	0,00
2015	3 030 000,00	988 166,45	741 124,84	0,00	741 124,84	0,00	0,00
2016	2 860 161,00	247 041,61	741 124,84	0,00	741 124,84	0,00	0,00
2017	2 730 000,00	0,00	247 041,61	0,00	247 041,61	0,00	0,00
2018	3 000 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2019	3 000 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2020	3 040 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2021	3 100 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Rozdział 8.

Zgodność Programu Rozwoju Lokalnego ze strategicznymi dokumentami na poziomie regionalnym, krajowym i wspólnotowym.

Program Rozwoju Lokalnego Gminy Międzychód jest zgodny ze strategicznymi dokumentami programowymi przygotowywanymi na poziomie lokalnym, regionalnym, krajowym i wspólnotowym. Szczególnie istotne jest zharmonizowanie Programu ze Strategią Europa 2020, Strategią Rozwoju Kraju 2020, Strategią Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku i Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Wielkopolskiego. Jeśli możliwości realizacji Programu Rozwoju Lokalnego mają być realne, to musi się on wpisywać w obszary interwencji polityk regionalnej, spójności i strukturalnej Unii Europejskiej.

Z przeprowadzonej na etapie programowania Programu Rozwoju Lokalnego Gminy Międzychód, analizy możliwości rozwojowych Gminy wynika, iż na jej obszarze występują zasoby naturalne mogące stanowić istotny czynnik wzrostu konkurencyjności regionu. Bardzo istotna jest możliwość wykorzystania zróżnicowanych, szczególnie cennych walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego dla rozwoju turystyki, w tym turystyki uzdrowiskowej.

W tym kontekście szczególna uwaga została zwrócona na takie programowanie działań, aby służyły one zachowaniu równowagi środowiskowej, ekonomicznej i społecznej. Głównym założeniem Programu Rozwoju Lokalnego w odniesieniu do kwestii ochrony środowiska jest przekonanie, że walory środowiska naturalnego są istotnym czynnikiem warunkującym szanse rozwoju regionalnego, a także poprawę poziomu życia mieszkańców. W związku z tym, wszystkie podejmowane działania, powinny przyczyniać się do polepszenia stanu środowiska naturalnego i takiego korzystania z zasobów, które nie wpływa na jego degradację.

Projekty zaplanowane w ramach Programu Rozwoju Regionalnego Gminy Międzychód będą realizować zasady polityki równych szans, poprzez uwzględnianie w procesie ich realizacji interesów grup społecznych znajdujących się w trudniejszej sytuacji: osób niepełnosprawnych, kobiet, osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, np. długotrwale bezrobotnych i innych.

Realizacja wszystkich projektów w ramach Programu Rozwoju Lokalnego służyć ma tworzeniu warunków do powstawania nowych miejsc pracy, realizując w ten sposób trzecią, wspólnotową

politykę horyzontalną – wspierania zatrudnienia. W PRL Gminy Międzychód nie ma projektów bezpośrednio wpływających na dostosowanie kwalifikacji mieszkańców do wymogów regionalnego rynku pracy i promocję samozatrudnienia. Jednak wpływ na wspieranie zatrudnienia mają projekty infrastrukturalne, przyczyniające się do wzrostu atrakcyjności terenów inwestycyjnych, terenów pod działalność handlową i turystyczną.

Realizacja ostatniej polityki horyzontalnej Unii Europejskiej – społeczeństwo informacyjne, realizowane będzie w Gminie Międzychód poprzez unowocześnienie placówek edukacyjnych i wyposażenie ich w stałe łącza telekomunikacyjne i sprzęt informatyczny.

Cele strategiczne wyznaczone w Programie Rozwoju Lokalnego:

1. Rozwój infrastruktury technicznej i ochrona środowiska.
2. Odnowa i rozwój wsi.
3. Wzrost inwestycji wspomagających rozwój turystyki.
4. Wzrost poziomu usług społecznych i rozwój infrastruktury społecznej.

wpisują się w obszary interwencji polityk Unii Europejskiej, a także w poszczególne cele dokumentów programowych na poziomie krajowym i regionalnym.

Strategia Europa 2020

Priorytety:

- rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
- rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
- rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Strategia Europa 2020 ustala pięć celów, które określają, gdzie Unia Europejska powinna się znaleźć w 2020 roku:

- wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 20-64 lat powinien wynosić 75%;
- na inwestycje w badania i rozwój należy przeznaczać 3% PKB Unii;
- należy osiągnąć cele „20/20/20” w zakresie klimatu i energii (w tym ograniczenie emisji dwutlenku węgla nawet o 30%, jeśli pozwolą na to warunki);
- liczbę osób przedwcześnie kończących naukę szkolną należy ograniczyć do 10%, a co najmniej 40% osób z młodego pokolenia powinno zdobywać wyższe wykształcenie;
- liczbę osób zagrożonych ubóstwem należy zmniejszyć o 20 mln.

Siedem inicjatyw przewodnich realizowanych na poziomie UE, państw członkowskich, władz regionalnych i lokalnych:

- Unia innowacji
- Mobilna młodzież
- Europejska agenda cyfrowa
- Europa efektywnie korzystająca z zasobów
- Zintegrowana polityka przemysłowa w erze globalizacji
- Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia
- Europejska platforma współpracy w zakresie walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym

Zadania wyznaczone w Programie Rozwoju Lokalnego gminy Międzychód wpisują się w priorytety Strategii Europa 2020. Rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji realizowany jest poprzez dostosowanie planowanych inwestycji w zakresie infrastruktury technicznej, turystycznej i społecznej do najnowszych rozwiązań technologicznych. Jednocześnie wszystkie działania rozpatrywane będą w kontekście rozwoju zrównoważonego biorąc pod uwagę efektywniejsze wykorzystanie zasobów, mniejszą energochłonność urządzeń i obniżenie emisyjności. Plany w zakresie ożywienia lokalnej gospodarki i wygenerowania większej ilości miejsc pracy doskonale dopasowują się do wszystkich priorytetów Strategii.

Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014 – 2020

Zasady horyzontalne:

- Zrównoważony rozwój
- Równość szans i niedyskryminacja
- Równouprawnienie płci

Osie Priorytetowe:

1. Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka
2. Społeczeństwo informacyjne
3. Energia
4. Środowisko
5. Transport
6. Rynek pracy
7. Włączenie społeczne
8. Edukacja
9. Infrastruktura dla kapitału ludzkiego
10. Pomoc Techniczna

Jednym z podstawowych zadań gminy Międzychód było dopasowanie zadań znajdujących się w Programie Rozwoju Lokalnego na lata 2014-2020 do osi priorytetowych WRPO 2014-2020.

Przewidziane w PRL inwestycje w infrastrukturę teleinformatyczną bezpośrednio odnoszą się do drugiej osi priorytetowej: „Społeczeństwo informacyjne” i celu tematycznego CT 2. *Zwiększenie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości TIK.*

Oś trzecia: Energia i cel tematyczny CT 4. *Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach* łączy się z planami wprowadzenia gminnego planu gospodarki niskoemisyjnej.

W odniesieniu do osi czwartej: Środowisko, priorytet inwestycyjny 6.3 *Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego*, cel szczegółowy – *Poprawa stanu dziedzictwa kulturowego* oraz priorytet inwestycyjny 6.5. *Podjęmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów przemysłowych (w tym terenów powojkowych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza i propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu*, cel szczegółowy – *Zrównoważony rozwój miast* można wymienić wszystkie te działania, które zmierzają do rewitalizacji przestrzeni miejskich i wiejskich na terenie gminy wraz z najważniejszymi obiektami o znaczeniu kulturowym i historycznym. Zadania te znajdują się planach inwestycyjnych gminy Międzychód pod nazwami działów: *Budownictwo, Ład przestrzenny, Gospodarka nieruchomościami, Zagospodarowanie zieleni miejskiej i parków wraz z małą architekturą, Odnowa i rozwój wsi, Turystyka i rekreacja, Edukacja, Kultura, Sport oraz Opieka społeczna.*

Zadania związane z turystyką znajdują swoje odzwierciedlenie również w osi szóstej: Rynek pracy, gdzie cel tematyczny CT 8, którego priorytety 8.7. *Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw* oraz 8.10. *Aktywne i zdrowe starzenie się* wpasowują się w koncepcję uzyskania przez gminę Międzychód statusu uzdrowiska. Rozwój infrastruktury turystycznej pozytywnie wpłynie na wzrost inicjatywy w zakresie tworzenia nowych przedsiębiorstw o charakterze usługowym. Powinien podnieść się tym samym poziom zatrudnienia w gminie, a informacje podawane przez WHO mówią wręcz o 5-7 nowych miejscach pracy na każdego turystę uzdrowiskowego. Aktywne i zdrowe starzenie się będzie realizowane dzięki poprawie jakości świadczonych usług zdrowotnych oferowanych przez sanatoria, zakłady przyrodolecznicze, czy obiekty typu Spa. Lepsza profilaktyka zdrowotna oznacza zdrowsze i aktywniejsze społeczeństwo, dłuższą zdolność pracowniczą i godniejsze wejście w okres „złotego wieku”.

Zgodnie z osią siódmą: Włączenie społeczne i celem tematycznym CT 9 *Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją*, priorytet inwestycyjny 9.4. *Aktywne*

włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększeniu szans na zatrudnienie, cel szczegółowy: *Wzrost aktywności społecznej i zawodowej osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem* zasadnym jest umieszczenie w planach inwestycyjnych gminy Międzychód zadań z zakresu *Opieki społecznej*. Działalność na terenie gminy Klubu Integracji Społecznej, Środowiskowego Domu Samopomocy czy Ośrodka Opieki Społecznej daje szansę na skuteczne włączenie społeczne mieszkańców. Priorytet inwestycyjny 9.7. *Ułatwienie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym*, cel szczegółowy: *Zwiększenie dostępności do dobrej jakości usług społecznych i zdrowotnych* pozwala upatrywać kolejne możliwości na rozwój usług o znaczeniu uzdrowiskowym.

Oś ósma: Edukacja, priorytet inwestycyjny 10.1. i cel szczegółowy: *Zwiększenie dostępności do dobrej jakości edukacji przedszkolnej i szkolnej* wpisuje się w założenia inwestycyjne gminy Międzychód zawarte w dziale *Edukacja*.

Działania z zakresu edukacji ujęte w PRL gminy Międzychód dopasowują się również do założeń osi dziewiątej: *Infrastruktura dla kapitału ludzkiego i priorytetu inwestycyjnego 10.4. Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej*, cel szczegółowy: *Poprawa stanu infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej*. W ramach tej samej osi i priorytetu 9.1. *Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną*, cel szczegółowy: *Poprawa stanu podstawowej infrastruktury społecznej* realizowane mogą być zadania odnoszące się do infrastruktury uzdrowiskowej i społecznej.

Strategia Rozwoju Kraju 2020

- Obszar strategiczny I. Sprawne i efektywne państwo
- Obszar strategiczny II. Konkurencyjna gospodarka
- Obszar strategiczny III. Spójność społeczna i terytorialna

Najważniejszym krajowym dokumentem strategicznym jest Strategia Rozwoju Kraju 2020. Polska pogrupowała cele wynikające z Umowy Partnerstwa zaproponowane przez Komisję Europejską na trzy obszary wymienione powyżej. Obszary te są podstawą do formułowania celów strategii wewnętrznych, jak poszczególne strategie rozwoju jednostek samorządu terytorialnego, w tym Program Rozwoju Lokalnego gminy Międzychód na lata 2014-2020.

Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku

Cel Generalny:

Efektywne wykorzystanie potencjałów rozwojowych na rzecz wzrostu konkurencyjności województwa, służące poprawie jakości życia mieszkańców w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Zasady Horyzontalne:

- ład przestrzenny,
- zrównoważony rozwój,
- społeczeństwo informacyjne,
- innowacje,
- równe szanse i włączenie społeczne,
- współpraca i sieciowanie,
- edukacja,
- aktywność obywatelska,
- srebrny rozwój.

Cele strategiczne:

1. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej regionu
2. Poprawa stanu środowiska i racjonalne gospodarowanie zasobami przyrodniczymi
3. Lepsze zarządzanie energią
4. Zwiększenie konkurencyjności metropolii poznańskiej i innych ośrodków wzrostu w województwie
5. Zwiększenie spójności województwa
6. Wzmocnienie potencjału gospodarczego regionu
7. Wzrost kompetencji mieszkańców i zatrudnienia
8. Zwiększenie zasobów oraz wyrównanie potencjałów społecznych województwa
9. Wzrost bezpieczeństwa i sprawności zarządzania regionem

Zadania inwestycyjne zaproponowane w Programie Rozwoju Lokalnego gminy Międzychód na lata 2014-2020 wpisują się w najważniejsze z punktu widzenia samorządu cele strategiczne Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku.

Cel strategiczny 1. *Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej regionu* dzieli się na kolejne cele operacyjne, z których najbardziej komplementarnymi z planami gminy są:

Cel operacyjny 1.1. Zwiększenie spójności sieci drogowej – gmina Międzychód w okresie między

2014 a 2020 rokiem zamierza wybudować lub zmodernizować ponad 27 km dróg. Działania te niewątpliwie wpłyną na poprawę atrakcyjności i spójności sieci drogowej Wielkopolski.

Cel operacyjny 1.3. Rozbudowa infrastruktury na rzecz społeczeństwa informacyjnego – realizacja projektu pod nazwą „Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu i reintegracja społeczna poprzez budowę Platformy Teleinformatycznej na terenie Gminy Międzychód” przyczynia się do poprawy dostępności społeczeństwa do usług teleinformatycznych. Projekt doposaży 220 rodzin z gminy Międzychód w sprzęt komputerowy wraz z oprogramowaniem oraz umożliwi dostęp do Internetu przez okres 5 lat. Infrastruktura w postaci 10 km światłowodów oraz 11 punktów radiowych stanie się kolejnym krokiem na drodze do budowy społeczeństwa informacyjnego w Wielkopolsce.

Cel operacyjny 1.4. Lepsze wykorzystanie dróg wodnych – Międzychód znajdujący się na szlaku wodnym „Wielka Pętla Wielkopolski” stara się przywrócić do świetności Stary Port nad rzeką Wartą i stać się jednym z najatrakcyjniejszych ośrodków turystyki wodnej w woj. wielkopolskim. Zadania w ramach dalszego zagospodarowania Starego Portu dotyczą budowy infrastruktury technicznej i rekreacyjnej.

Cel strategiczny 2. *Poprawa stanu środowiska i racjonalne gospodarowanie jego zasobami* wyróżnia następujące cele operacyjne odpowiadające planom inwestycyjnym gminy Międzychód:

Cel operacyjny 2.1. Wsparcie ochrony przyrody – gmina Międzychód inwestuje w ochronę przyrody poprzez rozbudowę kanalizacji sanitarnej, modernizację stacji uzdatniania wody czy wprowadzenie gminnego planu gospodarki niskoemisyjnej. Wszystkie inwestycje realizowane przez gminę rozpatrywane są pod kątem wpływu na środowisko naturalne i uwzględniają zasadę zrównoważonego rozwoju.

Cel operacyjny 2.2. Ochrona krajobrazu – rekultywacja obszarów zdegradowanych leży w interesie gminy Międzychód i działania z zakresu ochrony krajobrazu zostały szeroko uwzględnione w Programie Rozwoju Lokalnego.

Cel operacyjny 2.4. Wykorzystanie, racjonalizacja gospodarki zasobami kopalni oraz ograniczanie skutków ich eksploatacji – gmina Międzychód dążąc do uzyskania statusu uzdrowiska stara się doprowadzić do eksploatacji źródeł geotermalnych oraz kopalni takich jak borowiny, wody mineralne i solanki. Surowce te mają stać się podstawą usług uzdrowiskowych i być wykorzystywane do celów medycznych, zdrowotnych i rekreacyjnych.

Cel operacyjny 2.5. Ograniczenie emisji substancji do atmosfery – prace nad wprowadzeniem gminnego planu gospodarki niskoemisyjnej mają doprowadzić do ograniczenia emisji szkodliwych substancji do atmosfery i tym samym podwyższyć jakość powietrza w gminie Międzychód.

Cel operacyjny 2.7. Poprawa gospodarki wodno-ściekowej – inwestycje wodociągowe oraz w kanalizację sanitarną mają przyczynić się do poprawy jakości wód i ochronę przed ich eutrofizacją.

Cel strategiczny 3. *Lepsze zarządzanie energią* uwzględnia działania współgrające z założeniami gminy Międzychód dotyczącymi polityki energetycznej:

Cel operacyjny 3.1. Optymalizacja gospodarowania energią – plany związane z modernizacją Ciepłowni Rejonowej Międzychodzkiego Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej sp. z o.o., modernizacją węzła cieplnego dla obiektu przedszkolno-żłobkowego oraz wymianą sieci ciepłej mają doprowadzić do poprawy efektywności technicznej systemu ciepłowniczego gminy. Natomiast założenia związane z termomodernizacją obiektów oświatowych, a także stosowanie energooszczędnego budownictwa pasywnego w przypadku nowych budynków, jak budynki Przedszkola Nr 3 w Międzychodzie czy Środowiskowego Domu Samopomocy świadczą o dostosowaniu polityki gminy do priorytetów strategii Wielkopolska 2020 w kwestii lepszego zarządzania energią.

Cel strategiczny 5. *Zwiększenie spójności województwa* również realizowany będzie poprzez zadania inwestycyjne Programu Rozwoju Lokalnego gminy Międzychód na lata 2014-2020:

Cel operacyjny 5.1. Wsparcie ośrodków lokalnych – uwzględnione w PRL gminy Międzychód działania dotyczące poprawy dostępności komunikacyjnej do większych ośrodków, jak np. Poznań realizowane będzie poprzez próby uruchomienia cyklicznych połączeń kolejowych na trasie Poznań-Międzychód. Cel ten zostanie spełniony również poprzez wyeliminowanie wykluczenia cyfrowego na terenie gminy Międzychód oraz aktywizowanie środowisk lokalnych na rzecz jej rozwoju.

Cel operacyjny 5.2. Rozwój obszarów wiejskich – działania z zakresu rozwoju obszarów wiejskich należą do priorytetów gminy Międzychód. Gminie zależy na jak najszerszym propagowaniu idei odnowy wsi, a działania które znalazły się planie inwestycyjnym gminy dotyczą nowych obiektów sportowych, rekreacyjnych i kulturalnych, placów zabaw, remontów świetlic wiejskich czy rewitalizacji miejsc dziedzictwa kulturowego wsi. Rozwój funkcji turystycznej oraz stymulowanie aktywności społecznej mieszkańców, to kolejne cele stawiane przez gminę w Programie Rozwoju Lokalnego.

Cel operacyjny 5.5. Zwiększenie dostępności do podstawowych usług publicznych – gmina Międzychód promuje działania ułatwiające dostęp do podstawowych usług publicznych np. poprzez stałe inwestycje w nowe miejsca i obiekty przedszkolne, wspieranie działalności podmiotów gospodarki publicznej, wprowadzenie Karty Dużej Rodziny czy działania zmierzające do poprawy komunikacyjnej pomiędzy mieszkańcami a urzędnikami publicznymi.

Cel operacyjny 5.6. Wsparcie terenów o wyjątkowych walorach środowiska kulturowego – na terenie gminy Międzychód znajdują się tereny o wybitnych walorach kulturowych czy obiekty dziedzictwa kulturowego wymagające odnowy lub kompletnej rewitalizacji. Gmina wspierając działania zmierzające do poprawy atrakcyjności turystycznej regionu systematycznie inwestuje w takie miejsca i obiekty. W Programie Rozwoju Lokalnego na lata 2014-2020 również znalazły się plany dotyczące przywrócenia dawnej świetności najbardziej charakterystycznym dla gminy

obszarom i budynkom. Zadania obejmują m.in. dalszą rozbudowę Centrum Edukacji Regionalnej i Przyrodniczej w Mniszkach, rewitalizację Starego Miasta w Międzychodzie i rynku w Kamionie, adaptację budynków pokolejowych do pełnienia nowych funkcji, modernizację budynków Muzeum Regionalnego oraz przydworkich parków na terenach wiejskich.

Cel strategiczny 6. *Wzmocnienie potencjału gospodarczego regionu* jest celem szczególnie ważnym również z punktu widzenia gminy Międzychód:

Cel operacyjny 6.8. Przygotowanie i racjonalne wykorzystanie terenów inwestycyjnych – gmina Międzychód prowadzi szeroką działalność promocyjną terenów inwestycyjnych oraz uzbraja i zamierza uzbrajać kolejne tereny celem zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej.

Cel operacyjny 6.13. Rozwój biznesu i usług zdrowotnych – ze względu na uzdrowiskowe aspiracje gminy Międzychód jest to jeden z najważniejszych celów realizowanych w ramach Programu Rozwoju Lokalnego na lata 2014-2020. Gmina chce stać się ośrodkiem skupiającym w swojej ofercie szeroką gamę usług o charakterze zdrowotnym. Projekt „Międzychód Zdrój – Powrót do źródeł” – opiera się na inwestycjach w infrastrukturę dla promocji zdrowia, aktywnego wypoczynku, turystyki medycznej czy ściśle związaną z uzdrowiskiem (pijalnie wód, zakłady przyrodolecznicze, itp.).

Cel strategiczny 7. *Wzrost kompetencji mieszkańców i zatrudnienia* jest stale realizowany na terenie gminy Międzychód:

Cel operacyjny 7.6. Rozwój kształcenia ustawicznego – gmina Międzychód propaguje ideę kształcenia przez całe życie, wspierając tym samym m.in. rozwój „srebrnej edukacji” i inwestując w działalność Uniwersytetu Trzeciego Wieku.

Cel strategiczny 8. *Zwiększanie zasobów oraz wyrównywanie potencjałów społecznych województwa* ma również swoje odzwierciedlenie w planach rozwojowych gminy Międzychód:

Cel operacyjny 8.3. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców i opieki zdrowotnej – gmina Międzychód poprzez plany związane z utworzeniem uzdrowiska dostrzega szansę na poprawę zdrowia mieszkańców, na które składają się dobre samopoczucie, dobra kondycja fizyczna, psychiczna i społeczna. Osiągnięcie takiego rezultatu realizowane będzie poprzez profilaktykę zdrowotną, poprawę opieki medycznej i szereg możliwości oferowanych przez instytucje tworzące uzdrowisko.

Cel operacyjny 8.10. Ochrona i utrwalanie dziedzictwa kulturowego – cel ten jest realizowany przez gminę Międzychód i w dalszym ciągu należy do najważniejszych zadań Programu Rozwoju Lokalnego w dziedzinie kultury i turystyki. Inwestycje powiązane z rozbudową, modernizacją, rewitalizacją czy wsparciem działalności i funkcjonowania takich miejsc i obiektów jak Centrum Edukacji Regionalnej i Przyrodniczej w Mniszkach, Muzeum Regionalne w Międzychodzie, Centrum Animacji Kultury w Międzychodzie nie pozwolą mieszkańcom zapomnieć o wartościach lokalnych, regionalnych, kulturowych i historycznych.

Cel strategiczny 9. *Wzrost bezpieczeństwa i sprawności zarządzania regionem* to jeden z podstawowych celów, które stawia przed sobą gmina Międzychód na najbliższe lata:

Cel strategiczny 9.5. Budowa regionalnych systemów zabezpieczania i reagowania na zagrożenia – działania związane z bezpieczeństwem w gminie Międzychód skupiać się będą wokół takich zadań jak wprowadzenie systemu monitoringu w Międzychodzie, modernizacje remiz OSP, modernizacje sieci hydrantowych czy wyposażanie OSP w nowe samochody bojowe i ratownicze. Pojawia się również inwestycje usprawniające ratownictwo wodne.

Rozdział 9.

System wdrażania Programu Rozwoju Lokalnego

Za wdrażanie i realizację Programu Rozwoju Lokalnego Gminy odpowiada Rada Miejska Międzychodu i Burmistrz Międzychodu. Bezpośrednim podmiotem wdrażającym i koordynującym jest Urząd Miasta i Gminy oraz poszczególne jednostki organizacyjne Gminy. Do prac związanych z wdrażaniem Programu Rozwoju Lokalnego, powołany zostanie zespół pracowników urzędu pod kierunkiem Burmistrza Międzychodu. Zakres zadań zespołu obejmuje:

- zapewnienia zgodności realizacji Programu z poszczególnymi dokumentami programowymi wyższego rzędu, w tym w szczególności w zakresie zamówień publicznych, zasad konkurencji, ochrony środowiska, jak też zagwarantowanie przestrzegania zasad zawierania kontraktów publicznych,
- zbieranie danych statystycznych i finansowych na temat postępów wdrażania oraz przebiegu realizacji projektów w ramach Programu,
- zapewnienie przygotowania i wdrożenia planu działań w zakresie informacji i promocji Programu,
- przygotowanie rocznych planów na temat wdrażania Programu,
- zbieranie informacji do rocznego raportu o nieprawidłowościach,
- dokonanie oceny po zakończeniu realizacji Programu.

Program Rozwoju Lokalnego jest dokumentem planowania średniookresowego, który stanowi podstawę do wdrażania rozwojowych przedsięwzięć społecznych i gospodarczych. Budżety Gminy Międzychód na kolejne lata przygotowywane będą w oparciu o Program Rozwoju Lokalnego. Taki system wdrażania zapewnia kontrolę wdrażania oraz zgodność z obowiązującym prawem.

Postępowanie w przypadku modyfikacji PRL w trakcie jego realizacji.

Program Rozwoju Lokalnego Gminy Międzychód uchwalony został uchwałą Rady Miejskiej Międzychodu, dlatego jakiegokolwiek zmiany w przewidzianych do realizacji zadaniach i projektach wymagają uchwały Rady Miejskiej. Zespół odpowiedzialny za wdrażanie Programu Rozwoju Lokalnego zobowiązany jest do sprawozdań z jego realizacji podczas komisji lub Sesji Rady Miejskiej. Program Rozwoju Lokalnego ma charakter kroczący i może być aktualizowany z roku na rok, przy uwzględnieniu budżetu i możliwości uzyskania wsparcia z funduszy Unii Europejskiej.

Rozdział 10.

SPOSOBY MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO

10.1 SYSTEM MONITOROWANIA PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO

Monitorowanie to proces systematycznego zbierania, raportowania i interpretowania danych opisujących postęp i efekty programu. Monitoring spełnia też rolę systemu wczesnego ostrzegania o ewentualnych nieprawidłowościach. W monitorowaniu biorą udział wszystkie podmioty zaangażowane we wdrażanie programu.

Za monitoring, ocenę i komunikację społeczną z przebiegu realizacji zadań ujętych w Programie Rozwoju Lokalnego oraz osiągnięcia celów i przyjętych wskaźników odpowiedzialny jest Burmistrz Międzychodu wraz z powołanym przez niego zespołem zadaniowym złożonym z kierowników wydziałów i referatów.

Program Rozwoju Lokalnego Gminy Międzychód będzie monitorowany poprzez poddanie corocznej ocenie. Poszczególne Komisje Rady Miejskiej Międzychodu będą oceniać stopień wykonania Programu po przedłożeniu sprawozdania Burmistrza Międzychodu, który poprzez pracę Zespołu Zadaniowego dokona przeglądu Planu Rozwoju Lokalnego. Przegląd taki (w wypadku uznania tego za stosowne), będzie oznaczał aktualizację Planu zgodnie z aktualną sytuacją.

10.2 OCENA PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO.

Program Rozwoju Lokalnego Gminy Międzychód poddany zostanie ocenie poprzez badanie wartości wskaźników określonych w rozdziale 6. Za ocenę pozytywną uznane zostaną dodatnie trendy tych wskaźników. W przypadku stwierdzenia trwałości trendów ujemnych dokonywana będzie pogłębiona analiza i ocena ich przyczyn. Jeśli za przyczyny uznane zostaną błędne założenia Programu, jego odpowiednie elementy zostaną zmienione.

Wnioski i rekomendacje wypływające z oceny PRL powinny być przyczyną podjęcia działań zmierzających do poprawy obecnego stanu.

10.3 SPOSOBY INICJOWANIA WSPÓŁPRACY POMIĘDZY SEKTOREM PUBLICZNYM, PRYWATNYM I ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

Program Rozwoju Lokalnego Gminy Międzychód jest dokumentem otwartym, przedstawiającym aktualny stan rzeczy w Gminie. W związku z tym w celu zachowania jego aktualności i dopasowania się do zmieniającej rzeczywistości konieczne jest modyfikowanie jego treści w oparciu o wnioski osób, organizacji zewnętrznych oraz społeczne konsultacje.

Wnioski dotyczące zmian w Programie Rozwoju Lokalnego składane przez wszystkie zainteresowane podmioty kierowane są do Burmistrza Międzychodu, następnie oceniane przez zespół zadaniowy pod kątem możliwości ich realizacji i nanoszone do dokumentu. Korekta zostaje przyjęta Uchwałą Rady Miejskiej.

O pracach nad Programem Rozwoju Lokalnego na bieżąco informowano Radę Miejską Międzychodu podczas komisji wspólnych. W trakcie prac nad dokumentem odbywały się konsultacje ze środowiskiem partnerów społecznych, prywatnych i publicznych zainteresowanych określonymi dziedzinami, min. w zakresie ochrony środowiska, turystyki, rozwoju obszarów wiejskich itd. Konsultacje odbywały się wśród lokalnych przedsiębiorców, dyrektorów szkół i przedszkoli, dyrektorów: Biblioteki Publicznej z Oddziałem Muzeum Regionalnego i Centrum Edukacji Regionalnej i Przyrodniczej w Mniszkach, Centrum Animacji Kultury w Międzychodzie, Międzychodzkiego Ośrodka Sportu, Turystyki i Rekreacji, Zakładu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej, Miejskiego Przedsiębiorstwa Energii Ciepłej, Ośrodka Pomocy Społecznej, kierownika Miejskiej Oczyszczalni Ścieków, prezesa Zakładu Utylizacji Odpadów *Clean City* oraz Rad Sołeckich, związków zawodowych oraz stowarzyszeń i organizacji pozarządowych działających na terenie Gminy Międzychód.

Gmina Międzychód inicjuje współpracę z instytucjami sektora publicznego i lokalnymi przedsiębiorstwami sektora prywatnego, poprzez organizowanie wspólnych spotkań dla przedstawicieli tych jednostek, publikację informacji w lokalnej prasie, a także na oficjalnej stronie internetowej urzędu oraz oficjalnym fanpage'u gminy Międzychód na portalu Facebook.

10.4 PUBLIC RELATIONS PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO

Informacja o uchwaleniu przez Radę Miejską Międzychodu Programu Rozwoju Lokalnego Gminy na lata 2014-2020 ukaże się w lokalnej prasie, a także na oficjalnej stronie internetowej Urzędu. Dokument zostanie w całości umieszczony w zakładce Urząd Miasta i Gminy w Międzychodzie/ Program Rozwoju Lokalnego.

Jednocześnie mieszkańcy będą mogli dowiedzieć się o planowanych inwestycjach na spotkaniach z organizacjami pozarządowymi, sesjach Rady Miejskiej, na zebraniach wiejskich oraz spotkaniach Rady Seniorów, Rady Młodych, Rady Przedsiębiorców, Rady Sportu i Sejmiku Kultury.

Te działania winny zapewnić dostęp do informacji wszystkim mieszkańcom i instytucjom zainteresowanym zagadnieniem rozwoju Gminy Międzychód. Znajomość tego dokumentu, a w szczególności planowanych do realizacji inwestycji pozwoli mieszkańcom i przedsiębiorcom inicjować własne pomysły, które będą spójne z wizją przedstawioną w Programie Rozwoju Lokalnego Gminy Międzychód na lata 2014-2020.

Promocja projektów realizowanych przy wsparciu funduszy unijnych będzie realizowana zgodnie z zasadami, zawartymi w Planie Promocji Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego.

Podsumowanie

Tworzenie Programu Rozwoju Lokalnego to proces decyzyjny prowadzący do najważniejszego zaplanowania inwestycji na miarę oczekiwań i potrzeb mieszkańców oraz możliwości finansowych Gminy. Program Rozwoju Lokalnego na lata 2014-2020 jest spójny ze strategicznymi dokumentami na poziomie wojewódzkim, krajowym i wspólnotowym. Podstawowym zadaniem Programu jest urealnienie możliwości pozyskiwania funduszy zewnętrznych do zaplanowanych zadań i inwestycji oraz wytyczenie kierunków rozwoju na nowy okres programowania.

Program Rozwoju Lokalnego Gminy Międzychód został przyjęty Uchwałą nr LXIV/554/2014 Rady Miejskiej Międzychodu z dnia 12 listopada 2014. W pracach nad PRL 2014-2020 uczestniczyli przedstawiciele różnych środowisk Gminy Międzychód: samorządowcy, przedstawiciele organizacji pozarządowych i innych instytucji, mających znaczący wpływ na rozwój regionu.

Projekt PRL od strony merytorycznej przygotował zespół redakcyjny składający się z pracowników Wydziału Promocji i Rozwoju Gminy pod nadzorem Burmistrza Międzychodu.

W ramach konsultacji społecznych we wrześniu 2014 r. zorganizowano szereg spotkań i konferencji z sołtysami, Radą Przedsiębiorców, Radą Sportu, Radą Seniorów, Radą Młodych i Sejmikiem Kultury.

W trakcie tych spotkań - przy generalnej akceptacji treści dokumentu - zgłoszono propozycje uwag, dotyczących zagadnień szczegółowych. Propozycje te systematycznie, jeśli były zasadne, uwzględnione zostały w treści przygotowywanego dokumentu.

Spis rysunków, wykresów i tabel

RYSUNKI

Rysunek 1 Położenie Gminy Międzychód	8
Rysunek 2 Gmina Międzychód	10
Rysunek 3 Plan Miasta Międzychód	11
Rysunek 4 Herb i flaga Gminy Międzychód.....	12

WYKRESY

Wykres 1 Podmioty zarejestrowane na podstawie wpisu do rejestru w Gminie Międzychód w latach 2004 – 2010.....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładek.
Wykres 2 Liczba ludności Gminy Międzychód w latach 1990-2014 z podziałem na miasto i wieś.....	81

TABELE

Tabela 1 Użytkowanie gruntów w Gminie Międzychód w 2010r.	14
Tabela 2 Użytkowanie gruntów w Gminie Międzychód w 2010r.	58
Tabela 3 Podmioty gospodarcze osób fizycznych w Gminie Międzychód	75
Tabela 4 Stan ludności Gminy Międzychód w latach 1990-2014	81
Tabela 5 Liczba osób bezrobotnych w gminie Międzychód w latach 2004-2014.....	82
Tabela 6 Stopa bezrobocia w powiecie międzychodzkiem w stosunku do województwa wielkopolskiego i kraju.....	83
Tabela 7 Publikacje Biblioteki Publicznej w Międzychodzie w latach 1999-2013.....	92

ZDJĘCIA

Zdjęcie 1 Walory przyrodnicze Gminy Międzychód w obiektywie	15
Zdjęcie 2 Rezerwat "Dolina Kamionki"	15
Zdjęcie 3 Rynek w Międzychodzie	16
Zdjęcie 4 Osiołek na rynku w Międzychodzie	17
Zdjęcie 6 Kościół p.w. Męczeństwa Św. Jana Chrzciciela	18
Zdjęcie 7 Muzeum Regionalne.....	19
Zdjęcie 8 Laufpompa.....	19
Zdjęcie 9 Kościół p. w. Narodzenia NMP.....	20
Zdjęcie 10 Park im. Oscara Tietza	21
Zdjęcie 11 „Planty”	22
Zdjęcie 12 Budynek Urzędu Miasta i Gminy jako zwieńczenie „plantów”	22
Zdjęcie 13 Stanica wodna przy Starym Moście na rz. Warcie.....	23
Zdjęcie 14 Koncerty z cyklu ”Muzyczna Przystań”	24
Zdjęcie 155 Zrewitalizowany Stary Port w Międzychodzie	25
Zdjęcie 165 Stanica w Starym Porcie.....	25
Zdjęcie 175 Ścieżka pieszo-rowerowa do OW Mierzyn i boisko wielofunkcyjne o sztucznej nawierzchni.....	26
Zdjęcie 18 Centrum Edukacji Regionalnej i Przyrodniczej w Mniszkach podczas „Wielkiego Smażenia Powideł”	27
Zdjęcie 19 Mapa turystyczna „Nadwarciański Szlak Rowerowy”	28

Zdjęcie 20	Mapa Szlaku Powstań Narodowych 1769-1919	29
Zdjęcie 21	Ścieżka rowerowa „Śladami Radasza”	30
Zdjęcie 22	Folwark w Mniszkach	31
Zdjęcie 23	Diorama w Mniszkach.....	32
Zdjęcie 24	Racot – odbiór nagrody za zajęcie I miejsca w Wielkopolsce	33
Zdjęcie 25	Warszawa – odbiór nagrody za zajęcie I miejsca w Polsce	33
Zdjęcie 26	Konferencja przygotowana w CERiP przez Ministerstwo Rolnictwa z udziałem gości ze Szwecji, Finlandii i Łotwy.....	34
Zdjęcie 27	Babie Lato – Wielkie Smażenie Powideł	35
Zdjęcie 28	Skansen OLANDIA oraz Ośrodek w Chalinie.....	35
Zdjęcie 29	Hotel „Neptun”	37
Zdjęcie 30	Ośrodek Jeździecko – Wypoczynkowy SOKOŁÓWKA w Dormowie	37
Zdjęcie 31	Herby miast partnerskich.....	38
Zdjęcie 32	Strona internetowa www.miedzychod.pl	39
Zdjęcie 33	Gadżety reklamowe i przewodnik po gminie Międzychód.....	39
Zdjęcie 34	Dożynki Prezydenckie w Spale z udziałem LGD „Puszcza Notecka”	40
Zdjęcie 35	Logo Gminy Międzychód	40
Zdjęcie 36	Droga krajowa nr 24.....	41
Zdjęcie 37	Obwodnica miasta – I etap	42
Zdjęcie 38	Obwodnica miasta – II etap, cz. I.....	42
Zdjęcie 39	Obwodnica miasta – II etap, cz. II.....	43
Zdjęcie 40	południowo-zachodnia „obwodnica” Międzychodu – I etap	43
Zdjęcie 41	Komunalny budynek mieszkalny ul. Marszałka Piłsudskiego.....	47
Zdjęcie 42	Budowa budynku socjalnego w Kolnie.....	48
Zdjęcie 43	Budynki oświatowe po termomodernizacji.....	49
Zdjęcie 44	Międzychód z „lotu ptaka”	61
Zdjęcie 45	Jedno z wejść oraz paw kwiatowy w Parku im. Oskara Tietza.....	62
Zdjęcie 46	Irysy nad brzegiem Jeziora Miejskiego oraz „rododendronowa galeria” w parku im. Oskara Tietza.....	63
Zdjęcie 47	Otwarcie przystanku edukacyjnego w Parku im. Oskara Tietza oraz wzory tablic informacyjnych	63
Zdjęcie 48	Oświetlona promenada wraz z tarasem nad Jeziorem Miejskim	64
Zdjęcie 49	Miejsce wypoczynkowe oraz bezpieczne zejście nad jezioro	64
Zdjęcie 50	Stanica przy Starym Moście	65
Zdjęcie 51	Aleja spacerowa – ‘Planty’	66
Zdjęcie 52	Rynek Miejski	66
Zdjęcie 53	Ogródek Jordanowski.....	67
Zdjęcie 54	Skwer przy ulicy Langowicza	68
Zdjęcie 55	Plac rekreacyjny w Kamionnie.....	73
Zdjęcie 56	Boisko sportowe w Gorzynie	73
Zdjęcie 57	Plac Zabaw w Lewicach i świetlica w Muchocinie	74
Zdjęcie 58	Plac rekreacyjny przy figurze Matki Boskiej w Głazewie	74
Zdjęcie 59	Spotkanie Rady Przedsiębiorców	77
Zdjęcie 60	Pierwszy krok do basketu.....	86
Zdjęcie 61	Młodzieżowa Orkiestra Dęta.....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Zdjęcie 62	Centrum sportowo rekreacyjne w m. Kamionna.....	87
Zdjęcie 63	Muzeum Regionalne w Międzychodzie	89
Zdjęcie 64	Ekspozycje: Życie i sztuka Aborygenów, Sztuka Czarnej Afryki	91
Zdjęcie 65	Budynek Centrum Animacji Kultury w Międzychodzie.....	93
Zdjęcie 66	Baza Turystyki Rowerowej w Mierzynie.....	94
Zdjęcie 67	Jasełka	95
Zdjęcie 68	Festiwal Szanty.....	96
Zdjęcie 69	Koncert Patrycji Markowskiej i „Papa Dance”	96
Zdjęcie 70	Hala Widowiskowo – Sportowa na ul. Dworcowej	103

Zdjęcie 71 Koncert zespołu „Łzy” oraz Dody na Hali Widowiskowo - Sportowej.....	104
Zdjęcie 72 IV Gala Sportów Walki na Hali Widowiskowo - Sportowej	104
Zdjęcie 73 Główna płyta stadionu.....	105
Zdjęcie 74 Dom Sportowca i trybuny przy stadionie.....	105
Zdjęcie 75 Boiska ORLIK 2012 na ul. Gorzyckiej w Międzychodzie	106
Zdjęcie 76 Boisko ORLIK 2012 na ul. Langowicza w Międzychodzie	106
Zdjęcie 77 Szpital w Międzychodzie	112
Zdjęcie 78 Turystyka uzdrowskowa nad Jeziorem Bielskim.....	135
Zdjęcie 79 Pijalnia wód z parkiem zdrojowym nad Jeziorem Miejskim	136
Zdjęcie 80 Centrum Edukacji Regionalnej i Przyrodniczej w Mniszkach.....	137
Zdjęcie 81 Weekend w Dolinie Kamionki – Jarmark oraz Wielkie Smażenie Powideł.....	138
Zdjęcie 82 Święto Podgrzybka.....	139
Zdjęcie 83 Festiwal Szanty im. Teresy Remiszewskiej.	141
Zdjęcie 84 Ośrodek Wypoczynkowy Mierzyn.....	142
Zdjęcie 85 Walory Gminy Międzychód	143

BIBLIOGRAFIA

1. Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku.
2. Regionalny Program Operacyjny Województwa Wielkopolskiego na lata 2014-2020 (projekt).
3. Program Rozwoju Lokalnego Gminy Międzychód na lata 2010-2015.
4. Strategia Europa 2020
5. Strategia Rozwoju Kraju 2020